

IEAS
Thammasat University
since 1984

ISSN (Online) 2774-1125

Thai Journal of East Asian Studies

VOL. 27 NO. 2 July – December 2023

**INSTITUTE OF EAST ASIAN STUDIES
THAMMASAT UNIVERSITY, RANGSIT CAMPUS
PATHUMTHANI, THAILAND**

Thai Journal of East Asian Studies

Vol. 27 No. 2 July – December 2023

The *Thai Journal of East Asian Studies (TJEAS)* is an academic journal produced by the Institute of East Asian Studies, Thammasat University. The Journal publishes primarily in the fields of history, politics, economics, sociology, and international relations. However, it welcomes interdisciplinary works and contributions from other related fields as well.

TJEAS is published as a periodical, with two issues annually (No.1: January-June, No.2: July-December). The journal includes research articles, regular articles and book reviews that fall within its scope.

1. Research Article present data and findings from research originally conducted by the authors that are related to or with implications for East and Southeast Asia.

2. Academic Article present a critical evaluation or a new interpretation of existing literature on a particular topic related to the region of East and Southeast Asia. Regular articles share some similarities with “review articles” that draw on scholarly analysis and conceptual synthesis.

3. Book Review consist of a critical appraisal of selected books on humanities and social sciences that are related to the region of East and Southeast Asia.

The editors welcome manuscripts bearing upon issues in the humanities and social sciences related to the region of East and Southeast Asia. All manuscripts should be consistent with the author submission guidelines of TJEAS that can be found at <https://www.tci-thaijo.org/index.php/easttu/>.

Copyright © 2019 by the Institute of East Asian Studies, Thammasat University

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, copied or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, and photocopying, or otherwise without proper written permission from the publisher.

ISSN 2774-1125 (Online)

Published by the Institute of East Asian Studies, Thammasat University

Klong Luang, Pathumthani 12121, Thailand

Tel: + 66 (0) 2 564 5000#401

Fax: + 66 (0) 2 564 4888

E-mail: tjeas@asia.tu.ac.th

Website: <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/easttu>

The Institute of East Asian Studies makes no representations or warranties whatsoever as to the accuracy, completeness or suitability for any purpose of the information and disclaim all such representations and warranties whether express or implied to the maximum extent permitted by law. Any views expressed in this publication are the views of the authors and are not necessarily the views of the editors, the editorial board or the Institute.

Thai Journal of East Asian Studies

Published biannually by the Institute of East Asian Studies

Editor

Associate Professor Dr. Dulyapak Preecharush, Thammasat University

Associate editor

Mr. Benjamin Ivry, Thammasat University

Assistant editor

Miss Orawan Nugprachaya, Thammasat University

Advisory Board

Professor Dr. Surachai Sirikrai, Thammasat University

Professor Dr. Kitti Prasirtsuk, Thammasat University

Professor Dr. Nophadol Chartprasert, Thammasat University

Assistant Professor Dr. Chaiwat Meesanthan, Thammasat University

Editorial Board

Professor Dr. Sitthiphon Kruarattikan, Thammasat University

Assistant Professor Dr. Nithi Nuangjamnong, Naresuan University

Assistant Professor Dr. Narut Charoensri, Chiang Mai University

Assistant Professor Dr. Pongphisoot Busbarat, Chulalongkorn University

Dr. Ampa Kaewkumkong, Thammasat University

Professor Dr. Zhou Fangye, Chinese Academy of Social Science, China

Professor Dr. Sen Ke, South China Normal University, China

Dr. Huang Kwei-Bo, National Chengchi University, Taiwan

Professor Dr. Hanafi Bin Hussin, University of Malaya, Malaysia

Managing and Public Relations Team

Mrs. Wannisa Vaichayee, Thammasat University

Miss Katamon Thepsida, Thammasat University

Editorial Office:

The Editors, TJEAS

Institute of East Asian Studies

Thammasat University,

Rangsit Campus

Pathumthani 12121, Thailand

Tel: +66 (0) 2 564 5000

E-mail: tjeas@asia.tu.ac.th

Website: <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/easttu>

Thai Journal of East Asian Studies

Contents

Vol. 27 No. 2 July – December 2023

ปีที่ 27 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2566

Research Articles

การศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายสิทธิสมรสเท่าเทียมในไต้หวัน – ไทย : แนวทางการปรับใช้ในประเทศไทย 1

กัญชพร ศิริวาท อภิรักษ์ นุสิทธิ์ชัยการ และ เมย์รวี ทรัพย์ศิริ

A Survey on the Role of Principals in Teacher Promotion in the Philippines 21

Abigail P. Simbre, John Michael D. Aquino and Ingrid A. Palad

Academic Articles

การศึกษาปรากฏการณ์สังคมไร้ความทะเยอทะยาน “ถั่งผิง” ของชาวจีนรุ่นใหม่ : ปัจจัย และปัญหา 46

ณัฐสรณ์ ลักษณะปิติ และ ปรียาภรณ์ อธิพิสิฐ

ประวัติศาสตร์นิพนธ์ ‘ยุคพัก จ้อง ฮี’ : ทบทวนการรับรู้สาธารณรัฐเกาหลีสมัยประธานาธิบดีพัก จ้อง ฮี 63

ในโลกภาษาอังกฤษ

วิศรุต หล้าสกุล

Was the 1971 Okinawa Reversion Agreement a Legacy of Protests? 88

Ganchang Ruan

Religion and Security in Twenty-first Century Vietnam 108

Hien Lan-Do, Chi Tran-Phuong and Matthana Rodyim

Book Reviews

Soft Power ของจีน ญี่ปุ่น เกาหลีในอาเซียนและนัยต่อไทย 126

ดำรงศรี ฐานดี

Bandits in Print: “The Water Margin” and the Transformations of the Chinese Novel 137

Benjamin Ivry

Author Guidelines 143

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน 144

Editor's Statement

I would like to welcome readers to the Thai Journal of East Asian Studies (TJEAS). This is the last issue of this year. Happy New Year to all. Our journal has continuously published humanities and social sciences research on several issues related to East Asia and Southeast Asia. Its goal is to provide a venue for exchanging information on interesting subjects in the region. It also endeavors to be a synergy between discipline-based scholars and area specialists, who come from different academic backgrounds, contributing their knowledge to educational purposes and social development.

In this TJEAS Issue (2/2023), there are eight articles, consisting of two research articles, four academic articles, and two book reviews. All are related to East Asia and Southeast Asia, particularly in fields of law, education, society, history, religion, and security. Our research articles are “A Comparative Study of Taiwanese-Thai Marriage Equality Laws: Possible Implications and Adaptations for Thailand” and “A Survey on the Role of Principals in Teachers’ Promotion in the Philippines”.

The first of the four academic article is “A Study of a Society Without Ambition “TANGPING” in the New Generation of Chinese People: Factors and Problems”. The next articles are “Historiography of ‘Park Chung Hee Era’: Reassessing the Republic of Korea under Park Chung Hee Regime in English language Perspectives” and “Was the 1971 Okinawa Reversion Agreement a Legacy of Protests?” Another article is “Religion and Security in Vietnam in the 21st Century”.

For the book review section, the first piece is “Bandits in Print: “The Water Margin” and the Transformations of the Chinese Novel” while the second one is “Soft Power ของจีน ญี่ปุ่น เกาหลีในอาเซียนและนัยต่อไทย (Soft Power: China, Japan, Korea in ASEAN and Its Implications for Thailand).

By having a thorough study and detailed content in a multi-disciplinary approach, covering various fields, I do hope that this volume is replete with valuable insights, lessons, and knowledge about modern East Asian and Southeast Studies.

Assoc. Prof. Dr. Dulyapak Preecharush
Editor of Thai Journal of East Asian Studies

**Thai Journal
of East Asian Studies**

การศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายสิทธิสมรสเท่าเทียมในไต้หวัน – ไทย :
แนวทางการปรับใช้ในประเทศไทย

A Comparative Study of Taiwanese - Thai Marriage
Equality Laws: Possible Adaptations for Thailand

กัญชพร ศิริวาท¹

Kanchaporn Siriwat¹

อภิรักษ์ นุสitchaiyakarn¹

Apirak Nusitchaiyakarn¹

เมย์รวี ทรัพย์ศิริ²

Merawee Sapsiri²

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาจีนศึกษา สำนักวิชาจีนวิทยา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

¹ Chinese Studies Major, School of Sinology, Mae Fah Luang University

² นักศึกษาสาขาวิชาจีนศึกษา สำนักวิชาจีนวิทยา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

² Chinese Studies Major, School of Sinology, Mae Fah Luang University

Corresponding Author:

Apirak Nusitchaiyakarn

Chinese Studies Section, School of Sinology, Mae Fah Luang University

333 Moo.1 Tasud, Muang, Chiangrai, 57100, Thailand

Email: apirak.nus@mfu.ac.th

Received: 13 March 2023

Revised: 30 May 2023

Accepted: 10 July 2023

การศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายสิทธิสมรสเท่าเทียมในไต้หวัน - ไทย : แนวทางการปรับใช้ในประเทศไทย

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมสิทธิความเท่าเทียมทางเพศ และนโยบายการบัญญัติกฎหมายสมรสเท่าเทียมในไต้หวัน (2) ศึกษาข้อจำกัดของแบบร่างกฎหมายพระราชบัญญัติคู่ชีวิต และนโยบายส่งเสริมการรองรับสิทธิความเสมอภาคทางเพศของไทย

ผลการศึกษาพบว่า บุคคลที่เป็นเพศทางเลือกหรือบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศในไต้หวันได้รับการรับรองและคุ้มครองสิทธิการสมรสตามกฎหมายในฐานะคู่สมรส ซึ่งในประเทศไทยยังมีเพียงแค่ “ร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิต พ.ศ.” เพื่อเป็นกฎหมายที่รองรับความสัมพันธ์ของการอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวระหว่างบุคคลเพศเดียวกัน เมื่อเปรียบเทียบสิทธิและข้อจำกัดทางกฎหมายพบว่า ในด้านของอายุที่สามารถจดทะเบียนเป็นคู่สมรสและคู่ชีวิตได้พบความแตกต่างเพียงเล็กน้อย ไต้หวันสามารถจดทะเบียนได้เมื่ออายุ 18 ปี แต่ประเทศไทยต้องมีอายุ 20 ปีจึงจะสามารถทำได้ ในส่วนที่แตกต่างอย่างชัดเจนที่สุด คือ คู่สมรสไต้หวันสามารถรับอุปการะบุตรบุญธรรมได้ แต่ต้องมีสายเลือดของอีกฝ่าย และสามารถได้รับสิทธิอื่น ๆ ใกล้เคียงกับคู่สมรสต่างเพศ อาทิ สิทธิในการลดหย่อนภาษี สิทธิในกองทุนประกันสังคม ซึ่งในประเทศไทยไม่สามารถทำได้ การศึกษาแนวทางในการรองรับกฎหมายสิทธิสมรสเท่าเทียมในไต้หวัน จึงสามารถนำมาเป็นแนวทางในการปรับใช้ร่างกฎหมายพระราชบัญญัติคู่ชีวิตแห่งประเทศไทย เพื่อพัฒนาสิทธิความเท่าเทียมทางเพศ และเป็นอีกหนึ่งหนทางที่นำไปสู่เสรีสิทธิทางการสมรสภายในประเทศไทย

คำสำคัญ : กฎหมายสิทธิสมรสเท่าเทียม, สิทธิความเท่าเทียมทางเพศ, ไต้หวัน, ประเทศไทย

A Comparative Study of Taiwanese - Thai Marriage Equality Laws: Possible Adaptations for Thailand

Abstract

The objectives of this research were (1) studying guidelines for promoting sexual rights and human rights law policy in Taiwan in (2) Thai language.

The study found that LGBT or LGBT people in Taiwan are recognized and protected by the right to legally marry as a couple. which in Thailand still has only 'Draft Marriage Registration Act B.E. When comparing legal rights and limitations, it was found that in terms of the age at which spouses and life partners can be registered, little difference has been found. Taiwan can register at the age of 18, but Thailand must be 20 years old to do so. Taiwanese spouses can adopt children but must have bloodlines of the other person. And can receive other rights similar to heterosexual couples, such as the right to tax deductions Social Security Fund Rights which in Thailand cannot be done A Study of Guidelines for Supporting Marriage Equality Law in Taiwan Therefore, it can be used as a guideline for applying the law, the Marriage Act of Thailand. to advance the right to gender equality and lead to the freedom of marriage rights in Thailand.

Keywords: Equal Marriage Law, Gender equality rights, Taiwan, Thailand

บทนำ

ตามที่ประเทศไทยได้ลงมติยอมรับปฏิญญาสากลของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติในปี ค.ศ. 1948 ว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ซึ่งมีสาระสำคัญในเรื่องการวางกรอบสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบไปด้วยสิทธิตามธรรมชาติและสิทธิที่มีกฎหมายรองรับ เพื่อให้ทุกคนในสังคมไทยตระหนักถึงความสำคัญในฐานะเพื่อนมนุษย์อย่างเท่าเทียมกันว่าทุกคนมีสิทธิในชีวิต และมีสิทธิในการยอมรับนับถือ รวมไปถึงสิทธิในการมีครอบครัวอีกด้วย และเพื่อให้เป็นไปตามแนวทางที่ถูกต้องได้มีการบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ไว้อย่างชัดเจนซึ่งโดยทั่วไปเราจะเห็นได้ว่่านับตั้งแต่อดีตมีเพียงเพศชายและเพศหญิงเท่านั้นที่เป็นที่ยอมรับในสังคม จนในปัจจุบันมีหลายประเทศทั่วโลกเริ่มให้ความสำคัญ มีการยอมรับและให้ความสนใจเกี่ยวกับสิทธิความเท่าเทียมของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศมากขึ้น ซึ่งบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ หรือ LGBTQIA+ คือ บุคคลธรรมดาทั่วไป เพียงมีอัตลักษณ์ทางเพศไม่ตรงกับเพศสภาพที่ติดตัวมา และมีความชอบทางเพศที่แตกต่างและหลากหลายแต่เพียงเท่านั้น

LGBTQIA+ เป็นตัวย่อความหมายเพศวิถีต่าง ๆ ของกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ เริ่มใช้มาตั้งแต่ในช่วงกลางยุค 80 โดยคนในชุมชนผู้มีความหลากหลายทางเพศและนักสิทธิมนุษยชนในสหรัฐเป็นผู้ริเริ่มต่อมายังแพร่ขยายไปทั่วโลก โดยมีความหมายดังนี้ L คือ เลสเบียน (Lesbian) หมายถึง เพศหญิงที่มีความสนใจในเพศหญิงด้วยกัน G คือ เกย์ (Gay) หมายถึง เพศชายที่มีความสนใจในเพศชายด้วยกัน B คือ ไบเซ็กชวล (Bisexual) หมายถึง เป็นกลุ่มคนที่ชอบเพศได้ทั้ง 2 เพศ ไม่มีการกำหนดตายตัวว่าจะชอบเฉพาะเพศตรงข้ามหรือเพศเดียวกัน T คือ ทรานส์เจนเดอร์ (Transgender) หมายถึง บุคคลคนข้ามเพศ กลุ่มบุคคลผู้ที่มีอัตลักษณ์ทางเพศ หรือการแสดงออกทางเพศที่แตกต่างจากเพศกำเนิด Q คือ ควีร์ (Queer) หมายถึง เป็นกลุ่มคนที่ไม่ชอบรัก หรือเสนาหาในคนต่างเพศ (Straight) หรือ กลุ่มคนที่ยังไม่ทราบว่าตนเองเลือกเพศอะไร แต่ไม่ใช่เพศตามกำเนิด I คือ อินเตอร์เซ็กซ์ (Intersex) หรือ ผู้ที่มีภาวะเพศกำกวม หมายถึง กลุ่มคนที่มีทั้งโครโมโซมอวัยวะเพศของทั้งเพศชายและหญิง ตัวอักษรลำดับสุดท้ายคือ A เป็นตัวย่อของคำ 3 คำ คำแรกคือ อะเซ็กชวล (Asexual) หมายถึง กลุ่มคนที่ไม่รู้สึกดึงดูดทางเพศกับผู้อื่น หรืออาจรู้สึกเล็กน้อยซึ่งต้องมียังปัจจัยบางอย่างมากระตุ้น A คำที่ 2 มาจาก อะโรแมนติก (Aromantic) หมายถึง กลุ่มคนที่ไม่มีความดึงดูดความโรแมนติกกับผู้อื่น และ A คำสุดท้ายมาจาก อะเจนเดอร์ (Agender) คือ กลุ่มคนที่ไม่ต้องการระบุเพศว่าตนเองเป็นเพศใด ๆ (กรุงเทพฯ, 2565)

การรณรงค์เรื่องสิทธิความเท่าเทียมทางเพศในกลุ่ม LGBTQIA+ กำลังเป็นที่นิยมกันอย่างแพร่หลาย และเนเธอร์แลนด์นับว่าเป็นประเทศแรกที่ใช้กฎหมายสิทธิสมรสเท่าเทียมในปี 2001 รวมถึงได้วันที่เป็นดินแดนแห่งแรกของทวีปเอเชียที่ให้การรับรองการสมรสเท่าเทียมและส่งเสริมสิทธิความเท่าเทียมกันทางเพศอย่างเป็นทางการเกิดขึ้นครั้งแรกในปี 2019 และล่าสุดคือปี 2020 คอสตาริกาเป็นประเทศน้องใหม่ที่รองรับให้คู่รักเพศเดียวกันสมรสกันได้อย่างถูกกฎหมาย ซึ่งในปัจจุบันมีประเทศและดินแดนปกครองตนเองกว่า 30 ประเทศที่รองรับและอนุญาตให้คู่รักที่มีความหลากหลายทางเพศ สามารถจดทะเบียนสมรสเป็นคู่รักกันได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย (Ellethailand, 2020)

ปัจจุบันมีอาจปฏิเสธได้ว่าประเทศไทยมีกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศซึ่งจะเห็นได้โดยทั่วไปจากในสังคมและจากสื่อต่าง ๆ เช่น ละคร รายการทีวี โซเชียลมีเดียต่าง ๆ เป็นต้น ทำให้มีการออกมาเปิดเผยและยอมรับถึงสถานะความหลากหลายทางเพศของกลุ่มบุคคลดังกล่าวมากขึ้น ซึ่งหากวิเคราะห์ตามหลักมนุษยชนโดยทั่วไปแล้วกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศซึ่งมีความแตกต่างจากเพศชายและเพศหญิงที่จิตใจจะมีความรักใคร่ผูกพันกับคนในเพศเดียวกันเท่านั้น และความรู้สึกนี้ไม่ได้แตกต่างไปจากความรู้สึกของชายจริงที่มีต่อหญิงแท้ กลุ่มบุคคลเหล่านี้ล้วนต้องการสิทธิเสรีภาพทางเพศที่เท่าเทียมกันกับเพศชายและเพศหญิง กลุ่มบุคคลดังกล่าวมีการใช้ชีวิตคู่ดำเนินชีวิตร่วมกันเป็นครอบครัว ด้วยพื้นฐานความต้องการเหล่านี้จึงนำไปสู่การเคลื่อนไหวของกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ โดยเฉพาะการเรียกร้องสิทธิการเป็นคู่สมรสโดยชอบด้วยกฎหมายในฐานะประชาชนคนไทยซึ่งถือได้ว่าเป็นส่วนสำคัญหนึ่งในการขับเคลื่อนและพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และประเทศชาติ ดังนั้นปัญหาเรื่องสิทธิการสมรสเท่าเทียมจึงเป็นปัญหาที่สังคมไทยมีอาจมองข้ามได้อีกต่อไป

หนึ่งในทางออกของการแก้ปัญหาสิทธิการสมรสเท่าเทียมคือ การศึกษาแนวทางจากประเทศที่ประสบความสำเร็จหรือมีความก้าวหน้าในเรื่องนี้ ซึ่งไต้หวันนับได้ว่าเป็นที่แรกในทวีปเอเชียที่มีการรับรองกฎหมายทางด้านสิทธิการสมรสเท่าเทียม ด้วยปัจจัยต่าง ๆ ของไต้หวันที่มีความคล้ายคลึงกับประเทศไทยมากกว่าประเทศทางตะวันตกที่กล่าวมาในเนื้อหาข้างต้น การศึกษากฎหมายสิทธิสมรสเท่าเทียมในไต้หวันจึงสามารถนำมาปรับใช้เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาคความเท่าเทียมของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศในประเทศไทยได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมสิทธิความเท่าเทียมทางเพศและนโยบายการบัญญัติกฎหมายสมรสเท่าเทียมในไต้หวัน
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบแบบร่างกฎหมายพระราชบัญญัติคู่ชีวิต และนโยบายส่งเสริมการรองรับสิทธิความเสมอภาคทางเพศของไต้หวันและไทย

การทบทวนวรรณกรรม

พริดา ภูมิสวัสดิ์ (2563) จากการที่สังคมกำหนดและคาดหวังต่อหญิงชายแตกต่างกัน ทำให้ผู้หญิงและผู้ชายถูกกำหนดให้อยู่ในสถานะทางสังคมที่แตกต่างกันซึ่งเป็นที่มาของปัญหาภาพเหมารวมในเรื่องเพศภาวะหรือการตีตราในเรื่องบทบาทเพศ (Gender Stereotype) โดยเชื่อว่าบทบาทเหล่านี้เปลี่ยนแปลงไม่ได้ ทำให้มีการจำกัดสิทธิ และโอกาสของผู้หญิง การกีดกัน และอคติ นำไปสู่การเลือกปฏิบัติทางเพศ (Gender Discrimination) การจำกัดสิทธิ การไม่ส่งเสริมให้ผู้หญิงเป็นผู้นำในทุกระดับ ในส่วนของกลุ่มคนผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศก็ได้รับผลกระทบจากระบบปิตาธิปไตยซึ่งทำให้ถูกเลือกปฏิบัติและจำกัดสิทธิและโอกาสต่าง ๆ เช่น สิทธิในการสร้างครอบครัวตามกฎหมาย การจำกัดสิทธิในการเข้าสถานที่บางแห่ง โอกาสในการเข้าทำงาน

ติณณ์ ชัยสายัณห์ (2564) สิทธิและความเท่าเทียมทางกฎหมายของการจดทะเบียนสมรสตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และสิทธิที่ได้รับตามการจดทะเบียนคู่ชีวิตจากร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิต พ.ศ. ... การออกกฎหมายรับรองสถานะในการใช้ชีวิตคู่ร่วมกันให้แก่กลุ่มคนที่มีเพศวิถีแบบรักเพศเดียวกันในลักษณะ

ของกฎหมายพิเศษอีกฉบับแยกต่างหากจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ว่าด้วยครอบครัว โดยในทางปฏิบัติกฎหมายต่าง ๆ ที่ได้กล่าวถึงสิทธิของความเป็นคู่สมรสหรือสามีภริยาที่มีความเกี่ยวพันและต้องสามารถนำมาปรับใช้ร่วมกันได้อย่างเหมาะสมแม้สิทธิบางประการอาจไม่สามารถเกิดขึ้นได้ อาจเป็นเพราะบริบทในทางกายภาพของกฎหมายนั้น ๆ กับสภาพของกฎหมายรับรองสถานะในการใช้ชีวิตคู่ร่วมกันให้แก่กลุ่มคนที่มีเพศวิถีแบบรักเพศเดียวกันมีความแตกต่างกันเพราะเหตุผลที่ว่า การนำมาปรับใช้ร่วมกันได้อย่างเหมาะสมนั้นจะต้องมีความเป็นไปได้ทั้งในทางสังคมและในทางวัฒนธรรม รวมถึงความเป็นไปได้ที่จะนำกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาปรับใช้อาจไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงสิทธิที่ได้รับจากการจดทะเบียนสมรสตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ทั้งหมด เพราะบริบทความเป็นไปได้ในทางกายภาพของกฎหมายนั้น ๆ อาจทำให้สิทธิบางประการไม่สามารถเกิดขึ้นก็เป็นได้

ชวนโรจน์ อธิพัชรพร และ ภาณุมาศ ชัดเงางาม (2560) แนวทางในการแก้ไขปัญหาลิทธิความเสมอภาคในการสมรสของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศจากนักวิชาการด้านกฎหมาย มีอยู่ 3 แนวทาง แนวทางแรกคือการแก้ไขประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แนวทางที่สอง คือ การออกกฎหมายเฉพาะในรูปแบบพระราชบัญญัติชีวิต และแนวทางสุดท้าย คือ มีรูปแบบกฎหมายทั้งแนวทางแรกและแนวทางที่สองควบคู่กัน จากการศึกษาวิจัยรูปแบบกฎหมายฝรั่งเศสและสหราชอาณาจักรพบว่า ประเทศดังกล่าวใช้แนวทางสุดท้าย คือ มีทั้งการแก้ไขกฎหมายครอบครัวว่าด้วยเงื่อนไขการสมรสและมีกฎหมายเฉพาะ คือ พระราชบัญญัติชีวิตคู่รักหลากหลายทางเพศ ในประเทศดังกล่าวสามารถเลือกได้ว่าจะให้รัฐรับรองความสัมพันธ์ในรูปแบบคู่สมรสตามกฎหมายสมรส หรือคู่ชีวิตตามกฎหมายการจดทะเบียนคู่ชีวิตก็ได้

ฉัตรชัย เอมราช (2557) ร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิต พ.ศ. มุ่งที่จะให้ความเสมอภาคแก่ครอบครัวของคู่รักที่เป็นคนข้ามเพศในลักษณะของการรับรองสถานะครอบครัวของคู่รักที่เป็นคนข้ามเพศดังกล่าว เพื่อให้ครอบครัวของคู่รักที่เป็นคนข้ามเพศสามารถมีและใช้สิทธิหน้าที่อันจำเป็นต่อการดำรงอยู่ซึ่งสถาบันครอบครัวของตนได้อย่างไม่แตกต่างจากคู่สมรสชายหญิงตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในรูปแบบของการบันทึกทางทะเบียนเป็นคู่ชีวิต โดยกำหนดสิทธิหน้าที่ให้แก่คู่ชีวิตในลักษณะของการอนุโลมสิทธิและหน้าที่ซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มอบให้แก่คู่สมรสมาใช้แก่คู่ชีวิตซึ่งได้บันทึกทางทะเบียนเป็นคู่ชีวิตตามร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิต พ.ศ.

นิรันดร์ ทรงนิรันดร์ และ ศิริลักษณ์ ประสันแพงศรี (2561) ปัจจุบันมีได้มีเพียงเพศชายหรือหญิงเท่านั้น แต่มีกลุ่มบุคคลเพศทางเลือกอยู่ด้วย โดยกลุ่มบุคคลเหล่านี้ไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ เท่าเทียมกับกลุ่มบุคคลต่างเพศที่ทำการจดทะเบียนสมรส เนื่องด้วยประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายในการให้การรับรองสถานะใช้ชีวิตคู่ร่วมกันของกลุ่มบุคคลที่มีเพศเดียวกัน แม้จะมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่บัญญัติเรื่องการรับรองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สิทธิเสรีภาพสิทธิความเสมอภาคของบุคคลที่แสดงให้เห็นว่ากฎหมายไทยมีความประสงค์ที่จะให้ประชาชนทุกคนมีความเสมอภาคและเท่าเทียมกันตามกฎหมายแล้วก็ตาม จึงได้มีความพยายามผลักดันให้เกิดกฎหมายในการรับรองสถานะใช้ชีวิตคู่ร่วมกันให้แก่กลุ่มบุคคลเพศทางเลือกขึ้นมา จนในที่สุดความพยายามก็ประสบความสำเร็จ เมื่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มีการประชุมหารือ และได้มีการเสนอร่างกฎหมายที่มีชื่อว่า “ร่างพระราชบัญญัติจดทะเบียนคู่ชีวิต พ.ศ. ...”

ทศพร มุรธา (2557) ในเรื่องสิทธิการสมรสของบุคคลเพศเดียวกันนั้น แม้ตามหลักสิทธิมนุษยชน มนุษย์ทุกคนย่อมมีสิทธิเสรีภาพในการสมรสและก่อตั้งครอบครัวเป็น “สิทธิขั้นพื้นฐาน” ของมนุษย์ทุกผู้ทุกนาม ไม่จำเป็นว่าเฉพาะแต่ชายและหญิงเท่านั้นจึงจะได้รับสิทธิดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับหลักความเสมอภาคที่ถือว่าเป็นหลักพื้นฐานของศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ซึ่งมนุษย์ย่อมได้รับการรับรองและคุ้มครองจากกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน แต่การใช้สิทธิเสรีภาพโดยไม่คำนึงถึงความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน รวมทั้งจารีตประเพณีแห่งสังคมอันเป็นข้อห้ามซึ่งสังคมบังคับแก่ประชาชน เพื่อให้สังคมดำรงอยู่ได้และจะได้คุ้มครองปกป้องรักษาประชาชนซึ่งอยู่ในสังคมนั้น ย่อมทำให้สังคมเกิดความวุ่นวายได้

วิธีการดำเนินการวิจัย

ทำการรวบรวมข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสิทธิการสมรสของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศทั้งที่เป็นทฤษฎี แนวคิด ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิสมรสเท่าเทียม รวมถึงบทความทั้งของไต้หวันและของประเทศไทยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง หรือสามารถเทียบเคียงกับของไต้หวันได้ เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบัญญัติข้อกฎหมายที่สามารถนำมาเป็นแนวทางในการปรับใช้ในประเทศไทยได้ ซึ่งสาระสำคัญของข้อมูลสามารถแบ่งได้เป็น 2 สาระสำคัญหลัก ได้แก่ 1) กฎหมายและสิทธิสมรสเท่าเทียมในไต้หวัน ซึ่งรวมไปถึงแนวคิดความเป็นมา ข้อกฎหมายสิทธิสมรสเท่าเทียม และแนวโน้มการพัฒนาภายในไต้หวัน 2) แนวคิดความเป็นมาของสิทธิสมรสเท่าเทียมในประเทศไทย เช่น พรบ. คู่ชีวิตที่เกี่ยวข้องกับเพศสภาพที่หลากหลายในประเทศ

ผลการวิจัย

1. กฎหมายและสิทธิสมรสเท่าเทียมในไต้หวัน

1.1 แนวคิดและความเป็นมาของกฎหมายสิทธิสมรสเท่าเทียมในไต้หวัน

ไต้หวันเป็นที่แรกของเอเชียที่ได้อริเริ่มการเห็นชอบร่างกฎหมายว่าด้วยการแต่งงานระหว่างคู่รักเพศเดียวกัน เพื่อเป็นการเปิดโอกาสและส่งเสริมให้คู่รักเพศเดียวกันสามารถจดทะเบียนสมรสเป็นคู่แต่งงานกันได้ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไต้หวันได้มีแนวคิดพิจารณาร่างกฎหมายว่าด้วยการแต่งงานระหว่างคู่รักเพศเดียวกัน 3 ฉบับ ฉบับที่ผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภาถูกเสนอขึ้นโดยรัฐบาลของประธานาธิบดีไช่ อิงเหวิน¹ (Tsai Ing-we, 蔡英文) ซึ่งถือเป็นฉบับที่มีความก้าวหน้ามากที่สุด นอกจากนี้ยังเป็นฉบับเดียวที่เสนอเงื่อนไขให้คู่รักเพศเดียวกันมีสิทธิอย่างจำกัดในการรับอุปการะบุตรบุญธรรม

TAPCPR² ซึ่งเป็น NGO³ หรือองค์กรนอกภาครัฐไต้หวัน ได้เริ่มก่อตั้งในปี 2009 โดยนักกฎหมาย คู่รักหญิงรักหญิง ชีเชียวเหวินและเจียเจียเฉียนซึ่งเป็นผู้ที่อยู่เบื้องหลังการต่อสู้เพื่อเรียกร้องให้ไต้หวันมีการรองรับกฎหมายสมรสเท่าเทียมทางเพศ ใช้เวลาทำการศึกษาวิจัยกฎหมายสมรสเท่าเทียมของ LGBTQIA+ จาก

¹ นักการเมืองชาวไต้หวัน และเป็นสตรีคนแรกที่ได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีคนปัจจุบันของไต้หวัน

² Taiwan Alliance to Promote Civil Partnership Rights (TAPCPR) เป็นองค์กรที่มีการเคลื่อนไหวเพื่อให้เกิดการรับรองคู่ชีวิตเพศเดียวกัน

³ Non-Governmental Organization คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์รัฐศาสตร์ได้บัญญัติศัพท์ว่า องค์กรนอกภาครัฐ

ต่างประเทศมากกว่า 3 ปี จนกระทั่งปี 2012 ได้มีการเสนอผลการวิจัยในรูปแบบของกฎหมาย เพื่อครอบคลุมที่มีความหลากหลายทางเพศทั้งหมด 3 รูปแบบดังนี้

(1) กฎหมายสมรสเท่าเทียม (Equal Marriage/Marriage Equality) คือ กฎหมายที่ให้บุคคลทุกเพศ ทุกชนนิยมทางเพศสามารถจดทะเบียนสมรส มีศักดิ์และสิทธิในฐานะคู่สมรสเท่าเทียมกับคู่รักต่างเพศ และได้รับสิทธิรับบุตรบุญธรรมร่วมกัน

(2) กฎหมายจดทะเบียนคู่อภิเษก (Partnership System) คือ กฎหมายที่ให้บุคคลทุกเพศ ทุกชนนิยมทางเพศจดทะเบียนเป็นหุ้นส่วนชีวิต โดยจะต้องมีการทำสัญญาการเป็นคู่อภิเษกเพื่อจัดการทรัพย์สิน หนี้สินร่วมกัน และอุปการะซึ่งกันและกัน

(3) กฎหมายรับรองการใช้ชีวิตร่วม (Multiple - Person Household) คือ กฎหมายที่รับรองสถานะของบุคคลสองคนที่ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน โดยไม่จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์แบบคนรัก เช่น เพื่อน พี่น้อง สามารถจดทะเบียนรับรองการใช้ชีวิตร่วมกัน เพื่อจัดการทรัพย์สิน หนี้สินร่วมกัน รวมถึงอุปการะซึ่งกันและกัน (ชวินโรจน์ อธิพัชรพร, 2562)

จากแนวคิดและการรองรับกฎหมายสิทธิสมรสเท่าเทียมในไต้หวัน แสดงให้เห็นว่าเสรีประชาธิปไตยภายในไต้หวันนำมาสู่การเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพของกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ นำมาสู่การพิจารณาร่างกฎหมายว่าด้วยการแต่งงานระหว่างคู่รักเพศเดียวกัน เลือกใช้คำว่า “สมรสเท่าเทียม” ซึ่งเป็นคำที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจ มีความหมายที่ชัดเจนลึกซึ้ง ในขณะที่แนวทางอื่น เช่น กฎหมายจดทะเบียนคู่อภิเษก และกฎหมายรับรองการใช้ชีวิตร่วม เป็นแนวทางที่ซับซ้อน มีการบังคับใช้ที่ยากกว่า และขาดความเท่าเทียมกับการสมรสตามกฎหมายแพ่งไต้หวัน

1.2 ข้อกฎหมายสิทธิสมรสเท่าเทียมปัจจุบันในไต้หวัน

วันที่ 24 พฤษภาคม 2017 ศาลรัฐธรรมนูญไต้หวันได้มี “คำวินิจฉัยที่ 748 คดีการสมรสเพศเดียวกัน” Constitutional Court R.O.C. (Taiwan), (2017) ว่าด้วยการห้ามมิให้บุคคลเพศเดียวกันจดทะเบียนสมรสตามกฎหมายแพ่งขัดต่อรัฐธรรมนูญไต้หวัน มาตรา 22 ว่าด้วยสิทธิในการสมรส และมาตรา 7 ว่าด้วยสิทธิในความเสมอภาค และมีคำสั่งให้รัฐดำเนินการแก้ไขกฎหมาย และออกกฎหมายใหม่ภายใน 2 ปี แต่หากเกิน 2 ปี ให้บุคคลเพศเดียวกันสามารถจดทะเบียนสมรสกันตามกฎหมายได้โดยการยื่นคำขอจดทะเบียนต่อสำนักงานทะเบียนท้องที่ไต้หวัน

ต่อมาได้มีการรวบรวมรายชื่อผู้สนับสนุนกฎหมายเพื่อครอบคลุมเพศหลากหลายมากกว่า 150,000 รายชื่อ พร้อมกับองค์กรภาคประชาสังคมอีกกว่า 400 รายชื่อ จนสามารถรับฉันทามติในแนวทางแรก คือกฎหมายสมรสเท่าเทียม (Equal Marriage/Marriage Equality) และได้รับการสนับสนุนจากนักการเมืองและภาคประชาสังคม ไต้หวันจึงเป็นดินแดนแห่งแรกในทวีปเอเชียที่มีการรับรองการสมรสเท่าเทียมและส่งเสริมสิทธิความเท่าเทียมกันทางเพศอย่างเป็นทางการ หลังจากได้รับการพิจารณาผ่านกลุ่มผู้สนับสนุนสิทธิคนรักร่วมเพศเดียวกันหลายร้อยคนได้ออกมารวมตัวกันร่วมแสดงความคิดเห็นด้านหน้ารัฐสภา

1.3 แนวโน้มการพัฒนาของกฎหมายสิทธิสมรสเท่าเทียมในไต้หวัน

ไต้หวันยังคงแสวงหาและต้องการความเท่าเทียมที่แท้จริงเพื่อการคุ้มครองสิทธิของชาว LGBTQIA+ ในไต้หวันต่อไป เช่น TAPCPR ได้มีการศึกษาถึงแนวทางการเสนอกฎหมายและการเรียกร้องกฎหมายรับรอง

เพศสภาพของกลุ่มคนข้ามเพศ และการอนุญาตให้ LGBTQIA+ สามารถดำเนินการให้มีการตั้งครุฑแทนได้ (เจนนรี ตันตารา, 2565) โดยการยื่นขอแก้ไขประมวลกฎหมายแพ่งไต้หวัน 748⁴ ซึ่งเห็นว่ายังขาดสิทธิ 3 ประการดังนี้

- 1) การสมรสของชาวต่างชาติในไต้หวัน ที่อนุญาตเฉพาะคู่รักเพศเดียวกันต่างชาติ ที่ต้องมีกฎหมายรับรองการสมรสเพศเดียวกันในประเทศของคู่รักแล้วเท่านั้น
- 2) การอนุญาตให้คู่รักเพศเดียวกันรับอุปการะบุตรบุญธรรมร่วมกันได้ โดยต้องมีสายเลือดของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ทำให้คู่รักเพศเดียวกันไต้หวันไม่สามารถรับบุตรบุญธรรมที่มีได้มีสายเลือดของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร่วมกันได้
- 3) การไม่อนุญาตให้คู่รักเพศเดียวกันดำเนินการตั้งครุฑแทนโดยใช้เทคโนโลยีทางการแพทย์ อาทิ การปฏิสนธิภายในหลอดแก้ว⁵ หรือ IVF และ ET (In Vitro Fertilization/Fertilization)

หลังจากที่ไต้หวันได้มีการรองรับกฎหมายสมรสเท่าเทียมอย่างเป็นทางการ ส่งผลให้เกิดกระแสความเคลื่อนไหวไปทั่วเอเชีย มีทั้งผู้เห็นด้วยและผู้ต่อต้าน เช่น ในปี 2018 องค์กรที่ต่อต้านการสมรสเท่าเทียมได้ผลักดันคำถามพ่วงในการทำประชามติสำหรับการเลือกตั้งท้องถิ่น เพื่อต่อต้านการขยายคำนิยามของการสมรสตามกฎหมายแพ่งต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งไต้หวัน

ซึ่งภายหลัง TAPCPR และ equallovetw⁶ (Marriage Equality Coalition Taiwan) ได้มีการร่วมกันตอบโต้และชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคำถามพ่วงประชามติผ่านสื่อโทรทัศน์ไต้หวัน ส่วนทางด้าน equallovetw ได้ดำเนินการระดมทุนจากเหล่ามวลชนเพื่อใช้ในการรณรงค์และจัดกิจกรรม เพื่อให้ข้อมูลที่ถูกต้องกับผู้ลงประชามติถึงแม้ว่าทาง TAPCPR และ equallovetw จะทำงานร่วมการรณรงค์อย่างหนัก แต่ก็ต้องพ่ายแพ้ เพราะผลการลงประชามติเมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2018 ผู้ลงประชามติทั้งหมด 7.65 ล้านคน ได้ตอบ “เห็นด้วย” จำนวน 4.75 ล้านคน และตอบว่า “ไม่เห็นด้วย” จำนวน 2.90 ล้านคน หลังจากประกาศผลประชามติทาง TAPCPR ได้มีการออกมาแถลงการณ์ถึงจุดยืนในการผลักดันการต่อสู้เพื่อความเสมอภาคในการสมรสของกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศต่อไป (ชวินโรจน์ ธีรพัชรพร, 2562)

นอกจากการรวมตัวกันของกลุ่มคนในไต้หวันแล้ว ในวันที่ 24 พฤศจิกายน 2021 มีความเคลื่อนไหวครั้งใหม่ ไต้หวันได้ร่วมมือกับแคนาดาในการจัด “การประชุมว่าด้วยการวิเคราะห์เพศสภาพ” โดยได้มีการเชิญเจ้าหน้าที่ภาครัฐจาก 5 สภาหลัก รัฐบาลท้องถิ่นทั่วไต้หวัน รวมถึงพันธมิตรในองค์กรนอกภาครัฐ (NGO) ที่ให้ความสนใจประเด็นที่เกี่ยวกับความเสมอภาคทางเพศ ซึ่งมีผู้เข้าร่วมการประชุมกว่าร้อยคน โดยในการประชุมได้มีการแลกเปลี่ยนระหว่างเจ้าหน้าที่ภาครัฐทั้งไต้หวันและแคนาดา

การประชุมครั้งนี้ว่าด้วยการวิเคราะห์เพศสภาพของไต้หวันและแคนาดา หรือที่เรียกว่า GBA+⁷ (Gender - based Analysis Plus) ย้ำให้เห็นถึงประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเพศสภาพเป็นหลัก โดยได้ทำการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศและชนชาติ ชาติพันธุ์ อายุ ชนชั้น อัตลักษณ์ทางเพศ รสนิยมทางเพศ และการแสดงออก

⁴ กฎหมาย 748 ในที่นี้ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Act for Implementation of J.Y. Interpretation No. 748”

⁵ การใช้เทคโนโลยี ช่วยการเจริญพันธุ์ สำหรับคู่สมรสที่มีบุตรยาก ด้วยการนำไข่ และอสุจิมาผสมกันให้มีการปฏิสนธิภายนอก

⁶ Marriage Equality Coalition Taiwan การรณรงค์ภาคสนามเพื่อขอการสนับสนุนกฎหมายสมรสเท่าเทียมที่สถานีรถไฟ ณ กรุงไทเป ไต้หวัน

⁷ Gender-based Analysis Plus เป็นกระบวนการวิเคราะห์ที่สร้างขึ้นโดย Status of Women Canada เพื่อวิเคราะห์ด้าน “เพศ” ของนโยบายรัฐบาลแคนาดา

ทางเพศ โดยได้หวั่นและแคนาดาต่างส่งเสริมให้สังคมก้าวไปสู่ทิศทางการยอมรับซึ่งกันและกัน อย่างมีความเท่าเทียมได้ โดยดำเนินการวิจัยประเด็นด้านเพศสภาพตามความเป็นจริง เพศสภาพทางสังคม และปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน ซึ่งดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล ตลอดจนติดตามและเร่งแก้ไขปัญหาความไม่เท่าเทียมทางเพศ

จากความเคลื่อนไหวของไต้หวันครั้งนี้ จึงแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงไปของทั้งในมุมมองด้านวัฒนธรรมความเชื่อเรื่องเพศ การเปิดรับเรื่องความหลากหลายทางเพศที่เปิดกว้างมากขึ้นกว่าที่ผ่านมา อีกทั้งการส่งเสริมในสิทธิความเท่าเทียมกันและสนับสนุนความเสมอภาคให้เหล่านักเคลื่อนไหวที่มีความหลากหลายทางเพศที่เพิ่มมากขึ้น ในยุคปัจจุบัน ไม่เพียงแต่เป็นกระแสสังคมที่ได้รับความนิยมในไต้หวัน แต่ยังเป็นกระแสแพร่หลายไปยังหลายประเทศ ทำให้ผู้คนทั่วโลกต่างให้ความสนใจ จนนำมาสู่การเคารพซึ่งกันและกัน และการให้เสรีสิทธิความเสมอภาคต่อกันในสังคม

2. การเปรียบเทียบกฎหมายสิทธิสมรสเท่าเทียมในไต้หวันและร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิตในไทย

2.1 แนวคิดความเป็นมาของกฎหมายสิทธิสมรสเท่าเทียมของประเทศไทย

ในด้านการรองรับเสรีสิทธิทางการสมรส เหล่าบุคคลผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศในไทยนั้นก็ยังคงรอคอยกฎหมายที่มีสิทธิความเสมอภาคทางเพศ เดิมประเทศไทยยังมีเพียงแค่ “ร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิต พ.ศ.” เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2565 หลังการประชุมคณะรัฐมนตรี มีความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้ว ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอเพื่อเป็นกฎหมายที่รองรับความสัมพันธ์ของการอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวระหว่างบุคคลเพศเดียวกัน โดยมีการอุปการะเลี้ยงดูและมีความสัมพันธ์ในด้านอื่น ๆ ทั้งนี้ ทางกระทรวงยุติธรรมได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นครอบคลุมทุกกลุ่มในทุกมิติเรียบร้อยแล้ว ต่อมาเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2565 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้มีการลงมติเห็นชอบรับร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความเสมอภาคทางการสมรส พร้อมกันถึง 4 ร่าง ประกอบด้วย

- 1) ร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิต ที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรี
- 2) ร่างพระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ คณะรัฐมนตรีเสนอเช่นกัน
- 3) ร่างพระราชบัญญัติ ที่เสนอโดยพรรคประชาธิปัตย์
- 4) ร่างพระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่...) พ.ศ. ... หรือ “พ.ร.บ. สมรสเท่าเทียม” ที่เสนอโดย ส.ส. พรรคก้าวไกลและคณะ

ร่างกฎหมายทั้ง 4 ฉบับ มีสาระสำคัญที่ทั้งเหมือนและต่างกัน หนึ่งในนั้นคือ “สถานะทางกฎหมายของบุคคล” โดยร่างกฎหมายฉบับคณะรัฐมนตรีและพรรคประชาธิปัตย์จะระบุว่าเป็น “คู่ชีวิต” แตกต่างจากร่างพระราชบัญญัติสมรสเท่าเทียม ที่จะให้สถานะเป็น “คู่สมรส” ซึ่งสถานะบุคคลภายใต้กฎหมายมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะสัมพันธ์กับการได้รับสิทธิด้านต่าง ๆ การได้รับสถานะบุคคลเป็น “คู่สมรส” หมายถึงมีโอกาสที่จะได้รับ “สิทธิสวัสดิการรักษายาบาลของข้าราชการ” และ “สิทธิประกันสังคม” ในฐานะคู่สมรส

แบบร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิตเกิดขึ้นได้โดยความร่วมมือของหลายฝ่าย อาทิ คณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้นเพื่อศึกษาความเกี่ยวข้องทางศาสนา รวมไปถึงหน่วยงาน UNDP⁸ และมีการเชิญบุคคลที่เป็น LGBTQIA+ มาร่วมปรึกษาเพื่อประกอบในการร่างกฎหมายนี้ เริ่มเสนอร่างกฎหมายดังกล่าวต่อสภาในปี 2561 มีมติเห็นชอบที่ 44 มาตรา และส่งต่อไปในระดับคณะกรรมการกฤษฎีกา ออกมาเป็นร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิต โดยมี 4 หมวด 46 มาตรา และยังมีการร่างแก้ไขประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ 3 มาตราสำคัญ ดังนี้

- 1) เรื่องการจดทะเบียนสมรสซ้ำซ้อนที่รวมถึงการจดทะเบียนคู่ชีวิตด้วย
- 2) เรื่องเหตุการณ์พ้องหย่า
- 3) เรื่องการสิ้นสุดในค่าเลี้ยงชีพ

2.2 แนวคิดความเป็นมาและข้อกฎหมายสิทธิสมรสเท่าเทียมปัจจุบันของประเทศไทย

ในปัจจุบันร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิตนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร โดยแนวคิดในการร่างเลือกให้ใช้คำว่า “คู่ชีวิต” มีเหตุผลมาจากต้องการยกระดับความสัมพันธ์ของบุคคลผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศให้มีความสำคัญมากยิ่งขึ้น

2.2.1 พระราชบัญญัติคู่ชีวิต

- (1) คู่ชีวิต หมายถึง บุคคลสองคนซึ่งเป็นเพศเดียวกันโดยกำเนิดและได้จดทะเบียนคู่ชีวิตตามร่างพระราชบัญญัติ
- (2) กำหนดให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีเยาวชน และครอบครัวมีอำนาจพิจารณาในการพิพากษาคดี
- (3) การจดทะเบียนคู่ชีวิตจะทำได้ต่อเมื่อบุคคลทั้งสองฝ่ายยินยอม มีอายุ 17 ปีบริบูรณ์ และทั้งสองมีสัญชาติไทย หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีสัญชาติไทย รวมทั้งกำหนดบุคคลต้องห้ามไม่ให้จดทะเบียนคู่ชีวิต เช่น ทั้งสองคนเป็นญาติสืบสายโลหิตกัน เป็นพี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมแต่บิดาหรือมารดา
- (4) กรณีที่ผู้เยาว์จะจดทะเบียนคู่ชีวิต ต้องได้รับความยินยอมของบิดามารดา ผู้รับบุตรบุญธรรม ผู้ปกครอง หรือศาล และเมื่อจดทะเบียนคู่ชีวิตแล้วผู้เยาว์ย่อมบรรลุนิติภาวะ
- (5) กำหนดบทบัญญัติเพื่อรองรับลักษณะความสัมพันธ์ของคู่ชีวิต เช่น ต้องอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว และช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูกันตามความสามารถและฐานะของตน
- (6) คู่ชีวิตมีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายเช่นเดียวกับสามีหรือภริยา และมีอำนาจดำเนินคดีต่างผู้ตายต่อไปเช่นเดียวกับสามีหรือภริยาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
- (7) ทรัพย์สินระหว่างคู่ชีวิต แบ่งเป็นสินส่วนตัวและทรัพย์สินร่วมกัน
- (8) การสิ้นสุดการเป็นคู่ชีวิต คู่ชีวิตย่อมสิ้นสุดลงด้วยความตาย ศาลพิพากษาให้เพิกถอน หรือการเลิกการเป็นคู่ชีวิต รวมทั้งกำหนดเหตุฟ้องเลิกการเป็นคู่ชีวิต เช่น คู่ชีวิตฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่องผู้อื่นฉันทันคู่ชีวิต ประพฤติชั่ว ทำร้าย ทรนทรนร่างกายหรือจิตใจ จงใจละทิ้งอีกฝ่ายเกิน 1 ปี

⁸ สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme: UNDP)

(9) บุตรบุญธรรม เมื่อคู่ชีวิตได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขในร่างพระราชบัญญัติ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ สามารถรับอุปการะบุตรบุญธรรมได้ รวมทั้งคู่ชีวิตฝ่ายหนึ่งจะจดทะเบียนรับผู้เยาว์ ซึ่งเป็นบุตรบุญธรรมของคู่ชีวิตอีกฝ่ายหนึ่งมาเป็นบุตรบุญธรรมของตนเองด้วยก็ได้

(10) เมื่อคู่ชีวิตฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตาย ให้คู่ชีวิตอีกฝ่ายหนึ่งมีสิทธิและหน้าที่เช่นเดียวกับคู่สมรสตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยเรื่องมรดก

(11) กำหนดให้นำบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยคู่สมรสครอบครัว และบุตรบุญธรรมมาใช้บังคับแก่คู่ชีวิตด้วยโดยอนุโลมบางกรณี

2.2.2 ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. มีสาระสำคัญ ดังนี้

- (1) ชายหรือหญิงจะไม่สามารถสมรสกันได้ในขณะที่ตนมี “คู่สมรส” หรือ “คู่ชีวิต” อยู่แล้ว
- (2) กำหนดให้เหตุฟ้องหย่ารวมถึง กรณีสามีหรือภริยาอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่องผู้อื่นจน “คู่ชีวิต”
- (3) ให้สิทธิรับค่าเลี้ยงชีพในกรณีหย่าหมดไป ถ้าฝ่ายที่รับค่าเลี้ยงชีพสมรสใหม่หรือจดทะเบียนคู่ชีวิต

ทั้งนี้ สิทธิที่เกี่ยวข้องกับการเป็นคู่ชีวิตในกฎหมายฉบับอื่น ๆ จะมีการศึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไขหลังมีผลบังคับใช้ (กรุงเทพมหานคร, 2565)

2.2.3 เปรียบเทียบระหว่างร่าง พ.ร.บ. สมรสเท่าเทียมและ พ.ร.บ. คู่ชีวิตที่มีสาระที่เหมือนหรือใกล้เคียงกัน

- (1) กำหนดให้คู่ชีวิตมีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหาย เช่นเดียวกับสามีหรือภริยา และมีอำนาจดำเนินคดีต่าง ๆ ของผู้ตายต่อไปเช่นเดียวกันกับสามีหรือภริยา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
- (2) กำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับทรัพย์สินระหว่างคู่ชีวิตโดยแบ่งเป็นสินส่วนตัวและสินทรัพย์ร่วมกัน

(3) คู่ชีวิตสามารถรับบุตรบุญธรรมได้ และคู่ชีวิตสามารถจะจดทะเบียนรับผู้เยาว์ซึ่งเป็นบุตรบุญธรรมของคู่ชีวิตอีกฝ่ายหนึ่งมาเป็นบุตรบุญธรรมของตนเองก็ได้

(4) เมื่อคู่ชีวิตฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตาย ให้คู่ชีวิตฝ่ายหนึ่งมีสิทธิและหน้าที่เช่นเดียวกับคู่สมรสตามบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยมรดก (ในกรณีที่ไม่ได้ทำพินัยกรรม)

(5) กำหนดให้นำบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยคู่สมรส (มาตรา 1606, 1652, 1563) ครอบครัว และบุตรบุญธรรม มาใช้บังคับแก่คู่ชีวิตด้วยโดยอนุโลม (BBCNewsThai, 2565)

2.2.4 เปรียบเทียบระหว่างร่าง พ.ร.บ. สมรสเท่าเทียมและ พ.ร.บ. คู่ชีวิตที่มีสาระที่แตกต่าง

(1) เพศที่ระบุในการจดทะเบียนร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิต ที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรี หมายถึง ผู้ที่มีเพศกำเนิดเดียวกัน ในขณะที่ร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิตของพรรคประชาธิปัตย์ และแบบร่างพระราชบัญญัติสมรสเท่าเทียม ระบุเพียงว่าเป็นเพียงบุคคลต่อบุคคล ซึ่งต่างจากกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ฯ ฉบับปัจจุบันที่ระบุว่าเป็นเพศชาย – หญิง

(2) สถานะทางกฎหมาย ร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิตของ คณะรัฐมนตรี และ พรรคประชาธิปัตย์ ระบุให้เป็น “คู่ชีวิต” ในขณะที่ ร่างพระราชบัญญัติสมรสเท่าเทียมให้ใช้สถานะว่า “คู่สมรส” เช่นเดียวกันกับที่ระบุสถานะในกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ฯ

(3) กำหนดให้การจดทะเบียนจะกระทำได้อีกต่อเมื่อบุคคลทั้งสองฝ่ายยินยอม ตามแบบร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิต ของทั้งคณะรัฐมนตรี และพรรคประชาธิปัตย์ กำหนดให้มีอายุ 17 ปีบริบูรณ์ และทั้งสองฝ่ายมีสัญชาติไทย หรือฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่งมีสัญชาติไทย เช่นเดียวกันกับกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ฯ ในขณะที่ร่างพระราชบัญญัติสมรสเท่าเทียมกำหนดให้มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์

(4) สาระที่ร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิตของ คณะรัฐมนตรี และพรรคประชาธิปัตย์ ไม่ได้กำหนด แต่มีในแบบร่างพระราชบัญญัติสมรสเท่าเทียม คือ การหมั้นและการรับหมั้น การใช้นามสกุลของคู่สมรส การไม่ต้องเสียภาษีมรดก ในกรณีที่ได้รับมรดกจากคู่ที่เสียชีวิต และการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ในกรณีจดทะเบียนกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (BBCNewsThai, 2565)

ตารางที่ 1 ตารางเปรียบเทียบข้อกฎหมายสิทธิสมรสเท่าเทียมของไทยและไต้หวัน

ไต้หวัน			ไทย	
ประเด็น	กฎหมายเฉพาะ	กฎหมายแพ่ง	ร่างกฎหมายเฉพาะ	ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
ที่มา	การฟ้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ	สภานิติบัญญัติ	ยกร่างโดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ	กระบวนการนิติบัญญัติ
เหตุการณสำคัญ	<p>1986: ฉี เจีย เวย (Chi Chia-wei, 祁家威) ยื่นคำร้องขอจดทะเบียนสมรสต่อศาลแขวงไทเป</p> <p>2012: ฉี เจีย เวย ยื่นฟ้องศาลปกครอง Taipei High Administrative Court</p> <p>2016: ฉี เจีย เวย ร่วมกับ TAPCPR ยื่นฟ้องศาลรัฐธรรมนูญ</p> <p>2017: ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยว่ากฎหมาย (Act of Judicial Yuan Interpretation No. 748) แพ่งที่หวงห้ามการสมรส LGBTQIA+ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ</p>		<p>2012: คู่ชายรักชายถูกปฏิเสธการจดทะเบียนสมรสที่ จ. เชียงใหม่</p> <p>2013: กรมคุ้มครองสิทธิฯเสนอร่างแรก พ.ร.บ คู่ชีวิต (ปี 2018 ครม.รับหลักการร่างปัจจุบันและอยู่ระหว่างการพิจารณาโดยกฤษฎีกา)</p> <p>2015: คู่ชายรักชาย กอร์ดอน เลก ยื่นคำร้องต่อ กสม.ว่าถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน ในกรณีของ ด.ญ. คาร์เมน</p> <p>2018: คู่รักเพศเดียวกัน ยื่นคำร้องต่อวสพ. เพื่อวินิจฉัยว่าถูกเลือกปฏิบัติ เนื่องจากไม่สามารถสมรสตาม ปพพ.</p> <p>2019: มูลนิธิ Forsogi ยื่นคำร้องผู้ตรวจการแผ่นดินให้ส่งคำขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ วินิจฉัยว่าการห้าม LGBTQIA+ สมรสขัดต่อรัฐธรรมนูญ ปี 2017</p>	

ไต้หวัน			ไทย	
ประเด็น	กฎหมายเฉพาะ	กฎหมายแพ่ง	ร่างกฎหมายเฉพาะ	ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
	2019: ข้อกฎหมายสมรสเท่าเทียม (Act of Judicial Yuan Interpretation No. 748) ผ่านสภานิติบัญญัติเมื่อวันที่ 17 พ.ค. 2019 ซึ่งประกาศโดยประธานาธิบดีเมื่อวันที่ 22 พ.ค. 2019 และมีผลบังคับใช้ในวันที่ 24 พ.ค. 2019			
ชื่อกฎหมาย	กฎหมายประกอบคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 748 ปี 2021	กฎหมายแพ่ง	พ.ร.บ” คู่ชีวิต พ.ศ. ... (ร่างที่ 4 ปี 2018) มาตรา อยู่ระหว่างพิจารณา	ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
สถานะการจดทะเบียน	คู่สมรส มาตรา 7 ข้อบัญญัติคู่สมรสเพศเดียวกัน: - ห้ามจดทะเบียนสมรสร่วมกับบุคคลเพศเดียวกันที่มีสถานะสมรสแล้ว - ห้ามจดทะเบียนสมรสร่วมกับบุคคลเพศเดียวกันเกิน 2 คนขึ้นไป - บุคคลที่จะจดทะเบียนสมรสได้ ต้องไม่เป็นบุคคลที่ทำการสมรสตามประมวลกฎหมายแพ่ง	คู่สมรส มาตรา 985 ข้อบัญญัติคู่สมรสเพศเดียวกัน: - ห้ามบุคคลที่มีคู่สมรสแล้วทำการสมรสซ้ำ - ห้ามมิให้บุคคลทำการสมรสตั้งแต่สองคนขึ้นไปพร้อมกัน	คู่ชีวิต มาตรา 3	คู่สมรส มาตรา 1459

ที่มา : ตารางแสดงตัวอย่างการเปรียบเทียบกฎหมายสมรสเพศเดียวกัน ไต้หวัน – ไทย (ชวินโรจน์ อีรพัชรพร, 2562)

ตารางที่ 2 ตารางแสดงตัวอย่างการเปรียบเทียบเงื่อนไขการจดทะเบียน

ไต้หวัน			ไทย	
เพศ	เพศเดียวกันมาตรา 2	ต่างเพศมาตรา 972	เพศเดียวกันมาตรา 3	ต่างเพศมาตรา 1448
อายุ	18 ปี	ชาย 17 ปี หญิง 15 ปี	20 ปี	17 ปี โดยความยินยอม หรือบรรลุนิติภาวะ หรือศาลรัฐธรรมนูญ
การจดทะเบียน กับต่างชาติ	ฝ่ายหนึ่งสัญชาติไต้หวัน อีกฝ่ายเป็นต่างชาติ (จำเป็นต้องเป็นประเทศที่ มีกฎหมายสมรสเพศ เดียวกันตาม กฎหมายว่า ด้วยตีความกฎหมายแพ่ง ตามกฎหมายประเทศอื่น)	ไม่จำกัดสัญชาติทั้ง สองฝ่าย	ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งต้องมี สัญชาติไทย	ไม่จำกัดสัญชาติ ทั้งสองฝ่าย
การรับมรดก	✓	✓	✓	✓
การอุปการะ บุตรบุญธรรม	ได้แต่บุตรต้องมีสายเลือด ของอีกฝ่าย	✓	✗	✓
การอุ้มบุญ	✗	✓	✗	✓
สิทธิและหน้าที่ อื่นตามกฎหมาย เช่น สิทธิในการ ลดหย่อนภาษี สิทธิในกองทุน ประกันสังคม ฯลฯ	✓ (เนื่องจากผู้จดทะเบียน ถือเป็น “คู่สมรส” เช่นเดียวกับกฎหมายแพ่ง ของไต้หวัน)	✓	✗ (เนื่องจากผู้จดทะเบียน ถือเป็น “คู่ชีวิต” มิใช่ “คู่สมรส”)	✓
การสิ้นสุด ความสัมพันธ์	ความตายหรือ ความยินยอมทั้งสองฝ่าย หรือการฟ้องศาล	ความตายหรือ ความยินยอมทั้งสอง ฝ่ายหรือการฟ้องศาล	ความตายหรือ ความยินยอมทั้งสอง ฝ่ายหรือการฟ้องศาล	ความตายหรือ ความยินยอมทั้งสอง ฝ่ายหรือการฟ้องศาล

ที่มา : ตารางแสดงตัวอย่างการเปรียบเทียบเงื่อนไขการจดทะเบียน (ชวินโรจน์ อธิพัชรพร, 2562)

จากการศึกษาเปรียบเทียบเงื่อนไขระหว่างกฎหมายสิทธิสมรสเท่าเทียมไต้หวันและกฎหมายแบบร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิตของไทย ซึ่งหลังจากที่ไต้หวันได้เห็นชอบกฎหมายสิทธิสมรสเท่าเทียมในปี 2019 ทำให้ในปีดังกล่าวมีการจดทะเบียนสมรส คู่สมรสเพศเดียวกันมากถึง 2,939 คู่ (Zheng, 2021) ในปีถัดมา 2020 มีการจดทะเบียนสมรส สำหรับคู่สมรสเพศเดียวกันเพิ่มขึ้นรวมทั้งสิ้น 4,021 คู่ (Zheng, 2021) และตามค่าสถิติการจดทะเบียนสมรสแสดงค่าแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี จนถึงปี 2022 มีคู่สมรสเพศเดียวกันที่จดทะเบียนในไต้หวันรวมแล้ว 7,906 คู่ นอกจากนี้ยังมีการแสดงผลสำรวจความคิดเห็นของประชาชนไต้หวันที่เห็นชอบกับสิทธิประโยชน์ในตัวกฎหมายสิทธิสมรสเท่าเทียมของไต้หวัน ที่คู่สมรสควรได้รับดังตารางการเปรียบเทียบ

ข้างต้น โดยมีค่าสถิติเห็นชอบจากปี 2018 เพิ่มขึ้นถึง 23.5% จาก 37.4% และมีความเห็นชอบถึง 60.9% จากการสำรวจในปี 2022 (Weng, 2022) นอกจากนี้ในปี 2020 ทางสภาบริหารความเท่าเทียมทางเพศของไต้หวันยังมีการสำรวจประเด็นความเห็นชอบที่เกี่ยวข้องการสิทธิประโยชน์และเสรีภาพของกลุ่มสมรสเพศเดียวกันจากประชาชนไต้หวันอีกหลายหัวข้อ อาทิเช่น หัวข้อ “การรับเลี้ยงบุตรบุญธรรมของกลุ่มสมรสเพศเดียวกัน” “การแต่งตัวในที่สาธารณะที่แตกต่างจากเพศสภาพ” เป็นต้น และค่าสถิติเบื้องต้นแสดงให้เห็นแล้วว่าจากการที่ไต้หวันมีกฎหมายรองรับสิทธิความเท่าเทียมทางเพศอย่างเป็นทางการ ทำให้เงื่อนไขการจดทะเบียนกฎหมายสิทธิสมรสเท่าเทียมของไต้หวันมีความครอบคลุมและมีเสรีสิทธิทางความเสมอภาคมากกว่าแบบร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิตของไทย เพราะนโยบายการรองรับสิทธิของไทยยังเป็นเพียงแบบร่างกฎหมายเท่านั้น ข้อจำกัดย่อมมีมากกว่า และแม้ว่าจะมีแบบร่างแก้ไขพระราชบัญญัติออกมา แต่ก็ยังไม่ได้รับความเสมอภาคเท่าที่ควร อาทิเช่น

- 1) ในแง่ของการจดทะเบียนสมรสเพศเดียวกัน ผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศชาวไต้หวันสามารถจดทะเบียนสมรสได้ตั้งแต่อายุ 18 ปี แต่กลับกันผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศชาวไทยจะสามารถจดทะเบียนสมรสได้ต่อเมื่ออายุ 20 ปี
- 2) เงื่อนไขของกฎหมายไต้หวันสามารถรับอุปการะบุตรบุญธรรมได้ ถึงแม้จำเป็นจะต้องเป็นบุตรที่มีสายเลือดของอีกฝ่าย แต่เงื่อนไขของกฎหมายไทยในปัจจุบันยังไม่สามารถรองรับการอุปการะบุตรบุญธรรมได้
- 3) เรื่องสิทธิประโยชน์หน้าที่ตามกฎหมายต่าง ๆ การลดหย่อนภาษี รวมถึงสิทธิในการเข้าถึงเงินกองทุนประกันสังคมยังไม่ครอบคลุมเท่าที่ควร

3. แนวทางการปรับใช้กฎหมายสิทธิสมรสเท่าเทียมในประเทศไทย

แบบร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิตของไทยยังมีข้อจำกัดอีกมากที่ยังไม่สามารถพัฒนาได้เมื่อเทียบกับกฎหมายสิทธิสมรสเท่าเทียมของไต้หวัน จากทั้งแนวคิดและแนวทางการรองรับกฎหมายสิทธิสมรสเท่าเทียมในไต้หวันแสดงให้เห็นว่าเสรีประชาธิปไตยภายในไต้หวันนำมาสู่การเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพของกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ และนำมาสู่การพิจารณาร่างกฎหมายว่าด้วยการแต่งงานระหว่างคู่รักเพศเดียวกันอย่างเป็นทางการ และจากการเปรียบเทียบระหว่างกฎหมายสิทธิสมรสเท่าเทียมของไต้หวันและแบบร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิตของไทย แสดงให้เห็นว่าเสรีประชาธิปไตยในประเทศไทยยังมีการอุปจาริต ประเพณี และค่าของวัฒนธรรมทางสังคมดั้งเดิมที่เป็นข้อจำกัด ทำให้ไม่เกิดการเคลื่อนไหวจากองค์กรการปกครองหรือฝ่ายบริหารของรัฐในประเทศไทย จึงทำให้ไม่เกิดแรงกระตุ้นในการผลักดันการพัฒนาหรือปรับปรุงแบบร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิตของไทย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่นำมาสู่การเรียกร้องสิทธิอย่างเสรีภาพ ของกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายในประเทศไทย ที่ต้องการเรียกร้องการคุ้มครองจากสิทธิความเท่าเทียม และความเสมอภาค ไม่มีการแบ่งแยกเรื่องสถานะทางเพศของแต่ละบุคคล ได้รับสิทธิประโยชน์ที่เท่าเทียมกัน เช่นการรับอุปการะบุตรบุญธรรม หรือแม้แต่การรับสิทธิสวัสดิการต่าง ๆ ของคู่สมรสจากรัฐหรือเอกชน ซึ่งย่อมส่งผลต่อการ

เปลี่ยนแปลงของค่านิยม ทศนคติ รวมทั้งในมุมมองวัฒนธรรมความเชื่อเรื่องเพศในสังคมไทยเป็นอย่างแน่นอน หากแต่ว่าผู้คนในสังคมไทย โดยเฉพาะคนรุ่นเก่าต่างคงต้องเปิดรับเรื่องความหลากหลายทางเพศมากกว่าที่แลมาแล้ว แต่ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่าการมีประชาธิปไตยในประเทศไทยอย่างเดียวนั้นคงไม่เพียงพอต่อการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาทางสังคมและกฎหมายไทย ซึ่งการเคลื่อนไหวเรียกร้องผ่านระบบอำนาจอธิปไตยของไต้หวัน อันประกอบไปด้วยฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และตุลาการ รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นับว่าเป็น ปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดความสำเร็จในการผ่านกฎหมายสิทธิสมรสเท่าเทียม ซึ่งแนวทางดังกล่าวหากนำมาปรับ ใช้กับหน่วยงานหรือภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อาจนำไปสู่การบรรจุกฎหมายแบบร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิตของไทย ที่มีความชัดเจน และเป็นที่ยอมรับของประชาชนในสังคมไทยก็เป็นได้ อีกทั้งยังสามารถเป็นการส่งเสริมในสิทธิ ความเท่าเทียม เสมอภาคของผู้คนในสังคม สนับสนุนความเสมอภาคให้เหล่าบุคคลผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ และลดการเหลื่อมล้ำทางเพศชายและหญิงในสังคมไทยได้ด้วย โดยการผลักดันหรือการเคลื่อนไหวให้บรรจุข้อ กฎหมายที่ครอบคลุม และชัดเจน ของเหล่าบุคคลเพศเดียวกัน ซึ่งในปัจจุบันได้เกิดเป็นกระแสสังคมที่ไม่ได้ เกิดขึ้นเพียงแคในไต้หวันหรือในประเทศไทย แต่ผู้คนทั่วโลกต่างให้การสนใจในประเด็นดังกล่าว จึงควรค่าแก่ การศึกษา เพื่อนำมาสู่การเคารพซึ่งกัน และการให้เสรีสิทธิความเสมอภาคต่อเหล่าบุคคลผู้ที่มีความหลากหลาย ทางเพศในสังคมไทย

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษากฎหมายสิทธิสมรสเท่าเทียมในไต้หวัน แสดงให้เห็นถึงแนวคิดและการรองรับกฎหมาย สิทธิสมรสเท่าเทียมในไต้หวันรวมถึงแสดงให้เห็นว่าเสรีประชาธิปไตยภายในไต้หวันสามารถนำมาสู่การ เรียกร้องสิทธิและเสรีภาพของกลุ่มบุคคลผู้มีความหลากหลายทางเพศ ซึ่งนำมาสู่การพิจารณาร่างกฎหมายว่า ด้วยการแต่งงานระหว่างคู่รักเพศเดียวกัน ไต้หวันเลือกใช้คำว่า “สมรสเท่าเทียม” ในการจำกัดความ ซึ่งเป็นคำ ที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจ มีความหมายที่ชัดเจนลึกซึ้ง ในขณะที่แนวทางอื่น เช่น กฎหมายจดทะเบียนคู่ชีวิต และ กฎหมายรับรองการใช้ชีวิตร่วม เป็นแนวทางที่ซับซ้อน มีการบังคับใช้ที่ยากกว่า และขาดความเท่าเทียม ซึ่ง แตกต่างกับการสมรสตามกฎหมายแพ่งไต้หวัน หลังจากที่ไต้หวันได้มีการรองรับกฎหมายสมรสเท่าเทียมอย่าง เป็นทางการ ส่งผลให้เกิดกระแสความเคลื่อนไหวครั้งใหม่ไปทั่วเอเชียของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ เพื่อเรียกร้องความเท่าเทียมในการใช้ชีวิตของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ และผู้คนมากมายต่างให้ความสนใจ ในความคืบหน้าของไต้หวันที่จะเสริมสร้างความเท่าเทียมกันให้แก่กลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศทั้งในด้าน สิทธิประโยชน์หรือสิทธิเสรีในการแสดงตัวที่ขัดแย้งต่อเพศสภาพแต่กำเนิด นอกจากนี้ยังมีผู้คนจำนวนมากได้มี การโพสต์ข้อความและรูปภาพเพื่อร่วมแสดงความยินดีผ่านช่องทางโซเชียลมีเดียต่าง ๆ อาทิเช่น Twitter, Facebook, Instagram เป็นต้น นำโดยนายฟิล โรเบิร์ตสัน (Phil Robertson) รองผู้อำนวยการฮิวแมนไรท์วอตช์ ประจำภูมิภาคเอเชียใต้ระบุข้อความผ่าน Twitter ส่วนตัวว่า “นี่คือชัยชนะครั้งยิ่งใหญ่ด้านสิทธิของกลุ่ม ผู้มีความหลากหลายทางเพศ” (Phil Robertson, 2019) ซึ่งในปี 2019 ไต้หวันได้จัดการประชุมร่วมกับ สหภาพยุโรปว่าด้วยเรื่อง “สิทธิการสมรสเท่าเทียมและการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ (2019 EU-Taiwan LGBTI

Human Rights Conference: Marriage Equality & Protection of LGBTI Rights)” โดยมีการจัดทำการประชุมที่ว่าด้วยเรื่องของการส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศและสิทธิมนุษยชน เพื่อทำหน้าที่เป็นเวทีในการเชื่อมต่อระหว่างเอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ญี่ปุ่น และเกาหลี เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับนโยบายความเท่าเทียมทางเพศ ซึ่งสามารถดึงดูดผู้เข้าร่วมกว่า 280 คนจาก 31 ประเทศในเอเชียและยุโรป แต่การประชุมครั้งต่อไปได้ถูกเลื่อนออกไปเนื่องจากสถานการณ์ COVID-19 และกลับมาจัดอีกครั้งในปี 2022 ในหัวข้อ “สิทธิของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ (2022 EU-Taiwan LGBTI Human Rights Conference - Intersex, Transgender & Protection of Lesbian and Gay Rights)” และต่อมาในปี 2021 ได้หวันได้ร่วมมือกับแคนาดาในการจัด “การประชุมว่าด้วยการวิเคราะห์เพศสภาพ (Canada-Taiwan GBA Plus Seminar)” ภายใต้ประเด็นแนวทางการวิเคราะห์เพศสภาพ เสมือนเป็นการเปิดฉากความสัมพันธ์เชิงหุ้นส่วนด้านความเสมอภาคทางเพศระหว่างไต้หวันและแคนาดาอย่างเต็มตัว ซึ่งทั้งไต้หวันและแคนาดาก็ล้วนมีบทบาทในการเป็นผู้นำด้านการส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรี และการสร้างหลักประกันความเสมอภาคความหลากหลายทางเพศทั้งในภูมิภาคเอเชียและอเมริกาเหนือ

ในปัจจุบันกฎหมายร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิตของไทยอยู่ระหว่างการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร โดยแนวคิดในการร่างเลือกให้ใช้คำว่า “คู่ชีวิต” มีเหตุผลมาจากความต้องการยกระดับความสัมพันธ์ของบุคคลผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศให้มีความสำคัญมากขึ้น อย่างไรก็ตาม จากการเปรียบเทียบข้อกฎหมายสิทธิสมรสเท่าเทียมของไต้หวัน และกฎหมายแบบร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิตของไทย แสดงให้เห็นว่าไทยยังมีข้อจำกัดที่ยังไม่สามารถก้าวข้ามเพื่อพัฒนาได้เทียบเท่ากับกฎหมายการรองรับสิทธิสมรสเท่าเทียมของไต้หวัน และจากแนวคิดและการรองรับกฎหมายสิทธิสมรสเท่าเทียมในไต้หวันแสดงให้เห็นว่าเสรีประชาธิปไตยภายในไต้หวันนำมาสู่การเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพของกลุ่มบุคคลผู้มีความหลากหลายทางเพศ และนำมาสู่การพิจารณาร่างกฎหมายว่าด้วยการแต่งงานระหว่างคู่รักเพศเดียวกันอย่างสมบูรณ์ รวมถึงมีการสร้างความร่วมมือกันกับแคนาดา แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นที่ต้องการส่งเสริมความเสมอภาคให้แก่เหล่าผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ

รายการอ้างอิง

- กรุงเทพธุรกิจ. (2565, 7 มิถุนายน). *เปิดสาระสำคัญ 11 ข้อ พ.ร.บ.คู่ชีวิต ฉบับผ่าน ครม.ล่าสุด*.
<https://www.bangkokbiznews.com/business/1008657>
- เจนนรี ตันตารา. (2565, 17 กรกฎาคม). *บันทึกชีวิตในไต้หวัน : รักไร้พรมแดน! สิทธิการอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว กับกฎหมายการสมรสข้ามชาติของคู่รักเพศเดียวกันในไต้หวัน (ตอนแรก)*. Radio Taiwan International. <https://th.rti.org.tw/radio/programMessageView/id/106422>
- ฉัตรชัย เอมราช. (2557). *ความไม่เสมอภาคในการบันทึกทางทะเบียนเป็นคู่ชีวิตตามร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิต พ.ศ. ... [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตรบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์]*. NIDA Wisdom Repository. <http://repository.nida.ac.th/handle/662723737/4116>
- ชวินโรจน์ ชีรพัชรพร และ ภาณุมาศ ชัดเจนงาม. (2560). *สิทธิความเสมอภาคในการสมรสของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศในประเทศไทย. วารสารสมาคมนักวิจัย, 22(2), 92-104.*
- ชวินโรจน์ ชีรพัชรพร. (2562, 19 มิถุนายน). *ถอดบทเรียนการเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิสมรสเท่าเทียม LGBT ของ NGO ไต้หวัน ย้อนมองไทย ทำไมยังไม่คืบหน้า*. The Standard. <https://thestandard.co/taiwan-lgbtq-ngo/>
- ดิณณ์ ชัยสายัณห์. (2564). *สิทธิและความเท่าเทียมทางกฎหมายของการจดทะเบียนสมรสตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และสิทธิที่ได้รับตามการจดทะเบียนคู่ชีวิตจากร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิต พ.ศ.... วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 5(4), 281-288.*
- ทศพร มุรัตน์. (2557). *สิทธิการสมรสของบุคคลเพศเดียวกัน. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.*
- นิรันดร์ ทรงนิรันดร์ และ ศิริลักษณ์ ประสันแพงศรี. (2561). *ปัญหาทางกฎหมายกับการจดทะเบียนสมรสของเพศทางเลือก. วารสารศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ, 5(2), 56-69.*
- พริดา ภูมิสวัสดิ์. (2563). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับความเสมอภาคระหว่างเพศ [เอกสารประกอบการประชุม]. กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.*
https://www.ycap.go.th/download-content_detail/302
- BBCNewsThai. (2565, 15 มิถุนายน). *ร่าง พ.ร.บ. สมรสเท่าเทียมคู่ชีวิต : ต้องผ่านขั้นตอนอะไรบ้าง ก่อนบังคับใช้เป็นกฎหมาย*. <https://www.bbc.com/thai/thailand-61808097>
- Constitutional Court R.O.C. (Taiwan). (2017, 24 May). *Interpretation No.748[Same-Sex Marriage Case]*. <https://cons.judicial.gov.tw/en/docdata.aspx?fid=100&id=310929>
- Ellethailand. (2020). *30 countries that allow "Same-sex couples" can legally register their marriage*. <https://www.ellethailand.com/30-legalized-same-sex-marriage-countries/>
- Phil Robertson[@Reaproy]. (2019, May 17). *What a tremendous victory for #LGBT rights!* [Image attached]. Twitter.<https://twitter.com/Reaproy/status/1129269594189787136>

Weng, S. (2022, 24 May). *On the 3rd anniversary of the legalization of same-sex marriage, 7,906 same-sex couples have married, polls: 60% of the public agree, 70% agree with the right to adopt*. The News Lens.

<https://www.thenewslens.com/article/167241#&gid=1&pid=1>

Zheng, X. (2021). *With negative population growth in 2020, the number of marriage pairs exceeds a 10-year low*.

<https://web.archive.org/web/20210111044037/https://www.cna.com.tw/news/ahel/202101090096.aspx>

A Survey on the Role of Principals in Teacher Promotion in the Philippines

Abegail P. Simbre¹

John Michael D. Aquino²

Ingrid A. Palad³

¹ Central Luzon State University

² Laguna State Polytechnic University

³ DepEd-SDO Tayabas City, Quezon Province

Corresponding Author :

John Michael D. Aquino

Laguna State Polytechnic University

Sta. Cruz, Laguna, Philippines

E-mail: johnmichael.aquino@lspu.edu.ph

Received: 23 January 2023

Revised: 12 April 2023

Accepted: 25 April 2023

A Survey on the Role of Principals in Teacher Promotion in the Philippines

Abstract

This study surveyed the roles of principals in teacher promotion, challenges and initiatives based on Domain 4 of Philippine Professional Standards for School Heads (PPSSH) and Domain 7 of Philippine Professional Standards for Teachers (PPST). Qualitative research was done with data gathered by focus group discussion with six experienced teachers and interviews with four principals in Philippine public schools. An online meeting platform was used for in-depth discussion of roles, concerns and challenges pertaining to promotion. Results were that principals consistently fulfilled most of their roles stated in PPSSH: personal and professional development; professional reflection; performance management; professional development of school personnel; leadership and development in individuals and teams; general welfare of human resources; and rewards and recognition, except for the professional networks strand. Both teacher and principal participants agree that principals serve as effective models for teachers, with a positive attitude about work, providing technical assistance and opportunities for teachers to assume relevant tasks, according recognition, developing soft skills of teachers, pursuing further study, and self-initiative as promotion requirements. These findings suggest that a career advancement system should include three key competencies: functional, core behavioral, and professionalism and ethics. These should continuously and systematically address concerns of teachers about promotion and better meet organizational needs.

Keywords: The role of principals in promotion, Teacher promotions, Professional development, Promotion challenges, Career advancement system

Introduction

Organizations are composed of people and so acquiring their services, developing their skills, motivating them to high levels of performance and ensuring they maintain total commitment to the organization is essential for the achievement of the organization objectives Obi and Nwabuogookoye (2021). Schools are also an organization which comprises people, teaching and non-teaching personnel that need to advance and enhance their skills and knowledge in order to be updated with the current trends and innovations that happened in the educational system for better delivery of services to school clientele.

Republic Act 9155 or the Basic Education Act of 2001 (Symaco & Bustos, 2022) mandates that the school heads or school principals be the instructional leaders and administrative managers in the school. They guide and lead the school teaching and non-teaching personnel to perform well to better serve the school clientele. Historically, overall responsibility for the school's operation has fallen to a single individual, the principal - a role that through much of the last century has been largely vested in managerial expertise (Portin et al., 2006). Management of school personnel for their personal and professional development was also expected to be one of the roles that school principals had to play. Department of Education Order No. 24 s. 2020 reiterated that School Heads are expected to provide others, most especially the teachers, the means for development such as opportunities to learn, reflect, lead and progress in their profession. Moreover, they must provide an avenue and support teachers to grow professionally and be promoted to the next higher position.

Studies have proven that school heads play a very important role in teachers' empowerment. With her authority and power, teachers may feel valued and appreciated and can ignite or dim their drive towards their roles and boost their confidence to aspire for more career advancements. Teachers are usually busy and taking advancement opportunities may be seen as a burden more than merit as many have grown comfortable with their routines (Ayodele Ajani, 2020).

Recently, the Department of Budget and Management's (DBM) Government Manpower Information System as of February 15, 2021, there are about 26,164 unfilled teaching positions including master teachers and special education teachers, and 3,845 unfilled school administration positions in the Philippines. If school heads are performing their role effectively and efficiently as mandated by law, there must be no unfilled position for teachers and master teacher, headteacher, and principal positions as well. The figures mentioned above showed

that there are lapses and negligence on the responsibilities not only on the part of the teachers but more importantly on the part of school principals to support the development and promotion of teachers to the next higher position. There are instances that teachers do not want to be promoted and be engaged in professional activities. They are reluctant to be promoted because of the lack of relevant pertinent papers needed for promotion. Also, some teachers find satisfaction with their current teaching position and don't want to leave their comfort zone. Some do not want to pursue their graduate studies for several reasons, for example; financial reasons and family responsibilities. Also, there are teachers complaining of the slow process of promotion in the Department that affects their eagerness to aim for higher positions.

In connection with this, this study would like to find out and validate how principals perform their roles and motivate their teachers in their teachers' development and promotion based on Philippine Professional Standards for School Heads? Do they have plans and programs for the professional development of teachers? Also, as for teachers, what are their most common concerns on promotion, and how are these issues being addressed? The results of the current studies would be the basis for the crafting and development of the human resource development plan/ staff development plan. This study aims to investigate the challenges and factors that hinder teachers from aspiring to assume higher positions in public schools and what barriers exist for career progression in order to identify key issues and potential solutions.

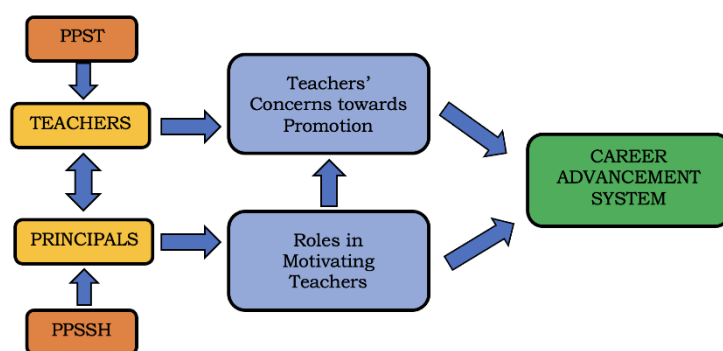

Figure 1. Conceptual Framework

The conceptual framework presents the interrelationship of the following variables that reflects the primary goal of the research that will be the basis and guide upon descriptions and further discussions of the professional development of teachers. It illustrates the interrelationship of the teachers and the principals. The teachers have the Philippine Professional Standard for

Teachers (PPST) to guide them in improving their personal and professional attributes. It has 7 domains collectively comprising 37 strands that indicate more particular practices of the teachers while principals have the Philippine Professional Standards for School Heads (PPSSH) has 5 domains that comprise 34 strands that indicate specific dimensions of school leadership practices. Both standards are related to each other, particularly in professional development. The researchers explored the principals' role in motivating teachers and teachers' concerns towards their promotions and its relationship. In line with this, addressing the various indicators would help to improve the teachers' abilities and skills not only in delivering instruction but also as holistic individuals. This may result in a career advancement system of the principals for their teachers.

This study aims to answer the following questions:

1. How do principals perform their roles and motivate their teachers in their teachers' development and promotion based on PPSSH?
2. What are the most common concerns of seasoned teachers on promotion and how are these issues being addressed?
3. What career advancement system can be proposed for principals that will be used for teachers?

Literature Review

Teacher professional development involves all learning opportunities that enable teachers to adapt to changes in the education system and increase their effectiveness (Malipot, 2020; Smith & Gillespie, 2007). In this age when the success of the education system was evaluated with the success of the students, it was determined that the teachers had a significant effect on the success of the students (Karacabey, 2021; Scheerens, 2010 cited in Fatih, 2020). Meanwhile, the principal is responsible for the professional development of the teachers and other school personnel. It also includes creating an atmosphere that would encourage school staff to be motivated to advance in one's career. For this reason, the attitude of the managers and their efforts towards professional development can increase the motivation and opportunities of the teachers (Fatih, 2020). Department of Education Order no. 29 s. 2002 reiterated that promotion refers to the advancement of an employee from one position to another with an increase in duties and responsibilities as authorized by law and usually accompanied by an increase in salary. The principals are also charged with the responsibility

of encouraging career development among the staff. The study findings indicate that this is a role that the principals are not keen on. Almost half 57 (47.1%) of the respondents disagree with the fact that Principals as human resource managers are supposed to encourage staff to develop their careers. This implies that in half of the secondary schools, Principals do not carry out this role. Therefore, the members of staff stagnate in one level till they retire (Emily, 2015). Moreover, Section 1 of the Magna Carta for Public School Teachers or Republic Act 4670 states the provision of the law provides the state policy “to promote and improve the social and economic status of public-school teachers, their living and working conditions, their terms of employment and career prospects.

In any industry, professionals may consciously or unconsciously aspire to do better, become better, and be in better positions at their jobs. However, Zamir (2018) and Paul (2016) stated that promotion is a personal choice that depends on which organization they are in, as relationships and conflicts with school administrators and staff are considered a major factor for one to want to get promoted. This also entails mindset and identity changes as it requires systemic change and personal courage in a supportive environment (Parker et al., 2018). For this, we can say that trust and appreciation by the school head and support from fellow teachers empower them to move forward with their careers. Paul (2016) supported this by stating that a relative number of teachers struggle to access, retain and succeed because of these factors.

In addition to that, Wanelik et al. (2020) stated that socioeconomic background, financial barriers, gender (females and LGBT+), and interests especially among minority groups may also impede so he suggested that mentoring from diverse networks paired with perseverance may help to achieve success. Tulo and Gempes (2016) and Munchanje et al. (2016) added that high levels of competency potential, career progression, training perspective on methodology, and exposure to professional development are highly relevant hence they suggested that teachers should continually update their education for them to be confidently bullish towards promotions. However, Ngaruiya et al. (2015) and Muller et al. (2021) posed that teachers’ personal characteristics towards career progression should also be systematically addressed and supported.

From another perspective, Shah et al. (2020) reiterated that female teachers take pride in their professional development and are positive towards their work but complained about the biased attitudes of their counterparts. While Shinozaki (2017) insisted that there is gender-based career inequalities, Tantawy (2020) stated that regardless of age, length of service and gender, a professional development program that caters to both novice and seasoned teachers

should be one of the most important priorities of the school head. Additionally, Parker et al. (2018) suggested that a design and delivery of a career progression program to support career advancement is needed for teachers to continue to move forward as they improve their professional performance and commitment, personal qualities, students' outcomes, and career progression.

To support that, Tanaomi and Asaadi (2017) advocates the idea that a career advancement system should be developed which includes organic governance for faculty to have better control and input in their evaluation and clear quantitative parameters for transparency and clear expectations while Risner et al. (2020) and O'Connell and McKinnon (2021) suggested that using a mentor/mentee model could greatly help to overcome through barriers.

On the other hand, professional development of teachers does not only rely on their attitude and their satisfaction, but it is about the process of how the student learning will increase. In a study conducted by Desimone & Garet (2015), they found that one of the five key features among the best practices in teachers' Professional Development was leadership as it motivates their teachers to execute all the strategies and methods they learned. Moreover, an optimistic school climate was a factor in the professional development of teachers (Postholm, 2012). The school organization and the teachers show an impact in teachers' learning to become effective and efficient in their respective schools. It means that teachers can perform well if they have a good relationship with their colleagues and school heads in a harmonious school environment.

Moreover, Darling et al. (2017) presented the seven features of effective professional development. One of the seven features is focused on coaching and expert support from school heads that help teachers to boost their confidence in teaching. It can be noted that their relationship provides a harmonious relationship in their workplace. A typical issue on this is promotion bias or favoritism of school heads that have an impact on the working environment of the teachers or even in their staff that aggregates the school's productivity. The preference of both teachers and principals perceives the impacts on the teachers' behavior. The biased decisions of principals result in the misallocation of human capital resources and demoralizing their employees (Li, 2019). This is why the education vision in 2023 labelled that the principals' support the professional development of their teachers by creating innovative programs, monitoring the teachers, seeking advice from the experts, and providing research tasks and that principals of the male teachers were more supportive than their counterparts (Karacabey, 2020).

Moreover, reflective practice is a tool to endorse professional development of teachers as it will help teachers to assess themselves and to reflect on, in, and for action to become reflective practitioners with knowledgeable supervision from colleagues and school heads and a positive climate that encourages collaborative and collegial practices (Diasti & Kuswando, 2020). In line with this, Kong (2018) attested that teacher community practices help to uplift their professional development by providing activities that improve not only their teaching and research writing skills but also in creating a positive environment with their co-teachers as this strengthens the interaction and exchange of ideas among the group.

One could also say that principals have a significant influence on the development of their teachers. The professional development of teachers was a responsibility and an integral part of both parties, the principals, and the teachers. In addition, principals have a significant role in the teachers' development but the teachers themselves are primarily responsible for their professional growth (Bredeson, 2000). The primary role of the principals in professional development are creating leadership capacity among the teaching and non-teaching personnel in their school, building a harmonious learning environment, and nurturing the teachers. To add, the professional development of teachers in an institution is an unceasing process that will broaden the existing knowledge, upskill the competencies and abilities, and establish good attitudes and values (Mukan et al., 2019) and the school principal can support and provide an advantageous innovation in subject panels and networks for teachers to improve themselves in school settings that will sustain and solve the challenges encountered by the teachers in their practices (Mumhure et al., 2020). Moreover, the study shows that administrators' leadership affects the professional development of teachers in accordance with the factors namely, creativity, integration, and advanced technology (Cockpim & Somprach, 2019; Giraldo, 2021). Hence, both administrators' leadership and management and teachers' behavior are completely related to the personal and professional development of teachers.

On the whole, school heads play a very important role in teachers' empowerment. With her authority and power, teachers may feel valued and appreciated and can ignite or dim their drive towards their roles and boost their confidence to aspire for more career advancements. Zamir (2018) stated that many only see teaching as a lifelong career in its declarative sense and that promotion is one's all work-related experiences and school administrator and staff is a major factor to the promotion and that interpersonal conflicts impede their desire to move forward.

Methodology

The study is qualitative in nature and participants were purposely selected to further understand the practices and reasons of human experiences as it allows researchers to probe deeper into their experiences, phenomena, and context (Cleland, 2017). The respondents were 6 seasoned public-school teachers (minimum of 7 years in service) and 4 public school principals with at least two years in the position. The interview questions underwent validation from 3 field experts and pilot-tested to ensure that the scope of the study was covered and participants' responses will be clear and concise. The researchers sought their consent before data gathering. The teachers participated in a focus group discussion via Google Meet and the principals were interviewed individually through the same platform. The interview questions utilized were about personal and professional development of teachers and how principals take part in these. The participants' answers were recorded, transcribed and carefully analyzed through themes and categories employing a text-based format and posed no ethical risks to all participants (Marsh, 2018).

Findings and Discussion

Research Question 1

How do principals perform their roles and motivate their teachers in their teachers' development and promotion based on Philippine Professional Standards for School Heads?

The interviews with the principal respondents showed that they proactively motivate their teachers to get promoted as stated in the following domains in PPSSH and PPST;

Moreover, six themes that are aligned with these strands emerged namely, 1) Principals as Models and Teachers' Positive Attitude Towards Work, 2) Consistent encouragement to promotion and teachers' profile, 3) Technical Assistance (Information Dissemination of Requirements and Qualifications for Promotions and Committee Assignments, 4) Develop Teachers' Soft Skills, 5) Giving Rewards, Recognition and Appreciation, and 6) Understanding the value of personal and professional development and Self-initiatives for professional development. Moreover, the researchers looked at the PPSSH and PPST alignment in the practices of different school principals to their teachers based on the answers of the respondents and the emerging themes.

Principals as Models and Teachers' Positive Attitude Towards Work

Principals act as models for both instructors and students. In their daily interactions, they demonstrate the significance of hard labor, a positive attitude, and motivation. Principals motivate their teachers to express pride with their tasks and strive for excellence by setting a positive example. A positive mindset among teachers, on the contrary, can be a potent instrument for fostering respect for one another and efficiency in the classroom. In addition, principals can cultivate an encouraging work atmosphere through offering teachers the resources and support they need to perform their duties effectively. Principals can contribute to a positive work environment by acknowledging and rewarding teachers for their hard work, providing professional development opportunities, and giving support during difficult times. This environment can motivate instructors to strive for excellence and foster an atmosphere that encourages teamwork and positive thinking.

The principal participants stated that walking the talk cannot be underestimated as this encourages and motivates teachers to aspire for better positions. They mentioned that they should practice what they preach so that they could encourage their teachers to aim for promotion. Principal 1 (P1) and Principal 3 (P3) had consistently stated during the interview - that school heads should be great examples to their teachers that they, before they can encourage anyone to pursue further studies, have to pursue one, as well. In the same way that school heads should be role models not only in educational qualifications but also with their attitude and values towards success. Principal 2 (P2) and Principal 4 (P4) mentioned that school heads can better motivate their teachers if they can communicate well with and be an inspiration to them. They also reiterated that in order to motivate teachers to aim for promotion, a true leader should have excellent values. P2 stressed that a school head should never be jealous but must be assertive to his/her teachers' success. Moreover, the principal respondents posited that telling their teachers their life stories on how they got to their positions strengthens their will to aspire to furthering their positions. After all, their teachers look up to them as their personal and professional mentors and leaders and inspiration.

On the other hand, the teacher participants described their relationships with their principals by citing scenarios. Teachers 4 and 5 said that their hard work is always appreciated and praised by their principals and are usually given assignments that strengthen their positive relationships and trust with their principals. In addition, Teachers 2 and 6 stated that they have no issues with their principals and have good relationships with them. Teacher 6 also added

that their principal is like a mother to all of them. Meanwhile, Teacher 5 made a point that his own attitude and low motivation towards promotion hindered him from getting promoted and his wife, who is also a teacher, helped him to prepare the necessary documents for promotion.

Consistent Encouragement to Promotion and teachers' profile

Consistent encouragement is vital for the promotion of teachers. Pushing teachers to take a master's in education, offering them the resources they need to succeed, and recognizing them for their efforts can all contribute to the motivation and advancement of teachers' careers. In addition to consistent encouragement, teachers ought to have access to chances to foster professional development. Similarly, teachers deserve access to an exhaustive profile. A profile will contain information about a teacher's qualifications, experience, and accomplishments, as well as their career objectives.

The principal participants believe that like them, their teachers would also like to receive higher salaries as monetary benefits could somehow ease most of their worries at home and will definitely make them happier at school. Unless a teacher gets promoted, his/her salaries will remain almost stagnant even if they have been in service for more than a decade. P1 and P4 believe that money matters and it is one of the most important goals for promotion as it makes teachers happy at work. However, this will not happen unless they pursue further studies, conduct research and innovations, attend relevant training and seminars as these are the requirements for promotional ranking in the department. The competition for promotion, they say, is tough and if they do not have enough of these mentioned requirements, they will be outranked by even a new teacher who has these qualifications. It is also agreed by the teacher participants that the principal encouraged them to pursue their graduate studies as this will speed up their promotion. They also admitted that their principals consistently boosted their morale to finish their graduate studies that will elevate their personal and professional attributes.

Moreover, P1 reiterated that in order to identify whether a teacher would want to be promoted in the future, school heads should consider what career paths teachers want to take as this will greatly help them make sound decisions especially on assigning who will attend to different tasks and positions, training and seminars or even scholarship grants. This is to ensure that all tasks done at school will all be benefited by everyone accordingly, P1 added. In addition, P4 ensures that all teachers get the chance to be assigned to attend

training and seminars by keeping a record of their participation to any and she diligently reviews her teachers' qualification for promotion so she can easily help them prepare for their promotion rankings. They said it is their simple way of helping them out.

Technical Assistance (Information Dissemination of Requirements and Qualifications for Promotions and Committee Assignments)

Supporting teachers in remaining apprised and competitive through the distribution of criteria and requirements for promotions as well as committee assignments may prove advantageous.

The principal participants also mentioned that giving their teachers proper technical assistance and information on the documents needed to prepare for promotion and the whole process of submission could immensely motivate them to aim for promotion. They say that if their teachers know these, they could be well-guided as to what steps they will be taking to achieve it in the near future. P1 and P3 also emphasized that guiding the teachers about the salary grades can greatly motivate them, while P1 said that teachers should know the difference between promotions done by Equivalents Record Form (ERF) and promotions by ranking so they know how to prepare for any of these. Early preparation of documents allows them to better prepare for other requirements. Moreover, P3 mentioned that she informs her teachers about the vacant positions and encourages and helps them to prepare.

In this regard, the principal participants agreed that they should know their teachers' capabilities and potentials, not to mention their aspirations on promotions so they could appropriately assign them to committees or departments that they can lead productively or assign them to coach students to varied competitions. This does not only benefit the school but prepares the teachers for higher positions as they take leadership roles within the school, district or even division. P3 also stated that she needs to know what her teachers' qualifications are and other professional and personal needs so that she can appropriately help them which is why she initiated the crafting of their school's program for teachers' professional development while P1 had endorsed their school's promotion selection board. Moreover, P2 helps his teachers build their confidence(personal) and professional qualifications by establishing a culture of research and innovation at his school of assignment. He says that this is something that most teachers lack in producing and that this is his way of preparing them towards promotion. All of the principal respondents agreed that building their teachers' research and innovation skills can give them a good leap towards promotion.

Furthermore, Teacher 1 agreed that principals have direct and indirect contributions in their promotions by providing them with opportunities to lead and take on assignments to which Teachers 1 and 2 strongly concur to willingly accept without complaint whatever tasks are assigned to them. These are one of the primary factors that could ease the processes of promotion- having enough exposure to lead and perform tasks in varied committees at school or even in their districts. Aside from words of encouragement from their principals, these will yield to gaining pertinent papers for promotion.

Develop Teachers' Soft Skills

Soft skills have been a crucial component of a teacher's arsenal. These skills may help teachers in establishing connections with students, handling difficult situations, and enhancing their entire effectiveness as teachers. Teachers may establish a more productive, engaging, and fulfilling learning environment for their students by nurturing soft skills.

Along with the educational qualifications which the teacher and principal participants emphasized all throughout the discussion, they affirm the importance of developing their teachers' soft skills as these could help them get through with the demands of their job. As defined by Doyle (2020), soft skills are personal attributes necessary for success and are characterized by his/her social relationships, namely, adaptability, communication, creative thinking, dependability, work ethic, teamwork, positivity, time management, motivation, problem-solving, critical thinking and conflict resolution skills and can be developed by making the teachers handle varied leadership roles within the school and out.

He then declared that he develops his teachers' soft skills by assigning them to certain committees with consideration of the different criteria in the promotion ranking and makes sure that he strategically assigns them to committees where they can perform well so it is crucial to know the teachers' strengths and weaknesses. Moreover, he continuously makes sure that the teachers conduct their Learning Action Cells (LAC) sessions and in-service trainings where teachers are given opportunities to become resource speakers and trainers. Taking on these responsibilities are a great means to develop their personal and professional skills.

Giving Rewards, Recognition and Appreciation

Rewards, recognition and appreciation are great ways to motivate teachers and show them that their hard work and dedication to their profession is valued.

Of the four principal participants, only P2 mentioned giving rewards and recognition to his teachers. He affirms that it is crucial to recognize their hard work as this will keep their motivation on fire and would inspire others to do the same and more. He inspires his teachers by giving school-based awards, recognition, or even appreciation which is one of the criteria in promotion ranking of teachers. This is one of the values that the principals want to instill in their colleagues which is to appreciate and recognize the hard work of every teacher.

Understanding the value of personal and professional development and Self-initiatives for professional development

Personal and professional development is necessary for the success of every person, team, or institution. It entails establishing goals while taking action to enhance abilities, expertise, and skills in order to attain desired objectives. Similarly, self-initiatives for professional development serve as vital for anyone seeking career advancement.

Principals give value in the personal and professional development of their teachers by conducting School Learning Action Cells (LAC) Session and In-service training which was based on teachers' needs assessment survey. This helps the administration and teachers to determine and raise problems and provide solutions for. These teachers' developments could benefit all the stakeholders, especially the learners. In line with this, the teacher respondents have stated that their self-initiative to pursue their graduate studies not only for their personal and professional growth but also will result in higher salary grades upon promotion. This was affirmed by Teachers 4 and 5 who want to get promoted for self-satisfaction and financial gains. Aside from pursuing their graduate studies, they also conduct research and innovations, and engage in speaking for training and seminars. In addition, Teacher 5 expressed interest to learn how to conduct research and improve the crafting of learning materials. After all, the success the teachers perceive still depends on how much effort is exerted.

In addition, Principal 2 emphasized that he consistently reminds and makes his teachers about the importance of upgrading their personal growth and development and that education is a continuous learning while Principal 3 reiterates the value of attending and participating in webinars and training provided by all levels of office (division, region and central) in the Department of Education. The importance of personal and professional development can never be underestimated, and this is a known fact to all teacher and principal respondents.

Research Question 2

What are the most common concerns of seasoned teachers on promotion and how are these issues being addressed?

The researchers found out that the principals had always motivated their teachers and are also the teachers' challenges and common concerns on promotion. During the Focus Group Discussion (FGD) and the interviews, the respondents repeatedly talked about their educational qualifications, age of seasoned teachers, teachers' overall competence and ICT skills, personal and professional development opportunities, and organizational politics.

Educational Qualification - Consistent reminders and encouragement to take on further studies

The principal participants have repeatedly recapitulated that no matter how much they wanted to get their teachers promoted, if they did not pursue further studies, nor continue to be engaged in taking on leadership roles and participating in other professional activities, they cannot help them at all. This is why they consistently reminded them of enrolling in graduate school to comply with this requirement for promotion while teacher participants agreed that they had to have a strong desire to pursue further studies to really be promoted.

In addition to this, P1 and P2 stated that some of their seasoned teachers do not want to get promoted because of their age. P1 stated that some of her teachers get intimidated and insecure with the newer teachers who are armed with a masters' degree as they enter the public school system and P2 confirmed that the same is true with some of his seasoned teachers who had been in service for so long and still holding entry-level positions. Moreover, she quipped that along with their ages comes their overall competence especially with their ICT skills which is very much needed nowadays. She said that only two out of all her seasoned teachers can use the computer very well to which P2 agreed that this truly hampers their motivation to get promoted. He mentioned that some of his teachers were unable to pursue higher degrees due to monetary concerns, leading them to remain stuck in their initial roles. To support them with both personal and professional development, he offered other options such as Learning Action Cells sessions and in-service training. He quoted that he helps them by exposing them in making innovations and conducting research and that if his teachers are given these opportunities, they will become motivated to advance in their teaching careers to which P3 admitted her teachers lack. This leads to teachers' other challenging factor- their

attitude towards promotion so she initiated a project she called Teacher Readiness in Applying Comprehensive Knowledge (TRACK) by regular conduct of Learning Action Cells (LAC) sessions and consistent attendance to webinars organized by the division and regional offices. Doing these activities help teachers gain relevant certificates and achievements for future promotions.

Meanwhile, the teacher participants agreed that there are a lot of challenges they encountered to get promoted. They affirmed their personal career path will propel them towards promotion but vacancy of items in a specific school or division office could change their plans and even motivation to step further in their careers. Teacher 4 stated that even if one had all the pertinent papers needed for a certain position, if there is no vacancy, one will never be promoted. In addition, she stated that some principals are incompetent and who don't know about the promotion guidelines for ranking and evaluations.

Furthermore, organizational politics which is a political issue in the Philippines when an official favor one who is less qualified than others, similar to favoritism but sometimes because someone close or powerful asked them to favor. This according to Teacher 6 had dampened his interest in getting promotions. He said that as a teacher, he needs to do everything for his principal to know him and do him a favor. Moreover, self-motivation or initiative was also discussed by teacher 6 that even if the principals consistently encouraged the teacher, he/she still needs to prepare and submit his/her pertinent papers, hence if one does not have self-directions, he/she cannot get promoted at all. However, during the discussion, Teacher 5 stated that "seniority basis" hindered and discouraged them from getting promoted. This is when the principal prioritizes the senior teachers even if they do not have enough relevant documents to get promotions.

In the bargain, P2 mentioned about the tedious process of promotions wherein teachers need to secure their collegiate or graduate school records and renew their teaching licenses in Professional Regulation Commission (PRC) offices in other towns or cities. He said that this takes much of his teachers' time and effort as they had to take a leave of absence for a day or two to be able to do so. This concern has been gradually resolved by the commission via the use of the internet technology as the PRC license can now be delivered to the doorsteps but still more progress should be seen in distant areas like their island. Hence, DepEd should also look into this.

Furthermore, principals expressed their aspirations not only for themselves but also for their teachers and schools. Professional development is one of the primary priorities of

their leadership. They consistently agreed that teachers need to be promoted and it was confirmed in the statement of P1 which stated that *“teachers for them have to be promoted, and that their services, their dedication, their commitment as a teacher should be recognized”*. In addition, the principals also wanted to uplift their schools by improving the academic performances of the learners and strengthening stakeholder partnerships and developing physical facilities of the school to achieve child-friendly schools. Meanwhile, the principal's aspirations for themselves were that they were eager to be promoted for higher positions from principal 1 to principal 4, earn a master's degree, to balance work and family time, happy with their profession, and to have a collegial working environment with and among their colleagues.

Research Question 3

What career advancement system can be proposed for principals that will be used for teachers?

With the responses given by the principal and teacher participants, a career advancement system that covers the domains and strands of the Philippine Professional Standards for School Heads (PPSSH) and Philippine Professional Standard for Teachers (PPST) is needed to ensure promotion for seasoned teachers. Since most of them are still not knowledgeable about the contents of the Professional Standards for School Heads (PPSSH) and the Philippine Professional Standard For Teachers (PPST), the agency is encouraged to gradually discuss them in LAC sessions and in-service training. It can be noted that among the strands, there was no initiative mentioned for professional networks and only one principal mentioned about giving awards and recognition, hence a structured and systematic career advancement system is called for so that principals will consciously address the needs of their teachers for promotion as stated in each strand of Domain 4 of the Philippine Professional Standards for School Head (PPSSH).

As for Maranto et al. (2017), there is a need to initiate a non-biased career development system especially on the gendered dimension of school administration which Peterson (2020) agreed that this will improve the teachers' skills, acquire knowledge, and new skills for the ever-changing educational situations. Not only will this help teachers grow in their career, it can also invigorate them to aspire for greater and further development, extend their tenure in the organization and most importantly, as consistently mentioned by the respondents- better financial status. He also stated to consider the following key elements, namely, organizational needs, employee competence and employee passion.

To be able to come up with a sound career advancement system, the school principal should profile his/her teachers well. She/he needs to conduct a needs assessment survey to determine his/her deficiencies in terms of professional and personal aspects, aspiration or career ambition and paths so they could continually upgrade or upskill his/her teachers. This will also guide the supervisor, school head, and other school personnel to identify appropriate initiatives, agenda and actions to be incorporated in their school's improvement plan (SIP) and annual implementation plan (AIP).

The researchers propose a career advancement system that can holistically address the promotion requirements of teachers as stated in the Philippine Professional Standards for School Heads (PPSSH) and Philippine Professional Standards For Teachers (PPST). This includes three key areas namely, Functional Competencies, Core Behavioral Competencies, and Professionalism and Ethics. Developing the teachers' functional competencies means creating opportunities to all school staff to enliven their career through proper information dissemination, profiling of teaching and non-teaching staff based on their educational background, skills, training attended and personal attributes, conducting training workshop on research and innovations and tapping school stakeholders for the scholarship of teachers and non-teaching staff for graduate studies through regular Learning Action Cells (LAC) sessions and in-service trainings. Meanwhile, developing core behavioral competencies intends to set personal goals and directions, needs and development which can be done by writing Individual Plan for Professional Development (IPPD) and conducting job-embedded activities for career pathing of teachers. Furthermore, the development of professionalism and ethics which would compel teachers to act with a sense of urgency and responsibility to meet the organizational needs, improve systems and help others improve their effectiveness through applying a new learning from various training and development and pursue graduate studies to better serve school clientele and advance one's career.

To essentially comply with domain 4 of the Philippine Professional Standards for School Heads (PPSSH) and domain 7 of the Philippine Professional Standards For Teachers (PPST), school principals should first identify what their organization and teachers need in order to come up with a well-fit career advancement system that is unique for their schools' needs.

Conclusion

This section presents the conclusion of the study based on the results and discussions generated from the response of the participants. As to how the principal performs their roles and motivates their teachers in their development and promotion based on Philippine Professional Standards for School Heads (PPSSH), the majority of the principals encourage their teachers and motivate them to pursue graduate studies to be promoted. The principals are the role model of the teachers. The principal life story serves as an inspiration to the teacher-respondents to aim for promotion. The teachers look up to their principal as their personal and professional mentors and leaders. Some of the principals provide technical assistance, information dissemination on different pertinent papers needed for promotion. Also, giving information about monetary compensation helps the teachers to aspire for promotion. Not many of the principals know their role as stated in Philippine Professional Standard for School Heads (PPSSH). However, the assignments and other ancillary tasks given by the principals to their teachers hone their soft skills like leadership skills, confidence, and other personal attributes. The Learning Action Cell (LAC) and in-service training attended by the teachers also helped them to develop their potential and they also acquired necessary documents for promotion on these activities.

On the other hand, the most common concerns of seasoned teachers on promotions and how these issues are addressed, educational qualification is the topmost important criteria for promotion. Teachers need to pursue graduate studies to be promoted. Some of the principal - participants stated that seasoned teachers do not want to go back to school for further studies that is why they are not promoted even if they are in the service for so long. Some of the teachers cannot enrol in graduate studies because of financial reasons. Some are intimidated and insecure with the new teachers. Teachers are technologically challenged, and more novice teachers are promotable in terms of educational qualification than the seasoned teachers.

Meanwhile, the teacher-participants reiterated that no vacancy for higher position in their school affects their career prospects. Organizational politics and the lack of knowledge about the policy on promotion in the department also hinder their promotion. Good relationships with principals and colleagues are important to speed up promotion.

Furthermore, it is proposed that teachers should be supported in their career advancement through a system which holistically addresses their promotion requirements as outlined in

the Philippine Professional Standards for School Heads and Philippine Professional Standards for Teachers. This system includes the development of their functional competencies, core behavioral competencies, and professionalism and ethics. This can be achieved through information dissemination, profiling of staff, training, scholarship opportunities, personal goal setting, job-embedded activities, learning from various training and development, and pursuing graduate studies.

Generally, most of the principal- participants and the teacher-participants wanted their school to be the best school and be known to their division. Majority of the respondents are principals and teachers pursuing graduate studies and aspire to be promoted to the next higher position. The research generally is limited to the experiences of the selected teacher and principal participants. The number of the participants included is limited to their responses in the focus group discussion and interviews and their responses may be well-suited to the context of some public schools in the Philippines.

Based on the findings and conclusions the following are the recommendation:

For the Division Office:

1. Conduct In-service training for the review of Republic Act 4670 also known as the Magna Carta for Public School Teachers, Department Order No. 42 s. 2017 or the Philippine Professional Standards for Public School Teacher, Department Order No. 24. 2020 or the Philippine Professional Standards for School Heads and Code of Ethics Professional for Teachers and Republic Act 6713 also known as Code of Conduct and Ethical Standards for Public Officials and Employees.

2. Monitor judiciously the implementation of the four phases of the Result Based Management System (Department of Education Order No, 2 s. 2015).

3. Help the school heads and teachers to find stakeholders for the scholarship of qualified teachers and school personnel to pursue graduate studies.

For the Principal

Utilize the sample career advancement plan generated from this study.

1. Profile teachers and create a school committee for ranking and promotion (Department Order No. 66 s. 2007).

2. Incorporate in the learning action cell plan the research and innovation (Department of Education Order No. 35 s. 2016).

3. Review and implement together with the teachers the Philippine Professional Standards for Teachers and four cycles of Results Based Management System (Department of Education Order No. 2 s 2015).

4. Create a program that will help teachers to hone their knowledge, skills and attitudes (Department of Education Order No. 24 s. 2020).

5. Create a mechanism for school- based award and recognition (Department of Education Order No. 24 s. 2020).

For the Teachers

1. Utilize and review from time to time the Philippine Professional Standards for Teachers and pursue graduate studies (Department of Education Order No. 42 s. 2017).

2. Always be guided by the issuance about promotion and gradually prepare the documentary requirements for promotion.

3. Conduct research and improve professional networks.

References

- Ayodele Ajani, O. (2020). Teachers' professional development in South African high schools: How well does it suit their professional needs?. *African Journal of Development Studies (formerly AFFRIKA Journal of Politics, Economics and Society)*, 10(3), 59-79. <https://doi.org/10.31920/2634-3649/2020/10n3a4>
- Bredeson, P. V. (2000). The school principal's role in teacher professional development. *Journal of in-service education*, 26(2), 385-401. <https://doi.org/10.1080/13674580000200114>
- Cleland, J. A. (2017). The qualitative orientation in medical education research. *Korean Journal of Medical Education*, 29(2), 61-71. <https://doi.org/10.3946/kjme.2017.53>
- Cockpim, J., & Somprach, K. (2019). Learning Leadership of School Administrators and Teaching Behavior Affecting the Effectiveness of Teacher Professional Development: Hierarchical Linear Model. *Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, 18(2), 52-57.
- Darling-Hammond, L., Hyler, M. E., & Gardner, M. (2017). *Effective teacher professional development*. Learning Policy Institute.
- Doyle, A. (2020, September 26). *What are soft skills? The Balance Careers*. The Balance. <https://www.thebalancecareers.com/what-are-soft-skills-2060852>
- Department of Budget and Management (DBMs). (2021). Government Manpower Information System (GMIS). https://psipop.dbm.gov.ph/gmis_agency/default.aspx
- Department of Education. (2007). Order No. 66 s. 2007 Revised Guidelines on the Appointment and Promotion of Other Teaching and Non-Teaching, Related Teaching and Non-Teaching Positions. https://www.deped.gov.ph/wp-content/uploads/2007/09/DO_s2007_066-1.pdf
- Department of Education. (2015). Order No. 2 s 2015 Guidelines on the Establishment and Implementation of the Results-Based Performance Management System in the Department of Education. https://www.deped.gov.ph/wp-content/uploads/2015/02/DO_s2015_02.pdf
- Department of Education. (2016). Order No. 35 s. 2016 The Learning Action Cell As A K to 12 Basic Education Program School-Based Continuing Professional Development Strategy For the Improvement of Teaching and Learning. https://www.deped.gov.ph/wp-content/uploads/2016/06/DO_s2016_035.pdf

- Department of Education. (2017). Order No. 42 s. 2017 National Adoption and Implementation of the Philippine Professional Standards for Teachers. https://www.deped.gov.ph/wp-content/uploads/2017/08/DO_s2017_042-1.pdf
- Department of Education. (2020). Order No. 24 s. 2020 National Adoption and Implementation of the Philippine Professional Standards for School Heads. https://www.deped.gov.ph/wp-content/uploads/2020/09/DO_s2020_024-.pdf
- Desimone, L. M., & Garet, M. S. (2015). Best practices in teacher's professional development in the United States. *Psychology, Society and Education*, 7(3), 252-263.
- Diasi, K. S., & Kuswandono, P. (2020). "Thriving through Reflecting": Current Perspective on Teacher Professional Development Research in Asia Context. *JET (Journal of English Teaching)*, 6(3), 220-231.
- Emily, C. (2015). The role of school principals as human resource managers in secondary schools in Nandi County, Kenya. *Global Journal of Human Resource Management*, 3(1), 73-82.
- Giraldo, F. (2021). A Reflection on Initiatives for Teachers' Professional Development Through Language Assessment Literacy. *Profile Issues in Teachers Professional Development*, 23(1), 197-213. <https://doi.org/10.15446/profile.v23n1.83094>
- Karacabey, M. F. (2020). School Principal Support in Teacher Professional Development. *International Journal of Educational Leadership and Management*, 9(1), 54-75, <https://doi.org/10.17583/ijelm.2020.5158>
- Kong, S. (2018). Community of Practice: An Effective Way to ESL Teacher Professional Development in Vocational Colleges. *English Language Teaching*, 11(7), 158-162.
- Li, X. (2019). *The Costs of Workplace Favoritism: Evidence from Promotions in Chinese High Schools*. Manuscript. Hong Kong University of Science and Technology.
- Malipot, M. H. (2020). DepEd OK's Policy on Teachers' Career Progression October 2020 retrieved from DepED OKs policy on teachers' career progression – Manila Bulletin (mb.com.ph)
- Marsh, S. (2018). *User research: A practical guide to designing better products and services*. Kogan Page Publishers.
- Maranto, R., Teodoro, M. P., Carroll, K., & Cheng, A. (2017). Gendered ambition: Career advancement in public schools. *EDRE Working Paper No. 2017-18*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3045990>
- Muchanje, P. N., Njuguna, F. W., Kalai, J. M., & Bironga, S. M. (2016). An exploration of factors influencing career progression of tutors in public primary teachers' training colleges in Kenya. *Universal Journal of Educational Research*, 4(3), 582-588. <https://doi.org/10.13189/ujer.2016.040316>

- Mukan, N., Yaremko, H., Kozlovskiy, Y., Ortynskiy, V., & Isayeva, O. (2019). Teachers' continuous professional development: Australian experience. *Advanced education*, 12, 105-113. <https://doi.org/10.20535/2410-8286.166606>
- Muller, L. M., Booth, J., Coldwell, M., & Zuccollo, J. (2021). Continuous professional development and career progression in mid-career teachers. *Impact*, 11, 13-16. <https://impact.chartered.college/article/continuous-professional-development-progression-mid-career-teachers/>
- Mumhure, G., Jita, L. C., & Chimbi, G. T. (2020). Subject Panels As Sustainable Innovation For Teacher Professional Development. *Problems of Education in the 21st Century*, 78(5), 799.
- Ngaruiya, B., Muchanje, P., & Odundo, O. (2015). Personal Characteristics and Career Progression of Tutors in Primary Teacher Colleges in Kenya. *Education Journal of Education and Social Science*, 2(1), 44-49. <https://profiles.uonbi.ac.ke/bngaruiya/publications/personal-characteristics-and-career-progression-tutors-primary-teacher-college>
- Obi, Z., & Nwabuogookoye, P. (2021). The Roles of Principals as Human Resource Managers in Secondary Schools in Anambra State Nigeria. *COOU Journal of Educational Research*, 6(1), 259-270.
- O'Connell, C., & McKinnon, M. (2021). Perceptions of barriers to career progression for academic women in STEM. *Societies*, 11(2), 27. <https://doi.org/10.3390/soc11020027>
- Paul, B. (2016). Diversity, funding, and grassroots organizing. *Science*, <https://doi.org/10.1126/science.caredit.a1600124>
- Parker, P., Hewitt, B., Witheriff, J., & Cooper, A. (2018). Frank and fearless: Supporting academic career progression for women in an Australian program. *Administrative Sciences*, 8(1), 5. <https://doi.org/10.3390/admsci8010005>
- Peterson, K. (2020, August 12). Employee development plans: 4 winning steps - BambooHR blog. HR Software with Heart. Focus on people, not processes | BambooHR. <https://www.bamboohr.com/blog/employee-development-plans/>
- Portin, B. S., Alejano, C. R., Knapp, M. S., & Marzolf, E. (2006). Redefining Roles, Responsibilities and Authority of School Leaders. Center for the Study of Teaching and Policy.
- Postholm, M. B. (2012). Teachers' professional development: a theoretical review. *Educational research*, 54(4), 405-429.

- Risner, L. E., Morin, X. K., Erenrich, E. S., Clifford, P. S., Franke, J., Hurley, I., & Schwartz, N. B. (2020). Leveraging a collaborative consortium model of mentee/mentor training to foster career progression of underrepresented postdoctoral researchers and promote institutional diversity and inclusion. *PLOS ONE*, 15(9).
<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0238518>
- Shah, S., Bashir, S., & Amin, M. (2020). Career progression of women academics in Pakistani universities: Enablers and barriers. *Sir Syed Journal of Education & Social Research*, 3(3), 11-21. [https://doi.org/10.36902/sjesr-vol3-iss3-2020\(11-21\)](https://doi.org/10.36902/sjesr-vol3-iss3-2020(11-21))
- Shinozaki, K. (2017). Gender and citizenship in academic career progression: An intersectional, meso-scale analysis in German higher education institutions. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 43(8), 1325-1346. <https://doi.org/10.1080/1369183x.2017.1300309>
- Smith, C. & Gillespie, M. (2007). Research on professional development and teacher change: Implications for adult basic education. *Review of adult learning and literacy*, 7(7), 205-244.
- Symaco, L. P., & Bustos, M. T. A. (2022). Overview of Education in the Philippines. In International Handbook on Education in South East Asia (pp. 1-27). Singapore: Springer Nature Singapore.
- Tanaomi, M. M., & Asaadi, R. R. (2017). A comparative study of faculty members' career advancement (Promotion) systems in the United States and the Islamic Republic of Iran: Case analysis of the University of Tehran and Portland State University. *International Journal of Higher Education*, 6(4), 111. <https://doi.org/10.5430/ijhe.v6n4p111>
- Tantawy, N. (2020). Investigating teachers' perceptions of the influence of professional development on teachers' performance and career progression. *Arab World English Journal*, 11(1), 181-194. <https://doi.org/10.24093/awej/vol11no1.15>
- Tulo, A. A., & Gempes, G. P. (2016). The mediating effect of training perspective on the relationship between competency potential and career progression of technical vocational trainers. *International Journal of Management Excellence*, 7(1), 751. <https://doi.org/10.17722/ijme.v7i1.256>
- Wanelik, K. M., Griffin, J. S., Head, M. L., Ingleby, F. C., & Lewis, Z. (2020). Breaking barriers? Ethnicity and socioeconomic background impact on early career progression in the fields of ecology and evolution. *Ecology and Evolution*, 10(14), 6870-6880.
- Zamir, S. (2018). A teaching career: Mobility and stagnation. *Athens Journal of Education*, 5(2), 145-160. <https://doi.org/10.30958/aje.5-2-3>

การศึกษาปรากฏการณ์สังคมไร้ความทะเยอทะยาน “ถั่งผิง”
ของชาวจีนรุ่นใหม่ : ปัจจัย และปัญหา

A Study of a Society Without Ambition “TANGPING”
in the New Generation of Chinese People: Factors
and Problems

ณัฐสรณ์ ลักษณะปิติ¹

Natsarun Laksanapeeti¹

ปรียาภรณ์ อธิพิสิฐ²

Preeyaporn Ittiphisit²

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมจีน สำนักวิชาจีนวิทยา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

¹ Lecturer, Chinese Language and Culture, School of Sinology, Mae Fah Luang University

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนภาษาจีน สำนักวิชาจีนวิทยา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

² Lecturer, Teaching Chinese Language, School of Sinology, Mae Fah Luang University

Corresponding Author:

Natsarun Laksanapeeti

Chinese Language and Culture, School of Sinology, Mae Fah Luang University

333 Moo.1 Tasud, Muang, Chiangrai, 57100, Thailand.

Email: natsarun.lak@mfu.ac.th

Received: 18 April 2023

Revised: 27 July 2023

Accepted: 4 September 2023

การศึกษาปรากฏการณ์สังคมไร้ความทะเยอทะยาน “ถั่งผิง” ของชาวจีนรุ่นใหม่ : ปัจจัย และปัญหา¹

บทคัดย่อ

เศรษฐกิจและสังคมของจีนกำลังพัฒนาอย่างรวดเร็ว และมีแนวโน้มที่จะกลายเป็นประเทศมหาอำนาจอันดับหนึ่งของโลกในอนาคต อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่ปี 2019 จนถึงปัจจุบัน จีนต้องเผชิญหน้ากับความท้าทายและปัญหาที่ควบคุมยากอย่างปรากฏการณ์สังคมไร้ความทะเยอทะยาน “ถั่งผิง”

ปรากฏการณ์ “ถั่งผิง” (躺平) ภาษาอังกฤษเรียกว่า Lying Flat คำดังกล่าวสื่อความหมายตรงตัวในภาษาไทยว่า “การนอนราบ” เป็นกระแสในโลกออนไลน์เมื่อตอนกลางปี 2021 ซึ่งเป็นช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ลักษณะเด่นของบุคคลที่ตกอยู่ในสภาวะดังกล่าวคือขาดความทะเยอทะยาน เมินเฉยต่อสังคมรอบตัว ไม่ทุ่มเท ขาดความเพียรพยายามในการสร้างครอบครัว ตลอดจนคำนึงถึงแต่สุขภาวะของตน เป็นต้น หากผู้คนส่วนใหญ่ในจีนมีสภาวะแบบข้างต้น จะส่งผลกระทบในวงกว้างต่อสังคมและเศรษฐกิจ

บทความนี้เป็นบทความวิชาการ ผู้เขียนได้รวบรวมข้อมูลผ่านกระบวนการอ่านวิเคราะห์บทความวิชาการ เอกสารงานวิจัย และสื่อสังคมของจีนเป็นหลัก มีวัตถุประสงค์เพื่อชี้ให้เห็นถึงปัจจัยที่มา และปัญหาของปรากฏการณ์สังคมไร้ความทะเยอทะยาน “ถั่งผิง” ของชาวจีนรุ่นใหม่ ตลอดจนศึกษาแนวทางการจัดการปัญหาของจีนในปัจจุบัน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการจัดการแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่อาจเกิดขึ้นในไทย

คำสำคัญ : ปรากฏการณ์สังคมไร้ความทะเยอทะยาน, ถั่งผิง, ปัจจัยที่มาของปัญหาทางสังคม, ปัญหาสังคมจีน

¹ บทความนี้ใช้การถอดเสียงตัวอักษรจีนในรูปแบบสัทอักษรภาษาจีน (Pinyin)

A Study of a Society Without Ambition “TANGPING” in the New Generation of Chinese People: Factors and Problems

Abstract

The economy and society of China are experiencing significant and rapid development. China is poised to potentially emerge as the leading global superpower in the foreseeable future. Since 2019, China has encountered a series of formidable challenges and issues, including the emergence of the “TANGPING” social phenomenon.

The term “TANGPING” (躺平 in Thai) is translated from the Chinese word “躺平”, which means “Lying Flat” in English. It became a trend in the online world around mid-2021, coinciding with the global spread of the COVID-19 virus. The primary attribute exhibited by individuals who embrace this phenomenon is their detachment from societal aspirations, apathy towards social norms, and lack of motivation to pursue achievement or establish a familial unit. Instead, individuals place a higher emphasis on their personal welfare. If a substantial proportion of the Chinese populace adopts this perspective, it could have profound ramifications for both society and the economy.

This article is an academic paper that gathers information through the process of reading, analyzing academic articles, research papers, and social media content from China. Its objective is to identify the factors contributing to and the issues related to the “TANGPING” social phenomenon among the new generation of Chinese people and to study how China is currently addressing this issue. The intention is to provide insights that may be useful in handling similar potential problems that could arise in Thailand.

Keywords: A Society Without Ambition, TANGPING, Societal Issues, Chinese Social Problems

บทนำ

ประเทศที่ก้าวเข้าสู่ประเทศพัฒนาแล้วมักเคยประสบกับปรากฏการณ์สังคมไร้ความทะเยอทะยาน เช่น อังกฤษเคยเกิดมีปรากฏการณ์ดังกล่าวในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง โดยเรียกปรากฏการณ์นั้นว่า บริติช ดิซีซ (British Disease) ต่อมาในช่วงปี 1950 อเมริกาเผชิญหน้ากับปรากฏการณ์บีท เจนเนอเรชั่น (Beat Generation) หรือที่เรียกว่า “ยุคบูปผาชน” ส่วนในทวีปเอเชีย ยกตัวอย่างเช่น เกาหลีใต้ ก็เคยผ่านเหตุการณ์ที่มีกลุ่มคนประสบภาวะหมดไฟ ยอมแพ้ต่ออุปสรรคในชีวิตอย่างง่ายดาย หรือที่เรียกกันว่า เอ็นโพ เจนเนอเรชั่น (N-po Generation) ล่าสุดในช่วงแรกของการเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ผ่านมา ประเทศมหาอำนาจอย่างจีนที่กำลังพลิกเศรษฐกิจเข้าสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว กลับต้องพบกับสถานการณ์การชะลอตัวลงของเศรษฐกิจ ซึ่งหนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในประเทศคือ ปรากฏการณ์สังคมไร้ความทะเยอทะยาน หรือที่เรียกว่า “ถั่งผิง” (躺平 Tǎng píng) ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่มักเกิดขึ้นในกลุ่มคนวัยทำงาน กลุ่มคนชนชั้นรายได้ปานกลาง และกลุ่มคนรุ่นใหม่ โดยผู้คนในกลุ่มคนดังกล่าวมักถือคติที่ว่า “หนักไม่เอา เบาไว้ก่อน” ไม่กระตือรือร้นในการสร้างครอบครัว เฉยชากับการซื้ออสังหาริมทรัพย์ ขอใช้ชีวิตอยู่เพียงลำพัง คำนึงถึงแต่สุขภาวะของตน ตลอดจนมีมุมมองที่ไม่พึงประสงค์ต่อรัฐบาลกลางของจีน เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าประธานาธิบดี สี จิ้นผิง มีความมุ่งมั่นพยายามสร้างอุดมการณ์ความฝันของจีน (Chinese Dream) ให้กับชาวจีนทุกคน ขอความร่วมมือให้หน่วยงานทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการผลักดันฟื้นฟูเศรษฐกิจภายในประเทศ ตลอดจนรณรงค์ให้ผู้คนในชาติโดยเฉพาะกลุ่มคนรุ่นใหม่ตระหนักถึงความขยัน ความอดทน และการที่ไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก ดังใจความที่ สี จิ้นผิง เคยปราศรัยไว้เมื่อปี 2021 ว่า “รัฐบาลจะเข้ามาจัดการกับความเหลื่อมล้ำของชนชั้นทางสังคม เพื่อให้ผู้คนส่วนใหญ่มีช่องทางในการพัฒนา และมีโอกาสสู่วิถีแห่งความร่ำรวยได้อย่างราบรื่นยิ่งขึ้น ซึ่งวิธีดังกล่าวจะทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการสร้างสิ่งแวดล้อมแห่งการพัฒนา หลีกเลี่ยงการแข่งขันที่ไม่พึงประสงค์ และปรากฏการณ์สังคมไร้ความทะเยอทะยาน”² (Global Times, 2021) เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ทว่าปัจจุบันภายในจีนเองยังคงมีกลุ่มคนที่มีแนวทางการดำเนินชีวิตแบบไม่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่สอดคล้องกับความคาดหวังของประธานาธิบดี สี จิ้นผิงที่เคยกล่าวไว้อยู่จำนวนหนึ่ง จากข้อมูลสถิติของ Tsingyan Group (2022) ที่มีการสำรวจเกี่ยวกับปรากฏการณ์สังคมไร้ความทะเยอทะยานพบว่า ร้อยละ 55.8 ของจำนวนทั้งหมด 5,824 คน เป็นกลุ่มคนที่มีคนรอบตัวจำนวนหนึ่งประสบกับปัญหาสภาวะไร้ความทะเยอทะยาน ร้อยละ 25.8 ตอบว่า ในสังคมของเขามีเพียงคนส่วนน้อยเท่านั้นที่กำลังตกอยู่ในสภาวะปรากฏการณ์สังคมไร้ความทะเยอทะยาน ส่วนร้อยละ 15.6 มองว่ารอบตัวเขาเองนั้นมีคนที่ประสบปัญหา “ถั่งผิง” อยู่จำนวนมาก

² มาจากคำปราศรัยที่ สี จิ้นผิงเคยกล่าวในวันที่ 17 สิงหาคม 2021 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการสุนทรพจน์ในการประชุมครั้งที่ 10 ของคณะกรรมการธิการการเงินและเศรษฐกิจส่วนกลาง ข้อความเดิม คือ “要防止社会阶层固化，畅通向上流动通道，给更多人创造致富机会，形成人人参与的发展环境，避免‘内卷’、‘躺平’。”

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า หากภายในจีนมีผู้คนจำนวนมากที่มีสภาวะไร้ความทะเยอทะยาน อาจส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจภายในประเทศเป็นวงกว้าง ผู้คนต่างไม่พัฒนาศักยภาพของตนเอง ไม่สร้างครอบครัว จนส่งผลไปถึงอัตราการเกิดที่ลดต่ำลง ตลอดจนอาจเป็นชนวนสำคัญที่ทำให้กลุ่มคนรุ่นใหม่มีมุมมองที่ไม่พึงประสงค์ต่อรัฐบาลกลางของจีน

บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาปัจจัยที่มา และปัญหาของการเกิดปรากฏการณ์สังคมไร้ความทะเยอทะยานของชาวจีนรุ่นใหม่ โดยผ่านกระบวนการอ่านวิเคราะห์บทความวิชาการ เอกสารงานวิจัย และสื่อสังคมของจีนเป็นหลัก เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการจัดการการแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่อาจเกิดขึ้นในไทย

ความหมาย และลักษณะเด่นของปรากฏการณ์สังคมไร้ความทะเยอทะยาน “ถ้งผิง”

ปรากฏการณ์สังคมไร้ความทะเยอทะยาน “ถ้งผิง” (躺平 Tǎng píng) ภาษาอังกฤษคือ Lying Flat หรือสื่อความหมายตรงตัวในภาษาไทยว่า “การนอนราบ” เป็นปรากฏการณ์ที่ผู้คนขาดความทะเยอทะยาน และเมินเฉยต่อสังคมรอบตัว Qin and Dai (2022) นิยามคำว่า “ถ้งผิง” ว่า “เป็นการละทิ้งการทำงานที่เกินสุดกำลัง เลี่ยงการแข่งขันทุกรูปแบบ” (Qin & Dai, 2022, pp. 6-7). Ling and Li (2022) มองว่า “ถ้งผิง” เป็นเหมือนแนวความคิดที่ผู้คนต้องการความแน่วแน่ ความสงบ ไม่ต้องการคล้อยตามบริบทของสังคมที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว มักมีแนวคิดการใช้ชีวิตแบบค่อยเป็นค่อยไป Hou (2021) ระบุว่า “ถ้งผิง” เป็นปรากฏการณ์จากวัฒนธรรมย่อยที่เพิ่งเกิดขึ้นใหม่ เกิดจากความเลื่อมล้ำ และแรงกดดันในสังคม ทำให้เยาวชนได้รับการตอบแทนที่ไม่เป็นธรรม ดังนั้น จากการวิเคราะห์ของผู้เขียน สามารถสรุปความหมายของ “ถ้งผิง” ว่าเป็นปรากฏการณ์วัฒนธรรมย่อยของกลุ่มคนที่ต่อต้านความเลื่อมล้ำ และความกดดันในสังคม โดยมีอุดมคติในการใช้ชีวิตแบบเรียบง่าย ไม่ต้องการให้เกิดการแข่งขันกับผู้อื่น

ทว่า ลักษณะเด่นของของคนที่มีสภาวะ “ถ้งผิง” นั้นมักมีแนวคิดไม่ทุ่มเท ไม่ซื้อบ้าน ไม่ซื้อรถ มีภาระหมดไฟในการทำงาน ขาดความเพียรพยายามในการสร้างครอบครัว บริโภคน้อยหรือซื้อของที่จำเป็นเท่านั้น เปรียบดังเป็นการนอนราบที่ไม่ต้องทำอะไรเลย เป็นปรากฏการณ์ที่มีความคล้ายคลึงกับบริติช ดิซีส (British Disease) ของอังกฤษ หรือปรากฏการณ์บิท เจนเนอเรชั่น (Beat Generation) ของอเมริกา

Lin and Gao (2021) ได้อธิบายลักษณะเด่นของปรากฏการณ์ดังกล่าวออกเป็น 4 อย่าง ดังนี้ 1) เป็นกลุ่มคนที่มีแนวคิดที่ว่า การทำงานถือเป็นเพียงแค่การเลี้ยงชีพตนเองให้ทานอิ่ม นอนหลับ ไม่มุ่งหวังในการพัฒนาตนเอง 2) เป็นกลุ่มคนที่มีแนวคิดลดการอุปโภคบริโภคให้น้อยที่สุด และไม่ประสงค์ที่จะสื่อสารกับสังคมภายนอก 3) เป็นกลุ่มคนที่มองโลกในแง่ลบ และมีเป้าหมายในชีวิตที่ไม่ชัดเจน 4) เป็นกลุ่มคนที่ประสงค์กลับไปพัฒนาบ้านเกิดในพื้นที่ชนบทของตนเอง หลังจากที่เคยผ่านประสบการณ์ทำงานในเมืองใหญ่ และมองเห็นความไม่เท่าเทียมในสังคม Chen and Cao (2021) มองว่า “ถ้งผิง” เป็นปรากฏการณ์ที่ได้รับกระแสนิยมอย่างมากในโลกออนไลน์ แทบเป็นปรัชญาที่ว่าด้วยการละทิ้งความวิตกกังวลในการทำงานหนักเพื่อเก็บเงิน ตลอดจนไม่ปรารถนาที่จะแข่งขันทักษะความสามารถกับผู้อื่น

พิมพ์ชนก พุกสุข (2564) อธิบายว่า ผู้คนที่มีสถานะถั่งผิงมักเป็นกลุ่มคนที่มีรายได้ปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของทาง Tsingyan Group (2022) ที่ระบุไว้ว่า กลุ่มคนที่มีรายได้ปานกลางตั้งแต่ 5,001-10,000 หยวนต่อเดือนจัดเป็นกลุ่มของคนที่มีสถานะถั่งผิงมากที่สุด ส่วนกลุ่มคนที่มีเงินเดือนน้อยกว่า 3,001 หยวนนับเป็นกลุ่มของคนที่ไม่กล้าที่จะใช้ชีวิตในรูปแบบถั่งผิง เพราะคนกลุ่มนี้ต้องดิ้นรนเอาชีวิตตัวเองให้รอด ทั้งนี้ ข้อมูลดังกล่าวยังระบุอีกว่า เพศชายมักจะเกิดสถานะถั่งผิงได้มากกว่าเพศหญิง

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปโดยสังเขปได้ดังนี้ คำว่า “ถั่งผิง” มีความหมายตรงตัวว่า “การนอนราบ” ปัจจุบันคำดังกล่าวนี้ มิได้สื่อความหมายออกมาโดยตรง แต่มีความหมายเชิงเปรียบเทียบถึงคนที่มีสถานะสิ้นหวังต่อชีวิต ไม่คิดที่จะฝ่าฟันต่อสู้กับโชคชะตาชีวิตของตัวเองอีกต่อไป ปรากฏการณ์ดังกล่าวมีความคล้ายคลึงกับปรากฏการณ์ของประเทศที่มีการพัฒนาแล้ว เช่น ปรากฏการณ์บีท เจนเนอเรชัน (Beat Generation) ของอเมริกา ทั้งนี้ เป็นปรากฏการณ์ที่มักเกิดกับกลุ่มคนที่มีรายได้ปานกลาง ซึ่งผู้ชายมักมีแนวความคิด “ถั่งผิง” มากกว่าผู้หญิง หากวิเคราะห์แบบผิวเผิน ๆ ผู้คนมักมองว่า “ถั่งผิง” ล้วนแล้วแต่มีบริบทเชิงลบ ส่งผลกระทบที่ไม่ดีต่อระบบเศรษฐกิจภายในประเทศ แต่หากวิเคราะห์แบบเจาะลึก จะพบว่าปรากฏการณ์ดังกล่าวยังมีด้านดี กล่าวคือ ในอนาคตอาจเห็นคนรุ่นใหม่มองข้ามการทำงานในเมืองใหญ่ที่เต็มไปด้วยความกดดัน แล้วหันกลับไปพัฒนาบ้านเกิดในชนบทของตนเอง ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดการกระจายตัวทางเศรษฐกิจภายในประเทศอีกด้วย

ปัจจัยที่มาของปรากฏการณ์สังคมไร้ความทะเยอทะยาน “ถั่งผิง”

จากการรวบรวมข้อมูลผ่านกระบวนการอ่านวิเคราะห์บทความวิชาการ เอกสารงานวิจัย และสื่อสังคมของจีนพบว่า มีนักวิชาการเคยกล่าวถึงปัจจัยที่มาของปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้ว่าสามารถเกิดได้จากหลากหลายปัจจัย อาทิ ความกดดันในการทำงาน ปัจจัยด้านปัจเจกบุคคล และค่าครองชีพที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะราคาส่งหาทรัพยากร เป็นต้น ซึ่งเนื้อหาต่อไปนี ผู้เขียนได้พรรณนาแยกออกเป็น 2 หัวข้อ คือ ปัจจัยที่มาของวลี “ถั่งผิง” และปัจจัยที่มาของปรากฏการณ์สังคมไร้ความทะเยอทะยาน “ถั่งผิง” ที่เริ่มจาก “การแข่งกันขยัน” จนนำมาสู่ “ปรากฏการณ์ถั่งผิง”

ปัจจัยที่มาของวลี “ถั่งผิง”

เป็นที่รู้กันในจีนว่า วาทกรรม “ถั่งผิง” (躺平 Tǎng píng) เป็นวลีบนโลกอินเทอร์เน็ตที่เฟื่องเป็นกระแสในช่วงกลางปี 2021 ซึ่งตรงกับช่วงของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แรกเริ่มต้องกล่าวถึงการโพสต์รูปและข้อความของนายลั่ว ฮวาจง (骆华忠 Luò Huázhōng)

นายลั่ว ฮวาจงเป็นชายสามัญชนธรรมดาคนหนึ่งเริ่มทำงานตั้งแต่เขายังไม่จบระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปัจจุบันเป็นลูกจ้างในโรงงานแห่งหนึ่ง มีอยู่วันหนึ่ง เขาได้โพสต์รูปตนเองในขณะที่กำลังนอนราบอยู่บนเตียงลงบนแพลตฟอร์มกระตุ้ไปตู้เหียปา (Baidu Post Bar) พร้อมเขียนข้อความว่า “การนอนราบ คือความยุติธรรมของสังคม” (躺平即是正义 Tǎng píng jí shì zhèngyì) พร้อมกับแนบรูปการนอนราบของตนเองโพสต์ลงไปในกระตุ้ดังกล่าวอีกด้วย

หลังจากนั้นกระทู้ของเขาก็มีคนเข้ามาอ่าน และแชร์ต่อกันเป็นจำนวนมาก จนเขากลายเป็นคนที่ดังชั่วข้ามคืน ผู้ที่เข้ามาชม บ้างเข้าใจดีว่ากระทู้ดังกล่าวเป็นเพียงเรื่องล้อเล่นแบบขำขัน บ้างมองว่าการนอนราบเป็นสิ่งที่ไม่ดีผิดปรารถนามาช้านาน บ้างก็มองว่าการนอนราบเป็นการสะท้อนความหมายความกดดันของการใช้ชีวิตในยุคปัจจุบัน อีกทั้งผู้คนที่เริ่มเบื่อหน่ายกับการทำงาน

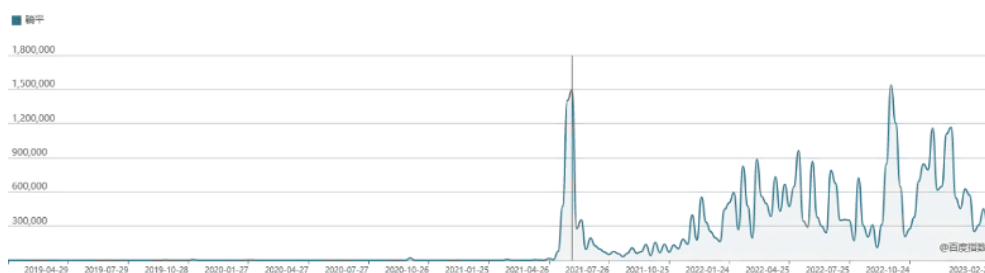

ภาพที่ 1 การนอนราบในหัวข้อกระทู้ “การนอนราบ คือ ความยุติธรรมของสังคม”

ที่มา : Young. (2021, 31 May). 躺平即是正义. 墨滴.

<https://mdnice.com/writing/ae0bdc8070cb4dcea901eede3bd93434>.

ตั้งแต่นายนายแล้ว ฮวาจงได้โพสต์รูปตัวเองไปนั้น ก็กลายเป็นกระแสที่มีการกล่าวถึงอยู่เรื่อยมา ซึ่งจากการตรวจสอบข้อมูลเชิงสถิติในแพลตฟอร์ม index baidu พบว่า ช่วงกลางปี 2021 มีผู้คนค้นหาคำว่า “ถั่งผิง” มากที่สุด และหลังจากช่วงเวลาดังกล่าวยังคงมีผู้คนค้นหาคำว่า “ถั่งผิง” อย่างต่อเนื่อง ดังรูปที่ 2 ที่ปรากฏด้านล่างนี้

ภาพที่ 2 ข้อมูลสถิติการค้นหาคำว่า “躺平” (ถั่งผิง)³

แน่นอนว่าสังคมแห่งวัยทำงานนั้นเป็นช่วงเวลาที่มีความท้าทาย เพราะต้องรับผิดชอบ และแบกรับหน้าที่ต่าง ๆ ทั้งในที่ทำงานและชีวิตส่วนตัว เลยส่งผลให้เกิดความเครียดและความกดดันในการใช้ชีวิต ดังนั้นการที่ได้นอนอยู่บนเตียงเฉย ๆ โดยที่ไม่ต้องคำนึงถึงอะไร ถือเป็นความปรารถนาที่ทุกคนต่างโหยหามาช้านาน

³ เป็นข้อมูลที่ได้ทำการศึกษาค้นหาคำศัพท์ภาษาจีนคำว่า “躺平” (ถั่งผิง) ในแพลตฟอร์ม index baidu ซึ่งสืบค้นเมื่อ 11 กรกฎาคม 2566

ฉะนั้นแล้ว การที่นายลั่ว ฮวางจึงใช้รูปการนอนราบสะท้อนความรู้สึกที่อยากปล่อยวางความกดดันจากการแข่งขัน ณ ขณะนั้น ทำให้ชาวเน็ตนำไปแชร์ต่อกันเป็นจำนวนมาก จนกลายเป็นที่มาของชื่อ “ปรากฏการณ์ถั่งผิง” นั่นเอง

ปัจจัยที่มาของปรากฏการณ์สังคมไร้ความทะเยอทะยาน “ถั่งผิง”

หากจะพูดถึงที่มาของปรากฏการณ์ “ถั่งผิง” อาจกล่าวได้ว่า ปรากฏการณ์นี้เกิดได้จากหลากหลายปัจจัย อาทิ เกิดจากตำแหน่งหน้าที่การงานมีอยู่อย่างจำกัดในจีน โดยเฉพาะในช่วงของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เกิดจากค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันที่สูงขึ้น โดยเฉพาะราคาสินค้าอุปโภคบริโภคที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างก้าวกระโดด เกิดจากความเหลื่อมล้ำทางสังคม เป็นต้น ซึ่งปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้น ส่งผลให้ชาวจีนต้องขวนขวายเพิ่มขึ้น โดยการกระตุ้นให้ตนเองขยันทำงาน และพยายามเก็บเล็กผสมน้อยเพื่อหารายได้เพียงพอต่อการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ซึ่งความขยันนั้นไม่ได้เป็นเพียงการกระตุ้นให้ผู้คนหารายได้เพิ่มขึ้น แต่ยังเป็นการกระทำเพื่อหาวิธีเอาตัวรอดจากสังคมของการแข่งขันที่โหดเหี้ยม โดยเนื้อหาบทความต่อไปนี้เป็นกรณีศึกษาการแข่งขันที่เป็นภัยร้ายของสังคมจีน

ความขยัน ถือเป็นลักษณะนิสัยโดดเด่นของชาวจีน และเป็นศักยภาพสำคัญของการแข่งขันต่อภาคอุตสาหกรรมโลก ตลอดหลายปีที่ผ่านมา รัฐบาลจีนมีความพยายามในการปลูกจิตสำนึก สืบสานเจตนารมณ์ให้ประชาชนยึดหลักคำสอนของลัทธิขงจื้อ คาดหวังให้คนในชาติเดียวกันเป็นสังคมแห่งการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และดำรงไว้ซึ่งคุณธรรมผ่านหลักธรรมทั้ง 3 ประการ ดังต่อไปนี้ 1) ศีลธรรมนำสังคม (社会公德 Shèhuì gōngdé) 2) จริยธรรมสัมมาชีพ (职业道德 Zhíyè dàodé) 3) คุณธรรมนำครอบครัว (家庭美德 Jiāting měidé) ซึ่งหนึ่งในอุดมคติที่รัฐบาลจีนให้ความสำคัญยังคงเน้นย้ำเรื่องของความขยัน โดยสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังต่อไปนี้

1) ความขยันในสัมมาอาชีพที่ว่าด้วยเรื่องการรักงานศรัทธาวิชาชีพ (爱岗敬业 Ài gǎng jìngyè)

ความขยันในสัมมาอาชีพที่ว่าด้วยเรื่องการรักงานศรัทธาวิชาชีพถูกจัดเป็นหนึ่งในประเภทของจริยธรรมสัมมาชีพ (职业道德 Zhíyè dàodé) โดย “爱岗 Ài gǎng” หมายถึง การรักษาและให้ความสำคัญในตำแหน่งหน้าที่การงานที่ตนเองรับผิดชอบ ส่วนคำว่า “敬业 jìngyè” คือ ความภักดีในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย และการทำหน้าที่ตามคำสั่งของหัวหน้างาน พร้อมทั้งมีความกระตือรือร้น ยอมเสียสละเวลา เพื่อให้งานที่ได้รับมอบหมายนั้นสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี หากผู้คนปฏิบัติตามอุดมคตินี้ จะส่งผลให้นายจ้างและลูกจ้างทั้งสองฝ่ายต่างได้รับประโยชน์ (win-win) ร่วมกัน โดยไม่มีฝ่ายใดได้เปรียบเสียเปรียบ กล่าวอีกอย่างคือนายจ้างได้ลูกจ้างที่รักงานที่ทำ และลูกจ้างเองก็ได้ตำแหน่งหน้าที่การงานในแบบที่ตัวเองต้องการ รวมถึงส่งผลให้องค์กรพัฒนาไปข้างหน้าได้อีกด้วย

2) การครองเรือนด้วยความหมั่นเพียรมัธยัสถ์ (勤俭持家 Qínjiǎn chíjiā)

การครองเรือนด้วยความหมั่นเพียรมัธยัสถ์ จัดเป็นหนึ่งในประเภทของคุณธรรมนำครอบครัว ถือเป็น การปลูกฝังให้ทุกคนในครัวเรือนรู้จักการกระหมัดกระหมัดรักษาทรัพย์ และรักษาผลประโยชน์ที่หาได้ให้เหลืออยู่กับตน ใช้จ่ายให้สมฐานะของตนเอง ปลูกฝังแนวคิด “ของแพงอย่ามักกิน” จึงจะทำให้ครอบครัวอยู่เย็นเป็นสุขระยะยาว ความหมายของคำว่า “勤俭 Qínjiǎn” คือ การขยันหมั่นเพียร และความมัธยัสถ์อดออม

ส่วนคำว่า “持家 Chíjiā” หมายถึง การครองเรือน การใช้ชีวิตร่วมกันของคนในครอบครัว การครองเรือนที่ดีนั้น เกิดขึ้นจากการร่วมมือกันของสมาชิกในครอบครัว โดยทุกคนต้องขยันหมั่นเพียรพยายาม ใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็น ไม่ฟุ่มเฟือย จึงจะนำพาให้ครอบครัวอยู่เย็นเป็นสุข

อุดมคติเรื่องของความขยันที่กล่าวมาข้างต้น นอกจากเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐบาลจีนที่ประสงค์ให้ทุกคนพึงกระทำแล้ว ยังเป็นไปตามความต้องการของหน่วยงานภาคเอกชนอีกด้วย ในปี 2014 บริษัทเทคโนโลยีักษ์ใหญ่อย่างอาลีบาบา บริษัท 58.com บริษัท JD.com และบริษัทเทคโนโลยีอื่น ๆ ล้วนเห็นถึงความสำคัญ พร้อมกับสนับสนุนแนวความคิดดังกล่าว โดยการให้พนักงานในองค์กรทำงานอย่างน้อยสัปดาห์ละ 72 ชั่วโมง ปลุกฝังวัฒนธรรมการทำงานรูปแบบ “996” กล่าวคือ เลข “9” ตัวแรก หมายถึง พนักงานต้องเริ่มทำงานตั้งแต่เก้าโมงเช้า (09:00) ถัดมา เลข “9” ที่อยู่ตรงกลาง หมายถึง เวลาเลิกงานของพนักงาน คือ สามทุ่ม (21:00) ส่วนเลข “6” ตัวสุดท้าย หมายถึง พนักงานต้องทำงานเป็นเวลา 6 วันต่อสัปดาห์ ทำงานรูปแบบ “996” ถือได้ว่าเป็นรูปแบบการทำงานที่ไม่มีใครพึงประสงค์ เป็นการทำงานที่หนักหน่วง และมีความต่อเนื่องเป็นเวลานาน แต่ทว่ากลับได้รับคำชมจากเจ้าของธุรกิจไฮเทค โดย Wikipedia (2022) ระบุว่า มีเจ้าของธุรกิจ ในเครืออาลีบาบาที่มองว่า การทำงานรูปแบบ 996 ถือเป็นสวัสดิการที่ช่วยสนับสนุนให้ชีวิตเกิดความมั่นคง

แน่นอนว่า มีประชากรชาวจีนจำนวนมากที่ต้องการหางานที่มั่นคง และตอบโต้ภัยกับความรู้ความสามารถของตนเอง แต่เนื่องจากจำนวนแรงงานในจีนมีล้นหลาม แม้มีตำแหน่งการจ้างงานที่จำกัด จึงส่งผลให้ผู้คนต่างเกิดความกดดันในการหางานอยู่เสมอ ดังนั้นหลังจากที่คำว่าตำแหน่งหน้าที่การงานตามที่ประสงค์ได้แล้ว จำเป็นต้องแข่งขันกับเพื่อนร่วมงานเพื่อความอยู่รอดของตนเองในองค์กร เพราะทุกองค์กรต่างต้องการบุคลากรที่มีประสิทธิภาพมีความรู้ความเชี่ยวชาญมาช่วยขับเคลื่อนการเติบโตขององค์กร

สำหรับบุคลากรที่มีความสามารถอยู่ท้ายแถวหรือก้าวไม่ทันผู้อื่นนั้น นายจ้างมักจะบีบบังคับให้ออกจากตำแหน่งหน้าที่การงาน ซึ่งตรงกับวลีจีนที่ว่า “末位淘汰 Mò wèi táotài”⁴ สุดท้ายแล้ว ผู้คนต่างต้องกระตือรือร้น กระตุ้นให้ตนเองเกิดความขยันอยู่เสมอ จนเกิดปรากฏการณ์แข่งขันกันขึ้น จนกระทั่งในปี 2020 มีวลีที่สื่อความหมายว่า “แข่งขันกันขยัน” เป็นกระแสนิยมในสังคมออนไลน์ นั่นก็คือ คำว่า “เน่ยจ่วน” (内卷 Nèi juǎn)⁵ นั่นเอง ในช่วงปีนั้น มีผู้คนในโลกโซเชียลต่างแชร์ภาพหนุ่มออฟฟิศที่พยายามปั่นจักรยานพร้อมกับเปิดคอมพิวเตอร์พกพาทำงานไปด้วยในเวลาเดียวกัน หรือแชร์ภาพคนคนหนึ่งที่กำลังถือหลายเล่มไว้บริเวณหัวเตียงของตนเอง ซึ่งภาพเหล่านี้เป็นภาพสะท้อนกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่มีความขยันขันแข็ง พยายามปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ และไม่ยอมแพ้ให้กับสังคม หรือไม่ยอมให้เวลาหลุดออกจากหน้าที่การงานนั่นเอง

⁴ 末位淘汰 Mò wèi táotài แปลตรงตัวเป็นภาษาไทยคือ ผู้ที่มีความสามารถอยู่ท้ายแถว หรือก้าวไม่ทันผู้อื่น มักถูกบีบบังคับให้ออกจากตำแหน่งหน้าที่การงาน วลีดังกล่าวเป็นหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกพนักงานที่บริษัทหรือองค์กรเป็นผู้ตั้งไว้กับพนักงานในองค์กร โดยยึดเป้าหมายของการพัฒนาองค์กรเป็นสำคัญ

⁵ 内卷 Nèi juǎn เป็นคำศัพท์เฉพาะในทางสังคมศาสตร์ ซึ่งถอดความหมายจากภาษาอังกฤษที่ว่า “involution” สื่อถึงปรากฏการณ์การแข่งขันกันระหว่างผู้คนสองคนขึ้นไป ลักษณะเด่นของผู้คนประเภทนี้คือ เป็นบุคคลที่ขยันขันแข็งเป็นอย่างมาก และไม่ยอมแพ้ต่ออีกฝ่าย ยกตัวอย่างเช่น ในหนึ่งวันนายเอ ทำงานเฉลี่ย 10 ชั่วโมง แต่นายบีมองว่าเวลาการทำงานของตนจะต้องมากกว่านายเอ ฉะนั้นเลือกทำงาน 13 ชั่วโมง การกระทำข้างต้นถือเป็นการแข่งขัน หรือเรียกว่า “เน่ยจ่วน” นั่นเอง

ภาพที่ 3 ปรากฏการณ์สังคมแข่งกันขยัน

ที่มา : 庄园三里说. (2022, 04 March). “卷王” 的时代. 知乎.

<https://zhuanlan.zhihu.com/p/476022182>.

ปรากฏการณ์สังคมแข่งกันขยันกระตุ้นให้ทุกคนต้องเพียรพยายามแข่งขัน ตราตรากับภาระงานอันหนักหน่วง สู้กับความเสี่ยงจากการว่างงาน ทว่าการทุ่มเทการทำงานของผู้คน นายจ้างกลับไม่ได้ให้ความสำคัญหรือลูกจ้างไม่ได้รับผลตอบแทนตามที่คาดหวัง จนทำให้ผู้คนเริ่มตระหนักว่าความขยันไม่ได้ช่วยอะไรในชีวิตเลย และเกิดความรู้สึกเหนื่อยหน่ายทั้งสภาพร่างกายและจิตใจในที่สุด ต่อมาจึงกลายเป็นจุดเริ่มต้นของปรากฏการณ์สังคมไร้ความทะเยอทะยาน “ถ้งผิง” นั่นเอง

กลุ่มบุคคลที่มีสถานะสังคมไร้ความทะเยอทะยาน “ถ้งผิง” นั้น เป็นกลุ่มคนที่มักปฏิเสธการแข่งขัน มีมุมมองความคิดที่เป็นของตนเอง ใช้ชีวิตอยู่กับตนเองโดยไม่คลุกคลีกับผู้อื่น ไม่ต้องการสร้างความมั่นคงในชีวิต และหากไม่พอใจสิ่งใดก็ไม่แสดงท่าทีที่แข็งกร้าว ตลอดจนเป็นกลุ่มคนที่มักเรียกร้องผ่านโลกอินเทอร์เน็ต ซึ่งกลุ่มบุคคลที่สะท้อนภาพลักษณ์ของปรากฏการณ์สังคมไร้ความทะเยอทะยาน “ถ้งผิง” ออกมาได้ดี คือ กลุ่มวัยรุ่นซานเหอ (三和青年 Sān hé qīngnián) กลุ่มนี้เป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่เกิดหลังปี 1990 ทำงานอยู่ที่ตลาดแรงงานซานเหอในมหานครเซินเจิ้น จัดเป็นกลุ่มคนที่ไม่ใช้เงินฟุ่มเฟือย รับงานจ้างรูปแบบรายวัน ไม่ชอบการทำงานที่ล่วงเวลา นิยมไม่ก้าวร้าว ที่สำคัญคือ ไม่ต้องการถูกสังคมภายนอกเอาเปรียบ Xie (2021) ระบุในบทความของตนว่า “ต่อให้กระเป๋าตังมีเงินเหลือเพียงหยวนเดียว ก็ไม่เห็นด้วยกับการขูดรีดทางแรงงานจากนายจ้าง ยอมที่จะอดอยาก เลือกลงนอนตามท้องถนนเสียดีกว่า” ถือเป็นการแสดงออกทางหนึ่งที่สื่อความหมายถึงการต่อต้านกับระบบทุนนิยม และความไม่เสมอภาคทางการแข่งขัน

กล่าวสรุปคือ จีนในศตวรรษที่ 21 เป็นช่วงที่เศรษฐกิจภายในประเทศพัฒนาอย่างก้าวกระโดด มีการพัฒนาจากสังคม “อ่อนแอ” ขึ้นสู่ระดับ “สุขสบาย” ซึ่งรัฐบาลกลางของจีนประกาศชัยชนะต่อความยากจนเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2022 โดย Xiao and Lin (2022) ได้ให้ข้อมูลไว้ว่า ปี 2020 รายได้ประชาชาติของจีนเพิ่มกว่า 32,189 หยวนต่อปี หากมองย้อนไปในปี 1978 มีเพียง 171 หยวนต่อปีเท่านั้น ส่งผลให้ภาคสังคมในจีนสามารถบรรลุเป้าหมายจากอดีตที่ เต็ง เสี่ยวผิง เคยประกาศเอาไว้ แน่แน่นอนว่า สังคมที่สุขสบายที่กล่าวมานำพามาด้วยราคาสินค้าอุปโภคบริโภคที่สูงตาม โดยเฉพาะค่าอสังหาริมทรัพย์สูงขึ้นเป็นเท่าตัว ตลอดจนเป็น

ช่วงที่ผู้คนวัยแรงงานถูกสังคมภายนอกหรือภายในองค์กรบีบบังคับจนเกิดการแข่งขัน กลุ่มคนวัยรุ่นที่กำลังปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม จำต้องขยันทำมาหากินเพื่อขวนขวายหาโอกาสในการพัฒนาชีวิต และนำไปสู่ความมั่นคงในอนาคต แต่ทว่าการเพียรพยายามแข่งขันทำงานนั้น ท้ายสุดกลับไม่ได้รับผลตอบแทนตามที่คาดหวัง จนเกิดความเหน็ดเหนื่อย และรู้สึกต่อต้านความคิดการพัฒนาตนเอง แล้วเลือกที่จะ “นอนราบ” หรือไม่สนใจแสวงหาความเจริญ จนสุดท้ายกลายเป็นปัญหาทางสังคมตามมา ซึ่งจำต้องแสวงหาแนวทางการป้องกันและแก้ไขต่อไป

ปัญหาที่เกิดจากปรากฏการณ์สังคมไร้ความทะเยอทะยาน “ถ้งผิง” ในจีน

จากการศึกษาปรากฏการณ์สังคมไร้ความทะเยอทะยาน “ถ้งผิง” ของชาวจีนรุ่นใหม่ ผู้เขียนสามารถวิเคราะห์โดยสะท้อนผ่าน 3 มุมมอง คือ มุมมองประชาชน มุมมองทางสังคม และมุมมองทางเศรษฐกิจ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. มุมมองประชาชน

เนื่องจากการวิเคราะห์ปรากฏการณ์สังคมไร้ความทะเยอทะยานในมุมมองของประชาชนเป็นปัจจัยด้านปัจเจกบุคคล ซึ่งแต่ละคนอาจมีประเด็นปัญหาที่แตกต่างกัน แต่สิ่งหนึ่งที่เห็นได้ค่อนข้างชัดเจน คือ คนรุ่นใหม่ในจีนเริ่มมีการเลิกล้มอุดมการณ์การกตัญถนอมตนเองในการทำงานหนักติดต่อกันเป็นเวลานาน เพื่อย่นระยะเวลาในการเก็บเงินสร้างฐานะ ซื้อบ้าน หรือแม้กระทั่งการแต่งงานสร้างครอบครัว เพราะผู้คนกลับมองว่า การกตัญถนอมตนเองนั้นมีแต่ผลเสีย และมีต้นทุนที่สูง บั่นทอนทั้งสุขภาพร่างกายและจิตใจ ผนวกกับความคิดที่ว่า ต่อให้พยายามเพียงไร ยังคงขาดความสามารถในการรับมือกับค่าเงินเฟ้อที่เพิ่มขึ้นในทุก ๆ ปี ตลอดจนมีความคิดที่ไม่พึงประสงค์ อาจแสดงออกผ่านทางวาจา สีหน้า หรือการกระทำ ซึ่งการแสดงออกผ่านทางคำพูด ผู้คนมักพูดคำว่า ฉันไม่มีความสามารถมากพอ ฉันไม่ยอมทำอะไรทั้งสิ้น เป็นต้น ทั้งนี้ ยังขาดการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น

2. มุมมองทางสังคม

มุมมองทางสังคม เป็นแง่มุมขนาดกว้างที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มคนกลุ่มหนึ่ง ซึ่งมีผลกระทบเป็นวงกว้างของประเทศ บทความนี้แบ่งประเด็นปัญหาของปรากฏการณ์ “ถ้งผิง” ดังนี้ 2.1) อัตราการครองโสดเพิ่มขึ้น และอัตราการเกิดลดลง 2.2) กลุ่มคนรุ่นใหม่มีความกล้าที่จะเรียกร้องในเชิงสัญลักษณ์บนโลกอินเทอร์เน็ต 2.3) อัตราการยื่นสมัครเรียนต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น

2.1) อัตราการครองโสดเพิ่มขึ้น และอัตราการเกิดลดลง

เนื่องจากกลุ่มคนรุ่นใหม่ได้รับความกดดันจากสังคมภายนอก ความเครียดจากการทำงาน ส่งผลกระทบต่อกลุ่มคนดังกล่าวให้มีค่านิยมในการอยู่รอดตัวคนเดียว ไม่ประสงค์ที่จะสร้างครอบครัว ข้อมูลจากรายงานการอุปโภคบริโภคปี 2021 ของ Cyanhill capital ระบุว่า จีนมีประชากรที่อาศัยเพียงลำพังกว่า 92 ล้านคน ซึ่งครองสัดส่วนของประชากรทั้งหมด 6.5% ซึ่งปัญหาที่ตามมาจากการครองโสด คือ อัตราการเกิดของเด็กทารกในจีนลดลงอย่างมีนัยสำคัญ โดย National Bureau of Statistics (2023) รายงานว่า ปี 2022 จีนมีอัตราการเกิดเพียง 6.77 คนต่อประชากร 1,000 คน ซึ่งหากเทียบกับอัตราการเกิดของปี 2020 แล้วนั้น ในปี 2022 กลับมีจำนวนน้อยลงกว่าเดิม คือ 1.75 คนต่อประชากร 1,000 คน ทั้งนี้ เหตุผลข้างต้นยังส่งผลให้ขนาด

ของครอบครัวเกิดการเปลี่ยนแปลงไปด้วย จากเดิมที่เป็นครอบครัวขนาดใหญ่ต้องกลับกลายเป็นครอบครัวขนาดเล็ก

2.2) กลุ่มคนรุ่นใหม่มีความกล้าที่จะเรียกร้องในเชิงสัญลักษณ์บนโลกอินเทอร์เน็ต

อุดมคติของชาวจีนรุ่นใหม่เกิดการเปลี่ยนแปลงไป ชาวจีนรุ่นใหม่ยังคงมีความกล้าที่จะออกมารณรงค์เรียกร้อง หรือกล้าแสดงความคิดเห็น ตัวอย่างที่เห็นได้ชัด คือ ช่วงที่รัฐบาลพยายามปลูกฝังให้ผู้คนไม่เลือกอาชีพ โดยมีวาทกรรมที่ว่า “脱下孔乙己的长衫 Tuō xià Kǒng Yǐjǐ de chángshān”⁶ ซึ่งมีความหมายตรงตัวในภาษาไทย คือ ให้ถอดเสื้อคลุมยาวบนตัวละครขงอี่จื่อออก วาทกรรมข้างต้นสื่อความหมายโดยนัยว่า คน ๆ หนึ่งควรละทิ้งการแสวงหางานที่ตนเองต้องการ และพยายามไม่เลือกงาน แต่ทว่า กลุ่มคนรุ่นใหม่กลับโต้ตอบกระแสการไม่เลือกงานผ่านมีมหรือภาพล้อเลียนเชิงสัญลักษณ์ โดยการโพสต์ภาพตัวละครขงอี่จื่อ ซึ่งชายผู้นี้ คือ นักปราชญ์ผู้มีความรู้และประสบการณ์ที่ไม่สอดคล้องกับยุคสมัย เพื่อใช้สื่อความหมายว่าตนเองไม่พอใจกับสภาพสังคมที่เป็นอยู่

2.3) อัตราการยื่นสมัครเรียนต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น

เมื่อกลุ่มคนรุ่นใหม่มีความกดดันในการหางาน หรือเหนื่อยหน่ายกับงานที่ทำในปัจจุบัน จึงเกิดการยื่นสมัครเรียนต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น ตามข้อมูลการรายงานของกระทรวงศึกษาธิการจีนที่ว่าด้วยเรื่องจำนวนผู้สมัครสอบเข้าเรียนในระดับปริญญาโทปี 2021 ระบุว่า ปีดังกล่าว “มีผู้สมัครกว่า 3.77 ล้านคน มากกว่าปีก่อนหน้าถึงร้อยละ 10.6” (EOL Corporation, 2021) ซึ่งจากการสำรวจเหตุผลของการยื่นสมัครสอบจะมีคำตอบที่อยู่ในสองอันดับแรก คือ ประสงค์เพิ่มพูนทักษะความรู้ความสามารถ และเพื่อหลีกเลี่ยงความกดดันจากการแข่งขันในสังคมของการทำงาน

3) มุมมองทางเศรษฐกิจ

ตามข้อมูลในหนังสือสังคมศาสตร์ปกฟ้าที่ว่าด้วยเรื่องของภาวะวิเคราะห์และคาดการณ์สถานการณ์ทางสังคมของจีนในปี 2023 ระบุว่า การหางานของกลุ่มบัณฑิตเริ่มมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไป แม้ว่าบัณฑิตยังคงพยายามหางานในเมืองสำคัญใหญ่ ๆ เช่น ปักกิ่ง เซี่ยงไฮ้ และกวางโจวเป็นส่วนมาก แต่ภาพรวมกลับมีแนวโน้มที่ลดลง ทั้งนี้กลุ่มคนดังกล่าวเริ่ม “มีแนวโน้มหางานในเมืองที่มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่รองลงมาเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด” (Xinhuanet, 2023) แม้ว่าปัญหาดังกล่าวอาจส่งผลให้มหานครทั้งสามขาดแคลนทรัพยากรบุคคลที่มีความสามารถสูง แต่ในทางกลับกัน ถือเป็นข้อดีสำหรับการกระจายตัวของผลประโยชน์และความเจริญทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังสร้างโอกาสและส่งเสริมให้มีความเสมอภาคในสังคม

นอกเหนือจากนี้ ปัญหาทางเศรษฐกิจนี้ยังสามารถคาดการณ์ได้จากการครองชีพ การไม่แต่งงานของกลุ่มคนรุ่นใหม่ ซึ่งในการคาดการณ์เบื้องต้นของรายงานการพยากรณ์ประชากรจีนฉบับปี 2030 ระบุว่า ในปี 2030 จะมีจำนวนประชากรเกิดใหม่ 6.07 ล้านคน และในขณะเดียวกัน จำนวนผู้สูงอายุก็มีแนวโน้มที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

⁶ 孔乙己 Kǒng Yǐjǐ เป็นตัวละครที่นักประพันธ์หู่ซวี่นแต่งขึ้นมาเพื่อสะท้อนสภาพสังคม ณ ขณะนั้น ขง อี่จื่อ เป็นบุคคลที่พยายามสอบเข้าข้าราชการแต่สุดท้ายกลับไม่ได้เป็นดังใจหวัง แม้ว่าเขาเป็นคนที่มีความรู้ค่อนข้างมาก แต่ทว่าความรู้ที่เขาติดตัวเป็นความรู้ที่ล้าสมัย ทั้งนี้ 脱下孔乙己的长衫 Tuō xià Kǒng Yǐjǐ de chángshān สื่อความหมายโดยนัยว่า ให้ผู้คนพยายามอย่าเลือกงาน

ซึ่งข้อมูลจากรายงานการวิจัยผู้สูงอายุของจีนปี 2020 คาดการณ์ไว้ว่า ในปี 2035 และปี 2050 กลุ่มคนที่มีอายุมากกว่า 65 ปีจะมีจำนวนมากกว่า 310 ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนกว่าร้อยละ 22.3 ของจำนวนประชากรในประเทศทั้งหมด (Tencent, 2023) ปัจจัยทั้งหมดนี้อาจส่งผลให้ภาคอุตสาหกรรมของจีนในภายภาคหน้าขาดประชากรวัยทำงานที่สำคัญสำหรับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ โดยทางภาครัฐเองจำเป็นต้องอัดฉีดเงินสำหรับการเลี้ยงดูประชากรภายในประเทศ ก่อปรกับต้องแบกรับภาระด้านสวัสดิการจำเป็นของกลุ่มผู้สูงอายุ เป็นต้น จนนำไปสู่ปัญหาทางเศรษฐกิจในภายภาคหน้า

ส่วนเรื่องแนวทางการแก้ปัญหาของปรากฏการณ์ “ถั่งผิง” ในจีนนั้น ผู้เขียนพบว่า ช่วงเวลาสามปีที่ผ่านมา ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของจีนเคยได้เสนอแนวทางวิธีแก้ปัญหา ตลอดจนพยายามจัดการกับประเด็นปัญหาที่เกิดจากปรากฏการณ์ “ถั่งผิง” มาแล้ว ดังต่อไปนี้

1. สร้างความเป็นธรรม และลดปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคม

นักวิชาการ Hou (2021), Xiang (2021) และ Yu (2022) มองว่า สังคมจีนควรสร้างความเท่าเทียมในการแข่งขัน และเปลี่ยนไปเป็นสังคมแห่งความยุติธรรม ในปี 2021 ถือเป็นช่วงเวลาที่มีการบังคับใช้นโยบายและกฎหมายมากมายเพื่อสร้างความเป็นธรรม และลดปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคม ซึ่งการแก้ปัญหาที่รัฐบาลจีนได้มุ่งเน้นและจัดการอย่างเร่งด่วน คือ การสร้างนโยบายลดภาระการบ้านและการเรียนพิเศษของเด็กที่อยู่ในการศึกษาภาคบังคับลง (双减 Shuāng jiǎn) และการบังคับใช้กฎหมายต่อต้านการผูกขาด (反垄断法 Fǎn lǒngduàn fǎ)

“นโยบายลดภาระของผู้เรียน” ข้างต้น มีเป้าประสงค์เพื่อลดภาระการบ้าน และลดการเรียนรู้จากสถาบันกวดวิชานอกโรงเรียน สร้างความเท่าเทียมให้ผู้เรียนอาศัยการเรียนรู้อยู่ในรั้วโรงเรียนเท่านั้นเหมือนกันทุกคน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้รับสิทธิในการเรียนรู้ที่เสมอภาคและเท่าเทียมกัน ส่วนนโยบายต่อต้านการผูกขาด ที่เห็นได้ชัดเจน คือ การจัดการปัญหาการผูกขาดของบริษัทต่าง ๆ โดยรายงานประจำปีที่ว่าด้วยการบังคับใช้การต่อต้านการผูกขาดของจีน ปี 2021 (中国反垄断执法年度报告 2021 Zhōngguó fǎn lǒngduàn zhífǎ niándù bàogào 2021) ของ People.cn (2022) มีการรายงานว่า ตลอดทั้งปี 2021 จีนได้ตรวจพบคดีการผูกขาดทางการตลาดกว่า 175 คดี ซึ่งมีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 61.5 เมื่อเทียบเท่ากับช่วงเวลาเดียวกันของปีที่แล้ว ทั้งนี้ ได้มีการปรับเงินผู้ประกอบการทั้งหมดแล้วกว่า 2.36 แสนล้านหยวน รวมถึงมีการลงโทษในส่วนของการถือลิขสิทธิ์เพลง และการคุมตลาดเกมแต่เพียงฝ่ายเดียวของทางบริษัท Tencent

2. ปลุกฝังความทะเยอทะยานในตนเอง

ประธานาธิบดี สี จิ้นผิง เคยออกมาปาฐกถาต่อสาธารณชนว่า “ในหน้าประวัติศาสตร์ผู้คนจะให้ความสำคัญกับคนที่มีความแน่วแน่ มีความพยายาม เป็นเลือนนักรู้มากกว่า แต่จะไม่รอคอยคนที่ตัดสินใจล่าช้า คนที่หะหลวม และคนที่ทวาดกลัว” (Ma & Wang, 2022, pp. 107-111)

ที่ผ่านมา รัฐบาลในสมัยของประธานาธิบดีสี จิ้นผิงมีความเพียรพยายามปลุกฝังอุดมคติด้านการต่อสู้และความพยายามมาโดยตลอด อย่างเช่น วาทกรรม “การลองเผชิญความทุกข์ยากลำบาก (自讨苦吃 Zì tǎo kǔ chī

tǎo kǔ chī) ”⁷ ที่ว่าด้วยการสืบสานเจตนารมณ์ให้กลุ่มคนรุ่นใหม่ลองผ่านประสบการณ์ความยากลำบาก และวาทกรรม “ยอมละทิ้งตำแหน่งงานที่เพื่อฝัน แล้วหางานที่เหมาะสมกับตนเอง (脱下孔乙己的长衫)” กล่าวคือการมองข้ามวุฒิการศึกษาของตนเอง ยอมละทิ้งอุดมคติที่ตนสำเร็จการศึกษามา ปรับตัวให้เข้ากับอาชีพในยุคสมัย และตำแหน่งที่เหมาะสมกับตนเอง

3. การกรอแงเนื้อหาข้อมูลบนโลกอินเทอร์เน็ต

ผู้คนที่มีความ “ถั่งผิง” มักเป็นกลุ่มวัยรุ่นที่เกิดหลังปี 1990 ซึ่งอาจไม่ใช่ผู้คนส่วนใหญ่ของประเทศ แต่เนื่องจากกลุ่มคนดังกล่าวเป็นสังคมที่ใช้อินเทอร์เน็ตค่อนข้างบ่อย พร้อมทั้งชอบบรรยายความรู้สึกที่ไม่พอใจบนโลกโซเชียลอยู่บ่อยครั้ง ทำให้เกิดกระแสที่ส่งผลกระทบต่อประเทศได้ ดังนั้นนักวิชาการอย่าง Sun and Liu (2022), Xiang (2021) และ Yu (2022) จึงเสนอให้มีการกรอแงเนื้อหาปิดกั้นการมองเห็นเนื้อหาที่ไม่พึงประสงค์ อันเกิดจากการ “ถั่งผิง” เสริมสร้างอุดมคติให้กับกลุ่มวัยรุ่นให้รู้จักกฎเกณฑ์การโพสต์เนื้อหาบนโซเชียลอย่างใดก็ตาม ตรีนุช อิงคุทานนท์ (2564) ระบุว่า เคยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของจีนได้ทำการลบโพสต์ของเจ้าของกระทู้ Kind Traveller (好心的旅行家吧 Hǎoxīn de lǚxíng jiāba) ซึ่งเป็นโพสต์ต้นฉบับ “ถั่งผิง” ของนายลั่ว ฮวางง แล้ว ทั้งนี้ จากการศึกษาค้นหาข้อมูลทำให้ผู้เขียนพบว่า มีสินค้าบางอย่าง เช่น เสื้อยืดที่สกรีนตัวอักษร “躺平” (ถั่งผิง) ถูกจำกัดการขายบนแพลตฟอร์มร้านค้าออนไลน์ Taobao และ JD.com หรือลบบทความของทางสำนักพิมพ์ Global Times ที่กล่าวถึงอุดมคติไม่พึงประสงค์ของค่านิยม “ถั่งผิง” เช่น หัวข้อบทความที่มีชื่อว่า “任命可以，躺平不行 Rènming kěyǐ, tāng píng bùxíng” (คุณยอมได้ แต่อย่า “ถั่งผิง” เลย) สาเหตุที่มีการลบออกไปนั้น คาดว่าเป็นเพราะมีกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่ออกมาโต้ตอบจนกลายเป็นกระแสน์โลกออนไลน์นั่นเอง

4. ให้งานและบุคลากรในสถานศึกษาปลูกฝังแนวความคิดการเห็นคุณค่าในตนเองให้กับกลุ่มคนวัยเรียน

Li Weikun (2022) เชื่อว่า “ถั่งผิง” เป็นผลพวงมาจากปรากฏการณ์สังคมไร้ความทะเยอทะยานของต่างชาติ เช่น ญี่ปุ่นและอเมริกา แต่เดิมที่ไม่เคยเกิดขึ้นในจีน โดยคนส่วนใหญ่ที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์สังคมไร้ความทะเยอทะยาน คือ กลุ่มคนที่อยู่ในระดับอุดมศึกษาหรือกลุ่มคนวัยเรียน เพียงเพราะว่ากลุ่มคนดังกล่าวเปรียบเสมือนกับ “ไม้อ่อน” ที่ดัดง่าย หรือมีความเชื่อในสิ่งต่าง ๆ แบบขาดการคิดวิเคราะห์ และมีได้กลิ่นกรอแงอย่างละเอียดรอบคอบ ซึ่งที่ผ่านมาก็มีบุคลากรในสถานศึกษาได้เผยแพร่แนวความคิดที่พึงประสงค์ลงในเว็บไซต์ของทางสถาบันตนเอง เช่น บทความที่ว่าด้วยปรากฏการณ์ “ถั่งผิง” ของผู้ปฏิบัติงาน (เจ้าหน้าที่รัฐ) และแนวทางการแก้ไข (干部躺平现象及其治理 Gàn bù tāng píng xiànxiàng jí qí zhìlǐ) ที่อยู่ในหน้าเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยปักกิ่ง

นอกเหนือจากนี้ในสถานศึกษาบางแห่งยังจัดตั้งศูนย์ปรึกษาปัญหาสุขภาพจิตไว้คอยดูแลแก้ไขปัญหา “ถั่งผิง” อีกด้วย ยกตัวอย่างเช่น ในวิทยาลัยเทคโนโลยีหนานชาง (Nanchang Institute of Technology) ที่มีการจัดกิจกรรมมากมายภายนอกห้องเรียน รวมถึงยังมีการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาสุขภาพจิตศึกษาให้กับ

⁷ 自讨苦吃 Zì tǎo kǔ chī เป็นแนวคิดที่สี่ จินผิงต้องการให้เยาวชนสัมผัสประสบการณ์ความทุกข์ยากลำบาก ลองสัมผัสชีวิตในเขตชนบท

นักศึกษาในระดับชั้นปีที่หนึ่ง ซึ่งผู้เรียนจะได้เรียนรู้รายวิชาข้างต้นภาคการศึกษาละ 16 ชั่วโมง หรือ 2 หน่วยกิต ทั้งนี้เพื่อเป็นการกระตุ้นส่งเสริมให้นักศึกษามีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น ผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ และรายวิชาที่เปิดสอนนั่นเอง

สรุป

ปรากฏการณ์ “ถั่งผิง” เป็นปรากฏการณ์ที่มักเกิดขึ้นกับกลุ่มคนรุ่นใหม่ โดยเฉพาะกลุ่มคนที่เกิดหลังปี 1990 เป็นต้นไป ที่มาของปรากฏการณ์ดังกล่าวมีอยู่หลากหลายปัจจัย แต่ที่มองเห็นได้อย่างชัดเจน คือ เป็นเรื่องของการแข่งขันกันที่ตัวยืนอยู่บนพื้นฐานของความไม่เท่าเทียมในสังคม ซึ่งความขยันของกลุ่มคนดังกล่าวเป็นเพียงการเอาตัวรอดจากการบีบบังคับของนายจ้าง เพราะทุกคนล้วนกลัวการถูกเลิกจ้างการขาดรายได้หรือการว่างงาน

แม้ว่าปัจจุบันจะยังไม่มียกวิชาการคนใดสรุปจำนวนของผู้ที่มีสภาวะ “ถั่งผิง” ที่เป็นข้อมูลเชิงสถิติ แต่ผู้เขียนมองว่า เพียงแค่มีกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งมีอุดมคติที่ไม่พึงประสงค์ ก็อาจนำมาซึ่งปัญหาทางสังคมที่ส่งผลกระทบเป็นวงกว้างได้ ซึ่งอาจมีผลกระทบที่มากกว่าประเด็นปัญหาเรื่องการครองชีพ และการเฉยชาต่อการซื้อสังหาริมทรัพย์อย่างแน่นอน ฉะนั้นภาครัฐเองควรรับฟังเสียงเรียกร้องจากกลุ่มคนที่มีสภาวะไร้ความทะเยอทะยาน ตั้งมาตรการจัดการกับองค์กรที่มีค่านิยมไม่พึงประสงค์ หรือเป็นองค์กรที่เอารัดเอาเปรียบลูกจ้าง พร้อมกับเสริมสร้างแรงจูงใจในการใช้ชีวิต รวมถึงทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน จัดอบรมเพิ่มพูนทักษะที่จำเป็นในการทำงานให้เหมาะสมกับศตวรรษที่ 21

ส่วนการแก้ปัญหาในระยะยาวนั้น ยังคงต้องให้ทางภาครัฐมีส่วนเกี่ยวข้องในการกระจายผลประโยชน์และความเจริญทางเศรษฐกิจให้ทั่วถึง รวมถึงร่วมสร้างความเท่าเทียมในการแข่งขัน และสร้างคุณภาพการใช้ชีวิตที่ดีให้กับประชาชนทุกคน ครอบคลุมทั่วทุกภูมิภาคของจีน เพื่อตามกระแสที่มีคนรุ่นใหม่เริ่มกลับไปพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ในเขตพื้นที่ชนบท นอกเหนือจากนี้ ควรพัฒนาระบบสาธารณสุขภายในประเทศ เพื่อให้สังคมมีสภาวะที่ดีขึ้น ทำให้ประชาชนมีความพร้อมและความมั่นใจในการสร้างครอบครัว ซึ่งบทบาทของการเป็นผู้ปกครอง หรือผู้นำครอบครัวของกลุ่มคนรุ่นใหม่จะสามารถช่วยสร้างจิตสำนึกให้มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ และมีความเสียสละต่อส่วนรวมมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม แม้ว่ากระแสการนอนราบอาจเป็นเรื่องไกลตัวของคนไทย แต่เราควรมีการศึกษาเจาะลึกถึงปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมในมิติต่าง ๆ เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งอาจเกิดขึ้นในไทย

รายการอ้างอิง

- ตริณัฐ อิงคุทานนท์. (2564, 24 สิงหาคม). “ฉันทไม่สน ฉันทอยากนอน” การต่อต้านพรรคคอมมิวนิสต์จีนด้วย
การไม่ทำอะไรเลย. Thairath Online. <https://plus.thairath.co.th/topic/speak/100348?fbclid>
- พิมพ์ชนก พุกสุข. (2564, 29 ตุลาคม). เจาะปรากฏการณ์ ‘Lying Flat’ เมื่อคนรุ่นใหม่ปราศจากความทะเยอ
อยาก กำลังก่อตัวในจีน. The Standard. <https://thestandard.co/lying-flat-in-china>
- Chen, Y., & Cao, T. (2021). “躺平”：兴起、形成机制与社会后果. 福建论坛人文社会科学版, 9,
181-192.
- Cyanhill capital. (2021). 青山资本 2021 年中消费报告：Z 世代定义与特征 青山资本投研中心.
- EOL Corporation. (2021). 全国研究生招生调查报告. 中国教育在线.
https://www.eol.cn/e_ky/zt/report/2021/content02.html
- Global Times. (2021, 15 October). 习近平：要防止社会阶层固化，避免“内卷”“躺平” .
<https://finance.sina.cn/china/gncj/2021-10-15/detail-iktzscyx9890872.d.html>
- Hou, Z. (2021). “躺平”亚文化的生成及反思. 人民论坛, 35, 123-125.
- Li, W. (2022). 高校“躺平”现象分析及应对策略. 哈尔滨职业技术学院学报, 6, 106-108.
- Liang, J., & Ren, Z. (2021). 中国人口预测报告 2023 版. 育娲人口研究.
- Lin, L., & Gao, Y. (2021). “躺平青年”：一个结构性困境的解释. 中国青年研究, 78-84.
- Ling, X., & Li, C. (2022). “躺平主义”的文化构境、叙事症候及应对策略. 新疆师范大学学报
(哲学社会科学版), 43, 124-139.
- Ma, C., & Wang, Y. (2022). “躺平主义”的群像特征、时代成因及其应对策略. 思想理论教育, 4,
107-111.
- National Bureau of Statistics. (2023, 18 January). 王萍萍：人口总量略有下降城镇化水平继续
提高. http://www.stats.gov.cn/sj/sjjd/202302/t20230202_1896742.html
- Qin, X., & Dai, Y. (2022). “内卷”“佛系”到“躺平”——从社会心态变迁看青年奋斗精神培育.
中国青年研究, 5-13.
- Sun, G., & Liu, H. (2022). “躺平的佛系青年”——互联网时代解构主义思潮的符号嬉戏. 思想教育
研究, 1(331), 104-108.
- Tencent. (2023, 17 February). 中国人口预测报告 2023 版：出生人口将在 2056 年被美国反超
育娲人口研究. <https://new.qq.com/rain/a/20230217A00YMS00#:~:>
- Tsingyan Group. (2022, 10 March). “躺平”真相来了，结果出乎预料吗？.
<http://www.tsingyangroup.com/?p=7841>

Wikipedia. (2022, 24October). 996 工作制.

<https://zh.wikipedia.org/wiki/996%E5%B7%A5%E4%BD%9C%E5%88%B6>

Xiang, Y. (2021). 祛魅与重构：“躺平文化”的社会根源及文化反思. *新疆社会科学*, 5, 146-152.

Xiao, G., & Lin, C. (2022). 小康社会建设:中国式现代化道路的实践形态. *陕西师范大学学报(哲学社会科学版)*, 51(4), 5-15.

Xie, S. (2021). “三和青年”的社会学叙事方法、结构与空间. *青年学报*, 01, 50-54.

Xinhuanet. (2023, 01 February). 想去三、四线城市就业大学生占比呈上升趋势. *新华网*.

<https://www.xinhuanet.com/edu/20230201/5e06f410297e4e02bc8063e399bc60f0/c.html>

Young. (2021, 31 May). 躺平即是正义. 墨滴.

<https://mdnice.com/writing/ae0bdc8070cb4dcea901eede3bd93434>

Yu, W. (2022). 当代青年“躺平”现象的成因与消解对策分析. *领导力论坛*, 11(205), 109-113.

庄园三里说. (2022, 04 March). “卷王”的时代. *知乎*. <https://zhuanlan.zhihu.com/p/476022182>

ประวัติศาสตร์นิพนธ์ ‘ยุคพัค จ็อง ฮี’: ทบทวนการรับรู้
สาธารณรัฐเกาหลีสมัยประธานาธิบดีพัค จ็อง ฮี ในโลกภาษาอังกฤษ
Historiography of ‘Park Chung Hee Era’: Reassessing
the Republic of Korean under Park Chung Hee regime
in English language perspectives

วิศรุต หล่ำสกุล

Wisarut Larsakul

นักวิชาการอิสระ

Independent Scholar

Corresponding Author:

Wisarut Larsakul

Independent Scholar

Email: haydenwiesz5494@gmail.com

Received: 17 April 2023

Revised: 25 July 2023

Accepted: 4 September 2023

ประวัติศาสตร์นิพนธ์ ‘ยุคพัก จี๋อง ฮี’: ทบทวนการรับรู้สาธารณรัฐเกาหลี สมัยประธานาธิบดีพัก จี๋อง ฮี ในโลกภาษาอังกฤษ

บทคัดย่อ

งานเขียนชิ้นนี้มุ่งศึกษามุมมองและการอธิบายเกาหลีใต้ภายใต้การเมืองยุคพัก จี๋อง ฮี ผ่านงานประวัติศาสตร์นิพนธ์ภาษาอังกฤษเป็นสำคัญ โดยผู้เขียนได้ใช้กระแสของ ‘อาวรณ์อำนาจนิยม (Authoritarian Nostalgia)’ ที่ทำให้ยุคการปกครองแบบอำนาจนิยมทหารกลับมาได้รับความสนใจในวงวิชาการ เป็นจุดแบ่งการพิจารณา ทำให้เกิดการแบ่งเป็น 2 ช่วง นั่นคือ งานนิพนธ์ที่เขียนขึ้นในช่วงก่อน ค.ศ. 1997 และงานนิพนธ์ที่เขียนขึ้นในช่วงหลัง ค.ศ. 1997 จากการศึกษาพบว่า ในช่วงก่อน ค.ศ. 1997 ยุค พัก จี๋อง ฮี เป็นเพียงภาพย่อยและส่วนประกอบของนิพนธ์ประวัติศาสตร์ในระยะยาว (Longue Durée) และหลักวิชาทางสังคมศาสตร์อื่น ๆ ต่อมาหลัง ค.ศ. 1997 จะได้รับการทำความเข้าใจโดยบรรดาทฤษฎีทางเลือก รวมถึงมีการใช้หลักวิชาและแนวคิดทางสังคมศาสตร์ในการพิจารณายุคดังกล่าว จากการเมืองหลังกระบวนกรทำให้เป็นประชาธิปไตยและวิกฤติเศรษฐกิจ ค.ศ. 1997 และมี ฮย็อง อา คิม (Hung A Kim) เป็นหัวเรือใหญ่ในการศึกษาเชิงลึก โดยมีแนวทางนิพนธ์ทั้งการตั้งแง่วิพากษ์หรือสรรเสริญ ก่อนที่จะขยายเป็นการศึกษาในหลากหลายมิติมากขึ้นซึ่งจัดประเภทได้ยากอย่างมากในช่วงครึ่งหลังของทศวรรษ 2010

คำสำคัญ: ประวัติศาสตร์นิพนธ์, พัก จี๋อง ฮี, สาธารณรัฐเกาหลี, ยุค พัก จี๋อง ฮี, อาวรณ์อำนาจนิยม

Historiography of ‘Park Chung Hee Era’: Reassessing the Republic of Korea under Park Chung Hee regime in English language perspectives

Abstract

This article aims to provide aspects and explanations of the Republic of Korea under the Park Chung Hee Era with English historiography using the ‘Authoritarian Nostalgia’ resurged trend of military regimes on mainstream academics in two periods of that historiography; before 1997 and after 1997. The result reveals that many Korean scholars have also described the Park Chung Hee Era as one of the parts of the *Longue Durée* historical approach and other social science disciplines before 1997. Then, after 1997, in the aftermath of the democratization and the financial crisis, they increasingly used the alternative theory and intensified those disciplines and concepts to study more in-depth. Various scholars grasped these in two ways: criticized or glorified, along with Hyung A Kim as a trailblazer. Moreover, after half of the 2010s, this era has extended various approaches which make classification extremely difficult.

Keywords: Historiography, Park Chung Hee, Republic of Korea, Park Chung Hee Era, Authoritarian Nostalgia

บทนำ

สาธารณรัฐเกาหลี (ต่อไปจะเรียก เกาหลีใต้) ในช่วง ค.ศ. 1961 – 1979 สมัยประธานาธิบดีนามว่า พัก จ็อง ฮี (Park Chung Hee) ถือได้ว่าการเปลี่ยนแปลงที่พลิกผันเป็นอย่างยิ่งในเชิงโครงสร้าง ในด้านการเมืองที่ปกครองระบอบอำนาจนิยมนานถึง 19 ปี ตลอดจนการรังสรรค์รูปแบบการปกครองอันเป็นลักษณะเฉพาะที่เรียกว่า ประชาธิปไตยแบบเกาหลี (Koreanized Democracy) ในด้านเศรษฐกิจที่ดำเนินนโยบายหลักคือ รัฐครอบงำนำพัฒนา (State-led Industrialization) ที่ทำให้เศรษฐกิจเกาหลีใต้เติบโตแบบก้าวกระโดดจนได้รับการขนานนามว่า มหัศจรรย์แห่งแม่น้ำฮัน (The Miracle of Han River) ในด้านสังคม คือการสร้างอำนาจนำ (Hegemony) ของพัก จ็อง ฮี ด้วยการกระทำตนเสมือนเป็น ‘ป้า’ สนับสนุนการพัฒนาชนบทให้เข้มแข็งแบบเต็มพิกัด โดยการดำเนินนโยบาย เซมาอิล อุนดง (Saemaul Undong) ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการทำให้เชื่อเชื่อเพื่อการพัฒนาประเทศตามที่พักปรารณา (Park, 1979) กระนั้น เหยี่ยงยอมีสองด้าน เพราะในนามของการพัฒนาเศรษฐกิจแบบ Developmental State นั้น ผลกระทบในแง่ลบที่ตามมา นั่นคือ ความจำเป็นในการที่จะต้องกดปราบบางสิ่งบางอย่างไว้ เพื่อให้แผนการดำเนินไปได้สะดวกดี อย่างเช่น การสอดส่องตรวจตรา และคุกคามประชาชนที่เล็งเห็นว่าเป็นภัยต่อรัฐ การปราบปรามผู้ชุมนุมทางการเมืองที่เรียกร้องหาประชาธิปไตย ซึ่งส่วนมากเป็นนักการเมืองที่มีอุดมการณ์ตรงข้ามกัน ปัญญาชนที่มีการศึกษาระดับอุดมศึกษา หรือพวกขบวนการแรงงาน ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจในฐานะนักบรรเทาทุกข์ แต่กลับโดนกดทับไว้ด้วยเครื่องมือสารพัด ถึงขนาดมีคำกล่าวที่ว่า ในยุคของพัก จ็อง ฮี นั้น แม้จะเป็นการนำเกาหลีใต้ไปสู่สภาวะรัฐสมัยใหม่ (Modern State) แต่มาพร้อมกับการลิดรอนปลดแอก (Emancipation) และการต่อต้านการกดปราบไปพร้อม ๆ กัน (Lee, 2007, p. 5)

จากที่กล่าวในข้างต้น เห็นได้ถึงความเป็นคุณและเป็นโทษของยุคพัก จ็อง ฮี ซึ่งส่งผลให้ ในกาลต่อมา เกาหลีใต้ ‘ยุคพัก จ็อง ฮี (Park Chung Hee Era)’ เป็นประเด็นการถกเถียงสาธารณะ (Public Debate) ถึงการอธิบายและจำกัดความว่าควรเป็นไปในลักษณะใด ตำแหน่งแห่งที่ของยุคพัก จ็อง ฮี ควรจัดวางแบบใด การพิจารณาผ่านมุมมองหรือชุดวิธีคิดที่แตกต่างกัน มุมมองต่อยุคดังกล่าวย่อมแตกต่างกันออกไปอย่างน้อยขนาดไหน ยิ่งไปกว่านั้น การถกเถียงดังกล่าวดำเนินมาถึงปัจจุบันและมีแนวโน้มดำเนินต่อไป กระนั้น การถกเถียงสาธารณะภายในประเทศนั้นเป็นไปในแง่รับใช้อุดมการณ์อยู่ก่อนหน้ามากกว่าเป็นเชิงวิชาการ ประกอบกับการครอบงำของนักวิชาการชาตินิยมซึ่งขวางกั้นการศึกษาดังกล่าว (Em, 2013; Seth, 2016, pp. 1-2) แนนอนนิพนธ์ที่ศึกษายุคพัก จ็อง ฮี ในประเทศ โดยถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาเกาหลีนั้น ย่อมมีความสำคัญ อย่างน้อยในแง่ของความรุ่มรวยทางข้อมูล การเข้าถึงข้อมูล หรือการใช้บันทึกความทรงจำร่วมสมัย ณ ยุคนั้น หากแต่ในสากลโลกที่ประกอบใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสาร แม้อาจไม่สามารถที่จะรุ่มรวยได้เทียบเท่ากับมาตุภูมิของหน่วยศึกษา หากแต่เรื่องของการรับรู้ เข้าใจ หรือเข้าถึง ในวงกว้าง นับว่าได้เปรียบและลดข้อจำกัดทางด้านภาษาได้อย่างมาก

งานเขียนชิ้นนี้จึงมุ่งศึกษาต่อมุมมองและการอธิบายเกาหลีใต้ภายใต้การเมืองยุคพัก จ็อง ฮี ผ่านงานประวัติศาสตร์นิพนธ์ต่างประเทศ รวมถึงการพิจารณาความเปลี่ยนแปลงของการทบทวนการรับรู้ เข้าใจ

ยุคพัก จีอง ฮี ในงานเขียนเชิงวิชาการที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งเน้นไปที่งานประวัติศาสตร์นิพนธ์ในโลกภาษาอังกฤษเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ผู้เขียนได้แบ่งกลุ่มของงานเขียนโดยใช้ช่วงเวลาเป็นสำคัญ ออกเป็น 2 กลุ่ม นั่นคือ งานนิพนธ์ที่เขียนขึ้นในช่วงก่อน ค.ศ. 1997 และ งานนิพนธ์ที่เขียนขึ้นในช่วงหลัง ค.ศ. 1997 เนื่องมาจากนัยสำคัญของกระแสอาวรณ์อำนาจนิยม (Authoritarian Nostalgia) ที่เกิดขึ้นภายหลังจากวิกฤตเศรษฐกิจ ค.ศ. 1997 ที่ทำให้เกิดการหวนระลึกถึงยุค พัก จีอง ฮี อีกครั้งของสังคมเกาหลีใต้ เพื่อชี้ให้เห็นรูปแบบชุดคำอธิบายอันอาจทำให้มองเห็นความเปลี่ยนแปลงและเปลี่ยนผ่านบางประการของการเมืองเกาหลียุคพัก จีอง ฮี ได้อย่างแจ่มชัดยิ่งขึ้น โดยข้อถกเถียงหลักที่บทความพยายามนำเสนอ นั่นคือ การที่ยุคพัก จีอง ฮี กลับมาเป็นประเด็นในวงวิชาการเกาหลีศึกษานั้น ช่วงเวลาที่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจ ค.ศ. 1997 เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญ ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อเกิดจุดเปลี่ยนขึ้น สิ่งที่ตามมาในการหวนคิดถึงยุคดังกล่าว ไม่ได้มีแต่การคิดไปถึงเรื่องราวเศรษฐกิจ แนวคิดเผด็จการผู้นำสุดเข้มแข็ง (Strongman Leadership) หรือมรดกต่าง ๆ ทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาประเทศหรืออื่น ๆ หากแต่ยังมีการเปลี่ยนผ่านทางหลักวิชาขึ้นมาเป็นประเด็นในการทำความเข้าใจอย่างหนาแน่นมากขึ้น ซึ่งไม่ว่าดีหรือร้าย สิ่งนี้อาจทำให้เกิดความรุ่มรวยด้นหลักการคิดนอกเหนือไปจากความรุ่มรวยด้นข้อมูล ที่เปิดเผยออกมาตามกาลเวลาที่ไหลผ่านไป

กระแสสนใจ ‘ยุคพัก จีอง ฮี’ ในต่างประเทศ

สำหรับ ยุคพัก จีอง ฮี ในงานศึกษาภาษาต่างประเทศโลกภาษาอังกฤษนั้น แท้จริงแล้ว ไม่ได้รอให้เกิดขึ้นภายหลังจากที่หมดยุคดังกล่าวลง หากแต่ได้เกิดขึ้นไปในบางส่วน โดยเป็นการอธิบายร่วมสมัยกันและไปพร้อมกัน กระนั้น สภาพการณ์เช่นนี้อาจกล่าวได้ยากกว่าเป็นกระแสที่บรรดาผู้ศึกษา ณ ขณะนั้นให้ความสนใจอย่างยิ่งยวด เนื่องจากแนวทางการศึกษานั้นเป็นการศึกษามีได้เฉพาะเจาะจงไปที่ยุคพัก จีอง ฮี แบบตรง ๆ เพียงแต่ได้หยิบยุคพัก จีอง ฮี เข้าเป็นส่วนหนึ่งหรือส่วนประกอบในประเด็นที่ทำการศึกษา หรือให้พื้นที่ในการอธิบายเพียงผิวเผิน ซึ่งส่วนมากเป็นงานศึกษาที่มีการใช้วิธีการทำความเข้าใจในเชิงโครงสร้าง โดยเน้นหนักไปที่กรอบการศึกษาด้วยวิธีวิทยาทางเศรษฐศาสตร์ และมีวิธีวิทยาทางรัฐศาสตร์บางส่วน โดยมีส่วนน้อยมากหรือแทบที่จะไม่ปรากฏที่ใช้วิธีการอธิบายแบบประวัติศาสตร์เลย เพราะนิพนธ์แนวประวัติศาสตร์จะเน้นหนักไปที่นิพนธ์แบบประวัติศาสตร์รัฐ-ชาติ เสียมาก โดยเฉพาะนิพนธ์ที่มีลักษณะการเขียนแบบตั้งประเด็นคำถามหลักถึงปฏิบัติการสมัยใหม่ (Making Modern) ของเกาหลีใต้ (Buzo, 2023; Hwang, 2015; Seth, 2019) มากกว่าการให้ความสนใจหรือให้น้ำหนักไปกับประเด็นใดประเด็นหนึ่งว่ามีส่วนสำคัญในการเปลี่ยนแปลงไม่ต่างกัน หรือก็คือการอุบัติขึ้นของยุคพัก จีอง ฮี นั้น เปรียบเสมือน ‘ภาพย่อย’ ในฐานะของปรากฏการณ์หรือเหตุการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ในวงล้อของการร้อยเรื่องราวนิพนธ์เกี่ยวกับเกาหลีใต้ต่าง ๆ นานาที่เป็น ‘ภาพใหญ่’ ของการเปลี่ยนผ่านในระดับของรัฐหรือสังคม

กระนั้น กระแสหววนพักที่เกิดขึ้นภายใต้บริบท อาวรณ์อำนาจนิยม หรือภายหลังมีศัพท์บัญญัติเฉพาะว่าโรคพัก จีอง ฮี (Park Chung Hee Syndrome) (Choi & Woo, 2019; Kang, 2010; Kang, 2016) ที่อุบัติขึ้นในและหลังช่วงวิกฤตเศรษฐกิจปี ค.ศ. 1997 (Chang et al., 2007, pp. 66-80) ได้เป็นจุดเปลี่ยน

ครั้งสำคัญ ทำให้ผู้คนจำนวนไม่น้อย ต่างมีความรู้สึกหวนกลับไปนึกถึงช่วงเวลาในประเทศเศรษฐกิจที่อาจเรียกว่าดีที่สุดเท่าที่เกิดขึ้นเป็นรัฐ-ชาติเกาหลีมา นั่นคือ การได้ดำเนินชีวิตในยุคของพัค จ็อง ฮี แต่ไม่ได้หมายความว่าคนจำพวกนี้พยายามที่จะกลับไปหาระบอบอำนาจนิยม เพียงแต่ต้องการให้ระบอบเสรีนิยมประชาธิปไตยทรงประสิทธิภาพทางด้านเศรษฐกิจมากกว่านี้ (Kang, 2010) ซึ่งสิ่งที่เป็นประเด็นมากที่สุด นั่นคือ โรคนี้ได้ทำให้เกิดกลุ่มผลประโยชน์ที่เรียกกันว่าขวาใหม่ (New Right) โดยกระแสขวาใหม่ในเกาหลีได้นั้น เกิดขึ้นมาประมาณช่วงทศวรรษ 1980 พร้อมกับกระแสที่นักประวัติศาสตร์สายลัทธิแก้ (Revisionism) และลัทธิต่อต้านชาตินิยม (Anti-nationalism) ก่อตัวขึ้น เพื่อพยายามวิพากษ์นิพนธ์ในยุคก่อนหน้านี้ที่มีความเป็นชาตินิยมและมีความต่อเนื่องและสอดคล้องกับเอกภาพของรัฐ-ชาติที่สถาปนาขึ้นมา (Em, 2011, pp. 672-673; 2013, pp. 155-156) แน่นอน การสถาปนาตนเองของพวกขวาใหม่นั้น เกิดขึ้นมารองรับและเป็นพลังขับเคลื่อนกระแสดังกล่าวทั้งในด้านการเผยแพร่ชุดความคิดและการโต้กลับฝ่ายซ้าย เนื่องจากฝ่ายซ้ายที่ครอบครองปริมาณพลทางการเมืองในสังคมเกาหลีได้ขณะนั้นได้รับการท้าทาย ตรวจสอบ หรือถึงขนาดที่มีการสังคายนาในแง่ของการอธิบายเลยทีเดียว ยิ่งไปกว่านั้น ใน ค.ศ. 2005 รัฐบาลได้จัดตั้ง คณะกรรมการตรวจสอบและค้นหาความจริงเพื่อการปรองดอง (Truth and Reconciliation Commission) ในการตรวจสอบ ไต๋สวน และเปิดเผยหลักฐานต่าง ๆ สมัยรัฐบาลเผด็จการของประเทศ และยุคพัค จ็อง ฮี ย่อมหลีกเลี่ยงไปไม่พ้นที่จะได้รับการตรวจสอบด้วยเช่นเดียวกัน (Kim, 2013) และที่สำคัญไปกว่านั้น ยังถือได้ว่ามีความเหมาะสมในแง่ของ ช่วงเวลา เพราะในการทำงานด้านสังคมศาสตร์ การปล่อยให้เวลาไหลผ่านไป สิ่งที่เกิดขึ้นตามมา นั่นคือ ความรุ่มรวยของข้อมูลย่อมมีมากขึ้นตามไปด้วย จากการเปิดเผยของบรรดาเอกสารชั้นความลับประเภทจดหมายเหตุ (Confidential Archives) หรือบันทึกความทรงจำต่าง ๆ

จากสองสภาพการณ์ดังกล่าว ทำให้กระแสสนใจยุคพัค จ็อง ฮี ขยายไปยังต่างประเทศ เนื่องด้วยหลักฐานประกอบการศึกษาค้นคว้าที่มีมากขึ้น ประกอบกับในช่วงทศวรรษ 1960-1970 เป็นต้นมา นิพนธ์ประเภทอาณาบริเวณศึกษา (Area Studies) โดยเฉพาะพื้นที่ศึกษาในเอเชียตะวันออก ถือว่าได้รับความนิยมให้เป็นหน่วยศึกษาอย่างมาก ดังนั้น ในระยะดังกล่าวนิพนธ์ส่วนมากจะปรากฏในส่วนของเอเชียตะวันออกศึกษา (East Asian Studies) หรือเกาหลีศึกษา (Korean Studies) เป็นสำคัญ จึงไม่เป็นที่น่าแปลกใจหากสิ่งใดที่เป็นกระแสในอาณาบริเวณศึกษา หลังจากนั้นจะเกิดการหยิบจับกระแสดังกล่าวมาทำการศึกษาตามมาภายหลัง กระนั้น แม้กระแสหวนพัคได้ซบเซาและหายไปในเวลาต่อมา อย่างไรก็ตาม สำหรับในโลกวิชาการภาษาอังกฤษแล้ว ยังคงมีงานศึกษาถึง ยุคพัค จ็อง ฮี ออกมาให้เห็นต่อไปในยุคหลังอีกมากพอสมควร

ประวัติศาสตร์นิพนธ์ยุคพัค จ็อง ฮี ในต่างประเทศช่วงก่อน ค.ศ. 1997

อย่างที่กล่าวไปในข้างต้น งานเขียนที่เกี่ยวข้องกับยุคพัค จ็อง ฮี ในต่างประเทศนั้นได้ปรากฏก่อนที่ยุคของพัคจะจบลงเสียอีก ซึ่งแน่นอนว่า มีหลากหลายศูนย์ศึกษาและสำนักพิมพ์ที่ได้ให้ความสนใจเข้ามาสังเคราะห์เพื่อทำการวิจัย ซึ่งส่วนมาก มักใช้วิธีในการศึกษาทางประวัติศาสตร์ในระยะยาว หรือ *Longue Durée* เป็นวิธีวิทยาของหลักวิชาประวัติศาสตร์สำนักอานเนาส์ (Annales School) แห่งฝรั่งเศส คิดค้นขึ้นมา

เพื่อใช้ทำความเข้าใจสังคมศาสตร์และประวัติศาสตร์สังคม โดยกลวิธีเช่นนี้ จำเป็นต้องทำความเข้าใจ ปฏิสัมพันธ์ขององค์ประกอบด้านต่าง ๆ ในสังคม และวิเคราะห์กระบวนการเปลี่ยนแปลงอย่างช้า ๆ บนพื้นที่ที่กำหนดในช่วงเวลายาวนาน โดยขึ้นกับโครงสร้าง ซึ่งเป็นโครงสร้างความสัมพันธ์ที่มีลักษณะค่อนข้างคงที่ยาวนานหลายชั่วอายุคน กรอบเวลาดังกล่าวนี้นี้มีความเปลี่ยนแปลงอย่างช้า ๆ โครงสร้างเป็นสิ่งที่ทั้งควบคุมและขัดขวางความเปลี่ยนแปลง เป็นขีดจำกัดหรือเงื่อนไขบังคับของความเปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยทางชีวภาพ ทางภูมิศาสตร์ ภูมิอากาศ และในทางทรัพยากรธรรมชาติที่ส่งผลต่อการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์และโครงสร้างประชากรซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงที่ช้ามากหรือไม่เปลี่ยนแปลงเลยเป็นช่วงเวลาหลายร้อยปี (Braudel & Wallerstein, 2009, pp. 178-179) หรือก็คือ เป็นความต้องทำให้เห็นถึงพัฒนาการ การคลี่ปม และดับไปขององค์ประกอบต่าง ๆ ในประวัติศาสตร์นั้น ๆ ซึ่งประวัติศาสตร์ระยะสั้น ไม่สามารถทำให้เห็นสิ่งเหล่านี้ได้ ตรงนี้สอดคล้องกับเรื่องของภาพใหญ่ อันเป็นคุณสมบัติของการเขียนประวัติศาสตร์แบบรัฐ-ชาติ ที่เป็นนิพนธ์ในเกาหลีใต้ ณ ช่วงเวลาก่อน ค.ศ. 1997

คำถามสำคัญที่ตามมา นั่นคือ แม้นิพนธ์จะเน้นการเขียนในระยะยาว เขียนเล่าการคลี่ปมของประวัติศาสตร์ในแทบทุกมิติเชิงโครงสร้างที่เกิดขึ้น เช่นนี้ การให้ข้อเสนอว่ายุคพัก จี๋อง ฮี เป็นส่วนประกอบหรือภาพย่อย และเหมือนว่าเป็นเรื่องประเด็นเฉพาะนั้น จะเป็นการขัดกับข้อเสนอในเองหรือไม่ ตรงนี้ ต้องทำความเข้าใจย้อนกลับไปคำอธิบายของ Longue Durée ที่กล่าวไปในข้างต้น ซึ่งใจความสำคัญอยู่ที่ ระยะเวลาในการอธิบาย และโครงสร้างที่มีลักษณะคงที่และยาวนาน ดังนั้น เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งหรือตัวแสดงใดตัวแสดงหนึ่ง ไม่อาจจะยกสถานะขึ้นเป็นขณะแห่งการเปลี่ยนผ่านที่สำคัญที่สุดได้ หรือก็คือ การกล่าวว่าผลลัพธ์ที่เป็นอยู่ ณ ช่วงเวลาที่ทำการศึกษา เป็นผลมาจากการตัดสินใจและการกระทำสิ่งเดียวหรือไม่ก็สิ่ง เป็นเรื่องที่เกินไปไม่ได้ เพราะสิ่งดังกล่าวมันไม่เคยคงที่และยาวนาน แต่เป็นหนึ่งในองค์ประกอบของวงล้อแห่งประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะ การให้ความสนใจของนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศต่อเกาหลีใต้ในทศวรรษ 1970-1980 ที่มุ่งสร้างคำอธิบายเรื่องกระบวนการกระทำให้เป็นสภาวะสมัยใหม่ (Modernization) ว่าแตกต่างจากแนวคิดการเข้าสู่สภาวะสมัยใหม่ (Modernity) โดยการเป็นอาณานิคมญี่ปุ่น ของนักวิชาการยุคก่อนหน้า (ทศวรรษ 1950-1960) (Yuh, 2010, p. 132) ยิ่งเป็นภาพสะท้อนอย่างชัดเจนว่า การให้ความสำคัญกับตัวแปรที่คงที่และยาวนาน เพื่อนำมาวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงและเปลี่ยนผ่านแห่งการเป็นสภาวะสมัยใหม่ ย่อมเข้าที่กว่ามาก เพราะเป็นการให้ข้อเสนอว่า เข้าอย่างไร มากกว่า ใครพาเข้า เช่นนี้ ยุคพัก จี๋อง ฮี จึงเป็นเสมือนส่วนหนึ่งในการประกอบภาพใหญ่ให้คมชัดอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

โดยนิพนธ์ที่ร่วมสมัยในยุคพัก จี๋อง ฮี ที่ใช้วิธีการแบบ Longue Durée และได้ให้พื้นที่อธิบายถึงยุคดังกล่าวไว้ด้วยที่สำคัญ อาทิ *Korea: the politics of the vortex* เขียนโดย เกรโกรี เฮนเดอร์สัน (Gregory Henderson) ที่มีการตีพิมพ์ครั้งแรกใน ค.ศ. 1968 โดยสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (Harvard University) (Henderson, 1968) ซึ่งถือเป็นงานศึกษาเกาหลีใต้ในต่างประเทศยุคบุกเบิกที่เป็นการศึกษาเชิงประจักษ์ (Empirical) ในการลงมือไปทำความเข้าใจการเมืองเกาหลีใต้ สิ่งที่เกิดขึ้นได้ชัด นั่นคือ เฮนเดอร์สันมีมุมมองของนักการทูตมากกว่าที่จะเป็นนักวิชาการ ดังนั้น นิพนธ์จึงมีลักษณะของการเขียนเพื่ออธิบาย ‘อย่างที่เป็น’

มากกว่าที่จะมีการให้ข้อเสนอในเชิงประเด็นถกเถียง แม้เจ้าตัวได้มีความพยายามในการให้ข้อเสนอว่า นิพนธ์ดังกล่าวพยายามนำเสนอการอธิบายการเมืองเกาหลีใต้ให้เป็นรูปแบบที่เป็นรูปธรรม (Pattern) ว่าเกาหลีนั้นเป็นการเมืองแห่งวังวนวนวาย (Vortex) คือมีความสับสนอลหม่าน มั่วซั่ว และไร้ทิศทางไปเสียหมด (Henderson, 1968, p. 8) กระนั้น การกล่าวว่ามีควมวนวาย นั้นเป็นเรื่องของการมอง (See) มากกว่าที่จะเป็นเรื่องของการตั้งข้อสังเกต (Observe) หรือก็คือ การมองนั้น คือการเก็บภาพเพื่ออธิบาย แต่การสังเกตคือเก็บภาพและประมวลผ่านกรอบคิดบางอย่างก่อนอธิบายออกมาเสมอ (Doyle, 2015) งานศึกษาที่ดีพิมพ์ออกมาหลังจากนี้ที่มีลักษณะที่ใกล้เคียงกัน อาทิ *Divided Korea: The Politics of Development, 1945-1972* เขียนในปี ค.ศ. 1975 โดย อเล็กซานเดอร์ คิม จ็อง วอน (Alexander Kim Jounghwon) (Kim, 1975) งานเขียนหนึ่งในซีรีส์ที่มีชื่อว่า Harvard East Asian Monographs ที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (Harvard University) ได้จัดทำขึ้นสำหรับการวิจัย ‘วิถีชีวิต’ ของผู้คนในเอเชียตะวันออกในมิติทางสังคมและวัฒนธรรมเป็นหลัก หรือ *Korea and Two Regimes: Kim Il Sung and Park Chung Hee* เขียนใน ค.ศ. 1981 โดย ยัง ซ็อง ช็อล (Yang Sung Chul) (Yang, 1981) ซึ่งทั้งสองงานศึกษานี้ ได้ให้พื้นที่แก่ยุค พัก จ็อง ฮี มากขึ้นในแง่ข้อเท็จจริง โดยทั้งสองนิพนธ์นี้ ใช้วิธีการศึกษาแบบการเมืองเปรียบเทียบ (Comparative Politics) แต่แตกต่างกันที่อย่างแรก แบ่งการอธิบายการเมืองของฝั่งเหนือฝั่งใต้ ส่วนอย่างหลังแบ่งการอธิบายระหว่างคิม อิล ซอง (Kim Il-sung) และ พัก จ็อง ฮี อย่างละครึ่ง แต่ทั้งสองนิพนธ์ไม่ได้เป็นการเมืองเปรียบเทียบโดยใช้หลักวิชาเข้ามาเป็นแนวทางการศึกษา หากแต่เป็นประวัติศาสตร์และอัตชีวประวัติทางการเมืองเปรียบเทียบโดยมุ่งเน้นร่ายยาวเรื่องราวของสองผู้นำ และประเมินว่าส่งผลต่อการออกแบบประเทศอย่างไร ซึ่งไม่ต่างอะไรกับการหยิบยก Longue Durée ขึ้นมาใช้งาน เพียงแต่มีหน่วยศึกษาเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่าในงานเดียว อย่างไรก็ตามด้วยการรอบการอธิบายที่มีระยะเวลายาว ทำให้เป็นการจำกัดพื้นที่ในการกล่าวถึงยุคพัก จ็อง ฮี ไปโดยปริยายดังที่เฮนเดอร์สันกระทำการมาก่อนหน้า ตรงนี้ เป็นการตอกย้ำว่า ยุคพัก จ็อง ฮี ที่ปรากฏในนิพนธ์ ณ ขณะนั้นเป็นได้เพียงส่วนหนึ่งหรือส่วนประกอบของนิพนธ์แบบ Longue Durée เท่านั้น ยิ่งไปกว่านั้น ยังเป็นเพียงการบรรยายให้ทราบถึงสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น ‘อย่างที่เป็นไป’ มิได้มีข้อเสนอหรือชุดคำอธิบายใด ๆ ขึ้นมา กล่าวคือแนวทางดังกล่าวเป็นแนวทางการบรรยายสภาพการณ์อันเป็นข้อเท็จจริงแบบโดด ๆ แม้จะดูเหมือนว่า มีการใช้หลักวิชาเข้ามาเป็นเลนส์ในการทำความเข้าใจก็ตามที กระนั้น งานศึกษาที่กล่าวมา มีแง่มุมที่เป็นมรดกตกแก่งานศึกษาเกาหลีใต้ในช่วงเวลาใกล้เคียงกันที่กล่าวถึง ยุค พัก จ็อง ฮี เช่นกัน เพราะอย่าลืมนะว่า การอธิบายอย่างที่เป็นหรือเกิดขึ้น ในแง่หนึ่ง เป็นการง่ายอย่างมากสำหรับการฉวยใช้ข้อมูลในการนำมาต่อยอดข้อเสนอและข้อถกเถียงต่อไปในภายภาคหน้า

ถึงแม้ว่า นิพนธ์ที่เกี่ยวข้องที่ได้หยิบยกขึ้นมาข้างต้น อาจมีจำนวนไม่มากนัก ซึ่งคำถามที่ตามมาอาจเป็นได้ว่า ในเมื่อนิพนธ์ที่หยิบยกมามีจำนวนไม่มากนัก เช่นนี้ จะสามารถชี้ให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงชุดวิธีคิด หรือถกเถียงที่เกี่ยวข้องกับการเขียนนิพนธ์ยุคพัก จ็อง ฮี ก่อนปี ค.ศ. 1997 ได้อย่างไร การตอบคำถามนี้ ต้องเข้าใจก่อนว่า โดยปกติ แต่การไม่มีหรือไม่ค่อยปรากฏนั้น อีกด้านหนึ่ง ย่อมสามารถที่จะสะท้อนอะไรบางอย่างได้ไม่น้อยเช่นกัน อย่างที่ได้กล่าวไปในส่วนบทนำ ปัญหาคลาสสิกของความพยายามในการเขียน

นิพนธ์ในเนื้อหาที่มีความร่วมสมัย นั่นคือ ความรุ่มรวยของข้อมูลยังมีไม่มากนัก หลักฐานประเภทดัดแปลงและเอกสารชั้นความลับ ต่างยังไม่ถึงระยะเวลาที่จะเปิดเผยออกมาสู่สาธารณชนได้ ดังนั้น จึงเป็นข้อจำกัดที่สำคัญที่นักวิชาการร่วมสมัยกับยุคพัก จีอง ฮี ต้องประสบ แต่ไม่ได้หมายความว่า เมื่อความรุ่มรวยของข้อมูลบังเกิดขึ้น จะเป็นเป็นผลสืบเนื่องให้เกิดการทำการศึกษาวิจัยในยุคพัก จีอง ฮี เพราะแม้ข้อมูลมีพร้อม แต่อุปสงค์ไม่มี ย่อมไม่เป็นผล และนอกเหนือไปจากความรุ่มรวยทางข้อมูลแล้ว สิ่งหนึ่งนั่นคือเกาหลีใต้ ณ ยุคพัก จีอง ฮี นั้น ประเทศมีการประกาศใช้กฎอัยการศึก (Martial Law) ซึ่งส่งผลให้เกิดข้อห้าม ข้อบังคับ หรือการพยายามที่จะห้ามปราม ปิดประตูการกระทำที่เสรีต่างๆ ที่อาจสันคลอนอำนาจรัฐได้ แน่นอน ข้อจำกัดดังกล่าวนี้ ไม่ว่ามากหรือน้อยก็ตาม ได้ส่งผลให้บรรดาผู้ให้ความสนใจในการที่จะศึกษายุคพัก จีอง ฮี ในทางวิชาการ ไม่ได้ประสบกับเงื่อนไขที่จะทำให้เข้าถึงข้อมูลที่เป็นคุณแก่นิพนธ์ของตนได้มากเพียงพอ

ทั้งนี้ งานเขียนที่ศึกษาในมิติเศรษฐกิจ ที่อิงอยู่กับการสร้างคำอธิบายผ่านตัวเลขที่เปิดเผยต่อสากลโลก ได้กลับขึ้นมาบิบทบาทสำคัญในการครอบครองปริณทลทางงานศึกษาเกาหลีใต้ในต่างประเทศ เรียกได้ว่ามีจำนวนงานศึกษาที่ดีพิมพ์ออกมามากมายเหลือคณานับ ทั้งของหน่วยศึกษาภาครัฐและภาคเอกชน เพราะในช่วงนั้น ถนนทุกสายสำหรับวิถีวิทยาทางเศรษฐศาสตร์ มุ่งหน้าสู่เกาหลีใต้ เนื่องจาก การเข้าเป็นกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมใหม่หรือการเข้าสู่ประเทศมหาอำนาจกลางได้ในระยะเวลาอันสั้น เป็นปรากฏการณ์ที่ควรค่าแก่การศึกษา ยิ่ง ทั้งหมดทั้งมวลจึงล้วนใช้ชุดวิธีคิดและวิถีวิทยาทางเศรษฐศาสตร์ในการกระทำการการศึกษาเป็นสำคัญ แน่นอนว่า ยุคพัก จีอง ฮี จึงเป็นหนึ่งในส่วนประกอบต่อการศึกษาวิเคราะห์อย่างไม่ต้องสงสัยตั้งแต่ทศวรรษ 1980 หรือต่อมาในช่วงปลายทศวรรษ 1980 ต่อกับต้นทศวรรษ 1990 ซึ่งเป็นยุคที่กระบวนการทำให้เป็นประชาธิปไตย (Democratization) เกิดขึ้นในเกาหลีใต้ ซึ่งมาบรรจบและคลี่คลายใน ค.ศ. 1987 (Kim, 2003) นอกจากจะทำให้การเมืองในประเทศเปิดกว้าง ข้อจำกัดและข้อบังคับต่าง ๆ ที่ตัดขวางการเข้าถึงข้อมูลได้หายไปพอสมควร ทำให้ความรุ่มรวยเกิดขึ้น เป็นคุณแก่นักวิชาการที่สนใจทางด้านนี้อย่างมาก เว้นเสียแต่เอกสารจดหมายเหตุชั้นความลับที่ยังคงมีอายุในการเปิดเผย ทำให้ส่วนมาก มักอ้างอิงหลักฐานจากฝั่งสหรัฐอเมริกาเป็นสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นนักวิชาการจากภายในหรือภายนอกประเทศก็ตาม (Yuh, 2010)

อย่างไรเสีย ด้วยการเมืองที่เปิดกว้างของเกาหลีใต้ ยิ่งทำให้งานศึกษาเบนเข็มออกจากยุคพัก จีอง ฮี มากขึ้น เนื่องจากกระแสศึกษาตกอยู่กับรัฐบาลช็อน ดู ฮวัน (Chun Doo Hwan) และรัฐบาลโน แท อู (Roh Tae Woo) ที่เป็นเสมือนตัวแสดงหลักเชิงรุกแห่งกระบวนการดังกล่าว โดยเฉพาะ รัฐบาลโน แท อู ที่มาจากการเลือกตั้ง แต่ยังมีกลิ่นอายของการเป็นอำนาจนิยมทหารชุบตัวในสายตาของประชาชน (Bedeski, 1994) ซึ่งถือเป็นเรื่องแปลกใหม่สำหรับหน่วยศึกษานี้ ณ ขณะนั้น อย่างมาก ที่สำคัญไปกว่านั้น ระเบียบวิธีศึกษาในประเด็นข้างต้นนั้น โดยมากใช้วิถีวิทยาทางรัฐศาสตร์ (Political Science Approach) กล่าวคือ เน้นพิจารณามิติการเมืองและสถาบัน รวมถึงตัวแสดงภาครัฐและองคาพยพต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเมืองเป็นสำคัญ (Kang, 2016) กระทั่ง ช่วงทศวรรษ 1990 จึงได้เกิดวิธีการเขียนนิพนธ์ในรูปแบบอื่นเพิ่มขึ้น สืบเนื่องจากบริบททางการเมืองที่เปิดกว้าง การได้รับรัฐธรรมนูญที่มาจากเบื้องล่าง เกิดประชาธิปไตย มีการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ยุติธรรม อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชนจริง ๆ ด้วยการใช้วิถีวิทยาที่เรียกว่า ทฤษฎีทางเลือก (Alternative Theory)

ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น อุดมการณ์ทางการเมือง (Political Ideology) การเมืองเชิงอัตลักษณ์ (Identities Politics) หรือเกาหลีเหนือศึกษา (North Korean Studies) เป็นต้น (Kang, 2016, p. 131) กระนั้น ยุคพัก จ็อง อี เอง ยังคงมิได้เป็นปัจจัยหลักในการศึกษา หรือใช้วิธีการเชิงประจักษ์มากนัก เนื่องจากรูปแบบดังกล่าวได้รับการกำกับภายใต้วิธีวิทยาทางเศรษฐศาสตร์และวิธีวิทยาทางรัฐศาสตร์เช่นเดิม พร้อมกับการเข้ามาของทฤษฎีทางเลือกอีกด้วย กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ งานเขียนเชิงมิติเศรษฐกิจและมิติทางการเมืองในยุคพัก จ็อง อี มิได้ให้ความสำคัญต่อการร้อยเรียงนิพนธ์ด้วยวิธีวิทยาทางประวัติศาสตร์ หากแต่มุ่งใช้ทฤษฎี (Theory) ในสังคมศาสตร์เป็นหลักในการสร้างกรอบอธิบายเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ควรระบุด้วยว่า นิพนธ์ที่เป็นแบบ Longue Durée ส่วนมากมักปรากฏขึ้นในช่วงหลังศตวรรษที่ 2000 เนื่องจากการผงาดขึ้นมามีที่ทางในสากลโลกของเกาหลีใต้ (Chang & Lee, 2006; Robinson, 2007; Seth, 2019)

ประวัติศาสตร์นิพนธ์ยุคพัก จ็อง อี ในต่างประเทศช่วงหลัง ค.ศ. 1997

ก่อนอื่นนั้น ต้องกล่าวว่า คำถามสำคัญที่ตามมาคือ เราทราบได้อย่างไรว่า หลังจากวิกฤติเศรษฐกิจปี ค.ศ. 1997 กระแสความสนใจในการศึกษายุคพัก จ็อง อี ในวงวิชาการนั้นเพิ่มมากขึ้น เป็นผลมาจากกระแสอาวรณ์อำนาจนิยมหรือโรคพัก จ็อง อี การที่จะตอบคำถามนี้ได้นั้นค่อนข้างยาก เพราะในงานเขียนที่มียุคพัก จ็อง อี เป็นหน่วยศึกษานั้น บรรดานักวิชาการที่เขียน ไม่ได้บอกอย่างตรงไปตรงมาว่า พวกเขาได้รับอิทธิพลมาจากกระแสดังกล่าว อย่างไรเสีย โดยปกติ ในการที่บรรดานักวิชาการจะทำการศึกษาหรือหยิบยกสิ่งใดก็ตามขึ้นมาเป็นหน่วยศึกษา ย่อมต้องเกี่ยวพันกับเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริง และผู้คนในสังคมรู้สึกแยกไม่ขาดจากประเด็นนั้นๆ อาทิ การชุมนุมเคลื่อนไหวภาคประชาชนที่เกิดขึ้นมาในช่วงทศวรรษที่ 2010 ทั่วทุกมุมโลก พวกนี้ล้วนเกี่ยวพันกับวิถีชีวิต และการตั้งคำถามถึงชีวิตที่ดีของประชาชนทั้งสิ้น ดังนั้น วงวิชาการในฐานะผู้เข้าไปทำความเข้าใจ ศึกษา และหาคำตอบ ในแง่มุมและมิติต่าง ๆ จึงเลี่ยงไม่ได้ที่จะจับกระแสขึ้นมาเป็นหน่วยศึกษา หรือจะเรียกว่า ศึกษาตามกระแสสังคมย่อมได้ งานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าว จึงตีพิมพ์ออกมาจำนวนมาก อาจเพื่อสนองตอบความใคร่รู้ และส่วนหนึ่งคือสนองตอบต่อสังคมที่อยากรู้ไม่แพ้กัน หรือก็คือ ในการทำการศึกษานี้ สามารถที่จะมีช่องทางทำให้สังคมนั้นหันมาสนใจและซื้อข้อเสนอและข้อถกเถียงของพวกเขาได้ ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง เช่นนี้ พอที่จะทำให้คิดได้ว่า กระแสอาวรณ์อำนาจนิยม ย่อมเกี่ยวพันกับคำถามเรื่องชีวิตที่ดีของมวลชน จากที่เคยชีวิตดีพร้อม ไม่ก็ปีศาจวิกฤต ชีวิตด้นไม่ดีดังเดิม และหันกลับไปหายุคแห่งอำนาจนิยมทหาร ตรงนี้ ถือเป็นความน่าสนใจไม่น้อยสำหรับนักวิชาการ ในการหยิบยกขึ้นมาตรวจสอบและศึกษา

แน่นอนว่า นิพนธ์ยุคพัก จ็อง อี ในช่วงเวลาดังกล่าวนั้นยังคงมีแต่การศึกษาเฉพาะมิติเชิงเศรษฐกิจและมิติทางการเมืองหรือยังคงอธิบายในลักษณะเดิมจากช่วงก่อนหน้า กล่าวคือ ยุคดังกล่าวยังคงเป็นภาพย่อยหรือส่วนประกอบของการศึกษาในประเด็นภาพใหญ่ กระนั้น แนวทางในการศึกษาทางสังคมศาสตร์และประวัติศาสตร์ ได้เปลี่ยนโฉมไปมากพอสมควร เพราะนิพนธ์ที่ดำเนินเรื่องผ่านชุดวิธีคิดแบบ Longue Durée นั้น ได้รับการตั้งคำถามจากบรรดานักประวัติศาสตร์สายลัทธิแก้ และลัทธิต่อต้านชาตินิยม ที่เล็งเห็นว่า แนวทางการ

เขียนแบบนี้ โอนอ่อนไปตามประวัติศาสตร์รัฐ-ชาติ มากจนเกินไป ซึ่งแนวทางประวัติศาสตร์ดังกล่าวนี้ ส่วนใหญ่มักเป็นการเขียนอวยฝ่ายซ้าย ในฐานะของอุดมการณ์แห่งการปลดแอก สร้างพลังแห่งประชาธิปไตย อำนาจอธิปไตยลงมาเป็นของประชาชนอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตาม คำถามที่ตามมาคือ ที่ว่าฝ่ายซ้ายนั้นดีจริงไหม ดีมากน้อยขนาดไหน และฝ่ายซ้ายเป็นตัวแปรเดียวที่นำพาประเทศพุงทะยานสู่สากลโลกจริงหรือไม่ นับเป็นการตั้งประเด็นสวนกลับที่แหลมคมไม่แพ้กัน กระนั้น การโต้กลับดังกล่าว เป็นเรื่องของ การโต้กลับในการให้เหตุผลเชิงเนื้อหาสาระ แต่ในเชิงรูปแบบนิพนธ์ยังคงมีความเป็น *Longue Durée* ไม่มากก็น้อย แม้จะมีการพัฒนาสู่การหยิบใช้ทฤษฎีทางเลือก ที่มีลักษณะเชิงวิพากษ์ว่าพวกฝ่ายซ้ายนั้นบิดเบือนประวัติศาสตร์ก็ตาม (Em, 2011, p. 673) ตรงนี้ ในส่วนของ *Longue Durée* เอง ได้เป็นประเด็นที่น่าสนใจว่ามีปัญหาในตนเองไม่ต่างกัน แม้จะต่างกรรม ต่างวาระ ต่างบริบท แต่ข้อวิพากษ์ประวัติศาสตร์ของ ไนออล เฟอร์กูสัน (Niall Ferguson) กลับมีส่วนที่ทำให้เกิดการคลี่ปมประเด็นดังกล่าวไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ความว่า “นักประวัติศาสตร์ทั้งหลายมักจะถอดรหัสเหตุการณ์สุดซับซ้อน [ทางประวัติศาสตร์ – เสริมโดยผู้เขียน] ที่เกิดขึ้นด้วยชุดวิธีคิดแบบผิดๆ พวกเขามักได้รับการฝึกฝนมาให้อธิบายวิกฤตการณ์ด้วยการหาสาเหตุจากสายธารประวัติศาสตร์ในระยะยาว (*Long-term causes*) ด้วยการย้อนไปทำความเข้าใจก่อนหน้านี้หลายสิบปี นี่เป็นสิ่งที่ นาซิม นิโคลัส ทาเล็บ (Nassim Nicholas Taleb) วิพากษ์ไว้อย่างแหลมคมในหนังสือ *The Black Swan* ว่าเป็นมายาคติแห่งการสร้างเรื่องเล่า (*Narrative Fallacy*) ซึ่งมาจากการสร้างสรรค์เรื่องเล่าที่สนองตอบทางจิตบนหลักการของ *Post Hoc, ergo propter hoc*” (Ferguson, 2010, p. 23)

จะเห็นได้ว่า เฟอร์กูสันได้มีการกล่าวถึง นาซิม นิโคลัส ทาเล็บ และหนังสือ *The Black Swan* โดยชี้ให้เห็นว่า ข้อบกพร่องของมนุษย์ที่มักจะชอบเรื่องเล่าคำอธิบายที่ตีความเกินหลักฐานและความเป็นจริง โดยปราศจากการพิจารณาอย่างถี่ถ้วน มนุษย์เมื่อต้องเลือกสิ่งใดนั้น อาจเลือกโดยใช้สัญชาตญาณหรือความชอบบางอย่าง แล้วจึงสรรหาเรื่องราวหรือเหตุผลมาเพื่อสร้างความชอบธรรมให้การเลือกของเราแทบทั้งสิ้น (Taleb, 2010, p. 63) ตรงนี้ เป็นการชี้ให้เห็นข้อบกพร่องของ *Longue Durée* ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง การสร้างในระยะยาวผ่านเงื่อนไขโครงสร้างที่คงที่และยาวนาน ตัวแปรควบคุมที่วุ่นนั้น เป็นสิ่งที่ดำรงอยู่โดยไม่ขึ้นกับเวลาและพื้นที่จริงหรือไม่ รวมไปถึงการมีอยู่ของสิ่งดังกล่าว เป็นเหตุแห่งผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ส่วนนี้ สอดคล้องกับที่เฟอร์กูสันเรียกว่าเป็น *Post Hoc, ergo propter hoc* ที่หมายความว่า เมื่อมีสิ่งนี้ย่อมสืบเนื่องเป็นเช่นนั้นอย่างแน่นอน เพราะแท้จริงแล้ว โลกนี้มีอะไรที่ซับซ้อน (Complexity) ในการเปลี่ยนแปลงและเปลี่ยนผ่าน รวมถึงมีเรื่องที่เราไม่รู้ และเรารู้ว่าเรายังไม่รู้ มากกว่าที่จะอธิบายแบบ *Longue Durée* ได้ ซึ่งจุดนี้ นับว่ามีความคล้ายคลึงกับบรรดานักประวัติศาสตร์สายลัทธิแก้แค้นและลัทธิต่อต้านชาตินิยมของเกาหลีใต้ในบางประการ เพราะคนเหล่านี้ตั้งคำถามไปถึงความจริงในนิพนธ์แบบรัฐ-ชาติ ว่าเป็นสิ่งที่พวกฝ่ายซ้ายประกอบสร้างขึ้นมามากจนน่า (Hegemony) รังแต่จะเป็นมุมมองที่เกิดการบิดเบือนแสนอกอาจ (Dangerously Distorted) ไปสิ้น (Em, 2011, pp. 673-674) เมื่อเป็นเช่นนั้น *Longue Durée* ที่เคยเข้าครอบครองปริณทลทางนิพนธ์ของเกาหลีใต้ จึงลดความสำคัญลงไป ดังนั้น ภายหลังจากการเกิดขึ้นของทฤษฎีทางเลือก รวมไปถึงกระแสกระแสหวนพัก ทำให้แนวทางในการเขียนเดิมที่เป็นการบรรยายปรับเปลี่ยน

สู่การให้ข้อเสนอหรือวิพากษ์ในยุคดังกล่าวมากยิ่งขึ้น ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ แต่เป็นที่สังเกตได้ว่า ในการให้ข้อเสนอหรือวิพากษ์ดังกล่าวมีลักษณะเป็นรายประเด็นไป หากไม่ได้เขียนนิพนธ์เพื่อใช้เป็นตำราเรียน การหยิบยกประเด็นใดประเด็นหนึ่งขึ้นมาใช้กับหน่วยศึกษาใดศึกษาหนึ่ง ผ่านการใช้หลักวิชาใดวิชาหนึ่งเข้ามาพิจารณา เพื่อให้เกิดการเป็นไปตามแนวคิดหรือทฤษฎีนั้น ๆ ย่อมเกิดความเข้าใจที่และสามารถที่จะวิเคราะห์ได้ในเชิงลึกกว่าวิธีการแบบ *Longue Durée* มากพอสมควรนั่นคือ การศึกษาโดยนำประเด็นบางอย่างขึ้นมาเป็นหลัก และใช้หลักวิชาเป็นคั่นช่อง ซึ่งส่วนมาก มักเป็นหลักวิชาแบบรัฐศาสตร์และเศรษฐศาสตร์การเมือง เพียงแต่ไม่ได้นำไปทำความเข้าใจภาพใหญ่ที่มีระยะเวลาที่ยาวนานแบบ *Longue Durée* ในช่วงก่อนหน้านี้ แต่ย่อยลงมาเป็นประเด็นแทน และที่สำคัญไปกว่านั้น ความรุ่มรวยของข้อมูลที่กำลังได้ระยะเวลาเปิดเผย (ทั้งระยะห่างจากยุคพัก จีอง ฮี ราว 20-30 ปี) ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง เห็นได้ชัดจากงานศึกษาในหัวข้อแบบเฉพาะเจาะจงลงไปอีกชั้น ซึ่งแน่นอนว่า มีมากมายหลากหลายประเด็นเหลือคณานับกว่าที่จะบรรจุลงบทความนี้ได้หมด หากแต่ได้หยิบยกประเด็นที่ได้รับความสนใจในระดับสูงจากวงวิชาการทั้งในเกาหลีใต้และสากลโลก ได้แก่ แรงงาน การศึกษา หรือการสืบสาแหรกประวัติศาสตร์ (Genealogy) แบบหลังโครงสร้างนิยม (Post-structuralism) ดังที่จะกล่าวต่อไป

นิพนธ์เริ่มต้นที่ให้ภาพของการวิพากษ์และให้ข้อเสนอ ปรากฏออกมาเรียงปัดติดต่อกัน โดยงานศึกษาแรก นั่นคือ *Korean Workers: The Culture and Politics of Class Formation* เขียนขึ้นใน ค.ศ. 2001 โดย ฮาเกน คู (Hagen Koo) ที่ได้ศึกษาการก่อตัวของชนชั้นแรงงานในเกาหลีใต้ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยอาศัยมิติทางประวัติศาสตร์ในการอธิบายอิงแอบแนบชิดไปกับกรอบอธิบายที่เป็นวิธีวิทยาแบบสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา โดยเฉพาะในส่วนของยุคพัก จีอง ฮี ที่คุกกล่าวว่าเป็นเสมือนจุดเริ่มแห่งการก่อรูป เปลี่ยนแปลง และสร้างอัตลักษณ์แรงงานเกาหลี โดยข้อเสนอของคูที่มีต่อยุคพัก จีอง ฮี คือ ในยุคของพัก จีอง ฮี เป็นสวรรค์ของนายทุน รัฐที่มุ่งพัฒนานี้อยู่ฝ่ายทุนโดยสิ้นเชิง รัฐทำทุกอย่างเพื่อนายทุนตราบนานเท่าที่พวกเขาดำเนินไปตามแผนการพัฒนาของรัฐให้สำเร็จผล แต่แลกมากับนโยบายต่อต้านแรงงานชักนำไปสู่ปัญหาที่ลึกล้ำในความสัมพันธ์ของแรงงาน และนำไปสู่การสั่งสมความโกรธแค้นและเจ็บปวดในหมู่แรงงานผู้ไม่ได้รับการเหลียวแล ซึ่งคูกล่าวถึงสภาพการณ์เช่นนี้ว่าสำเร็จครึ่งหนึ่ง อีกครึ่งล้มเหลว (Half success Half failure) (Kim & Sorensen, 2011, p. 123; Koo, 2001) งานศึกษาชิ้นต่อมาคือ *Education Fever: Society, Politics, and the Pursuit of Schooling in South Korea* เขียนขึ้นถัดจากงานของคูเพียง 1 ปี คือใน ค.ศ. 2002 โดย ไมเคิล เจ. เซ็ธ (Michael J. Seth) ที่ศึกษาการตื่นตัวทางการศึกษาเป็นหลักการสำคัญต่อการขับเคลื่อนประเทศ และเปลี่ยนแปลงเกาหลีใต้ทั้งในด้านสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ โดยใช้วิธีทางประวัติศาสตร์ ทั้งการค้นคว้าทางเอกสารและการสัมภาษณ์ โดยเซ็ธพิจารณายุคพัก จีอง ฮีว่า แท้จริงนั้น ไม่ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงสิ่งใดมากนักต่อการศึกษาในเกาหลีใต้ในระยะแรกของยุค แต่ได้พยายามผลักดันการศึกษาแบบอาชีวศึกษาและคณะสายวิชาชีพในระดับอุดมศึกษาเป็นสายการเรียนหลักในสังคม อย่างไรก็ตาม สิ่งที่เป็นเครื่องกีดขวางการพัฒนาการศึกษากลับเป็นลัทธิขงจื้อ (Confucianism) ที่มุ่งให้นักเรียนแข่งขันกันเรียนเพื่อเป็นอิลิตผ่านทางการศึกษา (Elite statue via education) (Kwan, 2019) ตราบจนพักประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับยูจิน และมุ่งพัฒนา

อุตสาหกรรมหนัก ผู้ปกครองจึงสนับสนุนบุตรหลานในการศึกษาด้านอาชีพะ ขณะเดียวกันการศึกษาวชิระยังเป็นฐานของการพัฒนาอุตสาหกรรมหนัก และการขยับสถานะเป็นมหาอำนาจกลางในกาลต่อมาด้วย (Seth, 2002) ทั้งนี้ ในช่วงเวลาดังกล่าว ได้มีกระแสการเขียนประวัติศาสตร์ในรูปแบบใหม่เกิดขึ้น นั่นคือ แนวทางการเขียนประวัติศาสตร์แบบหลังโครงสร้างนิยม ซึ่งถือได้ว่าเป็นแนวการเขียนเชิงวิพากษ์การเขียนประวัติศาสตร์ในรูปแบบก่อนหน้า ทั้งแนวประจักษ์นิยม หรือแนวประวัติศาสตร์สังคม Longue Durée แบบอาเนาส์ ที่ใช้การศึกษาทางประวัติศาสตร์ในระยะยาว ซึ่งหนึ่งในแนวหลังสมัยใหม่นิยมนั้น วิธีที่นิยมใช้คือ ประวัติศาสตร์แบบสาแหรก (Genealogy) ที่หมายถึง การสร้างคำอธิบายที่เปิดโปงความเชื่อบางอย่างว่าไม่ได้จริงแท้โดยธรรมชาติเสมอไป โดยงานศึกษาที่เป็นผู้บุกเบิกวิธีการดังกล่าว คือ *Narratives of Nation-Building in Korea: A Genealogy of Patriotism* เขียนขึ้นใน ค.ศ. 2003 โดย เชียรา มิโยชิ เยเกอร์ (Sheila Miyoshi Jager) ที่ศึกษาการก่อรูปของความ ‘รักชาตินิยม (Patriotism)’ ในเกาหลีใต้ รวมถึงการประกอบสร้างความป็นชาติเกาหลีใต้ นั้นเป็นผลมาจากสิ่งใด มีสิ่งใดมาผสานกัน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือเยเกอร์ใช้วิธีการสืบหาสาแหรกของความป็นชาติเกาหลีใต้ โดยยุคพัก จ้อง ฮี นั้นปรากฏในบทที่ 5 ของหนังสือเล่มดังกล่าว ที่มีชื่อ บทว่า *Park Chung Hee's Agrarian Heroes* (Jager, 2003, pp. 77-96) ซึ่งข้อเสนอของเยเกอร์คือยุคพักนั้นเป็นส่วนสำคัญในการประกอบสร้างความป็นชาติ รวมถึงเปลี่ยนแปลงเอกลักษณ์ ค่านิยม ของชาวเกาหลีใต้ ภายใต้วาทกรรม (Discourse) เชมอาอีล อุนตง ซึ่งเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดสำนึกร่วมในชนบทและกลายเป็นพลังต่อการพัฒนาประเทศ

แม้ข้อเสนอของงานทั้งสามชิ้นดังกล่าวจะแตกต่างกันออกไป แต่จุดร่วมประการหนึ่งคือ ยุคพัก จ้อง ฮี มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างเกาหลีใต้ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ขึ้นอยู่กับการเลือกหัวข้อที่ทำการศึกษา และการอธิบาย ตรงนี้ มีความแตกต่างจากนิพนธ์แบบ Longue Durée อย่างเห็นได้ชัด ในประเด็นของโครงสร้างที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ หรือก็คือ จากแต่เดิม สิ่งที่ทำการศึกษาวิเคราะห์มีลักษณะที่ตายตัว ไม่ขึ้นกับเวลาและพื้นที่ เมื่อปรับแปรมาเป็นลักษณะเชิงสัมพัทธ์ (Relative) มากยิ่งขึ้น ในแต่ละประเด็นที่ตั้งมาย่อมสามารถที่จะตอบคำถามเดียวกันที่แตกต่างกันออกไปได้ทั้งสิ้น โดยจะเห็นข้อขัดแย้งกันระหว่างคูและเยเกอร์ที่ตั้งประเด็นคนละอย่าง เพราะคูพิจารณาไปที่การก่อรูปของชนชั้นแรงงาน ย่อมต้องเห็นถึงความกดขี่ กดทับ กดปราบ ของยุคพัก จ้อง ฮี ที่กระทำการ ส่วนเยเกอร์ใช้วิธีการแบบหลังโครงสร้างนิยม เพื่อพิจารณาปัญหาของลัทธิรักชาตินิยม ย่อมเห็นถึงความพยายามในการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ส่วนเชื้อที่ดั่งต้นศึกษาประเด็นด้านระบบการศึกษา ได้เห็นถึงความช่วยไม่ได้ที่จะกระทำการให้อาชีวศึกษา หรือสายวิชาชีพ ขึ้นมามีที่ทางในประเทศ ทั้งนี้ ไม่ได้หมายความว่า การศึกษาที่ลดขนาดลงมาเป็นประเด็นต่างๆ จะหลีกเลี่ยงข้อกังขาเรื่อง Post Hoc, ergo propter hoc ไปได้ หากในเนื้อแท้ ยังมีการเลือกสรร ร้อยเรียง และรวบยอดข้อมูลอย่างรู้ตัวของผู้ทำการศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (White, 1973, p. 427) เพียงแต่เมื่อใช้ชุดวิธีคิดเพื่อตอบปัญหาในประเด็นเดียว ขอบข่ายของการตอบปัญหาไม่ได้ยาวนานถึงขนาดต้องย้อนไปเกินครึ่งศตวรรษเพื่อมาตอบระยะเวลาจึงสั้นกว่ามาก ส่งผลให้สามารถลดการเกิดสิ่งดังกล่าวได้ประมาณหนึ่ง อาจถือได้ว่าการกระทำเช่นนี้

เป็นการทำงานโดยลดทอนความเสี่ยงเรื่องของการร้อยเรียง รวบรวมเรื่องราวในงานนิพนธ์ของนักวิชาการร่วมสมัยไปในตัว

กระนั้น งานเขียนข้างต้นที่หยิบยกขึ้นมา ยังคงเป็นงานเขียนที่มีได้เฉพาะไปที่ ยุคพัค จ็อง ฮี โดยตรง แต่แล้วไม่นาน ได้มีงานศึกษาชิ้นหนึ่งที่เป็นจุดเริ่มต้นศึกษายุคพัคโดยที่ยุคพัค จ็อง ฮี นั้นเป็นตัวแสดงเอกในนิพนธ์ นั่นคือ บทความตีพิมพ์ปี ค.ศ. 2003 ที่มีชื่อว่า *The Eve of Park's Military Rule: The Intellectual Debate on National Reconstruction, 1960-61* เขียนขึ้นโดย ฮย็อง อา คิม (Hyung A Kim) โดยเป็นส่วนหนึ่งในวิทยานิพนธ์ของเธอที่เรียกได้ว่าเป็นงานศึกษาที่บุกเบิกยุคพัค จ็อง ฮี ในโลกภาษาอังกฤษย่อไม่ได้ (Kim, 1996) โดยในนิพนธ์นี้ ประเด็นศึกษาหลักคือ การใช้วิธีการแบบ Counterfactual หรือก็คือการศึกษาแบบรู้ว่าอดีตมีผลลัพธ์อย่างหนึ่ง แต่ย้อนกลับไปพิจารณาว่า ช่วงก่อนที่จะเกิดผลลัพธ์นั้น ๆ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องตั้งใจจะกระทำการอะไร แต่ไม่ได้ทำหรือเกิดขึ้นจริง ณ ที่นี้ เธอพยายามย้อนไปสำรวจข้อคิดเห็นของบรรดาปัญญาชนเสรีนิยม (Liberal Intellectuals) ในวารสารปัญญาชนอย่าง Sasanggye ที่อยู่ในช่วงก่อนเกิดการปฏิวัติ 16 พฤษภาคม (May 16 coup) ที่เป็นจุดเริ่มต้นเข้าสู่ยุคพัค จ็อง ฮี ในปี ค.ศ. 1961 ว่าแท้จริงนั้น แนวทางความคิดหรือการให้เหตุผลต่อการเกิดขึ้นของยุคนี้เข้าไปในทิศทางใด โดยข้อเสนอหลักที่ค้นพบ นั่นคือ บรรดาปัญญาชนเสรีนิยมนั้น มีความแตกแยกทางความคิดออกเป็นสองเสี่ยง โดยฝ่ายแรก เห็นควรด้วยกับการรัฐประหารของพัค จ็อง ฮี ที่จะเกิดขึ้น เพราะจะได้จัดทรชนลายพรางที่โง่บ้านโง่เมืองร่วมกับ ซึง มั่น รี (Syngman Rhee) และเป็นมรดกตกทอดแม้จะลงจากอำนาจไปแล้ว (Kim, 2003, p. 115) ส่วนอีกฝ่ายเล็งเห็นว่า การปฏิวัติดังกล่าว นั้น เป็นสิ่งที่ไม่สมควรให้เกิดขึ้น เพราะการโค่นอำนาจนิยมด้วยอำนาจนิยมนั้น ปลายทางย่อมไม่ต่างกัน ควรให้พลังของมวลชนในฐานะพวกชาตินิยม เป็นผู้กำหนดและขีดเขียนความเป็นไปของประเทศมากกว่าพัค จ็อง ฮี ที่ประกาศเสมอว่ารักชาติ แต่ไม่แน่ใจว่าเชื่อได้มากน้อยขนาดไหน (Kim, 2003, pp. 115, 139) จะเห็นได้ว่า นิพนธ์ในข้างต้น ไม่ต่างจากนิพนธ์ 3 ประเด็นที่หยิบยกมาข้างต้น เพราะคิมได้พยายามเข้าไปสำรวจปัญญาชนเสรีนิยมในฐานะหน่วยศึกษาหนึ่งที่มีส่วนสำคัญในด้านการเขียนและเผยแพร่การรับรู้ เข้าใจ และสร้างการตระหนักรู้ต่อสังคมเกาหลีใต้ ณ ขณะนั้น อย่างมหาศาล แต่สิ่งที่ไม่เหมือนกัน นั่นคือ นิพนธ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความไม่ลงรอยกันในหน่วยศึกษาเดียวกัน แม้กระทั่งกลุ่มคนที่ได้รับการจัดประเภทให้เห็นสิ่งเดียวกัน ใช่ว่าจะคิดเห็นไปในทางเดียวกันเสมอไป ตรงนี้ ทำให้เกิดลักษณะที่เรียกว่าโต้แย้งและวิพากษ์กันเองภายใน และหลังจากนั้นไม่นาน ในปี ค.ศ. 2004 เธอได้ทำการตีพิมพ์นิพนธ์ *Korea's Development under Park Chung Hee: Rapid Industrialization, 1961-79* (ต่อไปจะเรียก KDP) ซึ่งถือได้ว่าเป็นการเปิดตัวในฐานะผู้บุกเบิกงานศึกษายุคพัค จ็อง ฮี ในต่างประเทศแบบครอบคลุมแทบทุกมิติ โดยมีคุณูปการด้านข้อเสนอและข้อถกเถียงที่สำคัญ นั่นคือ การหยิบยุคพัค จ็อง ฮี มาตั้งต้น และนำไปเทียบเคียงเพื่อพิจารณา ทั้งในมิติทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม โดยอธิบายภายใต้วิธีวิทยาทางประวัติศาสตร์ เพื่อให้เห็นความเปลี่ยนแปลง หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นแนวทางการนิพนธ์แบบเกิดขึ้นและเสื่อมถอย (Rise and Fall) โดยมีคำถามสำคัญของคิมที่มีต่อยุคพัค จ็อง ฮี นั้น ไม่มีอะไรสำคัญไปกว่าพัค จ็อง ฮี มีวิถีในการพัฒนาเกาหลีใต้ได้อย่างไร (Kim, 2004, p. 3) ตามข้อเสนอของคิม ยุคพัค จ็อง ฮี นั้นถือเป็นยุคที่นำประเทศเข้าสู่

สภาวะสมัยใหม่ผ่านการใช้อำนาจแบบเบ็ดเสร็จ คุณได้ทุกภาคส่วน ทั้งยังเป็นรอยทางต่อเกาหลีใต้ในยุคต่อมา อย่างชัดเจน หรือเรียกว่าเป็นมรดกตกทอด ทั้งในเรื่องรูปแบบของการพัฒนาอุตสาหกรรมหนักที่ ช็อน ดู ฮวัน ประธานาธิบดีคนต่อมาได้นำมาปรับใช้ให้สืบเนื่อง การสร้างกลุ่มทุนแชบีอล ซึ่งยังคงมีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจ เกาหลีใต้ในปัจจุบัน หรือแม้แต่การผสมผสานผลประโยชน์กับสหรัฐอเมริกา นั้นทำให้การพิจารณาถึงการพัฒนา ประเทศ ย่อมขาดไม่ได้ที่จะให้ความสำคัญกับยุคพัค จ็อง ฮี ซึ่งงาน *KDP* นี้ ฮย็อง อา คิม ยังได้ให้ข้อเสนอมาก ไปกว่านั้น ว่าแท้จริงแล้ว พัค จ็อง ฮี แม้จะเป็นคนตัดสินใจแบบเบ็ดเสร็จทุกสิ่งทุกอย่าง เพื่อประสงค์หนึ่งเดียว คือการพัฒนาประเทศเกาหลีใต้ แต่สิ่งที่สำคัญที่สุด นั่นคือ องค์กรที่เป็นลูกหาบ ลูกมือต่าง ๆ ที่คอยรับ บัญชา และนำไปปฏิบัติให้สัมฤทธิ์ผล ย่อมมีความสำคัญไม่แพ้กัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บรรดา เทคโนโลยีการกระทรวงพาณิชย์และการอุตสาหกรรม (Ministry of Commerce and Industry Technocrats : MCI Technocrats) (Kim, 2004, p. 205) ที่มักเป็นกลุ่มคนที่จบการศึกษาด้านวิศวกรรมศาสตร์ และบรรดา สำนักงานวางแผน เศรษฐกิจ (Economic Planning Board : EPB) ที่มักเป็นบรรดาทหาร รัฐมนตรีว่าการกระทรวง และนายทุน ขนาดใหญ่ ซึ่งมีส่วนสำคัญในการให้คำปรึกษาและตัดสินใจกระทำการทางกระบวนการเศรษฐกิจของประเทศ ไม่น้อยหน้ากัน (Kim, 1992, pp. 205-206) กระนั้น สำหรับนิพนธ์ยุคพัค จ็อง ฮี แล้ว งานเขียนของ ฮย็อง อา คิม เป็นเสมือนจุดตั้งต้นสำหรับการศึกษายุคพัค จ็อง ฮี ในลักษณะแบบรวมๆ ในหลากหลายมิติ ทั้งบริบทแวดล้อม รวมไปถึงการตัดสินใจของตัวพัคเอง หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอของคิมต่อการเมืองยุคนี้ มีการ ได้รับข้อวิพากษ์วิจารณ์เช่นกัน แต่ไปในลักษณะการวิพากษ์จากผู้เขียนร่วม ผู้อ่านจะได้รับรู้การวิพากษ์ใน งานแบบทันทีทันใด

ในระยะเวลาไล่เลี่ยกัน *Developmental Dictatorship and the Park Chung-hee Era: The Shaping of Modernity in the Republic of Korea* (ต่อไปจะเรียก DDP) โดย อี บย็อง ช็อน (Lee Byeong Cheon) เป็นบรรณาธิการเล่ม ในปี ค.ศ. 2006 ซึ่งมีข้อเสนอหลักที่ไม่แตกต่างจากคิม ในเรื่องที่พัค จ็อง ฮี นำประเทศ เข้าสู่สภาวะสมัยใหม่ผ่านการพัฒนาเศรษฐกิจ หากแต่สิ่งที่แตกต่างกัน นั่นคือ อธิบายมากขึ้นให้เห็นถึงความสามารถส่วนบุคคลของพัค จ็อง ฮี ในการพาประเทศมาสู่จุดที่ยืนหนึ่งได้ โดยเป็นประสบการณ์ตรงทั้งจาก สงครามเกาหลีและสงครามเย็น ที่ยังผลให้พัคนั้นจำเป็นต้องดำเนินวิถีแบบบริหารจัดการตลาด (Market Governing) (Lee, 2006, pp. 21, 33) ไม่เช่นนั้น เกาหลีใต้ไม่มีทางที่จะผงาดและเป็นรอยทางแห่งการพัฒนา มาจนถึงปัจจุบัน กระนั้น ข้อถกเถียงที่สำคัญ อยู่ที่ว่าให้ความสำคัญกับพัค จ็อง ฮี ในฐานะตัวแสดงหลักที่ สำคัญที่สุด หรือก็คือ พัทนั้นเกิดอาการเมาอำนาจ และเล็งเห็นว่า ขอเพียงพัฒนาให้เศรษฐกิจดีไว้เป็นพอ ประชาชนอย่างไรต้องยอมสยบแก่อำนาจ การพัฒนาอย่างอื่นเป็นเรื่องรองลงมาหรือไม่ให้ความสำคัญใด ๆ (Lee, 2006, p. 47) เช่นนี้ คิม ซัม ซู (Kim Sam Soo) ได้เสนอไว้ในบทที่ 6 ความว่า เมื่อพัคกระทำการเช่นนี้ จึงเกิดปัญหาต่อการกระจายรายได้และทรัพยากรต่าง ๆ โดยเฉพาะ คุณภาพชีวิตแรงงาน ที่ถึงแม้จะได้รับการ เชิดหน้าชูตาว่าเป็นนักรบอุตสาหกรรม นำประเทศหลุดกับดักความยากจน แต่กลับกดค่าแรงให้ต่ำเพื่อการส่งออก และไปให้ความสำคัญกับแชบีอลในฐานะนายหน้าพัฒนาเศรษฐกิจแทน ตรงนี้ แรงงานจึงรู้สึกแปลกแยก (Alienation) และตกอยู่ในสถานะรองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (Lee, 2006, p. 184)อีกงานศึกษาที่น่าสนใจใน

รูปแบบดังกล่าว นั่นคือ *Reassessing the Park Chung Hee Era, 1961-1979 Development, Political Thought, Democracy, and Cultural Influence* (ต่อไปจะเรียก RPE) และ *The Park Chung Hee Era: The Transformation of South Korea* (ต่อไปจะเรียก PE) ซึ่งตีพิมพ์ในค.ศ. 2011 เช่นเดียวกัน ด้วยการที่เป็นลักษณะของผู้เขียนร่วม ทำให้ทั้งสองงานศึกษานั้น เกิดการโต้แย้งและวิพากษ์ (Refute and Criticize) ภายในตัวงานศึกษาเอง ซึ่งสามารถแบ่งโดยคร่าวได้ใน 3 ประเด็นสำคัญคือ เศรษฐกิจ การเมือง และสังคม โดยประเด็นในด้านเศรษฐกิจนั้นเป็นการพิจารณายุคพัค จ็อง ฮี ในด้านที่ ‘เป็นคุณ (Optimistic)’ เสียส่วนใหญ่ ทั้งจากในงาน *RPE* ทั้งฮย็อง อา คิม ซ็อก มั่น ยุน (Seok Man Yoon) และ ทาดาชิ คิมิยะ (Tadashi Kimiya) ที่เห็นพ้องตรงกันว่า พัค จ็อง ฮี คือตัวแสดงสำคัญที่ขาดไม่ได้ในการพัฒนาประเทศ ทั้งจากการดำเนินนโยบายพัฒนาประเทศสู่อุตสาหกรรมหนักและเคมี ยังผลให้เกิดความมั่นคงภายในโดยไม่พึ่งพาสหรัฐอเมริกาและทำให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจอีกขั้นหนึ่ง (Kim & Sorensen, 2011, p. 11) การสร้างภาพลักษณ์ ‘ผู้นำที่แข็งแกร่ง’ ของพัคยังผลต่อความสำเร็จในการดำเนินการของบริษัทเหล็กและโลหะโพฮัง หรือที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่า โพสโก (Pohang Iron & Steel Co. Ltd.: POSCO) ทั้งการเป็นบริษัทที่สอดคล้องนโยบาย HCI และการที่ประธานบริษัทของโพสโก นำภาพลักษณ์ผู้นำไปปรับใช้ในการบริหาร (Kim & Sorensen, 2011, pp. 12 ,44) และการกระทำการอันได้เปรียบของพัคในบริบทการเมืองยุคสงครามเย็น ในการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับบริบทดังกล่าว (Kim & Sorensen, 2011, p. 66) ซึ่งข้อเสนอจาก *RPE* นั้น ได้ไปสอดคล้องกันกับข้อเสนอในงาน *PE* เช่นกัน ตัวอย่างที่เห็นได้ชัด นั่นคือ ซาง ยอง รยู (Sang Young Rhyu) และซอก จิน รยู (Seok Jin Lew) ได้เห็นพ้องกับซ็อก มั่น ยุน ในแง่ของผู้นำที่แข็งแกร่งอย่างพัคนั้น มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนา (Kim & Vogel, 2011, p. 344) หากไม่ใช่พัค อาจเป็นการยากที่องค์การต่าง ๆ จะเป็นไปในทิศทางเดียวกันได้ หรือมิน ยอง อี (Min Yong Lee) ที่ศึกษาเรื่องสงครามเวียดนามต่อความมั่นคงเกาหลีใต้ ได้เห็นไปในทิศทางเดียวกันกับคิมิยะว่า ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน มาจากผู้นำที่มีลักษณะที่เด็ดขาด เบ็ดเสร็จ กล้าตัดสินใจ ซึ่งมีที่มาจากปมหลังทางทหารทั้งสิ้น (Kim & Vogel, 2011, p. 404) และที่สำคัญ จะเห็นว่า ข้อเสนอของฮย็อง อา คิม ใน *PE* นั้นไม่ต่างจากงานศึกษาของในก่อนหน้าของเขาเสียเท่าไร ที่ว่าด้วยการเข้าสู่ภาวะสมัยใหม่ และรอยทางการบริหารประเทศ (Kim & Vogel, 2011, p. 85) กระนั้น การให้ข้อเสนอที่แตกต่างจากคิมนั้น ปรากฏในประเด็นทางด้านการเมืองและสังคม นั้นเป็นการพิจารณายุคพัค จ็อง ฮี ในลักษณะที่เป็นโทษ (Pessimistic) เห็นได้จากการที่ บย็อง กุก คิม (Byung Kook Kim) ใน *PE* บทที่ 7 ในการกล่าวเปรียบพัคว่าเป็นเลวเฮอร์ (Leviathan) และ ฮย็อก แบ็ก อิม (Hyug Baeg Im) ในบทที่ 8 ในการพิจารณาการบังคับใช้รัฐธรรมนูญฉบับยูจินของพัคว่าเป็นไปตามนิยามลักษณะการปกครองแบบมาเคียเวลลี (Machiavelli) ซึ่งเป็นความเห็นที่ไปในทิศทางเดียวกันกับ ย็อง จัก คิม (Young-jak Kim) และ เจมส์ บี. พาโลส์ (James B. Palais) ที่เขียนไว้ในหนังสือ *RPE* บทที่ 5 และ 6 (Kim & Sorensen, 2011, pp. 97- 106, 107-121) ในการพิจารณาว่าพัคนั้นได้นำระบอบการรวมศูนย์ประชาธิปไตย (Administrative Democracy) หรือ ประชาธิปไตยแบบเกาหลีมาใช้ปกครอง ซึ่งเป็นการเพิกเฉยต่อเสรีนิยมประชาธิปไตยแบบตะวันตกและอเมริกัน เนื่องจากเขาเชื่อว่า สิ่งดังกล่าว ไม่มีความหมายใด ๆ กับประชาชนที่การทุกข์ระทมจากความอดอยากและความสิ้นหวัง

โดยทั้งสี่นิพนธ์ดังกล่าวนั้น แม้จะมีรูปแบบและชุดวิธีคิดทางการเขียนที่แตกต่างกันออกไป อย่างการเป็นผู้เขียนเดี่ยวในงาน *KDP* หรือผู้เขียนร่วมในงาน *DDP PE* และ *RPE* แต่ข้อเสนอหลักที่เป็นประเด็นดำเนินเรื่องนั้น มีร่วมกันคือการให้ความสำคัญที่พัค จี๋ฮง ฮี ในฐานะ ‘ปัจเจกบุคคล’ ที่มีบทบาทในการกำหนดความเป็นไปของประเทศในยุค พัก จี๋ฮง ฮี โดยตรง โดยมีประเด็นถกเถียงที่เห็นได้ชัด นั่นคือ รอยทางของการสร้างข้อถกเถียงในเรื่องยุคพัก จี๋ฮง ฮี จึงหนีไม่พ้นเรื่องของการเป็นผู้นำสุดเข้มแข็ง การพัฒนาเศรษฐกิจ และการพัฒนาประเทศ แต่สิ่งที่สำคัญไปกว่านั้น นั่นคือ ในการพิจารณาในฐานะปัจเจกบุคคลนั้น อย่างไรเสีย สิ่งดังกล่าวที่คลี่ปมออกมา ได้กระทำผ่านการพิจารณาเชิงหลักวิชาแทบทั้งสิ้น เพียงแต่เป็นหลักวิชา โดยประเด็นแรก การเป็นผู้นำสุดเข้มแข็ง เป็นมุมมองแห่งการพิจารณาผ่านรัฐศาสตร์ ไม่ว่าจะเป็นการยืมปากของ โทมัส ฮอบส์ (Thomas Hobbes) หรือนิโคล มาเคียเวลลี ขึ้นมาใน *PE* รวมถึงใน *RPE* ที่เน้นการรวมศูนย์เพื่อสร้างประชาธิปไตยแบบเกาหลี เพื่อต่อยอดภาพของความเข้มแข็งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ หากต้องการพัฒนาประเทศให้เป็นไปในแนวทางที่อยากให้เป็นหรือตามที่เห็นสมควร ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับข้อเสนอของ ฮย็อง อา คิม ใน *KDP* และอี บย็อง ซ็อน ใน *DDP* เพียงแต่สองรายหลังเห็นควรว่าเป็นเรื่องที่ไม่ได้ที่พัคต้องกระทำการเช่นนั้น สืบเนื่องมายังประเด็นต่อมา การพัฒนาเศรษฐกิจ ที่มีการใช้หลักวิชาเศรษฐศาสตร์ เศรษฐกิจการเมือง หรือแม้แต่ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจ เข้ามาพิจารณา ซึ่งผลลัพธ์กลับเป็นไปในคำอธิบายที่ว่า เศรษฐกิจที่รุดหน้าไปได้อย่างรวดเร็ว และสามารถที่จะสั่งการทั้งภาคเอกชนได้อย่างหมดจด เป็นผลมาจากความเข้มแข็งของพัคทั้งนั้น โดยเฉพาะ การสั่งการบรรดากลุ่มแซบ็อล ที่กลายเป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจแบบต่างตอบแทนในอนาคต กระนั้น ข้อถกเถียงสำคัญที่ตามมา นั่นคือ ในงาน *KDP* เสนอว่า อำนาจนิยมยุคพัค จี๋ฮง ฮี ไม่ได้มาจากพัคขึ้นสั่งการเพียงอย่างเดียว หากแต่ บรรดา เทคโนโลยี MCI หรือ EPB ได้มีการทำหน้าที่ในฐานะที่ปรึกษาและหน่วยงานปฏิบัติการทางนโยบายเศรษฐกิจ โดยให้คำปรึกษา ตลอดจนรับบัญชาไปปฏิบัติต่าง ๆ เปรียบเสมือนแขนขาของพัคอีกทอดหนึ่ง ตรงนี้ จะเรียกได้ว่ายุคพัค จี๋ฮง ฮี มาจากหัวเรือที่ชื่อ พัก จี๋ฮง ฮี เพียงผู้เดียวจริงหรือไม่ ซึ่งไม่ใช่คำถามที่ตอบได้อย่างฉาบฉวย เพราะเรื่องทำนองการหาต้นตอของการครอบงำระหว่างผู้นำและฝ่ายปฏิบัติการนั้น พิสูจน์ได้ค่อนข้างยาก ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อมาถึงประเด็นท้ายสุด การพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะด้านสังคม ตรงนี้ เป็นเรื่องที่น่าฉงนที่สุด เพราะส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะใช้หลักวิชาใด ๆ ก็ตาม มักให้ผลลัพธ์ออกมาในแง่ร้าย อย่างข้อเสนอในงาน *DDP* ที่กล่าวถึงปัญหาการกระจายรายได้ และการกดขี่แรงงาน ซึ่งแท้จริง มีความคล้ายคลึงกับข้อเสนอของ ฮาเก็น คู ใน *RPE* ประการหนึ่ง (Kim & Sorensen, 2011, p. 123)

ที่จริง ควรระบุว่า การวิพากษ์และโต้แย้งกันเองของนักวิชาการ ไม่จำเป็นต้องอยู่ในรูปแบบของหนังสือประเภทรวมบทความที่มีผู้เขียนร่วม ที่เปิดพื้นที่ให้กระทำการเช่นนี้ได้เพียงอย่างเดียว ย้อนกลับไปบทความ *The Cultural Politics of Remembering Park Chung Hee* เขียนโดย ซึง ซ็อค มุน (Seung Sook Moon) ในปีค.ศ. 2009 ได้ใช้ทฤษฎีว่าด้วยการเมืองวัฒนธรรม (Cultural Politics) เข้ามาทำความเข้าใจความทรงจำร่วม (Collective Memories) ที่ดำรงอยู่ในสังคมยุคปัจจุบันของกลุ่มคนรุ่นหลังที่ไม่ได้เกิดและเติบโตมาในยุคพัค จี๋ฮง ฮี เพราะความทรงจำร่วมของคนกลุ่มนี้ มักได้รับการดูแลจากคนที่ร่วมสมัยยุคพัค จี๋ฮง ฮี

ว่าได้รับมาแต่ความทรงจำเทียม (Prosthetic Memory) จากการอ่านและการฟัง (Moon, 2009, pp. 2-3) แต่หากทำการศึกษาค้นคว้าจริงๆ จะพบว่า กลุ่มคนยุคหลังนี้ เป็นไปตามทฤษฎีการเมืองวัฒนธรรม เพราะได้มี การช่วงชิง ปริณพาลทางการรับรู้ เข้าใจ หรือตระหนักถึงยุคพัก จี๋จ๋อง ฮี้ ที่ไม่ได้มีแต่เพียงว่าพักนั้นทำอะไร หากแต่ยังมีการ ให้ความหมายไปต่าง ๆ นานา ในลักษณะชั่วตรงข้าม คือมีทั้งรักทั้งเกลียด ทั้งชอบทั้งกลัว หรือทั้งก่นด่าทั้ง สรรเสริญ ซึ่งมันจัดประเภทให้ความทรงจำร่วมของกลุ่มคนยุคนี้ ว่าพักนั้น เป็นเรื่องของทางเลือกกว่าจะให้พัก เป็นผู้ที่ควรได้รับการเยินยอ (Glorification) หรือ ปิศาจในคราบมนุษย์ (Demonization) (Moon, 2009, p. 4) โดยพวกที่มีความทรงจำร่วมแบบแรก เป็นพวกที่เห็นความสำคัญของปากท้อง เศรษฐกิจ เพราะหากขจัด ปัญหาเหล่านี้ไปได้ สังคมที่ดีย่อมตามมา ซึ่งพักทำได้ยอดเยี่ยม ส่วนความทรงจำร่วมแบบหลัง เป็นพวกที่ถือ สิทธิเป็นสำคัญ เพราะหากยอมสละได้แม้กระทั่งเรื่องพื้นฐานของมนุษย์เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ก็ไม่ต่างอะไร กับการยอมให้โดนลดทอนคุณค่าในตนเอง เช่นนั้น สังคมที่ดีจะเกิดขึ้นได้อย่างไร ซึ่งพักไม่ต่างอะไรกับปิศาจ หนึ่งมนุษย์ในเรื่องนี้ (Moon, 2009, p. 24) และในปีเดียวกัน ยังได้มีบทความ *The Ruling Discourse and Mass Politics of the Park Chung Hee Regime* โดย ฮวัง บย็อง จู (Hwang Byeong Ju) ที่มุ่งศึกษา วัฒนธรรมการเมือง (Political Culture) ของยุคพัก จี๋จ๋อง ฮี้ โดยได้ให้ข้อเสนอถึงการพัฒนาเศรษฐกิจและการ พัฒนาประเทศในยุคพัก จี๋จ๋อง ฮี้ นั้น มีลักษณะพิเศษคือ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกระทำการบีบบังคับและได้รับ การยินยอมพร้อมใจ (Coercion and Consent) ไปพร้อมกัน หรือก็คือ การจะไปให้ถึงเป้าหมายทางเศรษฐกิจ ที่ตั้งใจไว้ ไปชั่วนี้ชั่วอย่างเดียวยังไม่ได้ แต่ผู้คนต้องพร้อมสละบางสิ่ง เพื่อล่อหัวจมน้ำตายไปกับนโยบายของผู้นำ และสิ่งที่ตามมา นั่นคือ ประชาชนจะรู้สึกได้ว่าชีวิตที่ดีกำลังรออยู่ และเป็นแรงขับสำคัญให้เกิดการทำงานอย่าง ไม่ลดละ เพื่อไปให้ถึงสิ่งดังกล่าวให้ได้ กระนั้น ใช่ว่าจะปล่อยให้ไปจากเบื้องล่างถ่ายเดียว แต่พักจะต้องจัด ระเบียบ กำหนดกฎกติกา และข้อบังคับบางอย่าง เพื่อให้ประชาชนนั้นขยับให้ตรงจุด เพื่อสอดคล้องกับการพัฒนา เศรษฐกิจอีกทอดหนึ่ง (Hwang, 2009, p. 11) หรือกล่าวได้อีกอย่างว่า ยุคพัก จี๋จ๋อง ฮี้ นั้น เป็นยุคแห่งการใช้ ศิลปะในการปกครองเพื่อการเมืองมวลชน (Mass Politics) (Han, 2004) ซึ่งเป็นการดึงกลุ่มคนจำนวนมากใน สังคม ที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นแรงงาน ชาวนา ปัญญาชน หรือนักศึกษา ให้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่ง ทั้งยังเป็น ส่วนฐานที่สำคัญในการธำรงยุคดังกล่าวไว้ และศิลปะในการปกครองที่ยังคงดำรงอยู่ในเกาหลีใต้ตราบจน ปัจจุบัน (Hwang, 2009, pp. 37-38)

จะเห็นได้ว่า ทั้งสองนิพนธ์ข้างต้นนั้น จะเห็นได้ถึงลักษณะที่มีความขัดแย้งกันบนฐานของสองสิ่งซึ่งอยู่ บนชั่วตรงข้ามกันบางอย่าง ในนิพนธ์แรก ที่ศึกษาการเมืองวัฒนธรรมของความทรงจำร่วม มีการช่วงชิง ปริณพาลของกันและกันของการพิจารณาว่าพัก จี๋จ๋อง ฮี้ นั้น เป็นเทวหรือชาตานิ ของผู้คนในยุคที่ไม่ได้เกิด ร่วมสมัยกับพัก จี๋จ๋อง ฮี้ ส่วนนิพนธ์หลัง ได้นำลักษณะพิเศษของเกาหลีใต้ ว่าด้วยวัฒนธรรมการเมืองเรื่องการ ครอบครองการเมืองมวลชน ที่ยุคพักนั้น มีการใช้ทั้งพระเดชและพระคุณ คือทั้งบีบบังคับและขอการยินยอม ซึ่งถือได้ว่าเป็นสิ่งที่อยู่ชั่วตรงข้ามกัน แต่กลับสอดคล้องประสานได้อย่างแนบแน่น และเป็นส่วนให้เกิดการธำรง ยุคพัก จี๋จ๋อง ฮี้ ได้อย่างน่าอัศจรรย์ ประเด็นตรงนี้ สามารถที่จะย้อนกลับไปพิจารณานิพนธ์ยุคหลังปี ค.ศ. 1997 ได้เกือบทั้งหมด ในแง่ที่ว่า ไม่ว่าจะการใช้หลักวิชาการในการทำความเข้าใจ จะให้ผลลัพธ์ออกมาดีหรือร้าย สิ่งที่ต้อง

พิจารณา นั่นคือ สิ่งที่ดีและร้ายนั้น ดีและร้ายในตนเองหรือไม่ หรือแท้จริงนั้น การกระทำใด ๆ ในอดีตย่อมเลวร้ายไม่ได้ที่จะเป็นทั้งเรื่องที่ดีและร้ายในตนเอง เมื่อนักวิชาการศึกษาในยุคหลังเข้าไปทำความเข้าใจและให้เหตุผลสนับสนุน เป็นประเด็นที่ควรขบคิดต่ออย่างมาก แต่ไม่ว่าอย่างไร นิพนธ์ในยุคหลังปีค.ศ. 1997 นี้ ได้ทำให้เห็นถึงความรุ่มรวยทั้งด้านข้อมูลและด้านหลักวิชา แต่ยังพอที่จะประเมินและจัดประเภทให้อยู่ในรูปของการพิจารณายุคพัค จ็องฮี บนฐานของหลักวิชาและความเป็นไปในการใช้หลักวิชานั้น ๆ ได้ ผิดกับครึ่งทศวรรษ 2010 ที่ค่อนข้างมีความยากลำบากพอสมควร

ส่วนขยาย: ประวัติศาสตร์นิพนธ์ยุคพัค จ็องฮี ในต่างประเทศช่วงครึ่งหลังทศวรรษ 2010

จากที่กล่าวในข้างต้น สิ่งทีคลี่ปมออกมาในนิพนธ์ยุค พัก จ็องฮี หลังปี ค.ศ. 1997 จะเห็นได้ถึง ความสำคัญของการใช้หลักวิชา เพื่อพิจารณาเป็นประเด็นไป ผลลัพธ์ที่ออกมา จึงมีความหลากหลายตามแต่ การออกแบบวิธีการศึกษายุคดังกล่าวในประเด็นนั้น ๆ แต่ในท้ายที่สุด การให้เหตุผลในหลากหลายรูปแบบ ล้วนมีทางแพร่งในการประเมินอยู่ นั่นคือ ท้ายที่สุดนั้น ยุคพัค จ็องฮี เป็นคุณหรือโทษ ดีหรือชั่ว เกิดประโยชน์ หรือพังไม่เป็นท่า ซึ่งเป็นประเด็นถกเถียงที่ยากจะหาข้อยุติได้ แต่แล้วสิ่งที่เป็นกระแสอาวรณ์อำนาจนิยม ย่อมเสื่อมคลายไปตามกาลเวลา เพราะเกาหลีได้ถือได้ว่าฟื้นตัวจากวิกฤตเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ด้วยการ พยายามขายสินค้าทางวัฒนธรรม อันทำให้เกิดกระแสความสนใจแบบใหม่ที่มุ่งไปที่การศึกษาความสำเร็จ ของการใช้ทรัพยากรซอฟต์แวร์ (Soft Power Resources) ในเกาหลีได้ แต่ใช้ว่ากระแสอาวรณ์อำนาจนิยม จะหมดไปเสียทีเดียว ภายหลังจากการเถลิงอำนาจของ พัก กึน ฮเย (Park Guen Hye) ประธานาธิบดีหญิงคน แรกของเกาหลีใต้ ผู้มีศักดิ์เป็นบุตรของพัค จ็องฮี ช่วงปี ค.ศ. 2012 ทำให้ปริมณฑลแห่งการถกเถียงสาธารณะ ถึงเรื่องพัค จ็องฮี ได้กลับมามีที่ทางอีกครั้งหนึ่ง (Kang, 2016, p. 52) แม้ไม่ได้เต็มอัตราเท่ากับช่วงวิกฤต เศรษฐกิจปี ค.ศ. 1997 ก็ตาม (Kang, 2010; W. Kang, 2016) กระนั้น หากตั้งต้นว่า กระแสอาวรณ์อำนาจ นิยมระลอกใหม่ เกิดขึ้นในสมัยการปกครองของพัค กึน ฮเย นั้นหมายความว่า ช่วงเวลาดังกล่าวนี้อาจจุดตัดที่ เกิดขึ้นของนิพนธ์ยุคพัค จ็องฮี ระลอกใหม่ นั่นคือ นิพนธ์ที่เกิดในช่วงครึ่งหลังของทศวรรษ 2010 (ราวปี ค.ศ. 2015 เป็นต้นไป) ต้องไม่ลืมว่า กระแสที่เกิดขึ้น ณ ตอนนี้ นอกจากจะไม่อาจเทียบเท่ากระแสที่เคยเกิดขึ้นเมื่อ เกือบสองทศวรรษก่อน ยังต้องประสบกับเงื่อนไขที่ว่าด้วยความหลากหลาย ของหลักวิชาและชุดวิธีคิดที่สลับ สับเปลี่ยน อิงแอบ ผสมผสาน ชัดแย้ง และวิพากษ์กันเองในตัว ดังการเกิดขึ้นของความนิยมในสหวิทยาการ (Interdisciplinary) รวมถึงการเกิดขึ้นของสื่อออนไลน์ที่ทำให้การวิพากษ์วิจารณ์เปิดเผยออกมาได้อย่างรวดเร็ว รุนแรง และทันทีทันใด มีการส่งต่อข้อมูลที่มีเปิดกว้าง ขยายขนาดไปไกลไพศาล ดังนั้น จึงเกิดความพยายามใน การนำเสนอ ‘การตีความ’ ข้อมูลที่เปิดกว้างและรุ่มรวยแบบใหม่ ๆ อย่างที่ไม่เคยมีมาก่อน เช่นนี้ นิพนธ์ ยุคพัค จ็องฮี ณ ช่วงเวลาดังกล่าว อาจประสบกับการจัดประเภทได้อย่างลำบากยิ่ง ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ดังที่ เห็นได้จาก นิพนธ์ที่ทยอยออกมาจำนวนหนึ่ง ดังต่อไปนี้

Who Was Park Chung-hee? The Memorial Landscape and National Identity Politics in South Korea โดย กียู โปโดลเลอร์ (Guy Podoler) ตีพิมพ์ปี ค.ศ. 2016 ได้พยายามศึกษาถึง ‘ภูมิทัศน์ดั่งเครื่องตรา

(Memorial Landscape)’ ของยุคพัค จ็อง ฮี ช่วงการกลับมาเถลิงอำนาจของพรรคการเมืองฝ่ายขวาในเกาหลีได้อย่างยิ่งใหญ่มาก ช่วงปี ค.ศ. 2008 เรื่อยมาจนถึงยุคพัค กึน ฮย็อง ผ่านหลักฐานประเภทโพล ประชาชนติ และประชาพิจารณ์ ซึ่งการนี้ มีผลกระทบสองทิศทาง หรือก็คือ กระแสหวนพัคมีผลทำให้ฝ่ายขวากลับมามีที่ยืนทางการเมือง ขณะเดียวกัน พรรคฝ่ายขวาได้มีความพยายามที่จะนำยุคพัค จ็อง ฮี กลับเข้ามาใช้ในการสร้างความชอบธรรม การสรรเสริญ และการสร้างผู้นำแบบฮีโร่ ให้กับการบริหารประเทศด้วยเช่นกัน (Podoler, 2016, p. 284) กระนั้น ส่วนหนึ่งไม่ได้มาจากการสร้างเสริมของพรรคฝ่ายขวาเพียงอย่างเดียว หากแต่พรรคฝ่ายซ้ายกลับทำตนเองด้วย เพราะการบริหารประเทศที่ไม่เป็นไปตามที่ตั้งใจมวลมหาประชาชนหวัง ปัญหาคอร์รัปชัน รวมถึงวิกฤตเศรษฐกิจ เป็นส่วนแรงให้เกิดกระบวนการสร้าง ‘ปฏิบัติการเรื่องเล่า (Counter-narrative)’ โดยฝ่ายขวาได้อย่างหมดจด (Podoler, 2016, p. 285)

Demystifying the Park Chung-Hee Myth: Land Reform in the Evolution of Korea’s Developmental State โดย ยู จง ซง (You Jong Song) ตีพิมพ์ปี ค.ศ. 2017 ได้ให้ข้อเสนอถึงการใช้อุปกรณ์แนวคิดหวนทวนย็อน (Process-tracing method) เพื่อทำความเข้าใจระบอบการบริหารราชการบนฐานคุณธรรม (Meritocratic Bureaucracy) ในเกาหลีใต้ ซึ่งเขาจัดประเภทให้ยุคซึง มั่น รี และยุคพัค จ็อง ฮี เข้าข่ายดังกล่าว เพราะถือได้ว่าเป็นการดึงผู้คนให้เข้าสู่ระบบราชการ เปลี่ยนจากประชาชนสู่เจ้าหน้าที่รัฐ และเป็นส่วนหนึ่งในองคาพยพของรัฐเพื่อการพัฒนา โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ อีกทั้งยุคดังกล่าว ยังกินระยะเวลาที่ยาวนานเกินทศวรรษและมีลักษณะพิเศษที่ดึงดูดให้เด็กมาศึกษาจำนวนมาก แต่เขาได้ชี้ให้เห็นว่า แท้จริงนั้น สองยุคดังกล่าว ไม่ได้มีอะไรวิเศษวิโส ออกจะได้รับการให้ความสำคัญเกินจริงเสียด้วยซ้ำ (You, 2017, p. 1) หากแต่การเกิดขึ้นของรัฐราชการคุณธรรม เป็นผลมาจากการปฏิรูปที่ดิน (Land Reform) ของยุคดังกล่าวเป็นสำคัญ เพราะได้ทำให้เกิดการถือครองที่ดินอย่างไม่เป็นธรรม บรรดาพวกที่เข้าใกล้รัฐได้เท่านั้นจึงเป็นเจ้าที่ดิน ทำให้บรรดาชนชั้นกลางไม่มีสังหาริมทรัพย์ดังกล่าว ย่อมต้องเข้าหารัฐเพื่อรับราชการ หรือไม่ก็หาทางเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่รัฐ เพื่อการใดการหนึ่ง โดยเฉพาะการลอบบี้สัมปทาน จัดซื้อ จัดจ้าง หรือกล่าวได้ว่า หากไม่มีการปฏิรูปที่ดิน การบริหารราชการบนฐานคุณธรรมและความมหัศจรรย์ทางเศรษฐกิจย่อมไม่มีทางเกิดขึ้นในเกาหลีใต้ (You, 2017, p. 16)

Theorizing the Park Chung Hee Era โดย จ็อง มิน ซอ (Jung Min Seo) ตีพิมพ์ปี ค.ศ. 2018 เป็นบทความปริทัศน์เชิงวิพากษ์ (Critical Review) โดยมีความพยายามที่จะสังเคราะห์นิพนธ์ 2 ชิ้น ได้แก่ *Park Chung Hee and Modern Korea The Roots of Militarism, 1866–1945* เขียนโดย คาร์เตอร์ เจ เอกเคิร์ท (Carter J. Eckert) และ *The Rise and Fall of Korea’s Economic Development: Lessons for Developing and Developed Economies* เขียนโดย ซ็อง ฮี จวา (Sung Hee Jwa) เพื่อทำการสร้างทฤษฎี (Theorizing) เฉพาะการทำความเข้าใจยุค พัค จ็อง ฮี ขึ้นมา (Seo, 2018, p. 605) โดยสองนิพนธ์ที่หยิบยกนั้น ได้ทำให้เห็นถึงความแตกต่างของผลลัพธ์แห่งการศึกษา โดยเป็นผลมาจากหลักวิชาที่สองนิพนธ์ใช้ อย่างแรก ใช้แนวทางประวัติศาสตร์ความคิดทางการเมือง โดยชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ในชุดวิธีคิดของพัค จ็อง ฮี ที่ทั้งมาจากประสบการณ์และการชวนขยายภายใต้ชุดความคิดหนึ่งในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความนิยมเป็นทหาร

ความมั่นคง และปัญหาปากท้อง ในช่วงการตกเป็นอาณานิคมญี่ปุ่น ส่วนรายหลังใช้แนวทางเศรษฐศาสตร์ โดยใช้ให้เห็นความเป็นไปของการพัฒนา ผ่านหลักการที่ว่าด้วยการเลือกปฏิบัติทางเศรษฐกิจ (Principle of Economic Discrimination: ED) โดยสรุปใจความได้ว่า “เลือกปฏิบัติแตกต่างกันออกไป จะได้ทุนนำเข้าใหม่ อยู่ที่ได้ผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจ” (Seo, 2018, p. 607) ดังนั้น ข้อสรุปของเขา จึงพยายามตอบคำถามที่ยิ่งใหญ่กว่าการปฏิวัติ นั่นคือ ในเมื่อความขัดแย้งภายในของหลักวิชา (Intra-disciplinary) ย่อมเกิดขึ้นเป็นธรรมดา เหตุใดจึงไม่พยายามที่จะสร้างทฤษฎีที่มีลักษณะแบบสหวิทยาการขึ้นมาเพื่อทำความเข้าใจไปเสียเลย เพราะในท้ายที่สุด การจะเข้าใจยุคพัค จ็อง ฮี อย่างถ่องแท้ หลักการเดียวย่อมไม่เพียงพอ แต่ก็ถือเป็นงานที่หนักหนาสาหัสของผู้ศึกษาเช่นกัน (Seo, 2018, p. 616)

The Park Chung Hee Era: Economic Development and Modernization of the Republic of Korea ที่มี โช อี เจ (Cho Lee Jay) เป็นบรรณาธิการเล่ม ตีพิมพ์ในปีค.ศ. 2019 โดย Northeast Asia Economic Forum แห่งมหาวิทยาลัยฮาวาย ในงานศึกษานี้มีลักษณะพิเศษคือ เป็นเหมือนสื่อกลางในการรวบรวมข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับยุคพัค จ็อง ฮี ทั้งทางตรงและทางอ้อม ที่เคยได้ให้ทัศนะต่อนโยบายทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น ณ ช่วงเวลาดังกล่าว เพื่อทำการสร้างข้อถกเถียงและนำเสนอมุมมองใหม่ ๆ ที่ไม่เคยคิดไปถึงมาก่อน (Cho, 2019, p. 1) แน่นอน สิ่งนี้พิจารณาเพียงผิวเผินอาจไม่แตกต่างอะไรกับนิพนธ์ที่มีลักษณะรวมบทความจากยุคก่อนหน้า หากแต่สิ่งหนึ่งที่ควรพิจารณา นั่นคือนิพนธ์เล่มนี้ ได้มุ่งที่จะศึกษานโยบายทางเศรษฐกิจในยุคดังกล่าวโดยตรง หาใช่การพยายามที่จะนำองคาพยพอื่น ๆ อาทิ บริบทสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง หรือการต่างประเทศ เข้ามาเกี่ยวข้อง อาจกล่าวได้ว่า หน่วยศึกษาที่เกิดขึ้นนี้เป็นการวิเคราะห์ห้วงของนโยบายทางเศรษฐกิจยุคพัค จ็อง ฮี ย่อมได้

จะเห็นได้ว่า แม้นิพนธ์จะตีพิมพ์แบบเรียงปีกัน แต่กลับมีการจัดประเภทได้อย่างยากลำบากมาก เพราะนิพนธ์มีตั้งแต่ความพยายามตอบคำถามเป็นประเด็น ๆ ไป อย่างการศึกษาภูมิทัศน์ตราบที่โดนฉวยใช้โดยฝ่ายขวา การพยายามชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการปฏิรูปที่ดิน การวิเคราะห์ห้วงนโยบายทางเศรษฐกิจกับการพยายามตั้งคำถามไปที่หลักวิชา รวมถึงพยายามสร้างทฤษฎีเพื่อให้เกิดการผสมผสานหลักวิชา เข้ามาทำความเข้าใจใหม่ ๆ ต่อยุคพัค จ็อง ฮี แน่นอน ใช่ว่าจัดประเภทได้อย่างยากลำบาก เป็นเรื่องที่เสียหาย เพราะสิ่งนี้ชี้ให้เห็นถึงความหลากหลาย และการขยายขนาดของหน่วยศึกษาให้กว้างใหญ่ไพศาลออกไป ซึ่งเป็นผลดีต่อผู้ที่มาทีหลัง และอยากเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในยุคดังกล่าว มีบันไดสำหรับการทบทวนวรรณกรรมเพื่อเพิ่มมิติ มุมมอง และทัศนะที่มากยิ่งขึ้น ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง กระนั้น ใช่ว่านิพนธ์ ณ ช่วงเวลาดังกล่าวจะไม่สามารถจัดประเภทได้เสียทีเดียว เพราะในกาลต่อมา ภูมิทัศน์ในการศึกษายุคพัค จ็อง ฮี ได้ปรับเปลี่ยนไปอีกชั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพิจารณายุคก่อนหน้า ส่วนมากมักจะเน้นหนักไปที่เชิงโครงสร้าง และองคาพยพต่าง ๆ ที่พัคเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์ด้วย หากแต่สิ่งหนึ่งที่ขาดหายไป นั่นคือ ไม่มีงานศึกษาใด ๆ ในโลกภาษาอังกฤษ ที่เจาะลึกไปที่ปัจเจกอย่างพัค จ็อง ฮี อย่างจริงจัง จนกระทั่ง ในปี ค.ศ. 2013 ได้เกิดการตีพิมพ์งานศึกษาที่ชื่อว่า *Park Chung-Hee: From Poverty to Power* ขึ้นมา เขียนโดย จง ซิก อี (Chong Sik Lee) ซึ่งเป็นการสร้างชุดคำอธิบายที่ค่อนข้างคลาสสิกในแง่ของวิธีการเขียนงานทางประวัติศาสตร์ รวมถึงงานเขียนประเภทบันเทิงคดี

นั่นคือ การดำเนินเรื่องในลักษณะจากอัตคัดสู่อำนาจ (From Poverty to Power) โดยในเนื้อหา เน้นหนักไปที่การให้ภาพที่เป็นคุณของพัค ในแง่ของการเติบโตมาด้วยบริบทที่ลำบากยากเข็ญ จึงจำเป็นที่จะต้องมียุทธวิธีในการดำเนินชีวิตแบบเอาตัวรอด โอนอ่อนไปตามบริบท ก่อนที่จะสามารถรวบรวมอำนาจได้ และใช้ความเบ็ดเสร็จในการแก้ไขปัญหาที่ไม่ถูกไม่ควร เพื่อไม่ให้ประชาชนเดินขำรอยกับที่เขาประสบมา ดังนั้น การอยู่ในอำนาจของพัค จึงไม่ได้เป็นเรื่องของ การครองบัลลังก์แบบเมออำนาจ แต่อย่างใด (Lee, 2013) อีกรงานศึกษาเชิงอัตชีวประวัติที่สำคัญในนิพนธ์ต่างประเทศของพัค จ็อง ฮี นั่นคือ *Park Chung Hee and Modern Korea: The Roots of Militarism, 1866–1945* เขียนโดย คาร์เตอร์ เจ เอกเคิร์ท ตีพิมพ์ใน ค.ศ. 2016 ที่ได้เจาะลึกรากเหง้าทางการทหาร (Military Root) ของพัค จ็อง ฮี ว่ามีผลในการบริหารประเทศอย่างไร เพราะนักวิจัยมักจะสนใจสารพัดทฤษฎีในการทำควมเข้าใจยุค พัก จ็อง ฮี แต่ลืมเรื่องทางการทหารไปอย่างเหลือเชื่อ (Eckert, 2016, p. 1) โดยสิ่งที่สำคัญที่สุด นั่นคือ การหล่อหลอมทางทหารจากการเรียน โรงเรียนนายร้อยแมนจูกัว (Manchurian Military Academy) ที่ทำให้พัคเป็นคนที่มีความมั่นใจ กล้าได้กล้าเสีย ซึ่งถือเป็นเรื่องปกติของโรงเรียนทหาร ที่คนอ่อนแอเป็นเหยื่อของคนแข็งแกร่ง ซึ่งประเพณีทางความคิดดังกล่าวนี้ ถือเป็นเรื่องที่ตรงข้ามกับพลเรือน หรือบรรดาปัญญาชน อย่างมาก กระนั้น แม้ว่าความคิดทางการทหาร ถือเป็นข้อเสนอในลักษณะจุดดำต่อ คือมีอยู่ตรงหน้า แต่บรรดานักวิชาการต่างมองไม่เห็น ของเอกเคิร์ท ถือได้ว่าเป็นพัฒนาการของการศึกษายุค พัก จ็อง ฮี ได้ในระดับหนึ่ง กระนั้น การกำกับความคิด ไม่ได้มีแต่เรื่องของสถาบันทางสังคมเพียงอย่างเดียว อุดมการณ์ (Ideology) และความคิดทางการเมือง (Political Thought) ย่อมมีความสำคัญไม่แพ้กัน เพราะถือว่าเป็นหลักวิชาที่แทบจะเป็นพื้นฐานของสรรพสิ่ง โดยเฉพาะวิธีวิทยาทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ แต่กลับมีการนำมาใช้ในการทำความเข้าใจแทบจะซ้ำที่สุด โดยปรากฏในงานศึกษาที่ชื่อว่า *Contemporary Korean Political Thought and Park Chung-hee* เขียนโดย จ็อง อิน คัง (Jung In Kang) ในปี ค.ศ. 2017 ซึ่งให้ข้อเสนอว่า พักเป็นทั้งภาพแทนและผู้สร้างของความเป็นอนุรักษ์นิยมฝ่ายขวาในเกาหลีใต้ ทั้งจากบริบทที่ต้องต่อต้านคอมมิวนิสต์ เป็นพันธมิตรกับอเมริกา ยังรวมถึงประสบการณ์ที่หล่อหลอมจากความเป็นทหาร (Kang, 2017, p. 270) ซึ่งสิ่งดังกล่าว ส่งผลกระทบในกาลต่อมา ยังทำต่อการสร้างประชาธิปไตย ความเป็นฝ่ายขวา และการสร้างชาตินิยม

ที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า นิพนธ์เล่มหนึ่งที่หลุดเกณฑ์เข้ามาอยู่ ณ ยุคนี้ นั่นคือ งานศึกษาของ จง ชิก ฮี ที่ตีพิมพ์มาตั้งแต่ช่วงค.ศ. 2013 หากแต่นิพนธ์ดังกล่าว เปรียบเสมือนจุดตัดที่สำคัญ สำหรับการให้ความสำคัญที่โยกย้ายมาสู่การวิเคราะห์ พัก จ็อง ฮี ที่ไม่ได้เพียงให้เหตุผลในฐานะผู้กระทำการ แต่ยังลงลึกไปถึงชุดวิธีคิดที่แฝงฝัง ในการกระทำการ หรือก็คือ เกิดความพยายามไปให้ไกลกว่าการเสนอว่า พักเป็นคนทำ โดยโยกย้ายไปสู่ พักทำแบบนี้ เพราะมีสิ่งนี้เป็นสิ่งคลุมสมอง ซึ่งถือได้ว่ามีความสำคัญอย่างมากต่อการศึกษาในเรื่อง การให้เหตุผลถึงรากเหง้าทางการทหาร และความคิดทางการเมือง ที่ตามมาภายหลัง

รายการอ้างอิง

- Bedeski, R. E. (1994). *The transformation of South Korea: reform and reconstitution in the sixth republic under Roh Tae Woo, 1987-1992*. Routledge.
- Braudel, F., & Wallerstein, I. (2009). History and the Social Sciences: The Longue Durée. *Review (Fernand Braudel Center)*, 32(2), 171-203.
- Buzo, A. (2023). *The Making of Modern Korea*. Taylor & Francis.
- Chang, Y. S., & Lee, S. H. (2006). *Transformations in Twentieth Century Korea*. Taylor & Francis.
- Chang, Y.-t., Zhu, Y., & Pak, C.-m. (2007). Authoritarian Nostalgia in Asia. *Journal of Democracy*, 18, 66-80.
- Cho, L. J. (2019). The Park Chung Hee Era: Economic Development and Modernization of the Republic of Korea. Northeast Asia Economic Forum: College of Social Sciences, University of Hawai‘i at Mānoa.
- Choi, E., & Woo, J. (2019). The Origins of the Park Jung-hee Syndrome in South Korea. *Issues & Studies*, 55(01), 1950003. <https://doi.org/10.1142/S1013251119500036>
- Doyle, A. C. (2015). *A Scandal in Bohemia: from The Adventures of Sherlock Holmes*. Birdycat.
- Eckert, C. J. (2016). *Park Chung Hee and Modern Korea: The Roots of Militarism, 1866–1945*. Harvard University Press.
- Em, H. (2011). Historians and Historical Writing in Modern Korea. In A. Schneider & D. Woolf (Eds.), *The Oxford History of Historical Writing: Volume 5: Historical Writing Since 1945* (pp. 659-677). Oxford University Press.
- Em, H. (2013). *The Great Enterprise: Sovereignty and Historiography in Modern Korea*. Duke University Press.
- Ferguson, N. (2010). Complexity and Collapse: Empires on the Edge of Chaos. *Foreign Affairs*, 89(2), 18-32.
- Han, S.-M. (2004). The New Community Movement: Park Chung Hee and the Making of State Populism in Korea. *Pacific Affairs*, 77(1), 69-93.
- Henderson, G. (1968). *Korea, the politics of the vortex*. Harvard University Press.
- Hwang, B. J. (2009). The Ruling Discourse and Mass Politics of the Park Chung Hee Regime. *The Review of Korean Studies*, 12(3), 11-40.
- Hwang, K. M. (2015). *Rationalizing Korea: The Rise of the Modern State, 1894–1945*. University of California Press.

- Jager, S. M. (2003). *Narratives of nation building in Korea: a genealogy of patriotism*. M. E. Sharpe.
- Kang, J. I. (2017). *Contemporary Korean Political Thought and Park Chung-Hee*. Rowman & Littlefield International.
- Kang, W.-T. (2010). Missing the Dictator in a New Democracy: Analyzing the “Park Chung Hee Syndrome” in South Korea. *Journal of Political & Military Sociology*, 38, 1-25.
- Kang, W. (2016). Democratic Performance and Park Chung-hee Nostalgia in Korean Democracy. *Asian Perspective*, 40(1), 51-78.
- Kang, W. T. (2016). The development of political science in Korea. *Asian Journal of Comparative Politics*, 1(2), 122-134.
- Kim, B.-K. (1992). Economic Policy and the Economic Planning Board (EPB) in Korea. *Asian Affairs*, 18(4), 197-213.
- Kim, D.-C. (2013). Korea’s Truth and Reconciliation Commission: An Overview and Assessment. *Buffalo Human Rights Law Review*, 19.
<https://digitalcommons.law.buffalo.edu/bhrlr/vol19/iss1/4>
- Kim, H. A. (1996). *Park Chung Hee’s Self-Reliance Ideology, 1961-1979: Modernization and National Restoration* [Doctoral dissertation, Australia National University (ANU)]. Australia National University. <https://openresearch-repository.anu.edu.au/handle/1885/144303>
- Kim, H. A. (2003). The Eve of Park’s Military Rule: The Intellectual Debate on National Reconstruction, 1960-61. *East Asian History*, 25-26, 113-140.
- Kim, H. A. (2004). *Korea’s development under park chung hee: Rapid industrialization, 1961-79*. <https://doi.org/10.4324/9780203356425>
- Kim, H. A., & Sorensen, C. W. (2011). *Reassessing the Park Chung Hee Era, 1961-1979 Development, Political Thought, Democracy, and Cultural Influence*. University of Washington Press.
- Kim, J. A. (1975). *Divided Korea: The Politics of Development, 1945–1972* (1st ed., Vol. 59). Harvard University Asia Center. <https://doi.org/10.2307/j.ctt1tg5kpz>
- Kim, P.-g., & Vogel, E. F. (2011). *The Park Chung Hee era: the transformation of South Korea*. Harvard University Press.
- Kim, S. S. (2003). *Korea’s Democratization*. Cambridge University Press.
- Koo, H. (2001). *Korean Workers: The Culture and Politics of Class Formation*. Cornell University Press.

- Kwan, O. S. (2019, May 24). *Hate speech toward liberal arts major proliferates on S. Korean campuses*. Hankyoreh.
https://english.hani.co.kr/arti/english_edition/e_national/887130.html
- Lee, B. C. (2006). *Developmental Dictatorship and the Park Chung-hee Era: The Shaping of Modernity in the Republic of Korea*. Homa & Sekey Books.
- Lee, C.-S. (2013). *Park Chung-Hee: from poverty to power*. Kyung Hee University Press.
- Lee, N. (2007). *The Making of Minjung: Democracy and the Politics of Representation in South Korea*. Cornell University Press.
- Moon, S. (2009). The Cultural Politics of Remembering Park Chung Hee. *The Asia-Pacific Journal*, 7(19), 1-32.
- Park, C. H. (1979). *Saemaul: Korea's New Community Movement*. Secretariat of the President, Republic of Korea.
- Podoler, G. (2016). "Who Was Park Chung-hee?" The Memorial Landscape and National Identity Politics in South Korea. *East Asia*, 33(4), 271-288.
- Robinson, M. E. (2007). *Korea's Twentieth-Century Odyssey: A Short History*. University of Hawaii Press.
- Seo, J. (2018). Theorizing the park chung hee era. *Korea Observer*, 49(4), 605-618.
- Seth, M. J. (2002). *Education Fever: Society, Politics, and the Pursuit of Schooling in South Korea*. University of Hawai'i Press.
- Seth, M. J. (Ed.). (2016). *Understanding Modern Korean History*. Taylor & Francis.
- Seth, M. J. (2019). *A Concise History of Modern Korea: From the Late Nineteenth Century to the Present*. Rowman & Littlefield Publishers.
- Taleb, N. N. (2010). *The Black Swan: The Impact of the Highly Improbable*. Random House Trade Paperbacks.
- White, H. (1973). *Metahistory: the historical imagination in nineteenth-century Europe*. Johns Hopkins University Press.
- Yang, S.-c. (1981). *Korea and Two Regimes: Kim Il Sung and Park Chung Hee*. Schenkman Publishing Company.
- You, J.-S. (2017). Demystifying the Park Chung-Hee Myth: Land Reform in the Evolution of Korea's Developmental State. *Journal of Contemporary Asia*, 47(4), 535-556.
- Yuh, L. (2010). The Historiography of Korea in the United States. *International Journal of Korean History*, 15(2), 127-144.

Was the 1971 Okinawa Reversion Agreement a Legacy of Protests?

Ganchang Ruan¹

¹ Department of Political Science, University of California, Riverside

Corresponding Author:

Ganchang Ruan

Department of Political Science, University of California, Riverside, United States

900 University Avenue Riverside, CA 92521

E-mail: ganchang.ruan@gmail.com

Received: 15 November 2022 **Revised:** 20 November 2023 **Accepted:** 23 November 2023

Was the 1971 Okinawa Reversion Agreement a Legacy of Protests?

Abstract

This paper reassesses the impact of protests on the 1971 Okinawa Reversion Agreement, spanning the period from 1952 to 1972. Through a comprehensive review of existing literature, three previously unexplored dynamics emerge: a) certain protests exhibited correlation, yielding cumulative synergistic effects over time; b) decision-makers responded by quelling protesters; c) internal conflicts among Okinawans diminished the efficacy of protests. Some protests proved counterproductive, hindering the restoration of Japanese sovereignty over Okinawa and complicating the assessment of their overall contribution to reversion. The 1971 agreement, ostensibly signaling Okinawa's return to Japanese control, retained provisions enabling continued American military presence, adding complexity to the evaluation of protest impact. This ambiguity may explain the concurrence between Washington and Tokyo on the Okinawan reversion. Notably, geopolitical instability in East Asia during the early 1970s, coupled with financial challenges faced by the United States Civil Administration of the Ryukyu Islands (USCAR) in maintaining Okinawa bases, contributed to the conducive climate for reversion. Concurrently, Tokyo's assistance, driven by domestic electoral considerations, further facilitated the Okinawan reversion process.

Keywords: 1971 Okinawa Reversion Agreement, Protesters, United States military bases

Introduction

Christopher Aldous argued in 2003 that the study on Okinawa's struggle for sovereign restoration to Japan was a neglected topic in English-language academia where there was a tendency to overlook the internal dynamics in Okinawa (2003a, p. 485). His argument was justified by Calder's emphasis on the significance of "[disaggregating] the nation state, and [examining] the incentives and structural relationships that prevail within individual nations" (2007, p. 81).

Although the pre-reversion Okinawa was not a nation-state, slightly different from Calder's framework, actors from different levels within it did influence the policy-making process by protesting. Thereafter, Yuko Kawato wrote a monograph to analyze the politics of bases and protests, in which she proposed a "causal process" to analyze how policy-makers react to protesters (2015). According to Kawato, "base policy is a part of 'high politics'" that the policy-making process is not accessible to the public. The only way for them to influence the decision is to protest (2015, p. 3). She believes protests contributed to the Okinawan reversion but also stresses the significance of Washington's need for maintaining the US-Japanese alliance (2015, p. 63).

Masamichi Inoue's book *Okinawa and the U.S. Military: Identity Making in the Age of Globalization* discusses the role of identity and interaction between the Okinawan identity and the US military presence (2007). Although Inoue does not specify clearly, it is worth noting that formation of the Okinawan identity is a product of internal political dynamics and international dynamics. Therefore, if Okinawan identity persuades the Okinawan protesters to protest, it is necessary to consider how the international setting shapes the Okinawan identity.

By exploring the pre-reversion Okinawan history of protests from 1952 to 1972, I find three scenarios not explored by scholars who emphasizing the influence of protesters (Takizawa, 1971; Mendel, 1975; Egami, 1994; Aldous, 2003a; Figal, 2007; Tanji, 2006; Kawato, 2015), that is, (1) some protests were correlated and the synergistic effects of them were cumulative over time; (2) some protesters exited voluntarily and involuntarily from the protests; and (3) the solidarity exhibited by protesters was ostensible.

The three scenarios made the task of assessing protesters' influence difficult because they proved that not all protests facilitated the reversion of Okinawa. Also, it is worth noting that the 1972 Okinawan reversion was nominal and the US could continue to use its bases in Okinawa, therefore, the US had an incentive to agree on the nominal reversion. Then I explore

factors irrelevant to protesters and find that the finance provided by Tokyo to Washington and the changing geopolitics in East Asia in the early 1970s facilitated the Okinawan reversion, again, albeit nominal. In other words, the works (besides the works mentioned before, see also: Miyazato, 1975; Kim, 1973) that contribute the reversion to protests are partial in not giving the international influence enough attention, while the works (besides the works mentioned before, see also: Komine, 2013) that analyze the Okinawan reversion from the perspectives of US-Japanese relationship or international relations fail to take into consideration the influence of Okinawan protesters. They also do not explicitly connect the Okinawan reversion to the changing setting of the East Asian geopolitics during the Cold War. That is, this article provides a synergistic framework in analyzing and explaining why and how the Okinawan reversion happened.

Background

After the Second World War, Japan's territory Okinawa was occupied by the United States. In 1950 in response to the outbreak of the Korean war, to permanently use Okinawa as a military base, the military government of Okinawa was reorganized into United States Civil Administration of the Ryukyu Islands (USCAR) (Toriyama & David, 2003, pp. 403-405). Although the USCAR founded later the Government of Ryukyu Islands (GRI) which was headed by an Okinawan Chief Executive, the Chief Executive was not popularly elected but appointed by Americans until 1968. Moreover, to cut down the connection between Okinawa and Japan, the legislature of GRI passed to law to prevent Okinawa from receiving aids from Japan (Toriyama & David, 2003, pp. 405-406).

Although Okinawa was originally constructed as a showcase of democracy (Yoshida, 2001, pp. 70-90), since the occupation, the USCAR expropriated lands from local people to construct military bases for the US armies. The construction and usage of military bases were accompanied by high crime rates of servicemen, environmental pollution, and so on. To alleviate Okinawan people's hostility, USCAR even adopted policies of instilling English into the local people (Ishihara, 2004). In response to protests against military bases, since 1952, the USCAR started to compensate landowners with a scanty lump-sum payment, which was unacceptable to landowners (Sarantakes, 2000, pp. 92-93). To make matters worse, the USCAR did not even realize protesters' infuriation. They perceive protesters' requested amount of compensation as credible or desirable and rejected them (Kawato, 2015, pp. 4-5).

Since landowners did not accept the compensations and protests happened intermittently, Washington appointed a committee chaired by Melvin Price, who had a mission to investigate the land situation in Okinawa. The committee released the Melvin Price Report that recommends some ways to compensate local landowners but also justifies the forced expropriation of lands (Ryukyu-Okinawa History and Culture Website, 1955). The Melvin Price Report further irritated local Okinawans. The conflict between the USCAR and local people escalated in 1956 and caused an island-wide protest but it faded in 1958 when the USCAR permitted limited elections and suspended the lump-sum payment.

In the 1960s, the demands of protesters became diverse. They included but were not limited to (1) reforms vis-à-vis the increasing crime rate of American servicemen; (2) making Okinawa a neutral area in the context of Cold War; and (3) denuclearization (Tanji, 2006, p. 77). Whatever demands Okinawans had, they unanimously did not want the US militaries to stay in Okinawa. The political pluralism brought by the political liberalization, though limited, as well added more pressure to the US (Tomohisa, 1968). Then, reacting to the protesters and the changing East Asian geopolitics in the late 1960s, US president Richard Nixon and Japan prime minister Satō Eisaku signed an agreement in 1969 on the reversion of Okinawa to Japan. However, the Nixon-Satō Agreement did not stipulate the removal of bases from Okinawa. Nor did it meet other demands of protesters. Okinawans were dissatisfied with the agreement. From 1969 to 1972, the political situation was volatile in Okinawa. Koza Riot, the largest-scale protest in pre-reversion Okinawa, broke out in 1970. In 1972, Japan restored its sovereignty over Okinawa, but America continued to use bases in Okinawa.

A Diversity of Protests Rather Than a Monolithic Protest

Although the major protests in the 1950s were to express Okinawans' grievance about the USCAR's policy of forced land appropriation, it is problematic to regard the protesters as having the same appeal unanimously. Most major protesters did want more compensation from America for the loss of their lands, but when the protests escalated to a full-scale protest in 1956, many protesters' pursuit was to return Okinawa to Japan to solve the problem caused by the USCAR (Tanji, 2006, pp. 72-73).

In the 1950s, some protesters were forced to exit by the USCAR. For example, the so-called pro-communist politician Senaga Kamejirō was arrested in 1954. On the other side, the USCAR responded to the protesters more than once in the 1950s because different protesters

caused different trouble to the USCAR. The USCAR adopted measures including arresting protesters, exerting pressure on the Chief Executive of GRI, releasing the *Melvin Price Report* to justify the lump-sum payment, imposing economic sanctions on Okinawan businessmen, and compensating Okinawans in 1958.

As a retaliation to the USCAR, Koza Riot, the most serious protest in pre-reversion Okinawa, broke out (Aldous, 2003b, p. 148). Furthermore, the protests since 1960 were more diverse. Different groups of people protested at that time. Their arguments included not only reversion but also removal of nuclear weapons in Okinawa, and judicial reforms vis-à-vis the high rate of crimes committed by the US military personnel (Tanji, 2006, pp. 77-78). In sum, the protests that happened in Okinawa were too complicated that it was an oversimplification to treat different protests as one monolithic protest.

Three Unmentioned Scenarios

In addition to the lump-sum payment made by the USCAR in 1954 and the suspension of it in 1958, America also responded to Okinawan protesters by eliminating protesters from protests and imposing economic sanctions on local people.

From 1955 to 1956, the USCAR adopted a series of policies to deal with the protests. The responses from the USCAR were interwoven with protests, i.e., the protests and responses were connected and cumulated over time. Consequently, the protests and responses from 1952 to 1958 constructed a circulation. Also, among Okinawans, there were some groups of people who did not share the same demand as protesters. Sometimes, these people could counteract the efforts of protesters.

Scenario One: The Protester-Policymakers Interaction is a Circulation

Kawato treats a diversity of protests in the 1950s as one protest, starting from protesters' opposition to the forced appropriation of lands in 1955 and ending with the suspension of the lump-sum payment in 1958 (Kawato, 2015, pp. 45-53). However, the interaction between protesters and policy-makers was cyclical. Before suspending the lump-sum payment, the USCAR adopted many measures to deal with the protesters. In addition to the lump-sum payment made in 1954, the measures included eliminating the protester Senaga Kamejirō, forcing the then-Chief Executive of GRI Higa Shūhei to help pacify discontented protesters, and imposing economic sanctions on local people like prohibiting American military

personnel from consuming in Okinawa. As argued by Morin and Paquin, problems related to foreign policies cannot be settled permanently by just one action (Morin & Paquin, 2018, p. 44), it is problematic to assume that one response can pacify protesters forever.

Having said that, it does not mean that all protests in the 1950s constructed one circulation. In this part, I regard the USCAR's starting compensating Okinawans with the lump-sum payment in 1952 as the starting point of the circulation. The ending point is 1958 when the USCAR suspended the lump-sum payment and permitted Okinawans to elect their legislators and mayors.

The USCAR started to compensate Okinawans for their expropriated lands with the lump-sum payment in 1952, but the limited number of compensations was unacceptable to landowners (Sarantakes, 2000, pp. 92-93). The order of magnitude of protests increased in 1955 when the USCAR expropriated a fertile land called Isahama and continued to pay landowners with a lump sum (Tanji, 2006, p. 70). Reacting to the forced acquisition, the angry Okinawans protested but were responded by America with the *Melvin Price Report* that did not increase the amount of compensation but justified the permanent lease of the expropriated land (Tanji, 2006, p. 70). The circulation did not end with the *Melvin Price Report*. A more serious protest broke out in 1956 involved participants from almost every class, including even the then-Chief Executive Higa Shūhei. This protest finally evolved into a demand of returning Okinawa to Japan to solve the land disputes caused by the USCAR (Tanji, 2006, pp. 72-73).

The USCAR rejected the demands of protesters. It warned to abolish the institutions run by local Okinawans to force Higa to change his stance. As a pragmatist, Higa was converted and helped the USCAR to placate the discontented protesters (Tanji, 2006, p. 73). But Higa passed away abruptly during the protest and the USCAR failed to terminate the circulation. Meanwhile, the USCAR prohibited the US military personnel and their families from entering central Okinawa, which seemed to use the economic sanctions to force local people to exit from protests (Tanji, 2006, pp. 73-74).

It is debatable whether the prohibition was retaliation because Yamazaki argues that the USCAR forbid those US militaries from entering central Okinawa to avoid further conflicts between the servicemen and local people (Yamazaki, 2007, p. 191). Whichever is true, we cannot deny that the protests and responses were connected and cumulated over time.

At that time, the economic sanctions and lump-sum payment failed to deal with the protests, but America still did not agree to pay landowners on the basis of an annual rental because

they believed the rental payment would only give impetus to a new protest (Sarantakes, 2000, p. 93). The situation got more serious because the continued opposition in Okinawa since the 1956 Struggle forced the US army to retreat from Okinawa (Sarantakes, 2000, p. 94). The crisis of protests faded in 1958 after the USCAR compromised. The first compromise the USCAR offered is to permit a full-scale legislative election in March and municipality-level elections in September (Sarantakes, 2000, p. 100). The second compromise is that in April, the USCAR suspended the lump-sum payment and invited the protesters to Washington to negotiate over the land dispute (Tanji, 2006, p. 74).

In sum, the lesson of this scenario is that protesters are not always satisfied with responses from policy-makers. An inadequate compromise can be a catalyst for a new protest. Before protesters and policy-makers reach a consensus, there is a great deal of toing and froing. Also, readers can find one reason for the USCAR's compromise in 1958, that is, the escalating protests had impacted the effective usage of bases in Okinawa.

Scenario Two: The Elimination of Protesters

It is worth noting that the protester could be eliminated by the policy-maker, i.e., USCAR. The term "eliminate" does not mean the protester is physically destroyed. It means that the protester is forced to exit the protest. In this part, I analyze the USCAR's erroneous decision to arrest Senaga Kamejirō and the success to convert Higa Shūhei into an opponent to protests.

Senaga was a veteran in protesting against the USCAR. Early in 1952, in the ceremony of founding the USCAR, when other attendees stood up, Senaga was the only person who sat to protest silently (Sako, 2017a). He founded the Okinawa People's Party (OPP), a left-wing party that was active in protesting against the trusteeship of the United States in Okinawa (Yoshihara, 1973, p. 267; Aldous, 2003a, p. 490). Senaga was influential in organizing protests. Each time he gave speech, the audience could add up to tens of thousands of audiences, which strongly troubled the USCAR (Sako, 2017b).

Because of the strategic significance of Okinawa, Washington could not endure a leftist political figure who was against America's control over Okinawa. As a result, OPP was outlawed and Senaga was arrested in 1954 (Sako, 2017c). However, Senaga's being eliminated did not stop the protests. The protests and reactions once again constructed a circulation. To help Senaga, local people demonstrated before the police department of Naha (Sako, 2017c). After

the two-year sentence, Senaga was released and became more influential. He participated in the 1956 Protest and was elected as the mayor of Naha. Yet, Senaga was ousted from the post of mayor in 1957, just one year after the election (Cooley, 2008, p. 147).

Senaga's being imprisoned means that decision-makers have more choices to deal with protesters. However, the demonstration occurred after the USCAR arrested Senaga shows that arrests cannot always deter people from protests. Moreover, the increased influence of Senaga after the two-year sentence proves that being in jail can increase a protester's influence.

Different from Senaga, Higa Shūhei was not troublesome to the USCAR. As a pro-American political figure, the only major protest Higa participated in was the 1956 Protest. But when the USCAR warned to abolish the institutions run by local Okinawans, for fear that Okinawans would lose the only official channel to voice their discontent and negotiate with America, Higa exited the protest and helped the USCAR to deal with the angry protesters (Tanji, 2006, pp. 72-73).

In sum, not all protesters could remain steadfast in protesting against American rule, when the policy-makers adopt the correct policy, they can convert the protesters into supporters. Yet, the choice of eliminating protesters is not a panacea. When policy-makers eliminate protesters in a hardline way, the elimination can be counterproductive. Compromise is a better approach.

Scenario Three: Conflicting Stance of Protesters

Although protesters protested against the USCAR, they had internal conflicts. Their stances on the military bases were conflicting. Although they seemed to unanimously protest against America, they have different pursuits. Under some conditions, the pro-American local activists could counteract the efforts of other protesters. Also, some protesters seemed to protest against America but in fact did not want the removal of military bases, i.e., they protested to increase their economic gains from the existence of military bases.

The first case lies in Higa Shūhei. As already mentioned, Higa participated in the 1956 Protest but then was dissuaded from the protest. Moreover, he was persuaded to help the USCAR to convert Okinawans to support the USCAR, which counteracted the efforts of protests.

The second case relates to Higa. At that time, a group of schemers participated in the ouster of Senaga Kamejirō. Readers have read before that Senaga was ousted from the mayor of Naha in 1957. In fact, when the USCAR schemed to oust Senaga, some Okinawan locals, businessmen, and politicians assisted in the ouster because of the pressure from America

(Sarantakes, 2000, pp. 96-97). These people dependent on the bases also counteracted the efforts of protesters.

The third example is the anti-prostitution protest. Before reversion, some Okinawans were opposed to prostitution due to the belief that the immoral influence of prostitution would plague young Okinawans. However, their protests “were couched in pro-reversion rhetoric of equal protection under the Japanese constitution” because Japan passed and implemented anti-prostitution law in the late 1950s (Shimabuku, 2019, pp. 92-93). They seemed to support the reversion but they did not really care about the issue of reversion. Although they unintentionally helped bolster the influence of pro-reversion protests, there is no evidence that they wanted Okinawan reversion. If the USCAR were able to figure out their inner world, they could be persuaded to exit the protest.

In the fourth example, Arakawa Akira stands out. While the predominant protests in the 1960s centered on the reversion of Okinawa, Arakawa took an anti-reversionist stance. Rather than identifying himself as Japanese, he advocated for Okinawans to construct a distinct self-identity as Okinawans. However, it's important to note that he did not explicitly call for the secession of Okinawa from Japan. Due to his ambiguous stance, Arakawa unintentionally played a role in diverting some of the discontent from Okinawans towards the United States (Tanji, 2006, pp. 97-98).

The fifth example is the Koza Riot that happened in 1970. Since 1960, the protesters had been more diverse and they consequently had different or even incompatible pursuits in protests (Tanji, 2006, pp. 77-86). As the largest protest from 1945 to 1972, the Koza Riot was a very epitome of this phenomenon. Under the same objective of protesting against America, protesters had different calculations. Zengunrō protested because some Zengunrō members were thrown on the scrap heap just before the reversion (Tanji, 2006, p. 102). They were discontented with the unemployment. Some Okinawans protested because they did not accept the Nixon-Satō Agreement on the reversion, which did not meet their demand of removing all military bases from Okinawa (Sarantakes, 2000, p. 176). In the 1960s, they believed when Okinawa was returned to Japan, the problem caused by American occupation could be solved (Hateruma, 2019, p. 92). Therefore, when they were disillusioned, they became outrageous.

Having said that, the majority of protesters in the Koza Riot protested because of the high crime rates of the American militaries in Okinawa. When the United States was immersed in the Vietnam War, Okinawa became a transit area for American military forces. A lot of them

entertained themselves in Okinawa, drinking or taking drugs. But the military polices did not discharge the duty to supervise these soldiers (Tokyo Web, 2020). As a result, the crime rates increased rapidly. In the 1960s, American militaries and their dependents committed more than 1000 criminal cases every year (Ryukyu Shimpo, 2020a). Because American military personnel had extraterritoriality in Okinawa, they could violate local laws with impunity, which endangered Okinawans' safety and property (Aldous, 2003b, pp. 151-155).

Indeed, those who did not depend on the American bases for their livelihood naturally sought their removal, as they experienced the adverse effects with benefiting nothing from them. Conversely, individuals in the service sector, relying on the bases for economic sustenance, were opposed to their removal.

Take the service sector with *A Sign* as an example. The system of *A Sign* was created in the 1950s to protect American servicemen and their dependents. At that time, food shops and brothels working for servicemen should be assessed before getting the license. Only after they passed the evaluation can they get the *A Sign* (Yamazaki, 2008, p. 40). In an event of the Koza Riot, an owner of a food shop with *A Sign* tried to dissuade protesters from burning shops but the protesters warned to assault him. Ironically, many protesters were also owners of food shops. They protested and declared to carry out arson to air their grievance against the US militaries and the system of *A Sign* (Ryukyu Shimpo, 2000b).

When Okinawan protesters collided with America, businessmen and workers dependent on the American bases helped the US to deal with protesters. This is because the economic prosperity in Okinawa after the Second War was brought by the military bases. Okinawans acquiesced in the existence of bases because they did not want unemployment that might come after the removal of bases (Klein, 1972, p. 12). The economic ties between the US armies and local Okinawans made the existence of military bases inextricable part of Okinawans' lives daily lives. Okinawans had different stances on the bases, therefore, they had internal conflicts and the solidarity exhibited by them to an extent was ostensible.

Last Word on the Three Unexpected Scenarios

From the above analysis of the three unexpected scenarios, readers can once again find that the protests represented complicated landscapes. Although the analysis of the circular protester-policymaker interaction indicates that it was tricky for the policy-makers to deal with protesters, the other two scenarios tell readers that protesters were not as powerful as they

look. When policy-makers wanted, they could eliminate or dissuade people from protests, though some eliminated protesters would come back with popularity and become more influential among protesters.

The solidarity shown by Okinawan people was ostensible. At first glance, they seemed to unanimously object to the existence of bases. But in fact, some of them were critical of the problems brought by the bases, not the bases per se. Also, some people took the anti-base protests as a way to serve their own interests. When America could satisfy their real demands, the protests faded. For example, for the protests who protested against the high crime rate of the US military personnel, the policy-makers just needed to reform their police system (Aldous, 2003b, pp. 155-156). Removing the military bases was not what they really wanted nor could a removal satisfy them.

The last two scenarios indicating that protesters were ostensibly powerful are important for people to understand why the protests in the 1960s seemed to be less influential to policy-makers. When protesters did not have the full resolution in protesting for reversion or had different demands, it was easier for policy-makers to deal with them because policy-makers could dissuade those who are not loyal enough from protests. As protesters had a diversity of demands in the 1960s (Tanji, 2006, pp. 77-86), their internal conflicts worsened, which made their protests less influential.

Having said that, the ostensibly powerful protests could still cause trouble to the policy-makers. And policy-makers were sometimes ill-advised to adopt the wrong way to deal with protesters, which made a small protest culminate in a riot. In other words, it is difficult to assess the influence of protesters in the three unexpected scenarios. Their influence cannot be negated or overestimated. When it comes to the Okinawan protests in the 1960s, the impact on the reversion is the cumulative influence of a series of protests that include the three unexpected scenarios. It is more difficult to assess the influence of these protests.

Therefore, to figure out what contributed to the 1972 reversion and to what extent did the protests influence the reversion, it is necessary to consider some external factors that had a bearing on the reversion.

How the External Factors Influenced the Policy-makers

In addition to the theoretical call for examining international-level factors in Okinawan geopolitical situations (Komine, 2013; Kawato, 2015, p. 63), the preceding discussion also underscores that external influences on Okinawa are not negligible.

The external factors in this context are those not directly tied to the protesters but significantly impact the Okinawan geopolitical landscape. Specifically, these factors encompass compensations from Japan and shifts in the geopolitics of East Asia. The significance of the Nixon-Satō agreement, which did not mandate the removal of bases in Okinawa, is crucial for understanding why Washington agreed to the reversion of Okinawa. Considering these external factors alongside the influence of protests, it becomes apparent that the protests in the 1960s had limited direct impact on the Okinawan reversion. In essence, I argue that the three external factors discussed in this section played pivotal roles in the Okinawan reversion.

The first factor contributing to the reversion is that the Nixon-Satō agreement is a formality. The reversion did not remove military bases from Okinawa. After signing the agreement, America could still use the bases and store nuclear weapons in Okinawa. This argument is supported by the declassified documents from the then-U.S. Ambassador to Japan, Edwin O. Reischauer. According to Rabson's analysis of the declassified documents, America's need to maintain its nuclear weapons in Okinawa and Japan's guarantee of America's "effective control of the [Okinawan] islands in time of military crisis" was stressed in the negotiation between America and Japan (Rabson, 2010). In fact, America did store nuclear weapons in Okinawa at least until 1971 (McCormack & Norimatsu, 2012, p. 58). Approval of a nominal reversion did not affect the usage of bases but could bring about benefits to America, which are to be discussed below, therefore it is not difficult to understand why Washington agreed on the reversion.

The second contributing element is that Japan paid America prodigious compensation for the nominal reversion when the USCAR was in financial difficulties. In the late 1960s when the geopolitics in East Asia was tempestuous, there was a growing need for effective usage of military bases in Okinawa (Higa, 1967, p. 151). However, when the costs to maintain the military bases in Okinawa increased, the USCAR failed to get the US Congress's approval on financial assistance (Miyasato, 1977, pp. 32-35). To maintain its rule over Okinawa, the USCAR had to seek help from Japan. Coincidentally, at the same time, the Japanese public was preoccupied with the sovereign restoration of Okinawa (Wakaizumi & Nilsson-Wright, 2002, p. 35). They were discontented with America's rule over Okinawa and supported the removal of American militaries (Watanabe 1977, p. 53). Moreover, Okinawa's reversion became a theme debated during the LDP presidential election in 1968 (Wakaizumi & Nilsson-Wright, 2002, pp. 37-38). Therefore, Tokyo was glad to pay America for restoring Japan's sovereignty over Okinawa. According to McCormack, the formally published amount of money Japan paid was 320 million

dollars, but it is estimated that Japan might pay the US 685 million dollars. The number is astronomical because the compensation Japan paid to South Korea in 1965 for Japan's colonial rule was \$500 million, \$185 million less than the one paid to America (McCormack & Norimatsu, 2012, p. 59).

The third factor is the changing geopolitics in East Asia. The dynamics of the Cold War played an important role not only in the 1960s but also in the pre-1960 period. With the advent of the Cold War, Washington had perceived the strategic significance of Okinawa in East Asia (Sandars, 2000, pp. 153-154). The USCAR's decision to oust Senaga Kamejirō from the post of the mayor of Naha was also based on the ideological struggle between the United States and the Soviet Union. Okinawa was constructed as a showcase of liberal democracy, therefore, a communist's being elected as the mayor of Naha indicated that people living in the capital of Okinawa chose communism (Sarantakes, 2000, p. 96). Senaga's influence over protesters was only one of the several reasons that finally led the USCAR to decide to remove him. The ideological discrepancy also catalyzed the ouster.

When the situation in East Asia was tempestuous, America became resolute in maintaining its bases and stressing effective usage of them. Okinawa is close to mainland China, Taiwan, South Korea, and Japan. During the Cold War, the bases in Okinawa were important for the US to protect its allies and send its troops to Southeast Asia. The strategic significance of Okinawa during the Cold War is stressed by the then-Commander in Chief of Pacific Command, Harry D. Felt, in 1959 that "as long as the communist threats exist in the Far East, the US would not plan to return Okinawa to Japan" (Okano, 2008, p. 10). The outbreak of the Vietnam War made the military bases in Okinawa further important (McCormack & Norimatsu, 2012, p. 90). When China succeeded in its nuclear bomb test in 1967, Satō Eisaku even pressed the Defense Secretary for a guarantee that the US would protect Japan with its nuclear weapons if Japan was attacked by China (Asahi Shinbun, 2021). At that time, Tokyo realized that the best way to protect both its residual sovereignty and national security was to provide economic assistance to increase Japan's influence in the base politics (Kim, 1973, pp. 1022-1023).

It is thought-provoking that the Nixon-Satō agreement was signed in 1969 because 1969 was the year the new Nixon administration relaxed the trade restriction on China, starting the process of rapprochement with China. As mentioned before, regarding the security of regions surrounding Okinawa, the threat posed by China was more serious than the Soviet Union (Sandars, 2000, pp. 153-154). Therefore, a question may arise: did the improved US-China

relationship contribute to the signing of the Nixon-Satō agreement? This question does not meet the principle of parsimony and it is problematic to credit the Okinawan reversion to the US-China détente in the early 1970s. Again, the nominal reversion did not affect the usage of bases in Okinawa. The Cold War continued to develop at that time. Whether China was reconciled with America or not, the threat posed by the socialist bloc including North Korea and North Vietnam still existed. The improved US-China relationship did not mean the end of the Cold War or guarantee that China would never go wars with America's allies in East Asia.

It was not precise to conclude that the dynamics of the Cold War forced Washington to return Okinawa to Japan because there were no fundamental changes. Precisely, it was due to the Cold War that Washington needed and approved a nominal reversion that could enable the American militaries to continue to use the bases effectively in Okinawa. Washington and Tokyo signed the agreement because they wanted to pacify protesters in Okinawa to use the bases effectively, though they failed to foresee that the Nixon-Satō Agreement would fuel sentiments in Okinawa and make the political dynamic more volatile from 1969 to 1972 (Cooley, 2008, p. 149). Nevertheless, at the time of signing the agreement, they both believed the nominal reversion could solve the problem.

The Cold War made the US-Japanese alliance important for America's strategies in East Asia, which further made it urgent for the US to renew the US-Japan Security Treaty that would expire in 1970. In addition, for America, it was better to negotiate with a pro-US Liberal Democratic Party (LDP) rather than a leftist party. The aim to help LDP in elections gave Washington incentives to compromise on the reversion (Tanji, 2006, pp. 90-91). In other words, regional stability was the reason America signed the agreement with the Satō government. In the above discussion, readers can also find that the Cold War had a bearing on the compensation offered by America in 1958. The protests in the 1950s were influential because they impacted the effective usage of bases in Okinawa, which would endanger regional stability. Reaching an equilibrium among the US-Japanese alliance, usage of bases and protesters was always the guideline for Washington to contemplate the policies of bases.

As argued by Kawato, the reversion was a result of the need to maintain the US-Japanese alliance and help the Satō government (Kawato, 2015, p. 63). The consideration of the urgency to maintain the US-Japanese alliance, however, was based on East Asian regional security. Moreover, the Japanese government's efforts to alleviate the consequences of a formal reversion, particularly regarding the use of military bases, were pivotal. Without the compensations and

the guarantee of maintaining bases, Washington might not sign the Nixon-Sato Agreement. When considering the factors contributing to the Okinawan reversion, the two factors are not neglectable.

On balance, in terms of the role the Cold War played in the reversion, my argument is in line with the one of Sarantakes (Sarantakes, 2000, pp. 169-175). At that time, America wanted Japan to be responsible for the expenditures on military bases, and coincidentally, Japan was willing to pay America for a nominal reversion at that time. Also, signing an agreement on the reversion could help strengthen the US-Japan alliance and free Washington from dealing with protests in Okinawa, which was less pressing than the Vietnam War. Based on these considerations, Washington and Tokyo agreed on the Nixon-Sato Agreement. In sum, the Cold War had an indirect but significant bearing on the informal reversion.

Conclusion

Through this article, it is clear that protests happened in pre-reversion Okinawa should be analyzed case by case because they were not the same but connected and cumulated over time. However, the cumulative influence of protests does not necessarily imply that the pressure exerted by protesters on the U.S. was cumulative, leading to the eventual return of Okinawa to Japan. Again, some protesters detracted from the efforts of other protesters to restore Japanese sovereignty over Okinawa. Indeed, given that the influence of some protests was minimal or even counterproductive, treating all pre-reversion protests as a singular entity makes it challenging to accurately gauge the overall impact of protests on compelling the U.S. to return Okinawa to Japan.

Having said that, the protests from 1968 to 1972 did contribute to the Okinawan reversion. To mitigate the interference of protesters with American military operations in Okinawa and to spare Washington from dealing with continuous protests, the U.S. agreed to return sovereignty over Okinawa to Japan. Yet, the protests alone were not influential enough to convince Washington. They played a supplementary role. A nominal reversion that did not prevent Washington from using bases in Okinawa and Japan's prodigious compensation for signing a treatment within the context of changing East Asian geopolitics were the major reasons why Okinawan reversion happened in 1972.

References

- Aldous, C. (2003a). Achieving Reversion: Protest and Authority in Okinawa, 1952-70. *Modern Asian Studies*, 37(2), 485-508. <http://www.jstor.org/stable/3876580>
- Aldous, C. (2003b). 'Mob Rule' or Popular Activism? The Koza Riot of December 1970 and the Okinawan Search for Citizenship. In G. D. Hook & R. Siddle (Eds.), *Japan and Okinawa: Structure and Subjectivity* (pp. 148-166). Routledge Curzon.
- Asahi Shinbun. (2021, December 30). (復帰50年へ) 核持ち込み、密約の「原型」沖縄返還、首相ブレインの「基地研」議論判明 [(Fifty Years after Reversion) Bringing in Nuclear Weapons, the "Prototype" of the Secret Agreement the Okinawan Reversion, the Disclosure of the Prime Minister's Brains' Discussion of the "Research on the bases"]. <https://www.asahi.com/articles/DA3S15159075.html>
- Calder, K. E. (2007). *Embattled Garrisons: Comparative Base Politics and American Globalism*. Princeton University Press.
- Cooley, A. (2008). *Base Politics: Democratic Change and the U.S. Military Overseas*. Cornell University Press.
- Egami, T. (1994). Politics in Okinawa since the Reversion of Sovereignty. *Asian Survey*, 34(9), 828-840. <https://doi.org/10.2307/2645169>
- Figal, G. (2007). Bones of Contention: The Geopolitics of "Sacred Ground" in Postwar Okinawa. *Diplomatic History*, 31(1), 81-109. <https://www.jstor.org/stable/24916021>
- Hateruma, S. (2019). Okinawa's Search for Autonomy and Tokyo's Commitment to the Japan-U.S. Alliance. In T. Minori (Ed.), *The Influence of Sub-state Actors on National Security* (pp. 85-109). Springer.
- Higa, M. (1967). The Reversion Theme in Current Okinawan Politics. *Asian Survey*, 7(3), 151-164. <https://doi.org/10.2307/2642234>
- Inoue, M. (2007). *Okinawa and the U.S. Military: Identity Making in the Age of Globalization*. Columbia University Press.
- Ishihara, M. (2004). USCAR's Language Policy and English Education in Okinawa. *The Okinawan Journal of American Studies*, 1, 19-27.
- Kawato, Y. (2015). *Protests Against U.S. Military Base Policy In Asia: Persuasion and Its Limits*. Stanford University Press.
- Kim, H. N. (1973). The Sato Government and the Politics of Okinawa Reversion. *Asian Survey*, 13(11), 1021-1035. <https://doi.org/10.2307/2642857>

- Klein, T. M. (1972). The Ryukyus on the Eve of Reversion. *Pacific Affairs*, 45(1), 1-20.
<https://doi.org/10.2307/2755258>
- Komine, Y. (2013). Okinawa Confidential, 1969: Exploring the Linkage between the Nuclear Issue and the Base Issue. *Diplomatic History*, 37(4), 807-840.
- McCormack, G., & Norimatsu, S. O. (2012). *Resistant Islands: Okinawa Confronts Japan and the United States* (2nd ed.). Second ed. Rowman & Littlefield Publishers, Inc.
- Mendel, D. H. (1975). Okinawan Reversion in Retrospect. *Pacific Affairs*, 48(3), 398-412.
- Miyasato, S. (1977). USCAR Policies. In C. Hosoya (Ed.), *Okinawa Reversion* (pp. 25-42). International Studies Assoc.
- Miyasato, S. (1975). 米民政府の沖縄統治政策 -一九六四～一九六九年- [USCAR's Ruling Policy over Okinawa, 1964 to 1969]. *国際政治* [International Politics], 52, 47-64.
https://doi.org/10.11375/kokusaiseiji1957.52_47
- Morin, J., & Paquin, J. (2018). *Foreign Policy Analysis: A Toolbox*. Palgrave Macmillan.
- Okano, N. (2008). The 'Okinawan problem' in Hawai'i after the WW II: U.S. Occupation Policy of Okinawa and Okinawan Immigrants. *Immigration Studies*, 4, 1-30.
<http://hdl.handle.net/20.500.12000/6470>
- Rabson, S. (2010). "Secret" 1965 Memo Reveals Plans to Keep U.S. Bases and Nuclear Weapons Options in Okinawa After Reversion. *Asia-Pacific Journal*, 8(5), 1-6.
- Ryukyu-Okinawa History and Culture Website. (1955). *The (Melvin) Price Report-1956*.
<https://ryukyu-okinawa.net/pages/archive/price.html>
- Ryukyu Shimpo. (2000a, December 20). 矛盾に満ちた住民対立/コザ騒動から 30 年 [Opposition Full of Conflicts within Residents/ Thirty Year after the Koza Riot].
<https://web.archive.org/web/20120305205751/http://ryukyushimpo.jp/news/storyid-114280-storytopic-86.html>
- Ryukyu Shimpo. (2000b, December 20). コザ騒動 50 年 爆発した基地の街の怒 [Fifty Years after the Koza Riot The Wrath Exploded in the City of Military Bases].
<https://ryukyushimpo.jp/special/kozariot1970.html>
- Sako, T. (2017a). “「アメリカが最も恐れた沖縄の男」瀬長亀次郎の一生” [“The Okinawan Man Scared the US the Most” the Life of Senaga Kamejirō].
<https://gendai.ismedia.jp/articles/-/52554?imp=0>

- Sako, T. (2017b). “沖縄を熱狂させた、瀬長亀次郎「魂の演説」を聴け” [Listen to Senaga Kamejirō's “Speech of Soul” that Made Okinawa Enthusiastic].
<https://gendai.ismedia.jp/articles/-/52613>
- Sako, T. (2017c). “沖縄の祖国復帰を叫んだ瀬長亀次郎が、逮捕されるまで” [Senaga Kamejirō, Who Advocated Okinawa's Return to Homeland, Was Arrested].
<https://gendai.ismedia.jp/articles/-/52665>
- Sanders, C. T. (2000). *America's Overseas Garrisons: The Leasehold Empire*. Oxford University Press.
- Sarantakes, N. Evan. (2000). *Keystone: The American Occupation of Okinawa and U.S.-Japanese Relations*. Texas A&M University Press.
- Shimabuku, A. M. (2019). *Alegal: Biopolitics and the Unintelligibility of Okinawan Life*. Fordham University Press.
- Takizawa, M. (1971). Okinawa: Reversion to Japan and Future Prospects. *Asian Survey*, 11(5), 496–505.
- Tanji, M. (2006). *Myth, Protest and Struggle In Okinawa*. Routledge.
- Tokyo Web. (2020). 週のはじめに考える 「コザ騒動」が伝える精神 [Think at the Beginning of the Week The Spirits Transited by the “Koza Riot”]. <https://www.tokyo-np.co.jp/article/75470>
- Toriyama, A., & David, B. (2003). Okinawa's ‘Postwar’: Some Observations on the Formation of American Military Bases in the Aftermath of Terrestrial Warfare. *Inter-Asia Cultural Studies*, 4(3), 400-417.
- Tomohisa, S. (1968). The Present Status of the Okinawa Reversion Movement. *The Okinawa Problem*, 15(1), 30-41.
- Wakaizumi, K., & Nilsson-Wright, J. (2002). *The Best Course Available: A Personal Account of the Secret U.S.-Japan Okinawa Reversion Negotiations*. University of Hawai'i Press.
- Watanabe, A. (1977). The Roles of Non-governmental Groups in the Reversion of Okinawa. In C. Hosoya (Ed.), *Okinawa Reversion* (pp. 43-66). International Studies Assoc.
- Yamazaki, T. (2007). <論説>戦後沖縄の境界・領域と政治行動: 領土の分離・統合と闘争のイデオロギー (特集: 国境) [<Article> Borders/ Regions and Political Actions in Postwar Okinawa: The Ideology of Territorial Separation/ Integration and Struggle (Special Feature: Borders)]. *ShiRin 史林*, 90(1), 179-209. https://doi.org/10.14989/shirin_90_179

- Yamazaki, T. (2008). USCAR 文書からみた A サイン制度と売春・性病規制 [From Documents of USCAR, A *sign* System and Prostitution/ Venereal Disease Regulation]. *Okinawa Ken Kumon Syokan Kenkyu KiYō* 沖縄県公文書館研究紀要, 10, 39-51.
https://www.archives.pref.okinawa.jp/press/kiyou/kiyou10/kiyou10_04.pdf.
- Yoshida, K. (2001). *Democracy Betrayed: Okinawa under U.S. Occupation*. Center for East Asian Studies.
- Yoshihara, K. (1973). 沖縄民衆運動の伝統 [The Tradition of Popular Movement in Okinawa]. Fukumura Shuppan.

Religion and Security in Twenty-first Century Vietnam

Hien Lan-Do¹

Chi Tran-Phuong²

Matthana Rodyim³

¹ Associate Professor, Ho Chi Minh National Academy of Politics

² Lecturer, Ho Chi Minh National Academy of Politics

³ Independent scholar

Corresponding Author:

Matthana Rodyim

Independent scholar

E-mail: Matthana.ro@gmail.com

Received: 26 July 2022

Revised: 10 May 2023

Accepted: 10 July 2023

Religion and Security in Twenty-first Century Vietnam

Abstract

The social perception of religion engages with a superhuman belief system to restore peace to a populace and help believers cope with life's challenges. Research has suggested that when religious rituals are performed, a mechanism is created to reduce mental illness and heal disease. Religion is also a catalyst of spiritual and societal stability. However, religious faith may also inspire unethical behavior such as murder, suicide, or threats to life, tranquility, and sociopolitical equilibrium. The symbiosis between religion and social insecurity is well-known. Worldwide religious mysteries and conflicts are increasing, complicating the shaping of national security and creating political risks, especially for nations with religious and ethnic diversity. The relationship between religion and national security may be exploited until the population becomes hostile to the government. Wary of prejudice against religion, believers may try to use religion to resolve conflicts and maintain national security. In this way, religion may play a dual role in security issues, creating and upending social order and tranquility. Through innovations, concepts, and peace movements, security may be promoted. Religion may inspire political, social, and religious security. The last-mentioned has become an important strategic issue in many nations as a key topic in economic transactions, trade and international integration. As Vietnam profoundly integrates into the world economy, religious security becomes more vital. This paper will analyze how religious security has become a basic condition for Vietnamese international political, economic, social, and cultural interactions.

Keywords: Religious security, Vietnamese religion, Social security

Introduction

Vietnam's past is intertwined with resistance conflicts fought for independence and national sovereignty. The Vietnamese people's determination and energy were molded into a strong sense of patriotism. This is the element of "rigor" and "integrity" in the Vietnamese people's character. Additionally, Vietnam's culture is related with the element "water" due to the wet rice growing. The origin of Vietnamese culture is inextricably linked to major rivers formed by nature, such as the Red River civilisation. As water represented the "soft" element, which derived from the great philosophical thoughts of Tao Te Ching and Lao Tzu. It relates to the psychology and conduct of the Vietnamese, "tolerance" and "harmony."

Vietnam has a natural geographical location at the intersection of several civilizations. Numerous faiths, including Buddhism, Confucianism, Taoism, and Christianity, influenced immigration. Including institutional faiths, there are around 53 distinct ethnic groupings with distinct indigenous beliefs and customary laws. The confluence of many religions in Vietnam led to the intertwining of "hard" and "soft" aspects, as well as "integrity" and "tolerance." They become fundamental aspects of Vietnamese culture.

Social opinion has long assumed that a superhuman religion would bring peace and help its followers overcome life's challenges. Religious rituals provide a "mechanism" to reduce stress (depression), psychological tension, and illness, according to several scientific research (cancer). Religion underpins spiritual and social stability. However, another truth exists. Religion may be a "catalyst" for crimes including murder, suicide, and compromising human rights to life and social and political stability. Religion and social instability are well-studied. Religious conflicts and terrorism are growing worldwide, complicating national security definitions and creating political risks for all states with a religious presence, especially those with religious and ethnic diversity. Despite overstating the nexus between religion and national security to the point of hostility. Religion-denying scepticism, bigotry, and ignorance are suspect to the government. Ability to use religion for conflict resolution and national security.

Religion has a "dual function" in security. In pursuit of peace and security, religion may promote social order and stability through initiatives, ideas, and movements. Religion may boost political, social, and religious security. Religion and security are strategic priorities for many governments. Religion security will also affect commercial transactions, international trade, and country integration. Religious security becomes ever more important as Vietnam integrates into the global economy. Religious security underpins Vietnam's political, economic, social,

and cultural ties to other nations. Thus, the study prescribes the current situation of religion and security in Vietnam, challenges to religion security that affect national security, and remedies to religious security. Education promotes sociopolitical stability and international integration.

Literature Review

Religion and Security

Non-traditional security has three dimensions, according to Raghavan (2007): Economic, environmental, identity, ethnic, and religious security. Robb (2007) discussed guerrilla warfare, transnational crime, national and international security, and personal protection services. Each nation and place has different non-traditional security types and scopes. Numerous specialists' study on each type's characteristics and consequences on social, personal, and institutional life forms the basis for solutions. Successful policy interventions. However, each author's perspective and technique differs in identifying non-traditional security kinds, hence the aforementioned publications' comprehensiveness and overview are insufficient.

At the 6th ASEAN-China Summit in Cambodia in November 2002, the ASEAN-China Joint Statement on Cooperation in the Field of Non-Traditional Security outlined the organization's view. Terrorism, drugs, smuggling, human trafficking, piracy, arms smuggling, money laundering, international economic crime, and high-tech crime are non-traditional security threats.

New issues like international terrorism, climate change, information security, cyber security, biosecurity (genetic modification, loss of biodiversity), cultural security, drug trafficking, outbreak and transboundary spread of dangerous diseases, and outbreak and spread of conflicts between ethnic groups, religions, and value systems of different cultures are also urgent global issues. The explosion of the information revolution, the rapid development and expansion of the global information network, the internet, the collapse of the bipolar world order, the anarchy of the post-cold war world order, the desire to establish a unipolar world order, and the rise of international terrorist organisations are all non-traditional threats to the security system. National security will be threatened by excessive nationalism, uneven growth, discrepancy between areas, nations, communities, classes, and social groups worldwide, and other issues.

Yue (1994) saw the Asia-Pacific as vibrant after the "cold war" with many opportunities. Opportunities come with challenges, including energy, financial, environmental, and religious security. These constraints can slow economic growth. If the area stopped, social and economic disaster occurred. Boutin (2001) investigated Southeast Asian concerns such as tsunamis, terrorism,

floods, religious disputes, and food shortages. These factors affect personal and national security. Here, the author examined how terrorism, violence, food shortages, illiteracy, and climate change affect human security. Prevention should focus on poverty and livelihoods, freedom of religion and belief, and political-economic underpinnings at the root of society and the religious psychology of terrorism.

Emmers et al. (2006) noted the situation. Asia faces new and serious difficulties such environmental degradation, illegal immigration, communicable diseases, transnational crime, poverty, and inadequate development. The writers collected Asian and European experts' perspectives and contributions to international affairs and security. This study aims to show that poverty, environmental deterioration, and transnational crime, illegal immigration, and degradation are linked. Environment affects illness atypicalities. Illegal immigration and cross-border mobility, on the other hand, might harm the environment due to a lack of legal awareness or a desire to live in less controlled areas.

Since religious extremism seems to trigger the world, Wolffe and Moorhead (2014) say the "causal" perspective of religion has been neutralised. Religion either threatens or provides security. It doesn't stop hazardous thoughts from causing violence. Consider its historical impact before drawing conclusions about violence. Governments should also utilise religious leaders to fight disputes, internal affairs, security, and terrorism and reach out to the poor.

According to Wolffe and Moorhead (2014), quick socioeconomic development, atheism, and nationalism can break interreligious connections.

However, religion may legitimise or incite violence and threaten stability, the writers acknowledged. Smock (2006) opposed religious safety. According to him, many nations are concerned about religion in international politics since it may spark conflict. After 9/11, religious radicalism and disagreements between Islam, Christianity, and Judaism have grown unstable. Religious extremism is a known threat. Religion and war are being studied. Religion-security debates are overdone. Religion has many other benefits that are sometimes overlooked. Religion may promote religious reconciliation, as seen by the World Council of Churches and the Conference of All Churches. African nations resolved the Sudan problem in 1972. In South Africa, several churches led the struggle against apartheid. Mozambique's civil war concluded in 1992 with the Community of Sant'Egidio's reconciliation. This is the most notable example. The book investigates whether interreligious dialogue may resolve violent disputes. Social justice must

include social problems, as religious peace cannot exist without peace between peoples, according to the text.

Muslim nations most affected by Islamic terrorism are Afghanistan, Nigeria, Syria, and Pakistan. The GTI Report (ReliefWeb, 2023) showed that anti-Muslim interest groups blame Islam's propagation as a militant and militaristic creed for the West-Muslim conflict. Misinformation has fueled crime and hate groups. The offences promote social isolation and violence. After taking precautionary measures, governments must change democratic values and strengthen religious freedom laws in conduct and thought. The report also highlights multicultural, multi-ethnic, and multi-religious Azerbaijan and Canada, whose laws safeguard ethnic minorities. Believers, atheists, sceptics, and even the unconnected enjoy total freedom of belief and religion in conduct and thought to promote intercultural and interreligious dialogue. Article 47 of Azerbaijan's Constitution's "Freedom of Thought and Expression" bans "Propaganda inciting racial, ethnic, religious, and social strife." Favoritism, prejudice, or hostility based on race, national or ethnic origin, language, colour, sex age, mental or physical handicap, sexual orientation or gender identity or expression, or any other element of a similar type is evidence of a crime under Canadian Penal Code Article 718.2. GTI Report (ReliefWeb, 2023) states that respecting basic freedoms and other human rights protects cultural and religious diversity.

Wolffe & Moorhead (2014) argued that politicians lack awareness of religion and its operations, making it difficult to understand religious groups' significance in national security. Specialized religion studies that preserve the right to freedom of belief and religion and fight to exploit the problem are necessary to maintain security and religion. Establishing a law-ruled state also ensures religious protection. Classical Marxism and Leninism defined secularism as the principle of separation between the state and the church (political and theocratic) so that the state does not interfere with religion and maintains religious neutrality, declaring that all citizens are legally equal regardless of religion. The European-American bourgeois revolution shaped the secular state throughout the previous two centuries. Following the Marxist-Leninist perspective, European-American researchers are fascinated by the secular state. The worldwide non-governmental group *Laïcités sans frontières* (The refugees over the border) and *Notre laïcité publique* (Public People) advocated four secular state models: civic religion, mainstream religion, religious pluralism, and institutional neutrality.

Rousseau originally used "civil religion" in *Social contract* in 1762. Rousseau believed that everyone should have a religion to value love over duty. Later, American sociologist

Robert Bellah used the term “civil religion” to illustrate how official religion acceptance links religion and politics in the US. There are almost 2,000 religions and sects in the US, including 87 with over 60,000 members. Thus, the early 19th-century “wall of separation” in the US illustrates the civil-religious secular state concept.

The Documents and Resolutions of the Party and State of Vietnam recognise religion as a spiritual need for certain Vietnamese. Religious reality shows that many people have religious needs. About 26 million people of 16 state-recognized faiths participate in religious events and activities. Over 45 million Vietnamese, most of whom are not Buddhists, have taken shelter in the Three Jewels (Buddha, Dharma, and Sangha) and practised Buddhism at home or in Buddhist temples. They meditate to improve health, cure diseases, and achieve peace of mind, but they also visit the temple to hear Buddhist monks lecture. The rest do rituals at home or at religious places.

People choose “spiritual solutions” for life’s issues and pain. A “religious market” has formed. The market views religion as a “commodity” product, with the believer as the client and the provider. Monks and religious personalities are “religious” Religious leaders continuously develop and supply “new products” like healing, exonerating debt, praising the burial, helping the dead, etc. to meet followers’ religious wants. Religious activities encourage “consumption.” Some commodities have high prices and high profits, but buyers will pay them.

Cao Huy Thuan wrote *Religion and Modern Society: Changing Beliefs in the West*, Thuan Hoa Publishing House, 2006, on religion and religious belief in Western countries. Modernity has so completely affected European and American philosophy and behaviour to affirm the autonomous status of the individual that individualism has permeated religion, according to the author. This causes the contemporary Western phenomena, where several monotheistic faiths have fewer and fewer adherents, but among the surviving believers, the number of decreasing news has climbed.

At the 6th ASEAN-China Summit in Cambodia in 2002, ASEAN accepted its non-traditional security approach in the ASEAN-China Joint Statement on Cooperation. Non-traditional security comprises transnational crimes (particularly terrorism and narcotics crimes), smuggling, trafficking in women and children, pirates, arms smuggling, money laundering, international economic crime, and high-tech crime.

International terrorism and climate change have joined the aforesaid critical global dangers or non-traditional security measures. climatic security, information security, cyber security,

biosecurity (genetic manipulation, biodiversity loss), cultural security, drug trafficking, the breakout and the spread of hazardous illnesses, and ethnic, religious, and value disputes between peoples and regions. Violence caused by threats or non-traditional systems. Security issues include the information revolution, the rapid development and expansion of the global information network, the collapse of the bipolar world order, the post-cold war anarchy, negative energy, the US desire to establish a unipolar world order, the rise of international terrorist organisations, and the growing sense of national independence.

The law and policy on Religion in Vietnam

After more than three decades of “Doi Moi” reforms (which began in December 1986), Vietnam’s position and power have grown (Tan & Fukushima, 2010). A major benefit is the country’s sociopolitical stability (Nguyen et al, 2021). Political and religious security have also been major challenges for Vietnam since 1986. In Vietnam, religion is a powerful political tool.

Vietnam’s religious concerns are internationalised by the “International Religious Freedom Act”. Vietnamese religious freedom response is assessed by the act. It declared the Vietnamese international community outlawing religion and forbidding dignitaries from practising it. The statute has placed Vietnam on the worldwide list of nations that need particular focus on “religious freedom” to diminish religious leaders’ status and position. Sanctions like economic sanctions are considered. International organisations encourage Vietnam to modify its religious policy, free reactionary figures arrested or exiled abroad, and repatriate oversea Vietnamese.

International organizations’ action has also been done through local churches and the activities of non-governmental organizations (religious NGOs), through diplomacy, or, even, unofficial journey to meet the leaders of these local organizations. Religion organizations financially support for domestic religions to form socio-political forces in the country to counterbalance the Communist Party. Also, the local religion organizations attempt to draw attention from international community through the mass media, international forums, and regional conferences, on the issue of religious freedom in Vietnam. However, the suppression from Vietnamese government has remained suspicious and discontent among dignitaries, mass believers, people and cadres towards the Party, State as well as local authorities.

Some religion organizations have been nurturing and directing disgruntled authority. The organizations have been seen as a troublemaker from creating a religious “hot spot”,

destabilising political and economic security, bewildering people, reducing the prestige of the Communist Party and weakening the grassroots government. Eventually, those organizations are gradually separating people from the influence of the Communist Party and local government. When the opportunity arises, proceed to overthrow the government.

Promotion of illegal religious activities, it gradually disables the state function over religion. The religion organizations undergo movement in the name of the Church's interests to fight for "freedom and justice", and rights of the church. Such a movement, it has, thereby, deepening conflicts between the people and the political system and grassroots government.

Strengthening social charity activities to attract believers promote religion and unfairly compete with other socio-political organizations, discrediting the role of the "actual" religious organizations. state government. Some social charity foundation has been taking advantage of religious-ethnicity issues, promoting secessionism and self-government (the most typical activity in recent times in key regions such as the Central Highlands, the Northwest, and the Southwest) of Vietnam. These are causing instability in religious security, political security and national security.

In short, religion was used as a "tool" to undermine religion and national security by eliminating Marxism-Leninism and Ho Chi Minh-ism from politics. Social spiritual life opposes the Communist Party and Vietnamese socialism. Vietnam becomes weak and confused by inciting religious-national unity bloc split. Some religions encourage individuals to challenge the government and weaken grassroots government. Internationalizing Vietnam's religious issue isolates it internationally. Religious security is threatened by policy "loopholes" and poor execution. Religious liberty conflicts often involve human, economic, and political rights.

Doi Moi changed economic cooperation and cultural and religious exchange law and policy. Vietnam has largely adopted religious freedom regulations since independence. New religious gatherings, activities, and interactions have grown. The Law on Belief and Religion No. 02/2016/QH14 of 2016, effective January 1, 2018, protects natural and religious rights. Honor diversity and religious freedom. All those policy and legal reforms have fostered religion. In developing religious legislation and regulations in Vietnam, the following "loopholes" cannot be avoided.

The Vietnamese Constitution and laws provide that all faiths are treated equally before the law without religious discrimination. Some municipal governments and those exercising State control of religion have tilted (favourable) religious policies. Buddhism compares to other religions in several ways: Allowing people, officials, and the Buddhist church to request and

attract money and land funding to build several large-scale worship structures with a great budget, while other religions (usually Protestant) struggle to gain land for churches.

Vietnam hosted an international event. Press and mainstream media cover international Buddhist holidays (Vesak), which the Party and State view as foreign events. The 10th Congress of the Federation of Asian Bishops' Conferences, 500 years of Protestant Reformation, and other international Catholic and Protestant holidays in Vietnam are ignored by the press.

Numerous Buddhist rites and activities take place in parks, cultural houses, and national convention centres. The 500-year anniversary of the Protestant Reformation requested permission to hold its 500th anniversary at the National Convention Center (Hanoi), but it was denied. Buddhism organises numerous "requiem for supplication" ceremonies with heavy cynicism and superstition, which many local leaders and state agencies can support and attend. Meanwhile, Catholics cannot perform "prayer for the souls" ceremonies. Buddhist dignitaries appear in public on national holidays, unlike their emblems. Buddhism is often associated with communist leaders. Buddhism is celebrated by the state, and numerous organs are donated to build temples.

Interestingly, Vietnam's pagodas are state-listed and conserved national treasures. However, many Vietnamese churches and shrines have hundreds of years of history and distinctive architecture that is admired worldwide but not protected. The State should also investigate why the Catholic Church does not want its religious sites classed as heritage, historical-cultural relics.

The Vietnamese Constitution and legislation explicitly state that religion exists and support the right to freedom of belief and religion without interfering in religious issues. All continuous governments must respect the State-Church principle of non-interference in religion's internal affairs. Since Ordinance 234 (June 14, 1955) of the President of the Democratic Republic of Vietnam, the Party and State of Vietnam has followed this idea. This idea was removed from Party and State papers and decisions after 1975 due to the strategy of limiting, targeting, intervening, and orienting religion. Failure to establish and enforce "non-interference in the internal affairs of religion" has not affected the state.

Land policy

In the previous two decades, several religious sites have contributed to religious insecurity and national security in Vietnam, making the land problem related to religion difficult.

Numerous religious disagreements involve complaints, litigation, and church property disputes. The Government Committee for Religious Affairs reports that Catholic, Buddhist, Protestant, and Cao Dai have the most holy property lawsuits. Catholicism leads with 723 instances (in which, Catholics are 430 cases, Buddhists are 196 cases, Cao Dai cases are 65 cases, Protestants are 32 cases). In the first half of 2020, 28 church property lawsuits were pending nationwide (12 instances in Ho Chi Minh City; four petitions were addressed to Archbishop Vu Van Thien in Hanoi). The Xuan Loc Bishop's House (Dong Nai) borrowed money from its parishioners to buy 100 hectares of land in Nui Cui for a German Pastoral Center. Vinh Diocese has 5 Mother of Nui Cui instances and Nghe An has 18. According to insufficient numbers from the Department of Social Security (Ministry of Public Security), 54 provinces and cities directly under the Central Government have filed over 2,000 land-related cases in the past 20 years. Many religious cases involve religious organisation. The proceedings focused on reclaiming land borrowed, confiscated, requisitioned, nationalised, and publicised by the State between 1954 and 1975. The amount of mass gatherings that threaten religious freedom, political stability, and social order.

Public complaints increasingly target religious luminaries who collect signatures and organise a large following to protest, ruin public property, resist public authorities, arrest officials, and destroy agencies. The important individual behind-scenes has been urging believers to approach the government as complaints become more difficult. When the government fails, people turn to social media for help from foreign communities and Vietnamese abroad. Incitement to riot, freedom, democracy, and Communist Party breakup was fueled by several legal proceedings against religious property. Political conflict arose over land.

In Vietnam, religious land belongs to the state-allocated land and no land usage fees are collected. The State grants religious groups land for the construction of worship structures or for agricultural and forestry output. The monastic economy involves the construction of religious training institutes, nursing homes, and orphanages.

After 1975, a number of religious land facilities utilized for religious and socioeconomic purposes (which had previously been permitted) were subject to "socialist rehabilitation." Therefore, all levels of government have seized, confiscated, and used the resources. A portion of sacred property has been removed for socioeconomic development and defense purpose. Some of the land has been encroached upon by the neighboring population.

Although religious property is assigned by the State in accordance with Vietnamese legislation (without the collection of land usage fees), religious groups will be unable to transfer, gift, mortgage, purchase, or sell the land. The violation shall be annulled. When the state clears or recovers land for national defense, security, socioeconomic development, or national and public objectives, religious institutions shall not be reimbursed. However, land for religious institutions has always been moved, purchased, sold, and gifted in a variety of ways that the state has not yet reimbursed. The state reclaims property for religious institutions to utilize for socioeconomic development and national purposes, the state must nonetheless pay religion by replacing the land with a new area (wide and large). Religious groups also create problems when their property is regained by seeking or suing the state for compensation or return. The widespread occurrence of a rising number of houses of worship, unlawful and illegal construction of religious works and auxiliary works demonstrates the complexity of the religious land problem.

Investment and construction of religious worship sites for corporate, group, and money-laundering purposes is growing (especially in the case of Buddhism). In the recent decade, social media have used “Religious Joint Stock Company” to allude to the construction of Bai Dinh temple, which then became a famous destination for spiritual tourism in Ninh Binh province (Do et al., 2022), Ba Vang, Tam Chuc, and other monasteries. In recent years, believers and religious groups have built temples, shrines, and churches, which have become pricey and require a lot of social investment expenditures. In remote mountainous locations, poverty, homelessness, inferior housing, and poor transit infrastructure persist. The hospital remains modest. All monks used to follow the hermit road (searching tunnels, caves, high mountains to build temples, growing cups), therefore enormous pagodas, majestic pagodas, and “cap temples.” were unnecessary. People still appreciated religious sites. Current monks use devotion to show their rank and social status.

In general, the current status of land and religious worship facilities in Vietnam poses a threat to religious and national security. The lawsuits, if not resolved satisfactorily and promptly, can easily spark “colour revolutions” or “street revolutions” aimed at toppling the government, as has occurred in countries such as Serbia (in 2011), Georgia (2003), Ukraine (2004), Kyrgyzstan (2005), Lebanon (2005), and Kuwait (2005). The state cannot “ignore” and “downplay” a paradox. In the case of Vietnam, the citizens are willing to spend an enormously

amount of money on pagodas, but they have overlooked the development of the state's infrastructure, including schools, hospitals, bridges, and roads.

Due to the delayed and uncertain returns, it is difficult to attract funds to engage in socialization. Vietnam is a secular nation that chose materialism and atheism as its ideological underpinning. However, the Vietnamese are pouring money on religions, neglecting infrastructural development. The most apparent form of the evolution of religion is the aforementioned paradoxes and difficulties relating to the land and the base of religious practice. That transition indicates a religious resurgence or fall is a religious security and national security challenge addressed to both the state and the church.

The challenge for new religion

Religion is dynamic, thus many new events are inevitable. This phenomenon causes several problems. They represent numerous religious systems and lifestyles, emphasising libertarianism or group participation and female/gender religion. Female participants, students, industrial zone workers, disadvantaged groups, excluded persons (unemployed, uneducated, uneducated), and ethnic minorities are the majority of believers.

Religious founders and leaders use ceremonial procedures and teachings from existing faiths to create "magical powers" to attract adherents. Ethnic minorities, regional, and regional culture influence many religious rites. There are efforts to replace old sects and gain access to the religious market, which stirs up followers. Vietnam often undermines religious harmony. Legally addressing new religious events is unclear for the government.

One is "burdensome" (no registration, no recognition). This technique lets the government control heretic outbreaks among new religions, lessening religious conflict between established and new faiths. Since the constitution and legislation guarantee religious freedom, the government cannot openly ban (do not register, do not permit religious activity). When religions break the law, public order, national security, or commit other violent crimes, the government may only outlaw their activities through the courts.

In this approach, the government is entangled in its pledge to protect the people's right to religious freedom and privacy, driving faiths to the extreme against the government and causing stress in political-religious ties. The state's religious restrictions surreptitiously generate disapproval of the government and the state's religious policies. It is essential to manage religious activity within the confines of the law by granting registration to all new faiths.

The benefit of this solution is that individuals experience religious freedom. While religion is not regulated, people would collaborate in a healthy manner and support the state. This solution's weakness is that the spread of new religious phenomena and mixed cults cannot be regulated, making it difficult to guide people in adopting a sect that are "similar" to religion. Along with the diversity of religious faiths, the variety of religious practices is equally considerable.

Depending on the constraints of time, money, and health, individuals may keep daily practice in a reasonable manner. Particularly, types of religious practice manifest in private settings. Instead of being present in private areas, it must be present in places of worship. These types of ritual practice are the beginnings of the formation of tiny, self-governing religious groups or communities, apart from organizations and institutions, and unaffiliated with a specific religious body, giving individuals difficulty. management.

Thus, Vietnam's religious plurality emerges in a such a difficult international and regional context. This development is unavoidable in order to produce new and diverse "commodity items" that fulfill the clergy's multidimensional, multilateral theological requirements. Religious diversity includes religious rivalry, as well as demands for the presence rights and legal standing of new religious groupings. This process will pose a danger to religious and national security in Vietnam, similar to what has occurred globally and in the region. To secure religious and national security, Vietnam requires both predictive research and policy assistance to promptly react to the problem of religious diversity.

Protestant and Catholic denominations are evangelising in ethnic minority, mountainous, and isolated locations, causing individuals to abandon traditional practises and beliefs for religion. Religions, customs, and beliefs diverge and fight. Traditional practises and superstitions are sometimes associated with polytheism. Even if they subscribe to the new religion, they no longer believe in old gods and do not conduct conventional sacrifices because their religious awareness is disrupted and replaced with veneration for a new heavenly power.

Religious individuals refuse to engage in community cultural activities, disdain traditional cultural norms, and do not attend community-organized cultural and religious events. Youths spend all of their free time reading the Bible and singing hymns. Teenagers are no longer participate in folklore such as playing the trumpet, playing the flute, and throwing them on the occasion of Tet, Vietnamese lunar new year. Indigenous culture and knowledge of the people in the form of oral folk stories, proverbs, songs, dances, and music that have been passed down from generation to generation are at danger of extinction.

Patriarchs, village chiefs, village elders, and shamans have had to yield their prominent positions and responsibilities to a new generation of mostly young missionaries and group leaders. or middle age. It is no longer prestigious for the elderly, who are living museums of national culture, to conserve and transmit the cultural values of the country to the next generation. In contrast, young people impacted by religion also lost their parents' desire to carry on traditional rituals. Prior to turning to the village head for help, families and individuals now seek counsel from a priest or pastor in times of need. As a consequence, the nation's historic cultural flow became fragmented, stopped, and diminished.

In the Central Highlands, Protestants destroyed gongs and jars and renounced drinking can alcohol, sinus dancing, playing gongs, and singing traditional songs, among other practices. Matriarchy of several ethnic groups in the Central Highlands and matrilineal family traditions are also undergoing a gradual transition. Some family customs have been altered. Women no longer play a significant role, and children are no longer given their mothers' surnames. In Buon Ma Thuot, the water wharf worshipping ceremony of the Ede people to give gratitude to the water deity has grown less popular, and protestant households do not take part in this tradition. This tendency will affect community cohesiveness, which has historically been built on traditional culture (Van Dao & Van, 2020). As a result of conflicts between religious commandments and local norms in certain areas, many believers are forced to relocate. If not all members of a family adhere to the same faith, peace is lost, and strife ensues. Affection, coherence, and hierarchy in the family started to deteriorate as a result of the introduction of liberal philosophy and democracy by religion (especially Protestantism). In Bao Lac district (Cao Bang), there was evidence of a separation between religious and nonreligious individuals, as well as a loss of clan cohesion. If there is a Protestant child in the family and lineage but the parents do not follow it, resulting in the parents not sharing their property with the child, the child will file a case before the Commune People's Committee for resolution. Protestant organizations do not provide assistance to non-Protestant families that practice filial piety, marry children, share water supplies, etc. When members of the same clan or community reject youngsters who abandon their native culture and values to join a foreign religion, conflict ensues.

Aforementioned examples show that religious conflicts with traditional customs often cause cultural disturbance and tradition extinction. Religion has brought new value systems that may not be "deviant" or "downward" from the conventional ones, but they have

substituted or added values. Once, the direction of culture and customs was spontaneous and influential, or driven by religions, rather than self-awareness, actively adopting a new value system. Forced acculturation leads to sentiments of inadequacy. It pushes people to find something fulfilling, replacing, or compensating to leave their religion. Thus, religious, spiritual, human, and cultural security must be ensured.

Achievement

The government has established and controlled a number of religious organizations (so-called “state churches”); orienting religious organizations to develop their Charters and Regulations on religious activities in the direction of progress, accompanying the nation and the country; and choosing religious leaders as a contingent of personnel according to the sovereign will of the Party and State.

Failure: (i) The government can penetrate deeply into the internal affairs of the religion, making it difficult for some religious activities to make religion indifferent, even if it at least reacts (with face, with displeasure). , against; (ii) government causes allergies inside religious dignitaries; (iii) government creates the mentality of dependence, “backing” of the State, administrative religion, violating the law; (iv) government violates the policy of religious equality and freedom of religion.

The Law on Beliefs and Religions, which went into force in 2018, has a clause on the legal entities of religious groups. Regarding legal status, this legal entity provision of the Law on Beliefs and Religions aims to strengthen religious organizations’ legal standing and legal awareness after they have been given registration for stable religious activities.

The State did not regard the Law on Legal Persons while registering religious groups, therefore they might represent their legal entities to register their establishment. Regulation of associations and professions. Religious organisations in Vietnam are not allowed to represent their legal entities to establish socio-professional organisations (charity, humanitarian, hunger eradication, poverty alleviation), legal advice, lawyers, trade unions, or economic organisations that provide public services (education, health, finance, banking, credit, notary) like other private law firms. Thus, the Religious People Law does not extend to nonreligious conduct. Religious organisations want a legal person to allow them to socialise outside of religion, have similar rights to other civil legal bodies, and attend events as their legal entity. activities social. Religious groups dispute the policy since they cannot engage in socio-professional activities

after becoming lawful. It appears that the State fears religious organisations will outperform other legal entities in social activities, particularly State legal entities, to compete with the State, attract the masses to religion, and damage public confidence in government, causing the Party and State to lose the masses over time.

Numerous religious activities occur without legal oversight. Such as Cross-border online evangelism, religious activities are conducted by foreigners entering Vietnam through tourism, preaching, or missionary work in the private homes of believers, charity venues, and ashrams. These include renovating and constructing residences and renting properties for religious purposes. Religious ritual activities are not taking place in religious establishments.

Inadequate awareness, inconsistent implementation, uniformity in religious policy, lack of legal grounds to handle specific religious affairs, lack of synchronization and compatibility with international law are flaws in Vietnam's policies and laws on religion, which are one of the causes of religious security vulnerabilities.

Conclusion

Vietnam has one of the most diverse religions, ethnicities, and languages in Asia. Religion will “re-engage” with the social order in the future as a powerful economic, political, and social force as well as a major faith and practise aspect (resource).

The link between religion in Vietnam and international politics, economic growth, human rights, and democracy will be important. Buddhists, Catholics, and Protestants will increase, but unevenly. External influences on Protestant and Catholic believers and missionaries are included. The main grounds of government opposition are bad political ideology and attitudes and the encouragement of various illegal religious activities.

Religious security requires national and international solutions. In addition to military security, states today have political, cultural, economic, social, religious, and human elements (non-traditional security) (traditional security).

References

- Boutin, J. K. (2011). Balancing act: Competition and cooperation in US Asia-Pacific regionalism. *Japanese Journal of Political Science*, 12(2), 179-194.
<https://doi.org/10.1017/S1468109911000028>
- Do, H. T. T., Do, H. L., & Tran, C. P. (2022, December). Policy on Religion and Belief to Flourish Spiritual Tourism in Vietnam. In *Conference on Contemporary Economic Issues in Asian Countries* (pp. 557-567). Springer Nature Singapore.
- Emmers, R., Caballero-Anthony, M., & Acharya, A. (2006). *Studying non-traditional security in Asia: Trends and issues*. Marshall Cavendish Academic.
- Nguyen, A. C., Tran, T. N. T., & Nguyen, H. A. (2021). Main Characteristics of Belief and Religious Living in Vietnam. *The Russian Journal of Vietnamese Studies*, 5(1), 118-138.
- Raghavan, Vasantha Rao (2007). *India and ASEAN: Non-Traditional Security Threats*. Chennai: EastWest Books
- ReliefWeb (2023, March 14). *Global Terrorism Index 2023*. ReliefWeb.
<https://reliefweb.int/report/world/global-terrorism-index-2023>
- Robb, J. (2007). *Brave new war: The next stage of terrorism and the end of globalization*. John Wiley & Sons
- Smock, D. R. (Ed.). (2006). *Religious contributions to peacemaking: When religion brings peace, not war*. US Institute of Peace.
- Tan, D. P., & Fukushima, S. (2010). Transformation of socio-economic structure of Ho Chi Minh City under the Doi-Moi policy and the accompanying globalization process. *Meijo Asian Research Journal*, 1(1), 3-16.
- Van Dao, N., & Van, V. H. (2020). Religious policy and freedom of religious activity at Vietnam. *Palarch's Journal Of Archaeology Of Egypt/Egyptology*, 17(9), 2496-2513.
- Wolffe, J., & Moorhead, G. (2014). *Religion, Security and Global Uncertainties*. Open University.
- Yue, C. S. (1994). Asia-Pacific Foreign Direct Investment: An APEC Investment Code?. *APEC: Challenges and Opportunities*, 2, 113.

บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)

Soft Power ของจีน ญี่ปุ่น เกาหลีในอาเซียนและนัยต่อไทย

ดำรงค์ ฐานดี

Damrong Thandee

ที่ปรึกษาศูนย์เกาหลีศึกษา สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Advisor, Center for Korean Studies, Institute of East Asian Studies,

Thammasat University

Corresponding Author:

Damrong Thandee

Center for Korean Studies, Institute of East Asian Studies, Thammasat University

99, Phahon Yothin Road, Khlong Luang District, Pathumthani Province, 12121, Thailand

E-mail: damrongthandee@gmail.com

Received: 4 September 2023 **Revised:** 18 October 2023 **Accepted:** 18 October 2023

บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)

Soft Power ของจีน ญี่ปุ่น เกาหลีในอาเซียน และนัยต่อไทย

โดย ศาสตราจารย์ ดร. กิตติ ประเสริฐสุข

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์

วิจัยและนวัตกรรม, 2566.

480 หน้า

ขอแสดงความชื่นชมต่อผู้เขียนที่ได้ผลิตหนังสือเล่มนี้ขึ้นเพื่อให้ผู้อ่านได้เรียนรู้ คิดตาม และวิเคราะห์ สังเคราะห์ในหัวข้อซอฟต์แวร์ (Soft Power) ซึ่งได้รับความสนใจและมีการนำไปใช้อย่างแพร่หลายใน วงการสนทนาเรื่องราวที่เกี่ยวข้องในทุกวันนี้ โดยผู้เขียนได้กล่าวไว้ใน *บทนำ* ถึงความหมายของคำนี้เมื่อมีการ พูดถึงในฐานะอำนาจทางวัฒนธรรมที่สร้างความชื่นชม อีกทั้งได้นำแนวคิดของ Joseph Nye ศาสตราจารย์ ด้านรัฐศาสตร์ของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ผู้ซึ่งเป็นผู้บุกเบิกแนวคิดนี้ว่า มีทรัพยากร Soft Power สำคัญ 3 ประการ คือ วัฒนธรรม ค่านิยม และนโยบายต่างประเทศ ซึ่งช่วยสร้างเสน่ห์และความดึงดูดใจ ความชื่นชม ความนิยม ชื่อเสียงอันดี จนสามารถโน้มน้าวให้ประเทศอื่นคล้อยตาม เห็นดีเห็นงามกับสิ่งที่ประเทศนั้น ๆ ทำ และสร้างภาวะผู้นำของประเทศได้

Joseph Nye ได้เปรียบเทียบกับอำนาจที่มีมาแต่เดิมที่เน้นอำนาจทางทหารและอำนาจทางเศรษฐกิจ ที่เรียกกันว่า Hard Power เป็นหลัก โดยเน้นว่าในโลกยุคปัจจุบัน อำนาจทางทหารมีประสิทธิผลน้อยลงและ นำมาใช้ยากขึ้นเพราะประชาคมระหว่างประเทศมักมีทัศนคติต่อการใช้กำลังไปในทางลบ ดังนั้นอำนาจใน ลักษณะโน้มน้าวจึงมีความสำคัญมากขึ้นแทนที่จะใช้อำนาจลักษณะบังคับให้ประเทศอื่นคล้อยตามและมีการกำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับผลประโยชน์ของตน โดยที่มาของอำนาจโน้มน้าวมักมาจากทรัพยากร

Soft Power ส่งผลให้เกิดชื่อเสียงที่ดี ความน่าชื่นชม และแนวโน้มที่จะคล้อยตาม ดังนั้น ด้วยความสำคัญของหัวข้อและช่องว่างในงานเขียนที่ยังไม่มีงานเขียนที่ศึกษาวิเคราะห์ Soft Power ทั้งของจีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ ต่อเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อย่างครอบคลุม ผู้เขียนจึงวิเคราะห์การนำทรัพยากรด้าน Soft Power ของประเทศทั้งสามมาใช้ในการดำเนินนโยบายต่อประเทศในกลุ่มอาเซียน (ASEAN) โดยคาดว่าจะการศึกษาเชิงเปรียบเทียบจะทำให้เห็นภาพและทำความเข้าใจเกี่ยวกับ Soft Power โดยรวมของประเทศทั้งสามที่มีบทบาทสำคัญต่อประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อีกทั้งความเข้าใจดังกล่าวจะช่วยสามารถตอบสนองต่อนโยบายเชิงรุกของทั้งสามชาติได้เหมาะสม รู้เท่าทัน และมีความสมดุล รวมถึงอาจจะเป็นบทเรียนที่ไทยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินนโยบายต่างประเทศได้ (ดูหน้า 13 - 14)

กรอบแนวคิดของหนังสือเล่มนี้ ได้แก่ การใช้แนวคิด Soft Power ร่วมด้วยกับ Smart Power (พลังอำนาจอันชาญฉลาดด้วยการผสมผสานระหว่าง Hard Power กับ Soft Power) และการทูตสาธารณะ (Public Diplomacy ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้มานานที่ในอดีตเป็นการปลูกฝังภาพลักษณ์ การโฆษณาชวนเชื่อ และกิจกรรม ปัจจุบันเป็นกระบวนการสร้างความสัมพันธ์โดยตรงกับประชาชนในประเทศใดประเทศหนึ่ง หรือเป็นกระบวนการสื่อสารของรัฐบาลกับชาวต่างชาติ อันเป็นการสร้างความเข้าใจในอุดมการณ์ ค่านิยม สถาบัน วัฒนธรรม เป้าหมายและนโยบายของชาติต่ออีกฝ่ายหนึ่ง)

ผู้เขียนได้ระบุอย่างชัดเจนว่า ประเทศจีน ญี่ปุ่น และเกาหลี (ระบุว่าหมายถึงเกาหลีใต้) ได้ให้ความสำคัญกับการใช้ Soft Power, Smart Power และ Public Diplomacy กระชับความสัมพันธ์และสร้างอิทธิพลเหนืออาเซียนด้วยการใช้นโยบาย Soft Power มากขึ้น ทั้งยังเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยการส่งออกสินค้าทางวัฒนธรรมและเป็นการเพิ่มอิทธิพลทางการเมืองอีกด้วย ดังนั้นหนังสือเล่มนี้จึงมุ่งตอบคำถามด้วยการใช้กรอบแนวคิดทั้งสาม โดยให้ความสำคัญกับกรอบแนวคิด Soft Power ในด้านทรัพยากรเป็นหลัก โดยแบ่งเป็น 4 ส่วนใหญ่ๆ คือ Soft Power ของจีน ญี่ปุ่น และเกาหลี ตามลำดับ ต่อด้วยการเปรียบเทียบ Soft Power ของประเทศทั้งสามและนโยบายของไทย อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนได้ชี้ชัดว่า หนังสือเล่มนี้ไม่ได้มุ่งหวังที่จะตอบคำถามทางทฤษฎีของแนวคิดของ Soft Power แต่มุ่งใช้แนวคิดในการวิเคราะห์นโยบายต่างประเทศของทั้งสามประเทศในเชิงปฏิบัติเป็นสำคัญ (ดูหน้า 30)

ต่อจากบทหน้าที่เพิ่งกล่าวถึงมาแล้ว หนังสือได้แบ่งเนื้อหาออกเป็นสามส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 คือ Soft Power ของจีน ที่ประกอบด้วย 4 บท คือ บทที่ 1 ภาพรวม Soft Power ของจีน บทที่ 2 Soft Power ด้านวัฒนธรรมของจีน บทที่ 3 Soft Power ด้านค่านิยมของจีน และบทที่ 4 ด้านนโยบายต่างประเทศของจีน สุดท้ายตามด้วยสรุป Soft Power ของจีน

เนื้อหาของ Soft Power ของญี่ปุ่นและเกาหลีก็ได้แยกออกเป็นประเทศละ 4 บท และใช้หัวข้อชื่อเดียวกับส่วนที่ 1 เช่นกัน กล่าวคือ ญี่ปุ่น แบ่งออกเป็นบทที่ 5 - 8 และเกาหลีใต้ บทที่ 9 - 12 และสุดท้ายในส่วนที่ 4 เป็นหัวข้อเรื่อง สรุป เปรียบเทียบ Soft Power ของจีน ญี่ปุ่น เกาหลี โดยบทที่ 13 ได้เปรียบเทียบนโยบาย Soft Power ของจีน ญี่ปุ่นและเกาหลี และนโยบายต่อประเทศไทย บทที่ 14 เขียนถึงนโยบายและบทเรียนต่อไทย

ในส่วนที่ 1 บทที่ 1 บทที่ 5 และบทที่ 9 ที่กล่าวถึงภาพรวม Soft Power ของจีน ญี่ปุ่น และเกาหลี ตามลำดับนั้น ผู้เขียนได้กล่าวถึงเรื่องการนำ Soft Power เข้าไปใช้ของแต่ละประเทศอย่างน่าสนใจแม้จะเสนอข้อมูลประวัติการก่อกำเนิด “อำนาจละมุน” ในแต่ละสังคมที่รวบรัดเกินไปเป็นเสมือนหนึ่งที่ว่าแต่ละรัฐจงใจจัดวางนโยบายอย่างเป็นรูปธรรมนับตั้งแต่เริ่มแรก แต่ผู้เขียนก็ได้อธิบายเป็นอย่างดีถึงกลไกการดำเนินงานเมื่อแต่ละประเทศเล็งเห็นว่า Soft Power จะสร้างประโยชน์อย่างมหาศาลต่อสังคมของตน จึงได้สร้างกลไกของรัฐบาล เช่น *กรณีของจีน* จัดให้มีการตั้งหน่วยงานหลักและหน่วยงานรองในการดำเนินงานภายใต้การกำกับของคณะกรรมการแห่งรัฐที่ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี สมาชิกคณะมนตรีแห่งรัฐ และรัฐมนตรีประจำกระทรวงให้เป็นหน่วยงานที่นำยุทธศาสตร์และนโยบายของพรรคคอมมิวนิสต์มาปฏิบัติใช้ในหน่วยงานหลัก ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงวัฒนธรรม และสื่อมวลชน (ดูหน้า 43 - 56) อนึ่ง มีองค์กรไม่ใช่รัฐ เช่น สมาคมชาวจีนเพื่อมิตรภาพกับต่างประเทศ สถาบันการต่างประเทศ (Institute of Foreign Affairs) ที่เพิ่มประสานความสัมพันธ์ระดับประชาชน และสร้างเครือข่ายระหว่างประชาชนจีนกับต่างประเทศ ประชาคมชาวจีนโพ้นทะเลมีส่วนช่วยในการเผยแพร่วัฒนธรรมและข้อมูลข่าวสารของตนในต่างประเทศ หรือที่เรียกว่าตัวแทนด้านวัฒนธรรม และสถาบันวิชาการต่าง ๆ ของจีนที่ได้เป็นเจ้าภาพในการจัดประชุมหัวข้อทางวิชาการ เป็นอาทิ นอกจากนี้ผู้นำรุ่นใหม่ของจีนให้ความสำคัญต่อการใช้ Soft Power โดยประธานาธิบดีสี จิ้นผิง ได้กล่าวในแถลงการณ์ต่อสมาชิกคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีนในวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2014 ว่า... *รัฐบาลจะส่งเสริมการดำเนินนโยบายด้าน Soft Power ทางวัฒนธรรมเพื่อสร้างเสน่ห์และภาพลักษณ์ที่ดีของจีนบนเวทีโลก ในฐานะประเทศที่มีอารยะประกอบด้วยความรู้ทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ เอกภาพของชาติบนความแตกต่างทางวัฒนธรรม และความสวยงามของธรรมชาติ... อีกทั้ง “ความฝันของจีน” ยังเป็นส่วนสำคัญของ Soft Power ของจีนอีกด้วย...* ในขณะที่หวัง อี้ รัฐมนตรีต่างประเทศได้กล่าวในที่ประชุมเศรษฐกิจโลก ประจำปี 2014 ที่เมืองดาวอส ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ว่า... *ประเทศมหาอำนาจจำเป็นต้องมีนโยบายด้าน Soft Power โดยจีนเป็นประเทศที่มีแนวทาง Soft Power เป็นเอกลักษณ์ประกอบด้วย...วัฒนธรรม... แนวทางการพัฒนาประเทศ... และปรัชญาทางการทูต...* (ดูหน้า 36 - 37) นอกจากนี้ รัฐบาลจีนที่เกี่ยวข้องกับ Soft Power ด้วยการออกสมุดปกขาวสองฉบับคือ สมุดปกขาวว่าด้วยการพัฒนาอย่างสันติ และสมุดปกขาวว่าด้วยการให้ความช่วยเหลือต่างประเทศ

ข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้เขียนได้นำมาเขียนสนับสนุนความพยายามของจีนที่มีต่อนโยบาย “อำนาจนุ่ม” ซึ่งได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องนับแต่ต้นทศวรรษ 2000 แห่งคริสต์ศักราช ที่จีนหันมาเน้นการปรับปรุงภาพลักษณ์และสร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาคมโลกว่า “จีนจะพัฒนาอย่างสันติ” และดำเนินยุทธศาสตร์ “การรุกอย่างมีเสน่ห์” ที่เป็นที่ยูจกกันนามของ “ฉันทามติปักกิ่ง” และการจัดตั้ง “สถาบันขงจื่อ” ที่มีสาขาไปทั่วทุกภูมิภาคของโลก

กรณีของญี่ปุ่น ผู้เขียนเน้นว่า เป็นประเทศที่ให้ความสำคัญกับการใช้ทรัพยากรด้าน Soft Power ในการดำเนินนโยบายต่างประเทศควบคู่ไปกับอำนาจทางเศรษฐกิจ แต่ในช่วงแรกหลังสงครามโลกครั้งที่สองเป็นไปในลักษณะเชิงรับเพราะเน้นแก้ไขภาพลักษณ์ของประเทศเป็นหลัก ต่อมาในยุคใหม่เมื่อหลายประเทศ

หันมาให้ความสำคัญกับการดำเนินนโยบายต่างประเทศด้วย Soft Power มากขึ้น รัฐบาลญี่ปุ่นจึงเป็นพลังผลักดันให้ดำเนินนโยบายเชิงรุกมากขึ้นตามไปด้วย

ผู้เขียนได้นำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจว่า ในทศวรรษ 2000 รายงานประจำปีของมูลนิธิญี่ปุ่นในปี 2003 ที่กล่าวถึงการใช้วัฒนธรรมเพื่อสร้างเอกลักษณ์ของประเทศ ในปี 2005 มีการระบุในวัตถุประสงค์ทางการทูตใน “วิสัยทัศน์สำหรับประเทศญี่ปุ่นในศตวรรษที่ 21” มีเป้าหมายที่จะยกระดับญี่ปุ่นให้เป็นประเทศสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม ผ่านการสร้างสรรคนวัตกรรมทางเทคโนโลยี และการแลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรมในเชิงรุก ตลอดจนการดำเนินนโยบาย Soft Power เชิงรุกให้มากขึ้น ทั้งการปกป้องสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงของมนุษย์ ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนา การจัดการภัยพิบัติ และการใช้ค่านิยมสากลเพื่อความเป็นสมาชิกประชาคมโลกที่มีความรับผิดชอบอย่างแข็งขัน ดังนั้น บทบาทเชิงรุกนั้นทำให้ญี่ปุ่นหันมาส่งเสริมวัฒนธรรมให้เผยแพร่ในต่างประเทศภายใต้แนวคิด “ความเท่าเทียมญี่ปุ่น” และพัฒนาเป็น “เหนือกว่าความเท่าเทียมญี่ปุ่น” ที่มีการใส่ค่านิยมของญี่ปุ่นสอดแทรกคติและคุณธรรมอันเป็นพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันในสังคม ตลอดจนนำเสนอความคิดริเริ่มเพื่อแก้ไขปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่ต่าง ๆ

ผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นว่า นโยบายต่างประเทศใน “สมุดสีน้ำเงิน” ฉบับปี 2011 ของญี่ปุ่นระบุถึงความสำคัญของการใช้ Soft Power เป็นตัวกระตุ้นเศรษฐกิจเพราะญี่ปุ่นกำลังเผชิญปัญหาทั้งจากภายในและภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

“... ญี่ปุ่นมีเป้าหมายในการสร้างเสน่ห์และภาพลักษณ์ที่ดี โดยเฉพาะในเรื่องทรัพยากรมนุษย์ เทคโนโลยี และวัฒนธรรม รวมถึงการสร้างความเข้าใจและความไว้วางใจระหว่างญี่ปุ่นกับต่างประเทศ ทั้งในระดับรัฐและประชาชน..” (ดูหน้า 179 - 180) อนึ่ง ในมุมมองของญี่ปุ่น เอเชียตะวันออกเฉียงใต้นั้นมีความสำคัญทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ในฐานะแหล่งทรัพยากร พื้นที่การลงทุน และตลาด ญี่ปุ่นจึงสร้างความสัมพันธ์แบบ “ใจถึงใจ” โดยมีมูลนิธิญี่ปุ่น โครงการเรือเยาวชนอาเซียน และทุนรัฐ (มอนบูโซ) เป็นช่องทางการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมระหว่างกัน และตั้งกองทุนเพื่อร่วมมือกับอาเซียนในโครงการพัฒนาเศรษฐกิจ โครงการแลกเปลี่ยนทางการศึกษา ODA และการมีบทบาทสนับสนุนการรวมตัวของประเทศในภูมิภาค นอกจากนี้ ในช่วงวิกฤติการเงินเอเชีย ปี 1997 ญี่ปุ่นตั้งแผนมียาชาว่าเพื่อช่วยเหลือประเทศที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤติการเงิน อนึ่ง ญี่ปุ่นบรรลุเป้าหมายในการสร้างความนิยมทั้งวัฒนธรรมดั้งเดิมและวัฒนธรรมสมัยนิยมในอาเซียน

ผู้เขียนยังได้ชี้ต่อไปอีกว่า ในทศวรรษ 2000 ที่จีนและเกาหลีได้หันมาใช้ Soft Power ในการดำเนินความสัมพันธ์กับต่างประเทศมากขึ้นโดยเฉพาะกับอาเซียนที่เป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ของประเทศทั้งสาม ทำให้ญี่ปุ่นเผชิญกับการแข่งขันช่วงชิงอิทธิพลเหนืออาเซียนด้วยการใช้นโยบาย Soft Power ซึ่งถือเป็นสิ่งท้าทายญี่ปุ่นต่อการเพิ่มศักยภาพของทรัพยากรและนโยบาย Soft Power เพื่อคงเสน่ห์และบทบาทในภูมิภาค (ดูหน้า 283)

ในกรณีของเกาหลี ซึ่งเป็นประเทศที่ถูกทำลายอย่างสิ้นเชิงจากการตกเป็นอาณานิคมของญี่ปุ่นเป็นเวลานานถึง 35 ปีและสงครามเกาหลีอีก 3 ปี ทำให้รากเหง้าทางวัฒนธรรมถูกถอนและรื้อทิ้งจนแทบไร้ร่องรอยของความเป็นเกาหลีให้หลงเหลือ แต่ด้วยความมุ่งมั่นบากบั่นและอดทนต่อสู้สุดฤทธิ์ ทำให้เกาหลี

กอบกู้เศรษฐกิจ และรื้อฟื้นสังคมวัฒนธรรมของตนขึ้นมาใหม่ได้ภายในเวลาไม่ถึงครึ่งศตวรรษท่ามกลางกระแสการข่มขู่และไม่เป็นมิตรของเกาหลีเหนือ จนกระทั่งสามารถลุกขึ้นยืนอย่างสง่างามเผยแพร่อิทธิพลในสังคมโลกยุคปัจจุบัน

ความเป็น “ผู้มาทีหลัง” (Late Comer) ในแทบทุกเรื่อง รวมทั้งการแทรกตัวเข้ามาในพื้นที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มียักษ์ใหญ่จีนและญี่ปุ่นที่ครอบครองมานานหลายศตวรรษนั้นไม่ทำให้เกาหลีย่อท้อ แต่ด้วยความพยายามและใช้ “วิถี” ทุกทางเกาหลีก็ได้ยึดครองหัวใจของชาวอาเซียนโดยใช้ในเวลาเพียงสองทศวรรษ ทำให้แทบทุกมุมของสังคมในอาเซียนในทศวรรษนี้มีแต่ผู้คนต่างแซ่ซ้องถึงเกาหลีไปทั่วทุกหัวระแหง

จุดเริ่มต้นมาจากช่วงหลังวิกฤติทางการเงินที่เกิดขึ้นในปี 1997 รัฐบาลคิม เดจุงได้ตระหนักถึงความไม่มั่นคงที่ประเทศผูกติดและยึดโยงเศรษฐกิจที่ให้น้ำหนักต่อสินค้าอุตสาหกรรมของกลุ่มบริษัทครอบครัวขนาดใหญ่ (Chaebol) กับตลาดหลักในยุโรปและอเมริกาเป็นหลัก มาเป็นการส่งเสริมสินค้าเชิงวัฒนธรรม อันก่อให้เกิดเป็นภาพลักษณ์ของสินค้าเกาหลีในมิติใหม่ และนับแต่นั้นมากระแสนิยมทั้งสินค้าเชิงวัฒนธรรมและเชิงอุตสาหกรรมของเกาหลีได้ปรากฏขึ้นอย่างเหลือล้นอาชนะผลิตภัณฑ์ของจีนและญี่ปุ่นไปได้แบบขาดลอย

ในงานชิ้นนี้ได้นำเสนอข้อมูลที่ประธานาธิบดีลี เมียงบักได้สานต่อโดยได้ยกระดับยุทธศาสตร์ของเกาหลีด้วยการนำทรัพยากร Soft Power มาใช้ในนโยบายต่างประเทศ มีการตั้งคณะกรรมการขึ้นมารับผิดชอบต่อการบูรณาการนโยบาย Soft Power ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน อีกทั้งเน้นไปที่ภาพลักษณ์แห่งชาติ และการเติบโตสีเขียวในปี ค.ศ. 2009 ภายใต้ยุทธศาสตร์ “เกาหลีระดับโลก” (ดูหน้า 288) ดังที่นักวิชาการท่านหนึ่งกล่าวต่อไปว่า “... เกาหลีในการดำเนินนโยบาย Soft Power ให้แก่ประเทศที่เกิดใหม่และประเทศกำลังพัฒนา... ในด้านวัฒนธรรมดั้งเดิม เกาหลีก็มีทั้งพิธีกรรมแห่งชาติ ห้องแสดงศิลปะเอกชน พิธีกรรมทางวัฒนธรรมของเอกชน เป็นสถานที่รวบรวมศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมของเกาหลี สำหรับวัฒนธรรมสมัยนิยม เกาหลีก็มีคลื่นเกาหลี อาทิ ดนตรี การแสดง และภาพยนตร์ที่กำลังได้รับความนิยมในเอเชีย และกำลังขยายไปภูมิภาคอื่นของโลก...” รัฐบาลในยุคประธานาธิบดีคิมนี้ได้ให้ความสนใจ Soft Power อย่างเป็นรูปธรรม โดยได้จัดตั้ง “สถาบันกษัตริย์เซจง” ในปี 2013 ปัจจุบันมีจำนวน 117 แห่ง ใน 51 ประเทศ ได้ตั้งค่านิยม “การเติบโตสีเขียว” และตั้งสถาบันการเติบโตสีเขียวโลกขึ้นเพื่อให้เป็นกลไกขับเคลื่อนแนวคิดนี้

การเป็นเจ้าภาพกีฬาเอเชียนเกมส์ โอลิมปิกฤดูร้อน ฟุตบอลโลก และการประชุมสุดยอดความมั่นคงนิวเคลียร์ 2012 เป็นการสร้างเวทีในการแสดงความสำเร็จในการพัฒนาประเทศ และแสดงความพร้อมของเกาหลีในการก้าวเป็นประเทศที่มีบทบาทสำคัญในกิจการระหว่างประเทศ อีกทั้งในสมุดปกขาวว่าด้วยการทูตปี 2011 ได้นำเอา Soft Power มาใช้ในการดำเนินนโยบายต่างประเทศ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ เช่น การสร้างเครือข่ายความร่วมมือโลก ผลประโยชน์ทางการค้าและเศรษฐกิจ เพิ่มบทบาทและเกียรติภูมิของเกาหลีในสังคมระหว่างประเทศ เป็นต้น (ดูหน้า 290 - 294)

ในส่วนที่ 2 บทที่ 2 บทที่ 6 และบทที่ 10 ที่กล่าวถึง Soft Power ด้านวัฒนธรรมของจีน ญี่ปุ่น และเกาหลีตามลำดับนั้น ผู้เขียนได้จำแนกหัวข้อในการอธิบายเป็น (1) วัฒนธรรมดั้งเดิม (2) วัฒนธรรมสมัยนิยมของ Soft Power และ (3) Soft Power ด้านวัฒนธรรมต่ออาเซียนของแต่ละประเทศไว้อย่างน่าสนใจ ในกรณีของจีนนั้น มีทรัพยากร Soft Power วัฒนธรรมดั้งเดิมที่เข้มแข็งอันเป็นผลมาจากการมีคนจีนโพ้นทะเลเป็น

ตัวแทนในการส่งเสริมวัฒนธรรมจีนสู่การรับรู้ของคนท้องถิ่นในอาเซียน ความโดดเด่นได้แก่ ภาษาจีน การแสดง อุปรากรจีนหรือจิว แพทย์แผนจีน ปรัชญา และอาหารจีน แต่วัฒนธรรมสมัยนิยมยังไม่เป็นจุดแข็ง ผู้เขียนได้นำข้อมูลที่เป็นประโยชน์มาใช้สนับสนุนข้อถกเถียงในประเด็นวัฒนธรรมอย่างกว้างขวางและน่าเชื่อถือยิ่ง

ในกรณีของญี่ปุ่นนั้น มีทรัพยากรด้านวัฒนธรรมดั้งเดิมที่หลากหลายและมีเอกลักษณ์ เช่น การ์ตูนมังงะ พิธีชงชา การจัดดอกไม้ ละครโน ภาพสึบนแผ่นไม้ เป็นอาทิ ในขณะที่วัฒนธรรมสมัยนิยมได้แพร่หลายไปทั่วโลกพร้อม ๆ กับการเติบโตทางเศรษฐกิจของญี่ปุ่น เช่น การ์ตูนโดราเอมอน ฮัลโหลคิตตี้ โปเกมอน อุลตราแมน การแต่งคอสเพลย์ J-pop รายการโทรทัศน์ญี่ปุ่นที่ได้รับความนิยมเป็น “ความเท่แบบญี่ปุ่น” อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนก็ได้กล่าวเสริมว่า ญี่ปุ่นต้องเผชิญกับความท้าทายในการใช้วัฒนธรรมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับอาเซียน เช่น เนื้อหาของการ์ตูนแสดงถึงความรุนแรงและเน้นทางเพศมากเกินไป

ส่วนกรณีของเกาหลีนั้น มี Soft Power ด้านวัฒนธรรมดั้งเดิมที่หลากหลายและได้รับการพัฒนาจากอดีตและเผยแพร่แนวคิด “ความเป็นเกาหลี” ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น เช่น อักษรเกาหลี อาหารเกาหลี ชุดประจำชาติ และดนตรีดั้งเดิม ต่อมาผู้เขียนได้เน้นการผงาดขึ้นของวัฒนธรรมสมัยนิยมของเกาหลีโดยเริ่มจากกระแสคลื่นเกาหลี (Korean wave) ที่เกิดขึ้นตั้งแต่ตอนปลายทศวรรษ 1990 และได้เน้น Soft Power ด้านวัฒนธรรมเกาหลีต่ออาเซียน โดยอธิบายถึง K-drama, K-movie, K-pop, K-gaming รวมทั้งข้อมูลการส่งออกสินค้าเหล่านี้ อีกทั้งได้กล่าวถึงการแพร่หลายในการศึกษาภาษาเกาหลี อาหารเกาหลี การแต่งกาย ศัลยกรรม รวมทั้งการผลักดันแฮมฮาลิล อนุตงให้เป็นตัวอย่างการพัฒนาชนบท ODA และ KOICA เป็นอาทิ (ดูหน้า 349 - 354) ความชื่นชอบในวัฒนธรรมสมัยนิยมเกาหลีของวัยรุ่นอาเซียนได้เปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการบริโภคของเยาวชนในอาเซียน อีกทั้งมีส่วนช่วยปรับปรุงความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกันอีกด้วย ประการสุดท้าย ผู้เขียนได้ตั้งข้อสังเกตว่า การส่งเสริมวัฒนธรรมเกาหลีมุ่งเน้นผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเป็นลำดับแรก จึงเป็นสิ่งที่ท้าทายอย่างยิ่งต่อการดำเนินนโยบาย Soft Power ของเกาหลีเนื่องจากอาจลดทอนภาพลักษณ์ที่ดีและความนิยมในวัฒนธรรมของเกาหลีเพราะชาวต่างชาติอาจมองว่าวัฒนธรรมเกาหลีเป็นเพียงสินค้าทางธุรกิจเท่านั้น (ดูหน้า 347)

ในส่วนที่ 3 บทที่ 3 บทที่ 7 และบทที่ 11 ที่กล่าวถึง Soft Power ด้านค่านิยมของจีน ญี่ปุ่น และเกาหลีตามลำดับนั้น ผู้เขียนได้จำแนกหัวข้อในการอธิบายออกเป็นแต่ละค่านิยมของแต่ละประเทศ ในกรณีของจีน มีทรัพยากรคือตัวแบบการพัฒนาที่รู้จักกันในชื่อ “ฉันทามติปักกิ่ง” ที่นำมาเป็นค่านิยมเพื่อสร้างเสน่ห์และอำนาจของประเทศที่เน้นโลกแห่งความกลมเกลียว สามัคคี แต่เมื่อนำเสนอแก่ประเทศสมาชิกอาเซียน ต่างก็ให้ความสนใจประเด็นนี้มากขึ้น ยกเว้นอินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ที่ไม่ให้ความสนใจเพราะมีความต้องการพัฒนาประเทศไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง จึงเน้นไปที่ฉันทามติวอชิงตันเป็นสำคัญ

ในกรณีของญี่ปุ่น เน้นตัวแบบรัฐพัฒนา ค่านิยมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และค่านิยมสากล ซึ่งเป็นทรัพยากร Soft Power ที่สำคัญเมื่อนายกรัฐมนตรีอาเบะได้ประกาศ “หลัก 5 ประการสำหรับการดำเนินการทูตของญี่ปุ่น” ในการยกระดับความสัมพันธ์กับอาเซียน อีกทั้งเป็นการแสวงหาพันธมิตรเพื่อถ่วงดุลอำนาจกับจีน (ดูหน้า 242) ส่วนกรณีของเกาหลีเน้น “ความสำเร็จทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจและประชาธิปไตย” ควบคู่ไป

กับค่านิยมแนวทางการเติบโตสีเขียวปกป้องสิ่งแวดล้อม โดยเสน่ห์ของการพัฒนาแบบเกาหลีสามารถยกระดับสถานะของประเทศจากประเทศยากจนมาเป็นประเทศร่ำรวยที่เรียกว่า “ความมหัศจรรย์แห่งแม่น้ำฮั่น” ที่สร้างบทเรียนให้ประเทศกำลังพัฒนาสามารถนำไปประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมกับประเทศของตนแม้ว่าแนวทางการพัฒนาแบบเกาหลีอาจจะไม่เหมาะสม เช่น การมีรัฐบาลอำนาจนิยมเป็นศูนย์กลางในการขับเคลื่อนแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจในช่วงเริ่มต้น ซึ่งปัจจุบันประชาชนในหลายประเทศต่อต้านระบอบดังกล่าว (ดูหน้า 352) แต่ประสบการณ์การพัฒนาของเกาหลีอาจจะเป็นบทเรียนที่ดีแก่อาเซียนได้

ในส่วนที่ 4 บทที่ 4 บทที่ 8 และบทที่ 12 ที่กล่าวถึง Soft Power ด้านนโยบายต่างประเทศของจีน ญี่ปุ่น และเกาหลีตามลำดับ ถือได้ว่าเป็นบทที่ผู้เขียนได้หาข้อมูลทั้งลึกและมีเหตุผลมีผลใช้ในการสนับสนุนข้อถกเถียงและอธิบายอย่างละเอียดดียิ่ง เพราะเป็นองค์ความรู้ที่ผู้เขียนเป็นอาจารย์ในสาขาวิชาดังกล่าว ในกรณีของจีน ผู้เขียนได้ระบุถึงรัฐบาลจีนได้หันมาให้ความสำคัญในการริเริ่มนโยบายต่างประเทศที่มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทัศนคติด้านลบต่อจีน (เมื่อจีนได้รับความสำเร็จในการพัฒนาประเทศก้าวขึ้นมาเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจและเปลี่ยนความมั่งคั่งเป็นอำนาจทางทหาร ทำให้ประเทศตะวันตกและประเทศเพื่อนบ้านมีความรู้สึกถึง “ภัยคุกคาม” จากจีนทั้งด้านการเมืองและเศรษฐกิจ) ด้วยนโยบายการพัฒนาอย่างสันติ นโยบายเพื่อนบ้านที่ดี ซึ่งประกอบด้วยการมีการทูตวัฒนธรรม และการทูตแพนด้าที่ความสัมพันธ์อันดีในระดับประชาชน และการให้ความช่วยเหลือต่างประเทศ ซึ่งเป็นเครื่องมือหลักในการแสดงบทบาทประเทศมหาอำนาจที่รับผิดชอบ อีกทั้งผู้นำจีนยังมีบทบาทเชิงรุกผ่านการเยือนต่างประเทศเพื่อสร้างความสัมพันธ์อย่างรอบด้านและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในระดับผู้กำหนดนโยบายเพื่อสร้างความเข้าใจต่อกัน

ผู้เขียนได้กล่าวอย่างละเอียดในแต่ละประเด็นต่าง ๆ ที่เพิ่งกล่าวแล้วข้างต้น พร้อมทั้งใช้ข้อมูลที่เป็นรูปธรรมมากมายเพื่อสนับสนุน โดยเฉพาะเน้นการอ้างคำกล่าวที่ว่า จีนไม่เคยคิดจะแสวงหาความเป็นเจ้า (hegemony) และจีนยังคงเป็นประเทศกำลังพัฒนาที่ต้องการสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศที่สันติเพื่อการพัฒนาประเทศ ส่วนการขยายตัวด้านการทหารก็เพียงเพื่อป้องกันประเทศเท่านั้น (ดูหน้า 107) อนึ่ง ในบทนี้ผู้เขียนได้ใช้ถึง 55 หน้าในการถกเถียงและอ้างอิงข้อมูลที่สำคัญ ๆ ทั้งจากข้อเขียนของนักวิชาการชาวจีนและชาวต่างประเทศมาวิเคราะห์ในหัวข้อนี้ละเอียดและตรงไปตรงมาเมื่อผู้เขียนได้ย้มาถึง “การกระทำที่ตรงข้ามกับคำพูด” (ดูหน้า 132) และปัญหาและอุปสรรคการช่วยเหลือต่างประเทศของจีนที่มีผลต่อการบรรลุเป้าหมายของการสร้างเสน่ห์ด้านอำนาจ Soft Power (ดูหน้า 158 - 159) ทำให้การเขียนในบทที่ 4 เต็มไปด้วยเนื้อหาสาระที่น่าสนใจยิ่ง

ในกรณีของญี่ปุ่น ผู้เขียนได้ตระหนักดีว่า ด้วยข้อจำกัดจากรัฐธรรมนูญมาตรา 9 ทำให้ญี่ปุ่นหันมาดำเนินนโยบายต่างประเทศในการสร้างเสน่ห์และเสริมสร้างบทบาทด้วยทรัพยากร Soft Power ของประเทศในเวทีโลก ได้แก่ ด้านความมั่นคงของมนุษย์ การจัดการภัยพิบัติ การทูตวัฒนธรรม การให้ความช่วยเหลือเพื่อพัฒนา และการเยือนของผู้นำ ซึ่งนำมาซึ่งผลประโยชน์ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงของญี่ปุ่น

ผู้เขียนได้ย้่านโยบายต่างประเทศของญี่ปุ่นต่อประเทศในกลุ่มอาเซียนอย่างละเอียด พร้อมทั้งใช้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สนับสนุนจนเชื่อได้ว่า ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาของญี่ปุ่นสามารถสร้างเสน่ห์ต่อทั้ง

ประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา คือ ในด้านหนึ่งญี่ปุ่นสนับสนุนค่านิยมและบรรทัดฐานของตะวันตก เช่น การพัฒนาประชาธิปไตยเน้นสิทธิมนุษยชน และการค้าเสรี และในอีกด้านหนึ่ง ให้ความเคารพกับอธิปไตยของประเทศกำลังพัฒนา และการให้ความช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาให้สามารถพัฒนาตัวเองได้ เพื่อไม่ให้ถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่า ญี่ปุ่นเน้นผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมากกว่าผลประโยชน์ของประเทศผู้รับ ดังเช่นในอดีต (ดูหน้า 279)

ในกรณีของเกาหลี นโยบายต่างประเทศเป็นนโยบายที่ใช้สร้างความสัมพันธ์กับต่างประเทศกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติ ในขณะเดียวกันก็ได้นำมาใช้ในการสร้างเสน่ห์และภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศ เพื่อ (1) ยกย่องสถานะของประเทศในประชาคมโลก (2) เป็นสะพานเชื่อมเพื่อรักษาความมั่นคงภายในภูมิภาค (3) ลดช่องว่างการพัฒนาในประชาคมระหว่างประเทศ และ (4) ใช้การทูตวัฒนธรรมเพื่อผูกมิตรในระดับประชาชน (5) ให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนา ODA

เกาหลีมีความต้องการจะยกระดับสถานะของประเทศเป็น “มหาอำนาจระดับกลาง” และใช้บทบาทเชิงรุกในการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก อนึ่ง ความนิยมของวัฒนธรรมสมัยนิยมเกาหลีในต่างประเทศ ทำให้รัฐบาลเล็งเห็นโอกาสใช้ทรัพยากรวัฒนธรรมมาดำเนินการทูตสาธารณะด้วยการสนับสนุนการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมในต่างประเทศ โดยเฉพาะในโอกาสพิเศษทางการทูต นอกจากนี้ เกาหลีเน้นให้ความช่วยเหลือด้วยองค์ความรู้และประสบการณ์จากการพัฒนาประเทศมากกว่าการให้เงินช่วยเหลือ อันเป็นการสร้างเสน่ห์และภาพลักษณ์ที่ดีของเกาหลี อย่างไรก็ตามผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า เกาหลีก็ประสบปัญหาใหญ่ในการดำเนินนโยบาย Soft Power อย่างต่อเนื่องเพราะมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายไปตามแต่ละรัฐบาล (รัฐบาลหนึ่งจะอยู่ได้เพียงหนึ่งวาระ เป็นเวลา 5 ปี อันเป็นผลจากกฎหมายที่จำกัดวาระการดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีเพียงวาระเดียว)

ในส่วนที่ 4 ในบทที่ 13 เป็นการเปรียบเทียบ Soft Power ของจีน ญี่ปุ่น และเกาหลี ผู้เขียนได้นำการสำรวจความคิดเห็นในชาติอาเซียนที่มีต่อจีน ญี่ปุ่น และเกาหลีเพื่อให้ผู้อ่านได้เห็นถึงความเข้มแข็งและความสำเร็จของ Soft Power ของทั้งสามประเทศ โดยนำข้อมูลเชิงปริมาณมาใช้ในการวิเคราะห์ที่น่าสนใจ และได้ทำการวิเคราะห์เป็นข้อสรุปของแต่ละประเทศมาเปรียบเทียบอีกครั้งเพื่อให้เห็นเป็นภาพรวม

ในบทที่ 14 เป็นบทสุดท้ายในหัวข้อ นัยและบทเรียนต่อไทย โดยได้เสนอวิธีรับมือต่อ Soft Power เชิงรุกจากจีน ญี่ปุ่นและเกาหลี และการเรียนรู้มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสังคมของเรา และผลกระทบจากนโยบายเชิงรุกดังกล่าว อีกทั้งแนะนำให้ใช้ทรัพยากรที่ไทยมีอยู่เพื่อนำมาเป็นเครื่องมือในการดำเนินนโยบายต่างประเทศของเมืองสยาม สิ่งที่น่าสนใจก็คือความพยายามของผู้เขียนที่บอกกล่าวว่าไทยเองก็มีจุดแข็งในด้านวัฒนธรรมและการทูตวัฒนธรรม ค่านิยม และนโยบายต่างประเทศที่ไม่เป็นรองใคร สามารถประยุกต์ใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์หลักอันจักนำไปสู่ความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนเพื่อมิให้ไทยตกเป็นเครื่องมือของประเทศใดประเทศหนึ่ง อันจักเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินนโยบายต่างประเทศ การหารายได้เข้าประเทศ และการพัฒนาเศรษฐกิจของไทยในปัจจุบัน (ดูหน้า 454 - 455)

หนังสือเล่มนี้เต็มไปด้วยเนื้อหาสาระ ข้อมูลที่นำมาใช้มีหลากหลายและจากหลายแหล่ง และได้ทำการวิเคราะห์ที่กระชับ เป็นเหตุเป็นผล ทำให้สามารถตอบคำถามตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ที่ผู้เขียนตั้งขึ้นได้อย่างชัดเจน สมบูรณ์ ดังนั้น งานชิ้นนี้เหมาะสำหรับผู้กำหนดนโยบายการต่างประเทศ นักการศึกษา ครู อาจารย์และนักศึกษาในทุกระดับชั้นปี ผู้ที่ทำงานในสาขาวัฒนธรรม สาขาอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรม สื่อสารมวลชน เป็นต้น เพื่อใช้ให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองแก่สังคมไทยได้ในแทบทุกมิติ

หนังสือเล่มนี้มีความสมบูรณ์ในตัวเอง เริ่มตั้งแต่มีการจัดลำดับเรื่องเป็นขั้นตอน มีแนวการเขียนที่ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ไม่ก่อให้เกิดความสับสน และทำให้ผู้อ่านติดตามอ่านจนจบเล่ม นอกจากนี้ ได้จัดทำบรรณานุกรมไว้อย่างดีสามารถตรวจสอบและติดตามหาอ่านได้หากต้องการศึกษารายละเอียดในแต่ละหัวข้อ และมีการทำดัชนีค้นคำพร้อมมูลไว้ท้ายเล่มอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตหลักของผู้วิจารณ์ที่ต่อหนังสือเล่มนี้ ประการแรกก็คือ การนำเสนอหัวข้อ Soft Power ของประเทศทั้งสามให้เป็นเสมือนการวิเคราะห์ในยุคนปัจจุบัน (น่าจะหมายถึงยุคสมัยใหม่ ระหว่างปี ค.ศ. 1997 – 2565 contemporary period) ที่หนังสือเล่มนี้พิมพ์ขึ้นในปี พ.ศ. 2566 แม้ว่าผู้เขียนจะกล่าวในคำนำว่า หนังสือเล่มนี้พัฒนามาจากงานวิจัยเรื่อง *นโยบาย Soft Power ต่ออาเซียนของญี่ปุ่น จีน และเกาหลีใต้: นัยและบทเรียนสำหรับประเทศไทย* แต่ก็ไม่ได้ระบุวันเดือนปีที่ทำ (ดูหน้า (10)) และเมื่อพัฒนาเป็นหนังสือเล่มนี้ ได้เขียนไว้ (1) ในบรรทัดแรกของบทนำว่า *คำค้นวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 1965 จีนได้จัดพิธีเปิดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกฤดูหนาว 2022 ได้อย่างยิ่งใหญ่...*(2) ในหน้า 384 ...*ประธานาธิบดีมุนแจอิน...ยังสนับสนุนวงดนตรี K-pop เข้าไปร่วมเวทีการทูตต่าง ๆ ...เมื่อเดือนกันยายน 2021* (3) หน้า 399 ในตารางหน้า 399 ว่า *ODA ของเกาหลีต่ออาเซียนตั้งแต่ปี 2515 - 2519* (4) ในตารางหน้า 278 *เงินช่วยเหลือ ODA ของญี่ปุ่นต่ออาเซียน ตั้งแต่ปี 2006 - 2018* เป็นอาทิ นั้น เพื่อให้ดูประหนึ่งว่า งานชิ้นนี้ได้อธิบายปรากฏการณ์ในหัวข้อนี้จนถึงปัจจุบัน แต่เนื้อหาข้อมูลทั้งหมดที่นำมาเสนอตั้งแต่บทที่ 2 - 14 กลับเป็นข้อมูลที่เกิดขึ้นระหว่างปี พ.ศ. 2498 มาจนถึงปี 2559 โดยเน้นในช่วงปี ค.ศ. 2013 - 2016 (พ.ศ. 2556 - 2559) เป็นหลัก

เราคงต้องตระหนักว่า ในช่วงสิบปีที่ผ่านมา โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วแทบพลิกหน้ามือเป็นหลังมือ ในขณะที่มีการเปลี่ยนพลิกกลับไปมา หรือบางครั้งก็เปลี่ยนไปข้างหน้าแบบไม่เห็นหลังเลย โดยเฉพาะ Disruptive Technology ที่มีส่วนในการสร้างนวัตกรรมขึ้นมามากมาย ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนโยบายใหม่ ๆ ระหว่างประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือด้วยตัวเอง และต่อประเทศในอาเซียน รวมทั้งกับโลกในวงกว้าง ความสลับซับซ้อนของการเมืองภายในและการเมืองระหว่างประเทศเกิดขึ้นจนแทบหาแบบแผนและข้อสรุปได้ยากหากต้องการอธิบายสถานการณ์ของโลกในระยะยาว ด้วยเหตุนี้ งานชิ้นนี้ควรจะระบุช่วงปีของการวิเคราะห์เพื่อมิให้ผู้อ่านเกิดความสับสนและอาจคิดไปว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในประเด็นนี้ล้ำสมัยหรือไม่มีผลต่อความสัมพันธ์ใน “ยุคปัจจุบัน” เลย การระบุปีดังที่กล่าวจึงอาจเขียนต่อท้ายชื่อหนังสือ หรืออาจจะระบุไว้ในคำนำ หรือกล่าวไว้ในบทนำ

ประการที่สอง ผู้เขียนได้ระบุเพียงเล็กน้อยถึงการ “ร่วมมือเชิงการแข่งขัน” ระหว่างประเทศจีน ญี่ปุ่น และเกาหลีที่มีต่อโลกและที่สำคัญต่ออาเซียนในช่วงเวลาที่ผ่านมา โดยจีนมีอิทธิพลทางด้านวัฒนธรรม

การเมืองและเศรษฐกิจ และใช้คนเชื้อสายจีนเป็นตัวเชื่อมต่อระหว่างกันมานานและแน่นแฟ้นยิ่ง ในขณะที่ญี่ปุ่นได้เข้ามาติดต่อเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นับแต่ก่อนสมัยเมจิ และเพิ่มบทบาททางการทหารเหนือดินแดนอุซาคเนย์เมื่อก่อนและระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง ต่อมานับแต่ทศวรรษ 1950 ญี่ปุ่นได้เปลี่ยนบทบาทเป็นผู้นำและมีอิทธิพลเหนืออาเซียนมาจนถึงทุกวันนี้ ส่วนเกาหลีเพิ่งเข้ามาในบริเวณแถบนี้ของโลกเมื่อราวทศวรรษ 1990 ดังนั้น ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือที่กล่าวถึงจึงแสดงบทบาทสำคัญและทำการแข่งขันกันสุดฤทธิ์เพื่อ “ครอบครอง” คนและทรัพยากรของดินแดนสุวรรณภูมิในยุคหลังอาณานิคมนี้ แต่งานชิ้นนี้ละเลยที่จะพูดถึงเหตุการณ์ที่เป็นพื้นฐานสำคัญเหล่านี้และไม่ได้นำมาใช้เป็นประเด็นเชิงเปรียบเทียบอย่างชัดเจน

ประการที่สาม การเน้นการวิเคราะห์และหาข้อมูลสนับสนุนบทบาทด้านการรุกราน Soft Power ของประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือเพียงด้านเดียว อาจทำให้ผู้เขียนได้ละเลยการกล่าวถึงนโยบายของประเทศในอุซาคเนย์ที่มีบทบาทเชิงรุกเช่นกัน ตัวอย่างเช่น สิงคโปร์ ที่ลีควนยูเขียนหนังสือชื่อ *From the Third to the First World*. จนทำให้สิงคโปร์มีฐานะทางเศรษฐกิจและการจัดการศึกษาลำหน้าประเทศอื่นใดที่เคยมีสถานะด้อยพัฒนามาก่อน ส่วนนโยบาย Look East ของมาเลเซีย และนโยบายการผลักดันให้ไทยเป็นที่หนึ่งในอาเซียนในยุคของทักษิณ ชินวัตร เป็นต้น ตัวอย่างดังที่กล่าวถึงนี้จะทำให้การมองเฉพาะถึงความโดดเด่นของ Soft Power ที่มีต่อประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือบ้างไม่มากนักพอ มิใช่เพียงแต่การเรียนรู้วิธีการรับมือและผลกระทบจากนโยบายเชิงรุกของจีน ญี่ปุ่น และเกาหลีเท่านั้น (ดูหน้า 441)

ประการที่สี่ จีน ญี่ปุ่น และเกาหลีได้ก่อรูปและสร้าง “โครงการสร้างความเป็นเอก” หรือกำหนดอีกรูปแบบหนึ่งของโครงการสร้างอำนาจเหนือ (Hegemonic project) ประเทศอื่น ๆ ด้วยการใช้ความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมนำการครอบงำทางด้านเศรษฐกิจและการเมืองนั้นเป็นการดำเนินการที่มีได้เกิดขึ้นโดยบังเอิญ แต่เป็นการวางแผนจากส่วนกลางที่รัดกุม เป็นขั้นตอน และกระทำอย่างต่อเนื่องและจริงจังด้วยการใช้ทรัพยากรทุกอย่างผนึกและประสานกันอย่างเป็นระบบเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่แต่ละชาติได้วางไว้ ประเด็นนี้เป็นจริงและมีการกล่าวถึงโดยทั่วไป แต่งานชิ้นนี้ยังไม่กล้าที่จะเขียนเชิงประจักษ์ถึงเป้าหมายลึก ๆ ครอบงำนโยบายเชิงรุกของสังคมจีน ญี่ปุ่น และเกาหลีแม้ว่าประเทศทั้งสามต่างก็ระมัดระวังในการดำเนินตามนโยบายเชิงรุก Soft Power โดยเกรงว่าจะเกิดความรู้สึกว่าเป็น Economic Animal (ญี่ปุ่น) Chinese threat (จีน) Cultural imperialism (เกาหลี) ดังเช่นที่ผ่านมา

ประการที่ห้า งานชิ้นนี้ได้ละเลยไม่ได้พูดถึงเรื่องดุลการค่า ดุลการท่องเที่ยวน ดุลการแพร่กระจายอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรม แต่ได้กล่าวอธิบายแบบทั่ว ๆ ไปถึงเรื่องเหล่านี้บ้างเพียงเล็กน้อย เมื่อไม่ได้พูดถึงประเด็นเหล่านี้อย่างชัดเจนทำให้เป็นการยากที่จะหาหนทางแก้ไขที่เป็นรูปธรรมและในเชิงปริมาณได้

Book Review

Bandits in Print: “The Water Margin” and the Transformations of the Chinese Novel

Benjamin Ivry

The Thammasat University Library

Corresponding Author:

Benjamin Ivry

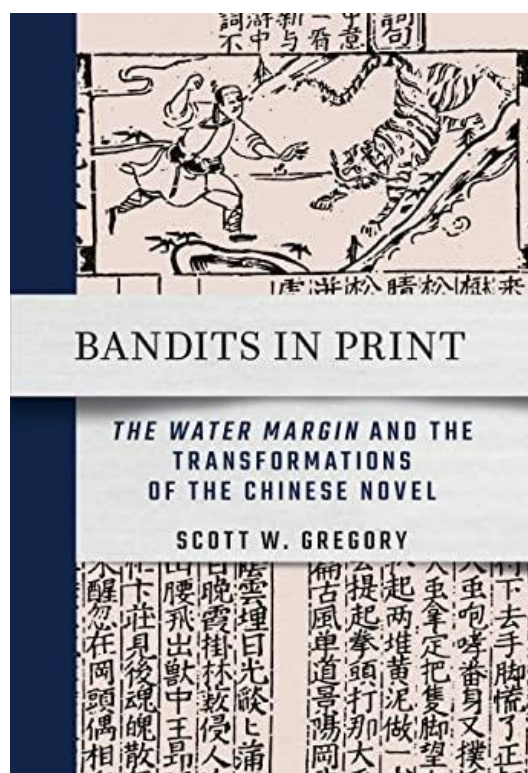
The Thammasat University Library

2 Prachan Road, Pranakorn District, Bangkok, 10200, Thailand

E-mail: ibenjamin@tu.ac.th

Received: 29 August 2023 **Revised:** 18 October 2023 **Accepted:** 18 October 2023

Book Review

Bandits in Print: “The Water Margin” and the Transformations of the Chinese Novel

by Scott W. Gregory

Cornell University Press, Cornell East Asia

Series, 2023.

192 pages

Open Access book for free download:

<https://www.cornellpress.cornell.edu/book/9781501769207/bandits-in-print/#bookTabs=1>

In some East Asian literary and historical studies, although thematic analysis may be revealing, focus often returns to the text itself.

This appears to be the conclusion of an erudite, perceptive new book about *Water Margin*, one of the earliest Chinese novels written in Mandarin, which has also been translated into English as *Outlaws of the Marsh* and *All Men Are Brothers*.

The story is set almost one thousand years ago, when a group of 108 outlaws gathered at Mount Liang to rebel against a corrupt government. Later they were granted amnesty and enlisted by the government to resist the nomadic conquest of the Liao dynasty and other rebels. These idealized malefactors correspond to Western legends of heroic outlaws such as Robin Hood (Hobsbawm, 2000).

The novel is traditionally attributed to Shi Nai'an, who died in the 1300s, but its first known edition was in the 1500s. This delay inspired an ongoing academic debate over when *Water Margin* was written and which historical events the author must have seen to be able to write the book.

This is meaningful because *Water Margin* is considered one of the leading early Chinese literary works, influencing writers across East Asia, especially in Japan. Beyond the domain of literature, *Water Margin* has also impacted film, art, theatre, and even political life with statements about honor, societal and economic networks, and secret societies.

The firm beliefs among the outlaw characters about such virtues as camaraderie, honor, fidelity, and patriotism still strike a chord in China today. The rebels see their qualities and abilities as overlooked by society at large, and find refuge in solid friendships and mutual esteem with others in similar situations.

The characters in *Water Margin* make a stand against local injustice and cruel local authorities through revenge, plotting, and violence. Some cultural historians have traced the legacy of *Water Margin* in the fiction of the Hong Kong writer Jin Yong and kung fu films starring Bruce Lee and others.

This omnipresent impact makes certain aspects of *Water Margin* controversial among some readers, such as the enthused, unabashed descriptions of cannibalism as an appropriate form of vengeance against adversaries (Wang, 2019).

Notably, an English translation sponsored by the People's Republic of China (PRC) and published by the Beijing Foreign Language Press in 1981 deleted over 90% of descriptions of cannibalism in *Water Margin*, doubtless finding them unappetizing for contemporary English language readers.

Nevertheless, recent translations of *Water Margin* typically retain humor and racy language, although some critics starting in the Ming dynasty have scorned its obscenity. English language readers were at a disadvantage for some years when the most widely available English language version was the heavily bowdlerized *All Men Are Brothers* (1933) freely adapted by the American novelist Pearl Buck.

Long castigated for its infidelity to the original, Buck's translation has been rediscovered more recently by Chinese linguists more open-minded about its intentions and willing to place them in historical context to find virtues in Pearl Buck's efforts. (Hu & Shi, 2015).

Literary scholars have also disagreed on whether *Water Margin* is misogynistic, since some beautiful female characters in the novel are described as cruelly scheming against the protagonists.

Associate Professor Scott Gregory, who teaches East Asian Studies at the University of Arizona, the United States of America, sets aside these concerns to return to the book's publication history.

Associate Professor Gregory evaluates how *Water Margin*, which he notes is more like a chain of interconnected stories than what today is commonly considered a novel, was transformed in different editions.

Intended for different readerships, *Water Margin* was reshaped by editor-publishers. Since no formal literary copyright system existed, these editor-publishers also rewrote the text when they wished. Instead of being faithful to the original author or authors, who remain unknown, the publishers instead catered to their customers.

Paradoxically, concentration on the publication history of *Water Margin* preceded explication of the book's themes, according to a study by Richard G. Irwin (1960). Writing in 1960, Professor Irwin noted that research on *Water Margin* had for decades been mostly limited to the "relationship between its various editions," but this approach was hampered before widespread digitization of literary texts.

When few examples of different editions were easily available, textual analysis could only go so far. Whereas now, even considering the strong echoes of oral literature and storytelling in the book, *Water Margin* may be said to amount to a series of print appearances and how its publishers were trying to market it.

The present new study is divided into two principal parts, with the first section examining early editions of *The Water Margin* intended for an elite court readership. Chapter 1 analyzes an edition printed by Guo Xun, Marquis of Wuding, a high-ranking noble military minister who loved literature. Chapter 2 deals with an edition printed by the Ming Censorate, the dynasty's highest oversight body.

Although no examples of these two editions has survived, they are discussed to recreate the historical context and societal milieu for which they were designed. Based on historical records; bibliographies, informal jottings, and handwritten notebooks (*biji*), the author rebuilds a lost literary context.

Chapter 3 addresses an early reader of *Water Margin*, Li Kaixian, a Chinese writer, playwright and literary critic of the Ming dynasty from Shandong. Associate Professor Gregory argues that the extensive social world surrounding Li Kaixian helped facilitate editions in his time, when *The Water Margin* had highly personal significance to individual authors.

Simultaneously, it also gained widespread popularity among the general public, as exploited by Ming dynasty commercial printers such as Xiong Damu, who compiled a number of relatively popular historical saga novels. Some researchers have suggested that Xiong was

a barely literate bookstore owner who copied and pasted stories from different volumes in all of the novels he issued.

The second section of *Bandits in Print* traces how *The Water Margin* evolved in the commercial publishing industry of the late Ming Dynasty, as succeeding editions responded to questions or problems posed by previous printings. Chapter 4 further adumbrates how *The Water Margin* was adapted by commercial editor-publishers to suit the taste of their clientele. Introductions, commentaries, and other texts were added, sometimes with political implications about absurdities of Chinese hierarchic society and positive values displayed by robbers.

Some of these commentaries were so vivid as to seem like voices of supplementary characters belatedly added to the book. Chapter 5 studies the edition of Jin Shengtan, an editor, writer and critic who has been called the champion of vernacular Chinese literature. Making drastic alterations to the text, Jin deleted a large portion of the story, apparently for the sake of concision and literary effect.

He also added extensive observations, both lauding and condemning outlaws. These additions have usually been analyzed stylistically, but here they are perceived as replies to statements by previous editors of *The Water Margin*. A conclusion places the novel in a traditional genre as essentially a print phenomenon.

Insofar as the major theme of *Water Margin* is the expression of rage and rebellion against tyrannical rulers, as long as oppressive governments exist in China and neighboring Asian countries, the book will retain its relevance.

Yet specialists continue to disagree about the political philosophy of *Water Margin*, with some pointing out that the rebels accepted amnesty and promptly enlisted in government service, which would seem to contradict their identity as ferocious radicals. Whether or not the rebels behave as genuine rural laborers might during uprisings, their status as idealistic Daoist dreamers has never been in doubt (Wu, 1996).

A leitmotif for all commentaries on the book is the sheer vivacity of its narrative voices. As Paul Jakov Smith observed in 2006, "so lively and precise are the characters and situations portrayed" in *Water Margin* "that it is tempting to see it as a window onto an actual social world" (Smith, 2006). So historians and political scientists will doubtless continue to scrutinize the book, looking for clues about real-life Chinese societal conflicts and their eventual resolution.

References

- Hobsbawm, E. J. (2000). *Bandits* (4th ed.). Weidenfeld & Nicolson.
- Hu, W. & Shi, Z. (2015). A Postcolonial Perspective on the Cultural Translation Strategies - A Case Study of the English Version of Shuihuzhuan (All Men Are Brothers). *Theory and Practice in Language Studies*, 5(3), 581. [https://doi.org/ 10.17507/tpls.0503.18](https://doi.org/10.17507/tpls.0503.18)
- Irwin, R. G. (1960). Water Margin Revisited. *T'oung Pao*, 48(4/5), 393–415.
<http://www.jstor.org/stable/4527483>
- Smith, P. J. (2006). “Shuihu zhuan” and the Military Subculture of the Northern Song, 960-1127. *Harvard Journal of Asiatic Studies*, 66(2), 363–422.
<http://www.jstor.org/stable/25066819>
- Wang, Y. (2019). Lost in Translation: the Motif of Cannibalism as Reconstructed in the English Translations of a Chinese Classical Novel. *Neohelicon*, 46, 683–697.
<https://doi.org/10.1007/s11059-019-00481-6>
- Wu, Y. (1996). Outlaws’ Dreams of Power and Position in Shuihu zhuan. *Chinese Literature: Essays, Articles, Reviews (CLEAR)*, 18, 45–67. <https://doi.org/10.2307/495625>

Author Guideline

Thai Journal of East Asian Studies

Manuscript preparation

The editorial board will consider only manuscripts that meet the following requirements.

1. Manuscript format: Manuscripts should be typed using Microsoft Word with a TH Saraban New, in 16-point font, 1-spaced, and include page numbers.
2. Title: The title must be clear, concise and relevant to the content.
3. Author(s): The author's or authors' name and family name including author affiliations should be shown on the right-hand side under the article title. For manuscripts with multiple authors, the corresponding author's name and (e-mail) address must be clearly indicated.
4. Abstract: The manuscript must include an abstract containing a maximum of 250 words.
5. Keywords: After the abstract, up to five keywords should be provided.
6. Main text/Content:

TJEAS considers research and regular manuscripts of 4,000-8,000 words in length including references. Book reviews should be from 800 to 1,500 words in length.

- Original articles generally, in accordance with a research paradigm, cover the following: Introduction, Purposes, Literature review, Methods, Result, Discussion, Conclusion and recommendation, and References.

- TJEAS uses the Publication Manual of the American Psychological Association (7th edition). When preparing manuscripts, including in-text citations and references, authors must follow the rules set by the American Psychological Association (APA).

- Footnotes are not used for citation purposes, but for detailed comments. They should be identified by consecutive numbers in the text.

- Tables, charts and figures should be considered for appropriateness. Tables use APA styles. Figures must be clear and provide captions to figures.

Pre-submission English-language Editing

English-language manuscripts should be competently written and argued in clear and concise grammatical English. Contributors are strongly advised to have the manuscript checked by a professional English language editor with expertise in your subject area. All editing costs must be borne by the authors.

คำแนะนำสำหรับผู้แต่ง

Thai Journal of East Asian Studies

การเตรียมต้นฉบับภาษาไทย

กองบรรณาธิการจะพิจารณาต้นฉบับที่เป็นไปตามกำหนดดังต่อไปนี้

1. ต้นฉบับ - ต้นฉบับพิมพ์ด้วยโปรแกรม Microsoft Word รูปแบบตัวอักษร TH Sarabun New ขนาดตัวอักษร 16 ต้นฉบับมีความยาวไม่เกิน 15 หน้ากระดาษ A4 (อยู่ระหว่าง 4,000 – 8,000 คำ) รวมเอกสารอ้างอิง
2. ชื่อเรื่อง - ควรกระชับและตรงกับเนื้อเรื่อง
3. ชื่อผู้เขียน - ระบุชื่อ-นามสกุลจริง (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) โดยไม่ต้องใส่ตำแหน่งหน้าชื่อ พร้อมทั้งระบุสังกัดผู้เขียน (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) ในกรณีที่ผู้เขียนมากกว่า 1 ให้ใส่ชื่อ-นามสกุล และสังกัดทุกท่าน
4. ผู้รับผิดชอบบทความ - ให้ระบุที่อยู่และอีเมลที่ติดต่อได้ของผู้เขียนหลัก จำนวน 1 ท่าน
5. บทคัดย่อ - ต้องมีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จำนวนคำไม่เกิน 300 คำ
6. คำสำคัญ- ท้ายบทคัดย่อให้ผู้เขียนกำหนดคำสำคัญ (Keywords) ไม่เกิน 5 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
7. เนื้อหา
 - ควรสอดคล้องกับกระบวนการวิจัย และครอบคลุมประเด็นต่อไปนี้ บทนำ วัตถุประสงค์ วิธีการศึกษา ผลการศึกษา อภิปรายผล สรุปผลและข้อเสนอแนะ และเอกสารอ้างอิง
 - การอ้างอิงในตัวบท (in-text citation) และการเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบท (Reference) เป็นไปตามรูปแบบ APA (7th Edition)
 - บทความควรมีตาราง แผนภูมิ และภาพประกอบในจำนวนที่เหมาะสม รูปภาพควรมีความคมชัดและละเอียด และต้องมีหมายเลขและคำบรรยายภาพกำกับใต้ภาพ โดยเรียงตามลำดับที่ปรากฏ จาก 1, 2, 3, รูปภาพจะต้องกำหนดให้อยู่ตรงกลางเอกสาร ให้เว้นช่องว่าง 1 บรรทัด ก่อนรูป และหลังคำบรรยายรูป ในกรณีที่เป็นการตารางจะต้องมีคำบรรยายกำกับตารางไว้เหนือตารางโดยให้เรียงตามลำดับที่ปรากฏ จาก 1, 2, 3, ตารางจะต้องกำหนดให้ชิดขอบซ้ายของเอกสาร ให้เว้นช่องว่าง 1 บรรทัด ก่อนคำบรรยายตาราง และหลังตาราง

Research Articles

การศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายสิทธิสมรสเท่าเทียมในไต้หวัน - ไทย : แนวทางการปรับใช้ในประเทศไทย

กัญชพร ศิริวาท, อภิรักษ์ นุสิทธิ์ชัยการ และ เมย์รวี ทรัพย์ศิริ

A Survey on the Role of Principals in Teacher Promotion in the Philippines

Abegail P. Simbre, John Michael D. Aquino and Ingrid A. Palad

Academic Articles

การศึกษาปรากฏการณ์สังคมไร้ความทะเยอทะยาน “ถึงผิง” ของชาวจีนรุ่นใหม่ : ปัจจัย และปัญหามโนทัศน์ ลักษณะปิตี และ ปรียาภรณ์ อิทธิพิสิฐ

ประวัติศาสตร์นิพนธ์ ‘ยุคพัค จีอง อี’ : ทบทวนการรับรู้สาธารณรัฐเกาหลีสมัยประธานาธิบดีพัค จีอง อี ในโลกภาษาอังกฤษ

วิศรุต หล่ำสกุล

Was the 1971 Okinawa Reversion Agreement a Legacy of Protests?

Ganchang Ruan

Religion and Security in Twenty-first Century Vietnam

Hien Lan-Do, Chi Tran-Phuong and Matthana Rodyim

Book Reviews

Soft Power ของจีน ญี่ปุ่น เกาหลีในอาเซียนและนัยต่อไทย

ดำรงค์ ฐานดี

Bandits in Print: “The Water Margin” and the Transformations of the Chinese Novel

Benjamin Ivry